DANIELLE STEEL

MESAJ DIN VIETNAM

(Message From Nam 1990)

Traducere de Marilena Cojocaru

Lui John,
Marea iubire a vieții mele,
cel care face ca fiecare clipă să merite
a fi trăită.

Băieților noştri dragi,
Trevor, Todd,
Nicholas, Maxx,
fie ca niciodată să nu fiți obligați
să luptați într-un
astfel de război.

Din toată inima şi
cu toată dragostea,

d.s.

„Făclia a trecut în mâinile
unei noi generații"

Din discursul inaugural al preşedintelui
John Fitzegrald Kennedy

BĂIEȚII CARE AU LUPTAT ÎN VIETNAM

Trecute din mână în mână,
dorințe,
vise,
speranțe
ale unei întregi generații,
ale unei întregi națiuni
trimisă la război,
o mână de bătrâni
conducându-i pe băieții noştri

spre moarte,
în timp ce noi priveam
cu groază,
cu durere,
cu suferință
fără să vrem să credem
că trebuie să-i pierdem
pe atât de mulți dintre băieții noştri
abia ieşiți din copilărie,
ochii lor
atât de tineri
atât de strălucitori
atât de plini de speranță,
iar lupta
prea lungă,
prea dură,
suferința
atât le cruntă
rănile
atât de adânci
până când
băieții noştri
au adormit în brațele Creatorului
iar numele lor
a rămas gravat
în piatră
nu vor mai veni acasă
să ne şteargă lacrimile…
să nu uităm,
să nu îmbătrânim,
inimile noastre să nu mai fie
niciodată reci,
trebuie să ne amintim
de băieții care au murit…
să nu uităm
durerea,
strigătele,
agonia,
curajul,

eroii,
şi zâmbetele,
acele timpuri,
şi ţara atât de îndepărtată,
atât de verde
aşezată între speranţă şi minciuni,
să ne amintim mereu
să promitem că le vom atinge
inimile
până mai putem,
amintiţi-vă, prieteni…
amintiţi-vă…
băieţii care au murit,
care au trăit,
care au plâns,
băieţii care
au luptat
în Vietnam.

PARTEA ÎNTÂI

STATELE UNITE:
SAVANNAH…
BERKELEY…
Noiembrie 1963-Iunie 1968

Capitolul 1

Era o zi răcoroasă şi mohorâtă în Savannah, iar dinspre ocean sufla lin o briză proaspătă. În Forysth Park pământul era acoperit de frunze, câteva perechi se plimbau mână în mână; nişte femei stăteau de vorbă fumând o ţigară înainte de a se întoarce la slujbă. Dar în liceul din Savannah coridoarele erau pustii. Clopoţelul sunase la ora unu şi toţi elevii erau în sălile de clasă. Se auzeau râsete dintr-o clasă dar în cele mai multe era linişte. Doar scârţâitul cretei pe tablă şi privirile plictisite, disperate, ale elevilor din anul doi care nu s-au pregătit pentru testul surpriză. Claselor terminale li se vorbea despre colegiile pentru care vor trebui să

opteze săptămâna viitoare, chiar înainte de Thanksgiving[1]. În timp ce ei ascultau, undeva departe, în Dallas, au răsunat împuşcături. Un bărbat aflat într-un convoi de automobile a fost aruncat în braţele soţiei sale, capul explodându-i în mod oribil. Încă nimeni nu ştia ce s-a întâmplat, iar profesorii continuau să vorbească monoton despre viitoarele colegii. Paxton Andrews încerca din răsputeri să nu adoarmă. Şi în cele din urmă în încăperea în care nimeni nu mişca, Paxton simţi că nu mai rezistă nici o secundă fără să închidă ochii.

Din fericire clopoţelul a sunat la unu şi cincizeci de minute, toate uşile s-au deschis şi valuri de liceeni s-au revărsat pe coridoare, scăpaţi în sfârşit de teste, prelegeri, literatură franceză şi faraonii din Egipt. Fiecare se îndrepta spre noua sală de clasă, oprindu-se să-şi schimbe cărţile în dulăpiorul de pe coridor, să glumească cu un coleg sau să râdă de o poantă bună. Şi apoi, brusc, s-a auzit un ţipăt. Un urlet lung, îndurerat care străbătu aerul ca o săgeată trasă de la mare distanţă. Un tropot de paşi, o cursă rapidă spre camera din colţ, folosită de obicei doar de profesori, imagini cu încetinitorul pe ecranul televizorului, sute de tineri îngrămădindu-se îngrijoraţi la uşa camerei, vorbind, strigând şi nimeni nu auzea ce se transmitea la televizor pentru că toţi continuau să strige unii la alţii să facă linişte.

— Tăceţi din gură! Nu auzim nimic!

— Este rănit? Este… Nimeni nu îndrăznea să rostească acel cuvânt şi prin mulţimea de tineri se auzeau aceleaşi întrebări:

— Ce se întâmplă? Ce s-a întâmplat?

— Preşedintele Kennedy a fost împuşcat… Preşedintele… Nu ştiu… în Dallas… Preşedintele… e…

Nimeni nu vroia să creadă la început. Toţi îşi doreau să fie doar o glumă stupidă.

— Ai auzit că preşedintele Kennedy a fost împuşcat?

— Hm, şi pe urmă? Care-i poanta?

Dar nu era o glumă. Doar discuţii frenetice, nenumărate întrebări şi nici un răspuns. Pe ecran se reluau imagini confuze ale convoiului de maşini care porneau în viteză. Walter Cronkite, palid ca un mort, transmitea de la faţa locului.

— Preşedintele Kennedy a fost grav rănit.

[1] Ziua Recunoştinţei (a patra joi din noiembrie).

Mulțimea din Savannah fu străbătută de un fior şi parcă toți elevii şi profesorii din liceu erau adunați în camera aceea mică.

— Ce-a zis?... Ce-a spus? întrebă o voce din spate.

— A spus că preşedintele Kennedy a fost grav rănit, îi răspunse o voce din primul rând, iar trei fete din anul întâi începură să plângă.

Paxton stătea posomorâtă, înghesuită într-un colț şi îi privea pe ceilalți. Dintr-odată în cameră se lăsă o liniște sinistră, de parcă nimeni nu mai vroia să se mişte, speriat fiecare că ar putea perturba un fragil echilibru din aer, orice zgomot cât de mic putând să schimbe cursul vieții lui... iar Paxton îşi aminti de o altă zi, cu şase ani în urmă când avea doar unsprezece ani...

— Tata a fost rănit, Pax... o anunțase fratele ei George. Mama e la spital.

Tatălui ei îi plăcea să-şi piloteze singur avionul atunci când mergea la diferite întruniri şi a trebuit să aterizeze forțat din cauza unei furtuni, undeva lângă Atlanta.

— E... Nu e nimic grav, nu?

— Eu...

Vocea lui George suna ciudat, iar cumplitul adevăr din ochii lui a făcut-o să-şi dorească să o ia la goană şi să se ascundă. Paxton avea atunci unsprezece ani, iar George douăzeci şi cinci. Îi despărțeau paisprezece ani şi trăiau în lumi diferite. Paxton a fost un „accident", obişnuia mama ei să le spună prietenilor, un accident pentru care Carlton Andrews a fost mereu recunoscător dar care continua şi acum să o surprindă. Beatrice Andrews l-a născut pe George la douăzeci şi şapte de ani. I-au trebuit cinci ani ca să rămână însărcinată şi pentru ea sarcina a fost un coşmar. S-a simțit rău în fiecare zi timp de nouă luni, iar naşterea a fost atât de dificilă încât şi-o va aminti toată viața. George s-a născut cu cezariană după patruzeci şi două de ore de chinuri şi deşi era un băiat sănătos de patru kilograme şi jumătate, Beatrice Andrews şi-a promis solemn că nu va mai avea alt copil. N-avea de gând să mai repete o astfel de experiență şi a avut mare grijă să nu fie nevoită să o facă. Ca de obicei Carlton a avut răbdare cu ea, mai ales era nebun după fiul lui. George era genul de băiat pe care oricare tată şi l-ar fi dorit. Era un băiat fericit, cu care te puteai înțelege uşor, destul de atletic şi cu o foarte serioasă înclinație spre studiu, lucru care o încânta pe mama lui. Duceau o viață

liniştită şi fericită. Carlton era un avocat cu mulți clienți, iar Beatrice avea un rol important în „Societatea Istorică" şi în „Fiicele Războiului Civil". Viața ei era împlinită. Juca bridge în fiecare marți. Tocmai la o partidă de bridge a simțit primul spasm şi i s-a făcut greață după mulți ani de zile. A crezut că a mâncat ceva în dimineața aceea şi a plecat imediat acasă să se întindă în pat. Dar trei săptămâni mai târziu ştia deja. La patruzeci şi unu de ani cu un băiat de paisprezece ani, care tocmai intra la liceu şi un soț care nu avea nici măcar bunul simț să-şi ascundă încântarea, Beatrice Andrews era din nou însărcinată. De data asta sarcina a fost mult mai uşoară, dar ei parcă nici nu-i păsa. Era atât de indignată, se simțea aşa de penibil să fie din nou însărcinată când alte femei la vârsta ei se gândeau la nepoți! Nu-şi dorea un alt copil, nu şi-a dorit niciodată un alt copil şi indiferent ce-i spunea soțul ei nu reuşea să o calmeze. Nici măcar micuța blondă cu chip de înger pe care i-au pus-o în brațe când s-a trezit nu a reuşit să o consoleze. Luni de zile n-a vorbit decât despre cât de stupid se simțea şi îşi lăsa copilul cu doica neagră, grasă şi liniştită pe care o angajase când încă mai era însărcinată. Doica se numea Elizabeth McQueen dar toată lumea îi spunea Queenie. Şi nu era de fapt o doică. Născuse unsprezece copii din care trăiau doar şapte şi reprezenta una din puținele amintiri plăcute ale vechiului Sud, bătrâna doică neagră care iubeşte copiii stăpânei. Era plină de înțelegere pentru toată lumea, dar iubea în mod special copiii şi bebeluşii, iar pe Paxton o iubea cu toată dragostea unei mame adevărate, poate chiar mai mult decât Beatrice Andrews. Ea nu se simțea bine când copilul era prin preajma ei, din motive pe care nici ea nu şi le putea explica şi păstra totdeauna o anumită distanță față de propria-i fiică. Copilul avea întotdeauna mâini lipicioase, se juca cu sticluțele de parfum ale lui Beatrice pe care inevitabil le răsturna şi se părea că mama şi fiica reuşesc doar să se enerveze una pe alta. Queenie era cea care o mângâia atunci când plângea, în brațele căreia alerga când se lovea sau îi era frică, Queenie nu o lăsa singură, nici măcar o clipă.

Queenie nu avea zile libere. N-ar fi avut unde să meargă chiar dacă ar fi fost liberă, copiii ei îşi aveau propria lor viață şi nu-şi putea imagina ce s-ar întâmpla cu Paxton dacă nu ar fi fost lângă ea să o ajute. Tatăl fetiței era întotdeauna bun cu ea şi îşi iubea aşa de mult copilul, dar mama ei... cu ea era altă poveste. Pe

măsură ce Paxton creştea, diferența dintre ele devenea tot mai mare, iar când ajunse la vârsta de zece ani Paxton ghicise deja că nu au nimic în comun. Era greu de imaginat că făceau parte din aceeaşi familie. Pentru mama ei, cluburile însemnau totul; trăia pentru prietenele ei, pentru activitățile din diferite societăți, pentru zilele de bridge. Aproape că nu o mai interesa când vine soțul ei acasă, asculta politicos ce povestea el când se aşezau la cină dar până şi Paxton observă că mama ei era plictisită de soțul ei. Iar Carlton Andrews observă acelaşi lucru. Cu toate că n-ar fi recunoscut pentru nimic în lume aşa ceva, simți şi el aceeaşi răceală care emana din soția lui pe care o simțea şi Paxton de ani de zile. Beatrice Andrews era o femeie care îşi făcea datoria de soție, era loială, bine organizată, bine îmbrăcată, plăcută, politicoasă, perfect educată, dar în întreaga ei viață nu simțise nici cea mai mică emoție pentru cineva anume. Pur şi simplu nu era în firea ei aşa ceva. Şi Queenie ştia asta dar folosea alte cuvinte decât Carlton; le povestise fiicelor ei că inima lui Beatrice Andrews era mai mică decât un sâmbure de piersică. Persoana de care reuşise cât de cât să se apropie era fiul el George. Exista între ei o anumită legătură, pe care niciodată nu şi-o permisese cu Paxton. ÎI admira, îl respecta, iar George era înzestrat cu un mod de a privi lucrurile, distant, superior, clinic care în cele din urmă l-a îndreptat spre medicină şi asta a impresionat-o de asemenea pe mama lui. Îi făcea plăcere faptul că fiul ei este doctor. Era chiar mai deştept decât tatăl lui, le şoptea ea pe ascuns prietenilor ei, de fapt îi amintea foarte mult de propriul el tată care fusese procuror al statului Georgia şi era sigură că într-o zi George va face lucruri deosebite. Ce va face Paxton? Va merge la şcoală, va absolvi un colegiu şi în cele din urmă se va căsători şi va avea copii. Lui Beatrice nu i se părea nimic deosebit în această cale, cu toate că era aceeaşi pe care şi ea o urmase. La insistențele tatălui ei absolvise colegiul *„Sweet Briar”*. La două săptămâni după aceea se căsătorise cu Carlton. Adevărul era că deşi se simțea bine în compania femeilor şi căuta să fie cât mai mult în preajma lor, Beatrice Andrews nu avea mare respect pentru femei. Bărbații erau cei care o impresionau, ei erau cel care realizau ceva în viață. Şi nu se îndoia nici măcar o clipă că fetița frumoasă care îşi punea mânuțele lipicioase peste tot ori de câte ori avea prilejul nu era destinată să realizeze ceva în viață.

* * *

Vocea lui Walter Cronkite continua monotonă în timp ce Paxton şi ceilalţi priveau atenţi şi nemişcaţi ecranul televizorului. Cei care mai vorbeau o făceau în şoaptă. Şi tot la câteva minute Cronkite comuta transmisia spre reporterii care se aflau în holul spitalului *Parkland Memorial* din Dallas unde fusese adus preşedintele.

— Încă nu ştim nimic exact, spunea crainicul de pe ecran, doar că starea preşedintelui este critică, dar n-am aflat nimic nou în ultimele minute.

După aceasta mâna unui profesor schimbă canalul, dar şi aici se spunea acelaşi lucru. Liceenii se priveau unii pe alţii cu groaza întipărită pe chip. Şi din nou Paxton îşi aminti de George, care venise să o ia de la şcoală, să-i spună despre tatăl ei. Accidentul, avionul care cobora... şi faţa lui George în timp ce îi povestea. Tocmai terminase medicina şi aştepta să înceapă un curs de specializare în Atlanta. Reuşise să rămână în Sud pe tot timpul studiilor sale cu toate că tatăl lor studiase la Harvard şi îl încurajase să plece în Nord. Dar Beatrice considera că este important sa rămână cât mai aproape de rădăcinile lor şi să sprijine sistemul educaţional din Sud.

Era ora două, iar Paxton stătea în colţ abia respirând, încercând să-şi spună că totul va fi în ordine, luptându-se cu lacrimile, neştiind nici ea dacă plânge pentru preşedinte sau pentru tatăl ei. Tatăl ei murise a doua zi după ce avionul se prăbuşise, rănile lui au fost prea grave, iar soţia şi fiul lui au stat lângă el în timp ce Paxton a aşteptat acasă împreună cu Queenie. S-au gândit că la unsprezece ani era încă prea mică pentru a fi la spital şi oricum tatăl ei a rămas inconştient până la sfârşit. Nu l-a mai văzut niciodată. Plecase pentru totdeauna cu căldura, dragostea şi înţelepciunea lui, cu fascinaţia pentru oameni şi istorie care depăşea cu mult graniţele Sudului. Era un gentleman din vechea gardă a Sudului dar în multe privinţe nu se potrivea deloc cu tiparele în care fusese crescut şi asta iubea Paxton cel mai mult la tatăl ei. Asta şi toate celelalte, felul în care o strângea la piept când alerga să-l întâmpine, felul în care îi povestea despre diferite lucruri când făceau lungi plimbări, lucruri care o interesau, cum ar fi fost războiul, Europa şi ce a însemnat pentru el să studieze la

Harvard. Îi plăceau sunetul vocii lui, felul în care mirosea, izul loțiunii de după ras care rămânea într-o cameră după ce el trecuse pe acolo… felul în care i se încrețea fața când zâmbea şi când îi spunea cât de mândru este de ea… Paxton simțise că moare în ziua când se cântase *„Amazing Grace"* la înmormântarea lui; Queenie era în spate şi plângea aşa de tare, încât Paxton o auzea din locul unde se afla lângă mama şi fratele ei.

Viața ei nu a mai fost aceeaşi de când tatăl ei a murit. Parcă ar fi luat o parte din ea cu el, acea parte care obişnuia să miroasă a flori de câmp şi care îl vizita la birou în zilele de sâmbătă când trebuia să lucreze, partea care putea să-i vorbească despre lumea din jurul ei ca şi cum ar fi înțeles-o şi care îi punea tot felul de întrebări. Paxton avea o perspicacitate neobişnuită în ceea ce priveşte oamenii şi odată îi spusese tatălui ei că ea aşa crede, că mama ei nu o iubeşte. De fapt nici măcar nu o mai deranja. Era doar o observație. Îi avea pe tatăl ei şi pe Queenie.

— Cred… cred că are nevoie de cineva ca George. El nu o face să fie nervoasă şi vorbeşte despre lucruri care o interesează. El este ca şi ea, nu-i aşa tăticule? Câteodată când spun că îmi place foarte mult ceva, parcă se sperie.

Paxton era mult mai perspicace decât îşi dădea ea însăşi seama; iar Carlton Andrews o ştia, dar nu voia să recunoască adevărul în fața propriei fiice.

— Mama ta nu îşi exprimă sentimentele ca tine sau ca mine, îi spuse el încercând să fie cât mai cinstit cu ea, stând pe un scaun ce se rotea şi pe care Paxton îl tot învârtea până aproape reuşea să-l desfacă. Dar dacă nu şi le exprimă, asta nu înseamnă că nu le are. Era de datoria lui să-şi protejeze soția chiar în fața lui Paxton, deşi şi el ştia că fetița are dreptate. Beatrice era rece ca un aisberg. Îşi făcea datoria, era loială şi o „soție model" în propriii ei ochi. Avea grijă de casă, era politicoasă şi drăguță cu el, nu l-ar fi înşelat niciodată, n-ar fi fost vulgară sau nu l-ar fi trădat. Era o doamnă în adevăratul sens al cuvântului dar şi el ca şi Paxton se întreba dacă vreodată iubise pe cineva sau ceva cu excepția lui George, deşi până şi față de el păstra o anumită distanță şi răceală. Doar că fiul ei îi semăna atât de mult şi nici nu aştepta mai nimic din partea ei. Dar Carlton ştia, la fel cum ştia şi Paxton, că de la Beatrice nu vor primi niciodată dragostea după care tânjeau amândoi.

— Te iubeşte, Pax.

Dar ea se întreba dacă o minte sau nu. Nu-şi dădea bine seama de subtilele nuanțe ale iubirii unei femei, dar Carlton avea un tablou mult mai clar în fața ochilor.

— Te iubesc, tăticule. Se aruncă în brațele lui fără ezitări şi fără nici o rezervă. Nu-i ascundea nimic şi el râse când ea aproape îl răsturnă de pe scaun.

— Hei, tu… o să mă faci să mă întind pe covor.

Lui Carlton îi plăcea să viseze la anii care vor urma, la faptul că într-o zi va merge la colegiul *„Radcliffe”* şi va creşte mare şi frumoasă şi va fi mândria bătrâneții lui. Era tot ce îşi dorise vreodată, prietenoasă, plină de dragoste, generoasă şi înțelegătoare. Era tot ce era el însuşi, chiar dacă el nu-şi dădea seama.

Şi apoi, el plecă, iar Paxton rămase singură cu doi străini, o avea doar pe Queenie. Învăța foarte bine şi citea tot timpul. Îi scria tatălui ei, ca şi cum el ar fi fost plecat într-o excursie şi ar fi putut să pună o adresă pe plic, doar că de fapt nu putea. Câteodată păstra scrisorile, alteori le rupea în bucăți. Dar o ajuta faptul că-i scria. Era ca şi cum încă mai vorbea cu el, pentru că nu putea să vorbească cu *ei.* Mama ei era iritată de tot ce îi spunea, aveau păreri diferite în toate privințele, iar Paxton câteodată simțea că venise de fapt de pe o altă planetă. Erau atât de deosebite. Iar George era ca şi mama lui. O muştruluia pe Paxton să „fie cuminte” şi să vadă lucrurile ca mama lor, să fie „înțelegătoare”, să-şi amintească cine este, toate astea o zăpăceau pe Paxton şi mai mult. Cine era ea? Fata lor sau a tatălui ei? Cine avea dreptate? Dar în adâncul sufletului ei nimic nu era confuz. Ştia că felul în care tatăl ei iubise viața şi oamenii va fi şi felul ei de viață. Când George îşi termină perfecționarea la *Grady Memorial* şi ea împlini şaisprezece ani, ştia deja că va pleca din Sud şi va urma colegiul *„Radcliffe”.* Mama ei ar fi vrut să continue să studieze la *„Agnes Scott”* sau la *„Mary Baldwin”* sau la *„Sweet Briar”* unde absolvise şi ea colegiul şi i se părea o idee ridicolă ca Paxton să meargă la *„Radcliffe”.*

— Nu-i nevoie să te duci la o şcoală din Nord. Avem aici în Sud toate lucrurile de care ai nevoie. Uită-te la fratele tău. Ar fi avut posibilitatea să meargă la orice şcoală din țară dar a rămas aici în Georgia.

Numai ideea de a rămâne mai departe aici o făcea pe Paxton să se simtă ca într-o închisoare. Vroia să scape de ideile lor înguste, de prietenele mamei ei, de ceea ce auzise a fi „ororile integrării". Drepturile civile era un subiect pe care îl discuta cu prietenele de la şcoală, cu Queenie în şoaptă în bucătărie. Dar chiar şi Queenie adera la ideile învechite că negrii trebuie să stea la locul lor şi că nu au ce căuta în locurile făcute doar pentru albi. Gândul că n-ar mai exista o delimitare precisă o speria şi doar copiii şi nepoții ei îşi doreau aceleaşi schimbări ca şi Paxton. Iar Paxton considera că lucrurile nu mai puteau rămâne la fel, erau greşite şi nu-i era frică să afirme ceea ce credea sau să scrie lucrări la şcoală despre aşa ceva. Ştia că tatăl ei ar fi fost de acord cu ea, ca întotdeauna, şi asta o stimula şi mai mult. Era un subiect pe care învățase că nu trebuie să-l discute cu mama sau cu fratele ei. Dar în acea toamnă solicită înscrierea la vreo şase şcoli din Nord şi la două din California. Îşi trimise cererea la *„Vassar"*, *„Wellesley", „Radcliffe", „Smith"* iar în Vest la *„Stanford"* şi *„U.C. Berkeley".* N-ar fi vrut să meargă la un colegiu de fete şi de fapt *„Radcliffe"* era singurul colegiu pe care îl dorea cu adevărat. Îşi trimise cererea şi la cele două şcoli din vest pentru că aşa o sfătuise dirigintele ei şi până la urmă se înscrisese şi la *„Sweet Briar",* ca să-i facă pe plac mamei ei. Iar prietenele mamei continuau să-i spună cât de fericită va fi acolo, de parcă era de la sine înțeles că va urma aceeaşi şcoală ca şi mama ei.

Dar acum nu se putea gândi la aşa ceva şi ochii ei urmăreau acele ceasornicului. Era doar două şi jumătate; o jumătate de oră trecuse de când preşedintele fusese împuşcat, zece minute de când se anunțaseră ultimele noutăți despre starea lui şi întreaga națiune se ruga, iar familia lui trăia aceleaşi momente ca şi Paxton acum şase ani când tatăl ei murise... totul se terminase.

La două şi un minut Walter Cronkite privise direct în aparatul de filmat şi cu o privire învinsă anunțase poporul american că preşedintele lor era mort, iar în mica cameră din Savannah s-a auzit un murmur de durere care deveni strigăt şi apoi doar hohote şi plânsete. Peste tot oamenii plângeau, iar profesorii şi elevii se îmbrățişau întrebându-se cum de s-a putut întâmpla aşa ceva. La televizor Walter Cronkite, continua să vorbească, doi doctori au dat câte un interviu, iar Paxton simțea că se mişcă sub apă. Toate parcă se derulau cu încetinitorul şi erau foarte departe de ea.

Oriunde priveai oamenii plângeau şi Paxton abia vedea din cauza lacrimilor care îi curgeau pe obraz şi se simțea fără aer aşa cum se mai simțise odată în viață, de parcă nu mai reuşea să respire, de parcă organismul ei nu mai reuşea să tragă aer în piept. Durere şi suferință de nesuportat. Şi într-un mod ciudat parcă îşi pierdea din nou tatăl. Tatăl ei a avut cincizeci şi şapte de ani când a murit, iar Kennedy doar patruzeci şi şase, amândoi seceraţi în floarea vârstei, când încă erau plini de viață, de idei, de entuziasm, amândoi aveau familii, copii pe care îi iubeau foarte mult. Jack Kennedy va fi jelit de o lume întreagă în timp ce Carlton Andrews doar de cei care îl cunoscuseră. Dar pentru Paxton era aceeaşi durere şi ea ştia ce simțeau copiii lui, durerea cumplită, pierderea, suferința, furia. Era ceva atât de groaznic, de nedrept, cum a putut cineva să facă aşa ceva? Cu ochii în lacrimi străbătu coridoarele şcolii şi fără să spună un cuvânt o luă la goană spre casă, cu părul în vânt, iar uşa de la intrare se trânti cu zgomot când Paxton intră înăuntru. Semăna atât de mult cu tatăl ei: păr blond strălucitor, ochi mari verzi care păreau să caute mereu răspunsuri la întrebări nerostite. Dar acum era îngrozitor de palidă. Îşi aruncă grăbită cărțile şi geanta şi se îndreptă spre bucătărie să o găsească pe Queenie.

Queenie cânta încetişor în timp ce se învârtea veselă prin bucătăria pe care o iubea. Oalele de cupru străluceau pe rafturile lor iar în aer se simțea miros de prăjituri. Se întoarse surprinsă şi o văzu pe Paxton privind-o cu ochi speriaţi, cu chipul îngrozit şi îndurerat.

— Ce s-a întâmplat, fetițo? Queenie era şi ea speriată în timp ce se apropia de copilul pe care l-a crescut şi pe care îl iubea cum nu-l iubea nimeni altcineva.

— Eu… Paxton nu ştia ce să spună. Nu-şi găsea cuvintele. Şi nu ştia cum să înceapă. Nu te-ai uitat astăzi la televizor? Queenie era mare amatoare de seriale dar acum doar dădu din cap şi continuă să o privească pe Paxton.

— Nu, mama ta a luat televizorul din bucătărie ca să-l ducă la reparat. S-a stricat. Iar eu nu privesc niciodată la televizorul din sufragerie. Arăta indignată doar gândindu-se la aşa ceva. De ce? Se întreba dacă nu se întâmplase ceva cumplit în Savannah… poate George… poate doamna Andrews… sau poate chiar copiii ei… poate una din demonstrațiile alea teribile cu drepturile civile…

poate. Dar nu era deloc pregătită pentru ce-i spuse Paxton.

— Preşedintele Kennedy a fost împuşcat.

— Doamne Dumnezeule... Queenie se scufundă în cel mai apropiat scaun, şocată şi înspăimântată. Ochii ei s-au întors din nou la Paxton plini de întrebări nerostite.

— A murit. Paxton începu să plângă din nou şi apoi îngenunche lângă Queenie şi o înconjură cu braţele. Parcă îl pierdea din nou pe tatăl ei. Trăia din nou aceleaşi sentimente de singurătate, disperare, durere şi trădare. Iar Queenie o strânse în braţe şi amândouă au plâns pentru omul pe care nu l-au cunoscut niciodată şi care murise atât de tânăr şi pentru ce? De ce? De ce s-a ajuns până aici? Câtă furie exista într-un om pentru a face aşa ceva? Şi cu ce scop? Şi de ce el ca exemplu? De ce un om cu doi copii mici şi o soţie tânără? De ce trebuia să moară cineva? De ce el, care reprezenta speranţa şi încrederea pentru atât de mulţi? Paxie l-a plâns în braţele lui Queenie, iar bătrâna negresă o legănă aşa cum obişnuia când era doar un copilaş şi plânse şi ea pentru omul pe care nu-l cunoscuse dar despre care credea că a fost un om bun.

— Doamne, copile... Nu-mi vine să cred. De ce ar face cineva aşa ceva? Se ştie cine l-a împuşcat?

— Nu cred. Dar când s-au dus în sufragerie şi au deschis televizorul, au aflat ultimele noutăţi; un bărbat numit Lee Harvey Oswald a tras într-un poliţist din Dallas când acesta l-a oprit ca să-i pună întrebări şi se părea că fusese ascuns exact în locul de unde s-au tras gloanţele fatale la ora unu treizeci. Şi se credea că el este ucigaşul preşedintelui. Oswald a fost arestat, preşedintele şi un poliţist erau morţi şi încă un agent de la serviciul secret, iar guvernatorul statului Texas era şi el grav rănit dar nu era într-o stare critică; corpul preşedintelui era în drum spre Washington în avionul prezidenţial însoţit de soţia lui. La bord se aflau de asemenea noul preşedinte Johnson cu soţia lui şi în transmisiile anterioare se anunţase că şi el ar fi fost rănit dar nu erau decât nişte zvonuri. Întreaga naţiune era într-o stare de şoc, iar Paxton şi Queenie priveau în tăcere televizorul nevenindu-le să creadă ceea ce vedeau şi auzeau. Încă erau acolo cu lacrimi şiroind pe obraz când mama lui Paxton intră câteva minute mai târziu. În fiecare vineri după-masă mergea la coafor şi acum tocmai se întorcea de la întâlnirea ei săptămânală. Auzise ştirile acolo şi

arăta şi ea înfiorător când se aşeză în linişte lângă ele. Mai multe femei plecaseră acasă cu părul ud şi majoritatea coafezelor nu mai aveau chef să termine ceea ce începuseră. Toată lumea era în lacrimi şi lui Beatrice Andrews tocmai i se spăla capul când s-a anunțat vestea la televizor. Dar ea rămăsese să-şi termine coafura şi chiar o convinsese pe una din fete să-i termine manichiura. N-avea nici un chef să amâne totul pentru o altă zi. Avea multe de făcut în acel sfârşit, de săptămână înainte de Thanksgiving, iar la clubul ei de bridge urma să aibă loc un dineu. Nu-i trecuse prin cap că nimeni nu va mai avea poftă să meargă la nici un dineu. Toate festivitățile vor fi anulate pentru ca toată lumea rămăsese lipită de televizor şi întreaga națiune era în doliu. Dar nu se gândise la aşa ceva şi venise acasă simțindu-se copleşită dar în nici un caz isterică. Era de părere că unele femei se cam dădeau în spectacol. Ea ştia ce înseamnă adevărata durere, la urma urmei îşi pierduse şi ea soțul şi nu era posibil să simți acelaşi lucru pentru o persoană publică. Şi totuşi aşa simțeau oamenii, o durere personală, puternică, de parcă l-ar fi cunoscut şi l-ar fi iubit. El adusese noi speranțe în viața multor oameni, promisiunea schimbării, magia unei lumi pe care nu o vor cunoaşte niciodată şi la care puteau doar să viseze. Iar frumoasa lui soție le amintea de o prințesă dintr-o poveste cu zâne.

Beatrice Andrews rămase în picioare, solemnă, în spatele fiicei ei şi al femeii care o crescuse, apoi se aşeză ca să-l privească pe Lyndon Johnson rostindu-şi jurământul în avionul prezidențial, dar nu o invită pe Queenie să ia loc. Aparatele de filmat îl arătau pe judecătorul Hughes luându-i jurământul lui Johnson iar Jacqueline Kennedy era lângă el şi toată lumea care privea îşi dădu brusc seama că ea poartă acelaşi costum roz pe care îl purtase când soțul ei fusese împuşcat, costum care era încă plin de sângele lui. Iar pe fața ei se vedeau urmele durerii în timp ce Lyndon Johnson devenea preşedinte. Paxton alunecă uşor în scaunul de lângă mama ei. Pe obraji îi curgeau lacrimi şi privea cu ochi mari ecranul nevenindu-i să creadă, incapabilă să accepte ce s-a întâmplat.

— Cum a putut cineva să facă aşa ceva? hohoti ea, iar Queenie dădu din cap şi încă plângând se întoarse în bucătărie.

— Nu ştiu, Paxton. Se vorbeşte despre o conspirație. Dar cred că încă nimeni nu ştie ce s-a întâmplat de fapt. Îmi pare rău pentru

doamna Kennedy şi pentru copii. Ce întâmplare îngrozitoare.

Paxton se gândi din nou la tatăl ei. Cu toate că nu fusese asasinat, murise şi el pe neaşteptate şi absența lui încă o făcea să sufere.

— Sunt vremuri foarte tulburi, continuă mama ei, nemulțumirile rasiale… schimbările pe care a încercat să le facă… poate că acesta a fost prețul pe care a trebuit să-l plătească… Beatrice Andrews vorbea afectat în timp ce se ridică să închidă televizorul iar Paxton se întrebă dacă vreodată va ajunge să o înțeleagă.

Paxton nu mai spuse nimic. Se duse în camera ei, se aşeză pe pat şi plânse până veni vremea cinei, când sosi şi fratele ei, iar ea apăru la masă palidă şi cu ochii umflați. Fratele ei venea la cină în fiecare marți şi vineri dacă nu avea un caz urgent sau o altă întâlnire mai importantă, ceea ce se întâmpla destul de rar. Şi ca şi mama lui, avea opinii diferite față de sora lui mult mai tânără. Şi doar zâmbea atunci când ea îşi exprima părerile sau îi respingea scârbit argumentele spunându-i că va gândi diferit atunci când va fi mai în vârstă. Şi de aceea Paxton rareori îşi exprima propriile idei în fața lor şi trăia tăcută păstrând o distanță respectuoasă. Nu avea nimic să le comunice, iar încercarea de a discuta probleme filozofice sau politice cu ei doar o enerva şi mai mult. Îşi păstra opiniile pentru prietenii de la şcoală sau pentru profesorii mai puțin conservatori sau pentru eseurile pe care le scria; când credea că Queenie ar putea-o înțelege discuta cu ea, pentru că bătrâna avea o înțelepciune care dezmințea educația ei foarte sumară. Dar Queenie era înțeleaptă, ştia să înțeleagă oamenii şi de multe ori Paxton putea să-şi descarce inima povestindu-i despre necazurile ei. Paxton discutase cu ea despre colegiile la care îşi trimisese cererile de acceptare şi care era părerea ei despre ele. Era de neclintit când îşi exprima motivele pentru care nu voia să rămână în Sud, iar Queenie o înțelegea. Se întrista gândindu-se că Paxie va pleca dar ştia că asta o va ajuta. Semăna prea mult cu tatăl ei.

— Cred că este o conspirație cubaneză, afirmă George la cină. Se va descoperi că lucrurile sunt mult mai complicate decât par la prima vedere.

Paxton îl privi atent şi se întrebă dacă s-ar putea să aibă dreptate. Era un om inteligent chiar dacă nu era un bărbat

interesant. Mai tot timpul era ocupat doar de medicină şi nimic altceva nu-l prea interesa. Avea păreri foarte conservatoare şi devenea entuziast doar dacă era vorba de noi descoperiri în domeniul diabetului, ceea ce pe Paxton nu o interesa deloc. Avea treizeci şi unu de ani, aproape că se logodise anul trecut dar până la urmă totul căzuse baltă, iar Paxton avea sentimentul că mama lor este mulţumită, pentru că afirmase de mai multe ori că George era încă prea tânăr ca să se căsătorească. Va trebui să-şi facă un nume înainte de a se trezi pe cap cu o nevastă şi copii.

Lui Paxton nu-i plăceau fetele cu care se întâlnea el. Toate erau drăguţe dar prostuţe şi superficiale. N-aveau pic de caracter şi nu puteai să discuţi nimic serios cu ele. Ultima pe care o adusese acasă la o petrecere pe care o dăduse mama ei, avea douăzeci şi doi de ani şi chicotise toată seara. Le explicase că nu urmase nici un colegiu pentru că notele ei din liceu au fost groaznice, dar îi plăcea să lucreze pentru diferite societăţi filantropice şi urma să apară într-un spectacol destinat prezentării unor noi modele de îmbrăcăminte şi murea de plictiseală. Spre sfârşitul serii, Paxton ar fi fost în stare să o strângă de gât. Era aşa de cretină şi de enervantă încât se întreba cum de o suportă fratele ei, doar că părea sfioasă şi lipicioasă când au plecat împreună în oraş să bea ceva, dar continua să chicotească prosteşte. De mult timp Paxton se resemnase cu faptul că va detesta fata cu care se va căsători George. Bineînţeles va fi dulce, simplă, fără pretenţii, fără să gândească, neinteresantă ca o adevărată sudistă. Şi Paxton era o sudistă dar în cazul ei era doar o problemă de geografie nu o scuză sau o boală. Erau încă atât de multe tinere care se mulţumeau cu rolul de „frumoasa sudistă” şi foloseau asta ca o scuză pentru ignoranţa şi prostia lor. Paxton ura fetele de acest gen dar era clar că fratele ei gândea diferit.

Paxton nu a reuşit să doarmă toată noaptea şi devenise obsedată de televizor. Continua să-l tot deschidă până când, la trei dimineaţa, se hotărî să rămână în faţa lui. Urmări cum este dus coşciugul în Casa Albă, iar doamna Kennedy păşea în urma lui. În următoarele trei zile aproape că nu mai plecă din faţa ecranului. Sâmbătă urmări cum membri ai familiei şi reprezentanţi ai guvernului veneau să-şi ia rămas bun de la omul pe care l-au iubit. Iar duminică urmări cum coşciugul era transportat la Capitoliu. Privi cum doamna Kennedy şi fiica ei, Caroline, se

aşezară în genunchi în faţa sicriului, iar micuţa îşi puse mâna sub drapelul care îl învelea. Feţele lor erau imagini vii ale suferinţei. Apoi Paxton văzu cum Lee Oswald moare împuşcat de Jack Ruby pe când îl transportau la o alta închisoare şi privi mirată, crezând la început ca este o greşeală sau o confuzie. Părea imposibil ca încă o persoană să fie ucisă în aceste zile oribile.

Luni privi înmormântarea şi plânse fără să se poată controla în timp ce răsuna sunetul tobelor. Îşi aminti de tatăl ei. Suferinţa părea interminabilă, durerea de neînchipuit şi tristeţea fără margini, iar luni seară până şi mama ei era zguduită; la cină în seara aceea aproape că n-au vorbit deloc. Queenie încă îşi mai ştergea ochii când Paxton s-a dus în bucătărie să-i vorbească şi se aşeză într-un scaun privind în tăcere cum şterge vasele şi apoi o ajută să le aşeze la loc. Mama urcase în camera ei şi vorbea la telefon cu o prietenă. Ca de obicei nu aveau nimic să-şi spună, nimic să-şi ofere, nici o încurajare, nici o consolare. Erau prea departe una de alta, aşa cum au fost întotdeauna.

— Nu ştiu de ce, dar mă simt la fel ca atunci când a murit tata… ca şi cum aş aştepta să se întâmple ceva deosebit. Ca şi cum tata va veni acasă şi-mi va spune ca nu este adevărat, totul a fost doar o glumă sau Walter Cronkite va apărea la televizor şi va anunţa că totul nu a fost decât un test, preşedintele îşi petrece week-end-ul la Palm Beach cu Jackie şi copiii şi le pare rău că ne-au necăjit… dar nu se va întâmpla aşa ceva. Continuă… este adevărat… şi-mi dă un sentiment straniu.

Queenie aprobă dând din capul ei cărunt, plin de înţelepciune. Ştia, ca întotdeauna, ce simţea Paxton.

— Da, ştiu, copile. Aşa se întâmplă când moare cineva. Aştepţi ca cineva să vină să-ţi spună că nu s-a întâmplat nimic. Am simţit asta când au murit copilaşii mei. Cere timp ca să uiţi totul.

Era dificil să te gândeşti acum la Thanksgiving. Era greu să fii recunoscător pentru o lume furioasă care lua oameni, înainte ca ei să fie pregătiţi să o părăsească. Era greu să te gândeşti la vacanţă şi dacă Paxton simţea aşa, cum trebuie să se fi simţit cei din familia Kennedy? Cel mai cumplit coşmar posibil pentru Jacqueline Kennedy şi copiii ei. Organizase la perfecţie funeraliile, iar pe cartonaşele pentru liturghie, tipărite pe hârtie cu antetul Casei Albe, scrisese cu mâna ei: *„Doamne, ai grijă de sufletul servitorului tău John Fitzgerald Kennedy”*. Erau şi extrase din

cuvântarea lui de la inaugurare. Era sfârşitul unei ere... sfârşitul unui moment... care aproape se realizase... efemer... care dispăruse, plecase. Torța fusese trecută unei noi generații care o ținea strâns dar încă nu era sigură ce să facă cu ea.

Apoi Queenie stinse luminile în bucătărie, o sărută pe Paxton şi rămaseră pentru o clipă în întuneric, bătrâna şi tânăra, femeia neagră şi copila albă, tristețea tuturor învăluindu-le; pe urmă Queenie coborî în camera ei, iar Paxton urcă şi ea într-a ei ca să se gândească la ce pierduse şi ce o aştepta în viitor. Simțea că le datorează ceva, că ea trebuie să realizeze ceva deosebit ca ei să nu fi murit degeaba... Preşedintele şi tatăl ei... Trebuia să ajungă cineva pentru ei... să facă ceva important în viață... ceva care să însemne ceva. Dar ce anume? Asta era întrebarea.

Stătea întinsă în pat şi se gândea la amândoi, la ce au reprezentat, la lucrurile în care au crezut, la omul pe care l-a iubit atât de mult şi l-a cunoscut atât de bine şi la celălalt pe care şi-l putea doar imagina. Şi dintr-odată îşi dori să-şi poată începe viața... să fie ea însăşi... să plece de aici. Îşi dorea să ajungă la *Harvard* aşa cum au ajuns şi ei. Întinsă în pat, închise ochii şi le promise în şoaptă să facă ceva cu viața ei, să fie cineva de care ei să fie mândri. Era darul ei, moştenirea pe care o primise de la ei şi o promisiune pe care ştia că şi-o va ține. Nu avea decât să aştepte primăvara... şi să se roage să fie acceptată la *„Radcliffe”.*

Capitolul 2

Ultimele plicuri au sosit în a doua săptămână a lui aprilie. Colegiul *„Sweet Briar”* îi trimisese aprobarea încă din martie. Iar celelalte colegii *„Vassar”, „Wellesley”* şi *„Smith”* au anunțat-o că o acceptă ca studentă în primele zile ale lui aprilie. Dar nici unul nu o interesa pe Paxton. Aşează scrisorile în ordine pe biroul ei şi continuă să o aştepte pe cea care avea importanță pentru ea. *„Radcliffe”.* Iar în mintea ei cele două colegii din California erau doar o rezervă. Se ruga să reuşească de prima dată şi de fapt nici nu se gândea foarte serios să nu fie acceptată. Tatăl ei îşi urmase cursurile la *Harvard* şi ea avea note bune. Nu foarte mari, dar bune. Singurul lucru care o îngrijora era faptul că nu era bună la nici un sport şi nu prea se ocupase de activități extraşcolare. Îi

plăcea să scrie poezii şi scurte povestiri şi îi plăcuseră orele de învățare a tehnicii foto, încercase să facă balet pe când era încă un copil şi participase şi la clubul de dramă pentru elevii din anul întâi de liceu, dar apoi renunțase la toate pentru că îi luau din timpul pentru lecții. Şi auzise de mai multe ori că cei de la Harvard apreciau doar studenții care erau buni la toate şi aveau activități multiple în afara programului. Dar şi aşa era foarte sigură că va fi acceptată.

Mama ei a fost încântată şi mândră când sosi acceptarea de la colegiul *„Sweet Briar",* dar îi făcea plăcere să se laude că Paxton a fost acceptată şi la alte colegii, dar spre deosebire de ea, nu-i păsa de aceste alte colegii. Iar pentru Beatrice Andrews şcolile din California puteau să fie şi pe o altă planetă. O sfătuia pe Paxton să facă cea mai „inteligentă" alegere şi să se înscrie la *„Sweet Briar"* înainte de a mai afla răspunsul altor colegii.

— Nu pot face aşa ceva, mamă, spuse Paxton încet, ochii ei verzi, mari, privind cu atenție chipul care parcă era al unei străine. Mi-am promis ceva cu mult timp în urmă. Dar era mai mult decât o simplă promisiune, era ceva ce simțea că îi datorează tatălui ei.

— N-ai să fii niciodată fericită în Boston, Paxton. Vremea e groaznică. Şi e o şcoală imensă. Te vei simți mult mai bine aproape de casă, într-un mediu familiar. Vei putea apoi să-ți continui studiile la *Harvard.*

— Mai bine aşteptăm să vedem dacă mă primesc şi apoi mai discutăm. Mi se pare mai logic aşa. Dar ceea ce i se părea ei logic nu i se părea şi mamei ei. O deranja enorm faptul că Paxton îşi dorea cu atâta încăpățânare să urmeze o şcoală în Nord când ar fi putut să se înscrie la *„Sweet Briar"* şi să rămână mult mai aproape de casă. Apăru şi George, într-o sâmbătă după-amiază ca să-şi reverse asupra ei opiniile lui şi Paxton zâmbi în gând ascultându-l. A vorbi cu George era ca şi cum ar fi vorbit cu mama ei. Amândoi credeau că viața ei era destinată să se desfăşoare cât mai aproape de a lor, şi că era o prostie din partea ei să-şi întindă aripile şi să zboare spre alte orizonturi.

— Dar tata, George? A reuşit să rămână acelaşi deşi şi-a riscat viata în Nord mergând la aceeaşi şcoala cu yancheii. Îl tachina, ceea ce o amuza pe ea dar nu şi pe el. Printre multele sale virtuți, George n-a fost binecuvântat cu simțul umorului ca tatăl său.

— Nu e acelaşi lucru, Pax. Şi ştii foarte bine că nu am nici o

fixație în privința Sudului. Cred doar că pentru o femeie *„Sweet Briar”* este cea mal bună alegere. Mama are dreptate. Şi n-are nici un sens să faci tot drumul ăsta până la Boston.

— Cu felul în care gândeşti tu, George, America n-ar fi fost niciodată descoperită. Imaginează-ți ce s-ar fi întâmplat dacă Regina Isabela i-ar fi spus lui Columb că n-are nici un rost să facă tot drumul până în Lumea Nouă. Râdea de el dar George nu găsea nimic amuzant.

— Mama are dreptate. Eşti încă un copil şi e ridicol să faci aşa ceva doar ca să demonstrezi că ai dreptate. Nu eşti bărbat şi nu există nici un motiv pe lumea asta ca tu să mergi la *Harvard*. Nu vrei să urmezi medicina sau dreptul, de fapt n-are nici un sens să mergi niciunde. Ar trebui să rămâi cât mai aproape de noi. Ce se va întâmpla dacă mama se va îmbolnăvi? Nu mai e atât de tânără şi are nevoie de noi aici.

Încerca totul cu ea chiar şi să o facă să se simtă vinovată, dar nu reuşi decât să o enerveze. Nu putea înțelege de ce vroiau să-i taie aripile. Dar aşa simțeau ei, ea era proprietatea lor.

— Mama are cincizeci şi opt de ani şi nu nouăzeci şi trei, George! Şi eu n-am de gând să stau aici tot restul vieții mele să am grijă de ea. Şi de unde dracu ştii tu ce fel de carieră îmi doresc eu? Din câte ştii tu despre mine aş putea să-mi doresc să ajung chirurg. Atunci aş avea permisiunea voastră să plec în Nord sau trebuie să rămân aici şi să fac prăjituri doar pentru că sunt femeie?

— Nu la aşa ceva ne-am gândit. Arăta jignit de fracheța ei.

— Ştiu. Paxton încercă să rămână calmă. Iar *„Sweet Briar”* este o şcoală minunată dar eu toată viața mi-am dorit să merg la *„Radcliffe”.*

— Şi dacă nu reuşeşti? O privi cu înțeles.

— Voi reuşi. Trebuie. Îi promisese doar tatălui ei. Jurase că îl va face să fie mândru de ea şi că va păşi pe urmele lui.

— Şi dacă nu reuşeşti? insistă fratele ei cu sânge rece. Atunci vei fi de acord să rămâi în Sud?

— Poate… nu ştiu. Celelalte colegii nu-i prea plăceau nici ei şi nu se gândise serios la *„Stanford”* sau *„Berkeley”.* Nu-şi imagina că va merge acolo mai ales că nu cunoştea pe nimeni în California. Mă mai gândesc.

— Cred că ar trebui să te gândeşti foarte serios. Şi mai ales

gândeşte-te bine înainte să o necăjeşti pe mama.

De ce trebuia să se poarte aşa cu ea? Nu era drept. De ce trebuia ea să-şi sacrifice viaţa pentru ei? Ce doreau de la ea? Şi de ce vroiau să o ţină aici în Savannah? Doar ca să meargă la dineuri şi la întrunirile societăţii „Fiicele Războiului Civil" împreună cu mama ei şi poate să facă şi ea parte din clubul de bridge, astfel încât mama ei să nu fie „făcută de ruşine" că Paxton nu rămâne în cercul lor. Dar ea nu vroia să fie ca ei. Ea îşi dorea ceva mai mult. Ea îşi dorea să meargă la Şcoala de Jurnalistică de la *„Radcliffe".*

De multe ori îi povestise lui Queenie despre visurile ei, iar Queenie era singura care o încuraja, care o iubea îndeajuns pentru a o lăsa să plece. Ştia de ce are Paxton nevoie şi îşi dorea să o vadă eliberată de cei doi oameni care îi cereau atât de multe dar nu-i ofereau nimic în schimb. Avea dreptul la mai mult decât atât în viaţa ei, merita să încerce să facă ceva şi nu va reuşi dacă va rămâne în Savannah. Şi dacă după ce termina şcoala vroia să se întoarcă înapoi, atunci Queenie o va aştepta cu braţele deschise. Dar nu avea de gând să o implore să rămână, să o cicălească la fel ca şi ceilalţi doi.

Plicurile au sosit într-o marţi după-masă, şi o aşteptau în cutia de scrisori, cel trimis de *„Radcliffe"* şi cel de la *„Stanford".* Iar lui Paxton i se tăie respiraţia în momentul când le văzu. Era o după-amiază plăcută de primăvară, iar Paxton venea încet spre casă, gândindu-se la băiatul care o invitase la balul de primăvară chiar în acea după-amiază. Era înalt, brunet şi drăguţ, ea îl admirase încă de anul trecut dar el avea o altă prietenă. Şi acum dintr-odată era liber, iar capul lui Paxton era plin de vise şi dorinţe. Până la urmă îi va povesti totul lui Queenie dar acum sosise scrisoarea pe care o aşteptase cu nerăbdare. Întregul ei viitor pe o hârtie albă, împăturită şi sigilată într-un plic de la *Harvard. Dragă domnişoară Andrews, suntem încântaţi să vă informăm* că *aţi fost acceptată... Dragă domnişoară Andrews, ne pare rău să vă informăm că...* oare care din ele?

Mâinile îi tremurară când luă cele două plicuri, încercând să se hotărască pe care să-l deschidă primul; se aşeză pe treptele din faţa casei de cărămidă şi se hotărî să-l deschidă pe cel de la *„Radcliffe"* pentru că era singurul care conta şi n-ar fi suportat suspansul până l-ar fi citit pe celălalt. Îşi aruncă coama blondă pe spate, închise ochii şi se sprijini de gratiile din fier forjat, rugându-

se să fie aşa cum îşi dorea ea... te rog Doamne... te rog fă să fiu acceptată. Deschise ochii şi cât mai repede rupse plicul. Dar prima propoziție nu era deloc ceea ce aşteptase ea. Nu specifica nimic şi lăuda doar instituția numită *Harvard,* şi ce bună elevă era ea şi doar în al doilea paragraf era ceea ce căuta şi simți că i se opreşte inima când ajunse acolo.

«Cu toate că *aveți toate atributele pentru* a *deveni studentă la* „Radcliffe" *noi credem că... cu această ocazie... poate o altă instituție... suntem siguri* că *veți face progrese la oricare altă şcoală superioară... vă dorim mult noroc...»* Ochii i s-au umplut de lacrimi, iar cuvintele dansau în fața ei estompate de durerea care îi frângea inima. Nu reuşise. Au refuzat-o. Toate visele ei au dispărut într-o singură clipă. *„Radcliffe"* o refuza. Şi acum ce va face? Unde se va duce? Va trebui într-adevăr să rămână în Sud, unde toți gândeau strâmt, unde se discutau doar aceleaşi lucruri, să rămână lângă fratele şi mama ei? Asta era tot? A ajuns aici? Sau mai bine să meargă la unul din celelalte colegii? Dar parcă toate erau plictisitoare.

Ezitând, deschise şi celălalt plic, puțin nervoasă. Poate că ar trebui să se gândească serios la *„Stanford".* Dar nu pentru mult timp. Îi scriau acelaşi lucru, dar în primul paragraf şi nu în al doilea, şi răspunsul lor era aproape identic cu cel de la *„Radcliffe".* Îi doreau mult succes, dar îi recomandau o altă şcoală. Deci rămânea... fără nimic. Celelalte colegii pe care nu le voia şi poate o şansă la *Berkeley.* Simți cum îi piere tot entuziasmul în timp ce se ridică, urcă treptele şi intră în casă. Se îngrozea la gândul că va trebui să-i spună mamei ei.

Îi spuse mai întâi lui Queenie, iar bătrâna negresă a fost copleşită de necaz la început dar apoi încercă să o consoleze cât mai filozofic.

— Dacă nu te-au acceptat înseamnă că nu a fost să fie aşa. Într-o zi te vei gândi la asta şi vei înțelege.

Dar între timp şansele ei erau mici şi Paxton era deprimată. Nu dorea să rămână în Sud, nu dorea să meargă la un colegiu de fete şi nici nu-şi imagina că va merge la *Berkeley.* Şi atunci? Dar modul de gândire al lui Queenie era mult mai practic.

— Şi ce zici de California? E foarte departe dar s-ar putea să-ți placă. Una dintre fiicele ei se mutase în Okland acum câțiva ani şi cu toate că niciodată nu a fost acolo auzise că San Francisco ar fi

un oraş frumos. Am auzit că e minunat. N-o să-ți fie frig ca în Nord. Îi zâmbi fetiței pe care o iubea şi o alina de când venise pe lume şi o durea să vadă cât era de dezamăgită. Mama ta ar fi în stare să mă ucidă dacă m-ar auzi, dar eu aşa cred, că ar trebui să te gândeşti serios la California.

Paxton zâmbi. Mama. Ei ar fi în stare să le ucidă pe amândouă dacă ar auzi măcar jumătate din conversațiile care se desfăşurau în bucătărie.

— Pare atât de departe… aşa de… nu ştiu… aşa străin!

— California? Queenie râse. Nu fi prostuță. E doar la câteva ore cu avionul, cel puțin aşa îmi povestea fiica mea Rosie. Aşa că gândeşte-te bine. Şi roagă-te Domnului la noapte. Poate şcoala aceea din Berkeley e soluția problemelor tale.

Dar în seara aceea, la cină, mama ei şi George continuau să creadă că soluția ar fi să rămână cât mai aproape de casă şi, în ceea ce-i privea, refuzul de la *„Radcliffe”* rezolva toate problemele. Nici măcar nu le părea rău că ea este dezamăgită, se simțeau doar uşurați. Şi ca şi Queenie i-au spus că aşa a fost să fie. Dar spre deosebire de bătrâna negresă care o iubea, erau aproape mulțumiți că visele ei au luat sfârşit. Iar Paxton simțea că într-un fel îl dezamăgise pe tatăl ei, ca şi cum l-ar fi trădat pentru că fusese refuzată de şcoala pe care el o urmase. Ar fi dorit să vorbească cu cineva despre asta, să recunoască că se simțea teribil de rău, dar credea că nici măcar Queenie n-ar fi putut-o înțelege, pentru că era clar că mama ei şi George nu înțelegeau nimic. Iar prietenele ei erau ocupate cu propriile lor nenorociri şi bucurii. Toată lumea era de-a dreptul obsedată de colegiile la care urma să se înscrie, de refuzul sau aprobarea lor.

Băiatul care o invitase la balul primăverii îi făcu o vizită în seara aceea, iar Paxton încercă să-i explice câteva dintre sentimentele ei dar el nu era în stare să vorbească decât despre faptul că fusese acceptat de *„Chapel Hill”* şi parcă nici nu o auzea. Nu putea decât să sufere sau să se bucure singură. Şi în noaptea aceea când se duse la culcare se gândi la ce-i spusese Queenie în acea după-amiază şi se întrebă dacă ideea era chiar trăznită sau merita să se gândească la ea. Dar mai important era faptul că nici nu ştia dacă va fi acceptată. Spre sfârşitul săptămânii mama şi fratele ei au reuşit să o cicălească atât de mult încât acceptă să se înscrie la *„Sweet Briar”* săptămâna viitoare, promițându-şi în gând să

încerce din nou la *„Radcliffe”* în anul următor şi să tot încerce până va reuşi, indiferent cât va trebui să muncească pentru a fi acceptată. Se simți mai bine după ce îşi făcu acest plan în minte şi ştiu că va putea suporta să stea acasă dacă nu va fi pentru totdeauna.

Şi apoi, luni sosi răspunsul de la *Berkeley.* Erau încântați să o accepte ca studentă. Şi chiar dacă nu ştia bine de ce inima ei bătu mai puternic, dintr-odată se simți mult mai bine. Alergă în bucătărie să-i arate lui Queenie scrisoarea. Bătrâna o privi fericită ca şi cum asta ar fi rezolvat totul şi parcă ea ar fi ştiut de la început că aşa va fi.

— Vezi, ce ți-am spus. Ăsta e răspunsul!

— Ce te face să fii aşa de sigură? De unde ar fi putut Queenie să ştie? Oricum celelalte colegii nu o încântau deloc.

— Cum te simți acum?

— Bine. Pe cuvânt. Emoționată… puțin speriată… dar fericită.

— Şi celelalte şcoli despre care mi-ai vorbit? Cum te-au făcut să te simți?

— Deprimată… plictisită… de fapt groaznic.

— Atunci ele nu par a fi o soluție fericită. Cred că ăsta e răspunsul. Dar mai gândeşte-te, scumpa mea. Şi roagă-te. Ascultă-l pe Dumnezeu şi ascultă de stomacul tău. Totdeauna să fii atentă la burticica ta, să fii atentă la ce simți înăuntru. Ştii. Toți ştim. Ştim cu asta. Queenie arătă spre burta ei imensă luând un aer foarte serios. Dacă te simți bine, înseamnă că totul este în regulă, dar dacă te simți rău ca şi cum ai fi bolnavă, atunci înseamnă că ai făcut o mare greşeală, şi, dacă nu ai făcut-o încă, o vei face.

Paxton începu să râdă de această înțelepciune simplistă dar ştia că Queenie are dreptate, ca întotdeauna. Bătrâna negresă ştia multe. Era mult mai isteață decât mama ei sau George sau chiar decât Paxton.

— Queenie, e o nebunie dar cred că ai dreptate.

Se aşeză pe un scaun în bucătărie, muşcă dintr-un morcov şi rămase pe gânduri. Era tânără şi frumoasă şi era ceva foarte calm în jurul ei. Era o persoană care se simțea bine cu ea însăşi şi se simțea de mult timp aşa. Era liniştită şi puternică şi într-un fel întreagă, ceea ce era destul de rar la o fată de vârsta ei, dar de la moartea tatălui se gândise foarte mult.

— Ce le voi spune?

— Adevărul, atunci când o să-l ştii. Şi să nu faci ceva pentru că ți-am spus eu să faci. Eşti prea deşteaptă pentru aşa ceva. Să faci ce vrei tu să faci, ceea ce crezi tu că trebuie. Mai întâi gândeşte-te bine. O să-ți dai seama ce anume trebuie să faci. Îi arătă din nou cu degetul burta ei mare, iar Paxton izbucni în râs şi se ridică în picioare. Era înaltă şi subțire, ca tatăl ei, dar plină de grație. Era mult mai înaltă decât majoritatea colegelor ei, dar asta nu o deranjase niciodată. Şi spre marea mirare a lui Queenie nu era prea interesată de cum arată. Era frumoasă, dar se purta de parcă nu o interesa sau nu-i păsa. Era preocupată de alte lucruri, de problemele inimii şi sufletului. Semăna prea mult cu tatăl ei ca să-i pese de cum arată, iar indiferența ei o exaspera frecvent pe mama ei. Ar fi vrut ca Paxton să fie un manechin pentru spectacolele de modă şi pentru diferitele competiții organizate de „Fiicele Războiului Civil". Dar Paxton nici nu voia să audă de aşa ceva. Era calmă, timidă şi amuzată de tot tărăboiul care se făcea în jurul acelor competiții. Îi plăcea să vorbească despre lucruri serioase cu profesorii ei, despre recentele evenimente din Vietnam, implicațiile morții lui Kennedy, despre poziția lui Johnson în privința drepturilor omului, despre marşurile şi protestele lui Martin Luther King. Era pasionată de evenimentele care se desfăşurau în lumea întreagă, legăturile şi verigile dintre ele şi efectul lor asupra vieții oamenilor. Despre aşa ceva îi plăcea să scrie, la aşa ceva îi plăcea să se gândească şi abia aştepta să ia parte la toate aceste evenimente.

Spre sfârşitul săptămânii îl căută pe unul dintre profesorii ei preferați şi îl întrebă ce gândea el despre *„UC Berkeley"*.

— Cred că este una dintre cele mai bune şcoli din țară. De ce? O privi direct în ochi, iar Paxton ezită doar pentru un moment.

— Încerc să mă hotărăsc dacă să merg acolo sau nu.

— Cei de la *„Radcliffe"* nu ți-au dat răspunsul aşteptat? El ştia cât de mult îşi dorise ea să meargă acolo, cât de mult se bazase pe acest colegiu, şi de ce, şi era dezamăgit pentru că nu reuşise.

— M-au refuzat. Şi *„Stanford"* de asemenea. Toate celelalte m-au acceptat. Îi povesti despre celelalte posibilități şi fără nici o ezitare el o sfătui să aleagă *„Berkeley"*

— În locul tău n-aş ezita nici o clipă, Pax. Bucură-te de această şansă şi nu te mai gândi la *„Radcliffe"*. Poți merge acolo la o

specializare. Să le ia dracu, du-te în Vest. Îi zâmbi. O să-ți placă. În timp ce îl asculta deveni entuziastă şi încântată. Poate că Queenie a avut dreptate. Poate aşa se vor rezolva problemele ei.

Nu-i spuse nimic mamei ei, iar la sfârşitul săptămânii îşi trimise actele de acceptare şi vineri seara la cină le spuse adevărul.

— Mi-am trimis astăzi actele, spuse ea încet, aşteptând furtuna care era sigură că va urma.

— Foarte bine, o lăudă repede fratele ei. În sfârşit a făcut ceea ce o sfătuiseră. Până la urmă nu era de fapt aşa de încăpățânată cum susținea mama lor. Eşti mândra de tine, nu-i aşa, Pax? Ar trebui să fii.

Paxton zâmbi auzind laudele exagerate, ştiind ce va urma.

— Da, sunt. M-am gândit foarte mult şi cred că am luat cea mai bună hotărâre din viața mea. De fapt sunt sigură de asta.

Mama ei o privi cu prudență neştiind ce să spună.

— Mă bucur că lucrurile s-au rezolvat în acest fel, Paxton, spuse ea scurt.

— Şi eu mă bucur, îi răspunse Paxton.

— Foarte multe fete drăguțe studiază la *„Sweet Briar”*. Este o şcoală minunată, spuse fericit fratele ei, iar Paxton îi privi calmă pe amândoi.

— Da, este, dar eu nu mă duc acolo. Pentru o clipă totul încremeni. Nu se aşteptaseră la aşa ceva. Mă duc la Universitatea din California, la *Berkeley*.

Amândoi o priveau în tăcere, năuciți, apoi fratele ei se ridică de la masă şi îşi aruncă şervețelul lângă farfurie.

— Ce te-a apucat să faci aşa o prostie? Queenie părăsi încăperea cu zâmbetul pe buze şi se duse în bucătărie să mai aducă un platou de friptură.

— Am discutat cu dirigintele meu şi cu mai mulți profesori. Ei sunt de părere că este o şcoală excelentă şi că am făcut o foarte bună alegere din moment ce nu am fost acceptată la *„Radcliffe”*.

— Dar în California? spuse mama ei disperată. Pentru Dumnezeu, de ce atât de departe? De ce anume vrei să mergi la şcoala aceea?

Dar toți ştiau de ce, chiar dacă nu vroiau să o recunoască. Paxton vroia să plece de lângă ei. De când tatăl ei murise, Paxton a fost nefericită acasă şi ei au făcut foarte puțin ca să o ajute. Mama ei şi George şi-au continuat viețile şi doar din când în când îşi

aminteau de ea încercând să o implice în activitățile lor, fie că ei îi plăcea sau nu. Se aşteptau ca ea să se „potrivească" cu felul lor de a trăi chiar dacă ea nu-şi dorea aşa ceva. Pentru ei nu era important ce îşi dorea ea. Şi acum Paxton îşi dorea propria ei viață, vroia să-şi urmeze destinul. Iar pentru început drumul ei ducea în California.

— Este ceva ce simt că trebuie să fac, spuse ea încet, cu ochii verzi pătrunzători privind-o atentă pe mama ei. Nu-i explică nimic, dar era foarte hotărâtă să nu cedeze. Tatăl avusese grijă să-i ofere luxul de a hotărî singură. Lăsase pe numele ei o mică sumă de bani, ca să-şi poată plăti studiile, ceea ce însemna că mama ei nu o putea amenința că nu o va întreține în timpul studiilor dacă nu va merge acolo unde va vrea ea. Avea libertatea de a alege şi tocmai asta făcea înscriindu-se la *Berkeley.*

— Tatăl tău ar fi fost foarte dezamăgit, spuse mama ei cu răceală, iar Paxton simți cuțitul lovind-o în spate.

— Am încercat să intru la *Harvard,* mamă, spuse cât mai calmă. N-am reuşit. Cred că el ar fi înțeles. Îşi aminti despre poveştile lui, despre cum încercase să intre la *„Princeton"* sau *„Yale"* dar pentru că fusese refuzat se „mulțumise" cu *„Harvard".* Aşa se întâmplase şi cu ea, se „mulțumea" cu *UC Berkeley.*

— Vreau să spun că ar fi fost dezamăgit că pleci de acasă aşa de repede şi atât de departe.

— Am să vin înapoi, spuse ea blând dar imediat se întrebă dacă într-adevăr avea de gând să vină înapoi. Va dori oare să se întoarcă? Va duce dorul Sudului sau se va îndrăgosti de California şi va dori să rămână acolo toată viața? Într-un fel era nerăbdătoare să plece şi în acelaşi timp îi părea rău. Era necăjită că va trebui să-şi părăsească prietenii, dar era şi uşurată că-şi va părăsi căminul. Întotdeauna simțise că nu le aparține lor. Niciodată nu făcuse ceea ce i-ar fi plăcut mamei ei. Dar nu putea face ceea ce se aştepta de la ea. Îi cereau prea mult. Nu putea să rămână în Sud, nu dorea să rămână cu ei, nu putea să se prefacă în continuare că era ca ei. Nu dorea să fie ca ei. Şi brusc îşi dori să poată să recunoască că era altfel şi să-şi înceapă propria viață în Berkeley.

— Şi cât de des vei veni acasă? o întrebă acuzator mama ei, iar Queenie o urmări atentă.

— Voi veni de Crăciun, şi probabil în vacanța de vară. Era tot ce le putea oferi şi nu-şi dorea decât să o lase să fie liberă. Voi veni

cât de des voi putea. Le zâmbi uşor, dorindu-şi ca ei să fie fericiți pentru ea, dar ei nu erau. Şi veți putea să veniți să mă vizitați.

— Am fost odată cu tatăl tău până în Los Angeles, spuse mama ei cu o privire sumbră. E un loc groaznic. Niciodată nu voi mai merge acolo.

— Berkeley e foarte aproape de San Francisco. Dar ar fi putut spune la fel, de bine că e foarte aproape de iad, după cum o privea mama ei şi restul cinei se desfăşură în linişte, nimeni nu mai scoase un cuvânt.

Capitolul 3

În ziua în care urma să plece, Paxton intră în bucătăria confortabilă privind în jurul ei ca şi cum ar fi fost obligată să plece de acasă, ochii îi erau plini de lacrimi şi îşi lăsă capul pe umărul lui Queenie.

— Cum o să pot trăi fără să te văd în fiecare zi, şopti ea simțindu-se din nou ca un copil. Dintr-odată se simți din nou pierdută şi tristă ca atunci când îl pierduse pe tatăl ei. Ştia că nu o să o mai vadă pe Queenie pentru mult timp, ea va rămâne aici şi nu o va mai putea ajuta ca până acum.

— O să te simți bine, spuse Queenie luptându-se cu propriile lacrimi. Era hotărâtă să nu o necăjească şi mai mult pe Paxton. Şi să fii cuminte în California. Să nu uiți să mănânci multe legume, să dormi cât mai mult şi o dată pe săptămână să-ți speli capul cu zeamă de lămâie. Aşa o obişnuise încă de când era un bebeluş şi era încântată că părul lui Paxton era la fel de blond ca atunci când se născuse. Să porți o pălărie, ai grijă să nu te ardă soarele... Ar fi dorit să-i spună o mie de lucruri, dar de fapt cel mai mult ar fi vrut să-i spună cât de mult o iubea. O strânse la piept, iar Paxton o îmbrățişă cu aceeaşi ardoare.

— Îmi eşti aşa de dragă Queenie... ai grijă de tine... promite-mi că o să ai grijă de tine. Şi dacă mai răceşti şi în iarna asta — cum făcea de fiecare dată — de data asta te duci la doctor.

— Nu-ți face probleme pentru mine, copilo. Nu voi păți nimic. Să te porți cum trebuie în... California. Abia îndrăznea să spună cuvântul şi totuşi ea o îndemnase să plece acolo, ea o încurajase să-şi caute libertatea. S-au dezlipit una de alta, ochii lui Queenie

erau umezi şi pe faţa lui Paxton se vedeau urmele lacrimilor, iar ochii erau mai verzi ca niciodată.

— O să-mi fie atât de dor de tine!

— Şi mie. Queenie îşi şterse ochii cu şorţul apoi o bătu uşor pe umăr. O iubise de parcă ar fi fost a ei, iar acum o iubea şi mai mult. Erau legate una de cealaltă pentru totdeauna şi nici o distanţă în spaţiu sau timp n-ar fi putut să le despartă, iar ele ştiau asta. Paxton îi strânse braţul pentru ultima oară, o sărută pe obraz şi părăsi încăperea pentru a se întoarce la ceilalţi.

— Vă voi telefona, şopti ea în timp ce pleca, iar Queenie îi făcu cu ochiul. Queenie o urmări, apoi se duse jos în cameră şi plânse. I se rupea inima să o vadă pe Paxton plecând dar ştia mai bine ca oricine că Paxton trebuie să plece. Viaţa ei nu a mai fost aceeaşi de când i-a murit tatăl şi mai ştia că familia nu voia să o necăjească dar erau foarte diferiţi de ea. Paxton era plină de viaţă şi de entuziasm pentru tot ce se întâmpla în jurul ei. Şi exista o căldură şi o nevoie de a dărui dragostea care zăcea în ea. Dar dragostea pe care o avea de dăruit o speria pe mama ei, iar George nu ştia ce să facă cu ea. George şi mama lor se asemănau prea mult, iar Paxton era ca tatăl ei. Queenie se gândea că avusese grijă de o rară floare tropicală timp de optsprezece ani, ţinând-o la căldură şi în siguranţă, păstrând-o în viaţă, hrănind-o cu sufletul ei, iar acum îi dădea drumul să meargă într-un climat mai prielnic. Paxton nu mai aparţinea acelui loc, nu aparţinuse niciodată şi chiar dacă era prea tânără ca să-şi părăsească aşa casa, era mult mai bine decât să rămână cu ei. O aştepta o lume nouă, şi într-un fel Queenie abia aştepta ca Paxton să o descopere. Dar în adâncul sufletului, simţea durere că o pierde, nu va mai putea fi lângă ea, nu va mai putea privi ochii ei frumoşi, verzi şi nu va putea să-i sărute părul mătăsos în fiecare dimineaţă când venea la micul dejun. Era un sacrificiu pe care era gata să-l facă pentru că o iubea. Şi alergă la fereastră tocmai la timp ca să-i facă cu mâna lui Paxton care îşi scosese capul pe geam şi îi făcea şi ea cu mâna.

Mama ei arăta foarte solemn în drum spre aeroport, iar George nu scotea nici un cuvânt.

— Încă nu e prea târziu să te răzgândeşti, spuse mama ei încet, ceea ce însemna în limbajul ei că îi va fi dor de Paxton.

— Nu cred că pot, spuse Paxton la fel de încet, cu gândul la Queenie, la căldura braţelor ei, la siguranţa pe care o reprezenta

ea, ori de câte ori o strângea în brațe.

— Sunt sigură că decanul de la *„Sweet Briar”* ar fi încântat să aranjeze transferul, spuse mama ei rece. Pentru ea era un afront personal faptul că Paxton părăsea Sudul. Şi era o mare insultă că-şi dorise să părăsească oraşul Savannah.

— Poate dacă lucrurile nu merg bine în California, spuse Paxton politicoasă şi îşi întinse mâna ca să o atingă pe mama ei dar se răzgândi. N-ar fi înțeles-o. Mama ei nu făcu nici un efort să se apropie de fiica ei şi nu au mai discutat nimic altceva până au ajuns la aeroport. Paxton ştia că se aşteaptă de la ea să se simtă vinovată şi îi părea rău că pleacă, dar abia aştepta să ajungă în California. În ultimul timp auzise foarte multe lucruri despre Berkeley şi era foarte curioasă.

— Presupun că vremea va fi plăcută, spuse mama cu voce pierdută şi Paxton aprobă. O privi pe mama ei şi ochii i se umplură de lacrimi. Fusese o dimineață plină de emoții. Chiar şi faptul că îşi părăsise camera o făcuse să plângă şi petrecuse câteva minute în biroul tatălui, pe la ora şase dimineața. Rămase în fața biroului la care el lucrase şi încă îl mai vedea acolo şi îi spuse ce s-a întâmplat în şoaptă.

— N-am reuşit la *„Harvard”,* tăticule. Era o confesiune pe care el trebuia deja să o cunoască. Dar mă duc la *„Berkeley”.* Şi spera ca el să fie mulțumit. Totuşi îi părea rău să părăsească acum casa în care crescuse şi toate locurile pe care le cunoştea. Dar spre deosebire de ceilalți ea ştia că îl poartă pe tatăl ei cu ea indiferent unde va merge. Era o parte din ea, aşa cum el era o parte din cerul dimineții, din apusurile de soare pe care le urmăriseră cu plăcere când, împrumutau o maşină şi mergeau spre ocean, era o parte din tot ce făcea ea. Nu-l va pierde niciodată.

— Mama, spuse Paxton în şoaptă în timp ce aşteptau avionul. Îmi pare rău... pentru *„Sweet Briar”,* adică îmi pare rău dacă te-am făcut să suferi. Sinceritatea din cuvinte o uimi pe mama ei şi era evident că nu ştia ce să-i răspundă. Aproape că făcu un pas în spate ca să nu fie atât de aproape de fiica ei, dar se retrăgea de fapt din cauza emoției cu care aceste cuvinte au fost rostite, o anumită intimitate care parcă o amenința şi care era o parte a lui Paxton.

— Îmi pare rău... dar am vrut să-ți spun asta înainte să plec.

Învățase ceva foarte devreme în viață şi anume că lucrurile

trebuie rezolvate într-un fel mai ales cu oamenii pe care îi iubeşti pentru că nu ştii niciodată dacă mai ai prilejul să le spui ce gândeşti. O lecție pe care o învățase prea devreme şi o costase scump.

— Eu... ah... mama ei îşi murmură cuvintele. Este în regulă. Poate că toate se vor termina cu bine. Şi dacă nu, te poți transfera anul viitor.

Din partea ei era o mare concesie iar Paxton era recunoscătoare şi pentru atât. N-ar fi vrut să-i părăsească supărați şi chiar George nu mai arăta atât de nervos o sărută la plecare şi îi atrase atenția să se comporte ca o doamnă în California, dar ştia că nu vor fi probleme cu Paxton. Era o fată bună chiar dacă era foarte încăpățânată. Şi dacă te gândeai ce făceau alți copii de vârsta ei în timpurile astea, Paxton nu-i crease prea multe probleme mamei lor.

Amândoi i-au făcut cu mâna când ea s-a urcat în avion, iar ea îi părăsi simțindu-se uşurată şi liberă. Îi lipsea doar Queenie când avionul a decolat şi a înconjurat oraşul Savannah. Un oraş căruia nu-i va duce dorul. Mulți dintre prietenii ei plecau în alte părți, la universități situate în Sud, doar doi mergeau în Nord şi ea era singura care mergea În California. Închise ochii, se lăsă pe spate, iar avionul o luă spre Vest, spre California.

Din cauza fusului orar, când a aterizat în California era doar la amiază şi era o zi însorita. Paxton coborî din avion şi privi în jurul ei. Aeroportul era mic şi cei mai mulți oameni erau îmbrăcați în tricouri şi jeanşi, sau în cămăşi înflorate şi foarte multe femei purtau fuste scurte sau rochii subțiri de voal. Toți aveau părul lung şi se simți imediat acasă când îşi luă valiza şi ieşi afară din aeroport să ia un taxi; era în sfârşit liberă.

Şoferul îi spuse totul despre ceea ce credea el că ea ar trebui să ştie, despre restaurantele din apropierea şcolii, despre localurile preferate ale tinerilor, despre ce se întâmpla pe Telegraph Avenue şi îi făcu comentarii de mai multe ori asupra accentului ei pe care îi spunea că-l place. Când au ajuns la campusul universitar, îi arătă o mulțime de mese la coltul dintre străzile Telegraph şi Bancroft şi un mare carton care anunța „Femeile din campus sunt pentru pace". Iar Paxton se simți emoționată. Doar faptul că respira aerul o făcea să se simtă mai fericită şi o asigura că făcuse ceea ce trebuia. Abia aştepta să iasă din campus şi să se plimbe

prin oraş, să cunoască noi colegi şi să-şi înceapă studiile.

Ştia deja numele căminului în care va locui, iar şoferul o duse acolo, îi strânse mâna şi îi dori mult noroc. Toţi păreau atât de prietenoşi. Nimănui nu-i păsa dacă eşti alb sau negru, bogat sau sărac, elev sârguincios sau un puturos, din Sud sau din Nord, toate etichetele şi deosebirile de care se săturase în Savannah ascultându-le pe prietenele mamei ei pentru care era atât de important dacă bunicul sau străbunicul a luptat în Războiul Civil şi dacă ai avut sau nu o plantaţie cu sclavi. Era ca şi cum tot timpul ar fi plonjat în trecut, un trecut pe care îl detesta şi de care nu voia să-şi aducă aminte.

Camera în care a fost repartizată era la etajul al doilea, chiar la sfârşitul coridorului. Era o cameră dublă, adică două dormitoare legate între ele de o mică sufragerie. În fiecare dormitor erau repartizate două fete. În mijlocul sufrageriei era o canapea maronie cu o cuvertură făcută din mai multe bucăţi cusute. Peste tot postere, câteva scaune vechi, un covor portocaliu şi un fotoliu de culoare verde. Paxton se opri în timp ce examina camera: departe de a fi drăguţă şi foarte departe de eleganţa casei din Savannah. Dar pe de altă parte era un preţ mic pentru libertatea ei.

Dormitorul în care fusese repartizată era mai mic şi mai auster. Era o cameră mică cu două paturi de metal, o masă, două dulapuri cu rafturi, un pat şi o debara atât de minusculă încât nu încăpea în ea decât o măturică. Vor trebui să fie bune prietene ca să poată locui într-o cameră aşa de mică dar spera să cunoască trei fete care îi vor deveni prietene. Văzuse trei valize pe patul din celălalt dormitor şi câteva clipe mai târziu când intră în mica sufragerie întrebându-se ce ar putea face ca să nu mai arate aşa de groaznic, văzu că una dintre colege era deja acolo. Era o fată frumoasă cu picioare lungi şi un ten de ciocolată care o informă rapid pe Paxton că era din Alabama şi că numele ei era Yvonne Gilbert.

— Bună. Paxton îi zâmbi cu căldură. Era o fată extraordinar de frumoasă, cu ochii vii, strălucitori, foarte negri şi îşi purta părul creţ ca o coamă în jurul capului. Mă numesc Paxton Andrews. Dar când să-i spună de unde era, ezită. Dar fata îi recunoscuse accentul.

— Carolina de Nord?

— Georgia. Savannah. Paxton îi zâmbi dar brusc Yvonne deveni

prudentă.

— Grozav. Tocmai ce-mi trebuia. O sărăntoacă aibă. Şi acum ce vor să facem? Să luptăm din nou în Războiul Civil. Cineva de la repartizări are un simț al umorului al dracului de cretin. Arăta foarte necăjită dar Paxton continua să se poarte normal.

— Nu-ți fă probleme. Sunt de partea ta.

— Aha. Ce să zic! Abia aştept să văd de unde sunt celelalte. Ce zici de Mississippi sau Tennessee? Poate vei scrie un nou capitol pentru Fiicele Războiului Civil, ar fi amuzant, nu? O să-mi placă grozav să te văd în fiecare zi. Îşi exageră vorbirea tărăgănată şi cu o privire plină de ură trânti uşa de la cameră în timp ce Paxton se aşeză pe canapea disperată.

Va fi foarte interesant. Şi mai ales foarte diferit de ce văzuse acasă.

Apoi apăru o tânără palidă, foarte slabă, cu fața albă ca laptele, păr negru lung până în talie, ochii albaştri, îmbrăcată într-o cămaşă de noapte transparentă.

— Mă numesc Dawn. Şi era din Des Moines. De fapt se numea Gertrude. Primise numele de Dawn în ultimul an de liceu după o noapte de LSD şi se hotărâse să-l păstreze. Dawn Steinberg. Era bursieră, cântase în orchestra din oraşul ei şi i se oferise o bursă la Berkeley. Era repartizată în celălalt dormitor şi deschise uşa pe care Yvonne o trântise cu câteva clipe în urmă, o închise încet şi apoi nu mai ieşi nimeni. Nu s-au auzit țipete. Nu s-a auzit nici un zgomot, iar Paxton înțelese că domnişoara Gilbert era mulțumită de colega ei de cameră. Se părea că pentru Yvonne oraşul Des Moines nu avea aceeaşi reputație de oraş rasist ca şi Savannah.

Şi în timp ce se gândea la cele două tinere pe care tocmai le cunoscuse, Paxton se hotărî să-şi despacheteze bagajele. Cele două sacoşe şi geamantanul mare erau deja în dormitor şi ea se hotărî să aranjeze ambele paturi. Camera va arăta mai prietenoasă când va veni colega ei şi se rugă să nu fie neagră, supărată şi să deteste femeile din Savannah… te rog… Doamne Dumnezeule… şopti ea încet. Ştiu că poate nu merit aşa ceva şi ai alte lucruri, mai bune de făcut astăzi dar te rog fă-o să mă placă.

La ora patru colega ei încă nu ajunsese şi Paxton se gândi că ar fi bine să umple micul lor frigider. Înainte să plece spre cel mai apropiat magazin se opri, bătu la uşa celuilalt dormitor şi trecu destul timp până uşa se deschise.

— Da? şopti Dawn ca şi cum i-ar fi fost frică că cineva o poate auzi. Deşi auzea bine Paxton aproape că nu înțelegea ce vorbea Dawn. Dar când auzeai că cineva vorbeşte în şoaptă erai tentat să vorbeşti la fel. Chiar şi un ton normal de conversație părea un sunet prea puternic când te adresai acestei viziuni diafane.

— Vrei ceva de la magazin? şopti Paxton. Vreau să ies să cumpăr ceva de mâncare. Sunt lihnită de foame. Şi brusc îşi aduse aminte de bucătăria bine înzestrată a lui Queenie. Iar pentru stomacul lui Paxton era şapte seara şi îi lipsea cina.

— Aş vrea nişte ceai de ierburi, nişte lămâi... şi nişte pâine.

Nu suna prea apetisant dar Paxton era dispusă să-i aducă orice doar ca să rămână prietene şi îşi notă rapid dorințele lui Dawn.

— Şi Yvonne? Paxton aruncă o privire în cameră şi văzu că îşi despachetaseră lucrurile. Dawn agățase nişte postere, iar hainele lui Yvonne erau peste tot, ca şi o mulțime de pături colorate şi cearceafuri de satin roz care mai degrabă păreau din Alabama şi nu din Des Moines.

— Vrei ceva de la magazin? Paxton o întrebă direct pe Yvonne care se apropia de uşă cu o privire ostilă.

— Da. Pe Martin Luther King. O să-l găseşti, scumpeteo?!

— Nu-mi vorbi aşa. Paxton era supărată. Tragi nişte concluzii stupide ținând seama de faptul că m-ai văzut pentru prima dată acum două ore şi de fapt nu mă cunoşti deloc. Lui Paxton nu-i era frică de ea şi prejudecățile ei o enervau.

— Şi la ce concluzii ar trebui să ajung? Yvonne se apropie de fața lui Paxton dar aceasta nu se retrase.. Ştia că va trebui să se impună acum sau să lase totul baltă. Pentru că trăise lângă o mamă rece şi distantă învățase să fie puternică şi nu-i era frică de tânăra furioasă din Alabama. Eşti din Georgia, nu? continuă Yvonne. Ce-ar trebui să cred?

— Ar trebui să-mi dai o şansă. Aşa cum şi eu ar trebui să-ți dau o şansă. Nu despre asta e vorba în drepturile civile? Ne judecăm după ceea ce suntem, după cum gândim, după lucrurile în care credem şi pentru care luptăm, după ceea ce facem şi nu după culoarea pielii... sau pentru că tu eşti neagră şi numărul de înmatriculare al maşinii mele este din Georgia. Poate nici măcar nu e maşina mea. Poate că ai greşit în privința mea. Poate că există un motiv pentru care nu am rămas în Sud mirosind magnolii şi bând sirop de mentă. Te-ai gândit la asta? Pariez că

nici nu ți-a trecut prin cap. Nu toată lumea din Sud îl admiră pe George Wallace. Pentru Dumnezeu, dă-mi o şansă. S-ar putea să merite.

— Da. Grozav. Adu-mi şase cutii de Coca-Cola şi un pachet de biscuiți.

Nici un mulțumesc, nici un te rog. Îi întoarse spatele şi intră țanțoşă în dormitor. Iar Paxton trecu ce-i ceruse pe lista ei şi fără un cuvânt părăsi camera şi se îndreptă spre cel mai apropiat magazin din afara campusului universitar. Va fi interesant să aibă de-a face cu Yvonne, îşi zise Paxton. Era o fată supărată, plină de ură şi Paxton se întreba dacă vor reuşi vreodată să se înțeleagă. În liceu încercase să se împrietenească cu câteva fete de culoare fie la diferite programe voluntare fie în timpul excursiilor organizate de biserică, spre disperarea mamei ei şi a lui Queenie. Dar ea simțea altfel decât ele. Odată, când invitase la prânz o colegă de culoare pe care nu o cunoştea prea bine, n-au fost servite niciunde, iar Paxton s-a simțit groaznic. Au încercat la trei restaurante dar până la urmă s-au mulțumit cu o pungă de cartofi prăjiți pe care i-au mâncat pe o banca în parc. Dar negresa ştia de ce se întâmplă aşa. Se obişnuise şi fusese mişcată de faptul că Paxton încercase să o ajute.

De mult timp îşi dorea să participe şi la un marş, dar până acum nu îndrăznise pentru că ştia că dacă va fi arestată mama ei o va încuia în casă un an de zile. Şi mai mult de atât, o va face pe mama ei să se simtă penibil față de prietenele ei, iar Paxton n-avea inima să o supună la o astfel de umilință. Dar într-o zi va încerca. Într-o zi va trebui să o facă. Şi iat-o acum, locuind împreună cu o fată de culoare care o detesta doar pentru că era din Georgia. Şi brusc izbucni în râs. Râse atât de tare încât oamenii au întors capul să o privească, râse pentru că se gândi la ce ar fi spus mama ei dacă ar fi aflat că una dintre colegele ei de cameră este o negresă. Iar Queenie! Paxton era fericită. Şi va ajunge să se înțeleagă cu Yvonne indiferent cât ar costa-o.

Cumpără tot ce era pe listă şi bomboane pentru toate, câteva cutii de Coca-Cola pentru ea şi câteva lucruri din care să poată face sandviciuri, plus câteva gogoşi. Urca scările spre camera ei când văzu o fată roşcată, drăguță şi puțin cam grăsuță care încerca să urce pe scări cu trei valize odată, în timp ce un tânăr foarte atrăgător, înalt şi blond se lupta cu un cufăr imens care

părea să fie foarte greu.

— Ce dracu ai pus în el, Gab? Pietre? Haltere?

— Doar câteva cărți… nimic altceva… pe cuvânt.

— La naiba. Să ți-l cari singură. Să fiu al dracului dacă o să fac hernie cărându-ți bagajele în şcoală. Arăta teribil de exasperat când Paxton încercă să treacă cât mai discret pe lângă ei, dar apoi se hotărî să le ofere o mână de ajutor, cu toate că cufărul arăta înfiorător de mare.

— Poate reuşim dacă încercăm toți trei? spuse ea ezitând puțin, privind când la unul când la altul. Îşi aranjă punga pe un şold, rugându-se să nu roşească pentru că simțea privirea tânărului asupra ei.

— Să nu-i faci nici un favor, mârâi el, nu merită. Şi arătă atât de supărat încât pentru o secundă Paxton se întrebă dacă nu erau căsătoriți. Dar asemănarea dintre profilurile lor o făcea să creadă că sunt mai degrabă rude.

— Vă pot ajuta, dacă vreți, se oferi din nou Paxton aruncându-şi părul pe spate şi privind zâmbitoare la tânăra roşcată.

— Drăguț din partea ta. Fratele meu face atât caz pentru un amărât de cufăr!

— Un amărât de cufăr! țipă el şi cuvintele lui se auziră până în holul căminului. Cântăreşte pe puțin o sută de kilograme. Şi nu sunt sigur că-l vom putea căra toți trei.

— Putem încerca, îl linişti Paxton, iar el o privi din nou admirativ şi curios.

— Hai s-o lăsăm să se descurce singură şi să mergem să bem o bere la *„Kips*". Ar fi mult mai interesant.

Paxton râse, iar sora lui îl amenință cu o privire care nu era deloc amuzată.

— Pete Wilson, dacă pleci undeva, te strâng de gât. Nu uita că cearceafurile tale sunt în cealaltă geantă a mea şi dacă nu mă ajuți să-mi car cufărul o să dormi fără cearceafuri tot restul anului.

— Mi se rupe inima. Privi peste capul ei la Paxton, zâmbind. Hai să mergem să bem o bere şi scăpăm de ea.

Paxton râdea şi încercă să ridice împreună cu roşcata cealaltă parte a cufărului.

— Haide odată, afurisitule, ridică de celălalt capăt, îl instrui fata şi în cele din urmă suspinând adânc, făcu cum i se spuse şi au

ajuns cu chiu cu vai pe palier.

Avea dreptate, îşi zise Paxton. Cufărul cântărea o tonă şi nu-şi imagina ce anume putea fi atât de greu în el.

— Unde e camera ta? Peter era din nou supărat şi privi la ceasul de la mână. Avea alte lucruri de făcut duminică după-masă decât să fie hamalul surorii lui.

— Încă nu ştiu.

— Iisuse! Măcar suntem în clădirea exactă? Arăta de parcă avea de gând să o strângă de gât dar ea dădu din cap.

— Da! Cotrobăi prin poşetă şi scoase o bucată de hârtie. Purta jeanşi şi o cămaşă înflorată, iar în picioare avea nişte mocasini destul de scumpi. Nu puteai să-i ghiceşti condiţia socială dar toate valizele erau din piele şi poate în cufăr erau bare de aur. O.K, am găsit! Citi numărul, iar Paxton o privi surprinsă apoi zâmbi. Până la urmă totul se rezolvase bine. Deja îi plăcea noua ei colegă.

— Eşti în cameră cu mine, o anunţă Paxton, iar tânărul înalt oftă şi se aşeză pe cufăr privind-o cu simpatie pe Paxton.

— Sărmana de tine. Nu ştii în ce te-ai băgat. Apoi îşi întinse mâna şi o strânse pe a lui Paxton. Apropo, mă numesc Peter Wilson.

— Eu sunt Paxton Andrews.

— Iar eu sunt Gabrielle. Gabby Wilson, explică ea şi îi zâmbi cu căldură. De unde eşti? Îmi place accentul tău.

— Nici nu ştiam că am unul până n-am venit aici, râse Paxxie. Şi mă bucur că îi place cuiva. După cum o să vezi peste câteva minute, una dintre colegele mele nu-i prea încântată de el.

— Spune-i să meargă la dracu, spuse Gabby veselă.

— Iar Peter se ridică şi începu să se lupte din nou cu cufărul.

— Asta-i surioara mea. O adevărată domnişoară. Hai, tu gură-spartă, dacă ai putut să umpli cufărul ăsta să faci bine să-l şi cari atunci. Ajută-mă să ți-l duc în cameră. Am o întâlnire la cinci jumate.

— Mi se rupe inima, spuse ea fără să-i pese şi apucă de un capăt al cufărului, iar Paxton o ajută.

— Tu o să reuşeşti să-mi distrugi inima, ceea ce e mult mai rău, se plânse el din nou dar peste câteva clipe au ajuns în mica sufragerie, au aşezat cufărul pe covorul portocaliu şi s-au întors şi după celelalte valize.

— Unde o să pui toate astea? întrebă el, ştiind bine că nu era

loc pentru ele.

— Încă nu m-am gândit la asta. Apoi o privi pe Paxton. Cine o fi decorat camera asta? Dracula?! Doamne de unde au adus vechiturile astea, Armata Salvării?

— Probabil de la gunoi, spuse Peter vesel. De acolo vine şi cufărul tău.

Gabby îl privi şi îşi clătină capul disperată, iar Paxton îi zâmbi în timp ce căra una din valizele enorme ale lui Gabby. Şi totuşi unde vor pune toate astea, se întreba Paxton. Era o întrebare interesantă ţinând seama cât de minusculă era debaraua.

— Eşti în ultimul an? îl întrebă Paxton.

— Am fost anul trecut. Am terminat în iunie. Acum urmez cursul postuniversitar de drept. Dar în ultimii doi ani n-am mai locuit în campus. Salvă Domnului că puştoaica asta n-a vrut să locuiască cu mine, atunci precis aş fi înnebunit.

Erau la intrarea în sufragerie şi el se pregătea de plecare şi părea foarte fericit că în sfârşit scăpase.

— Deci ţi-o las în grijă. Privi la muntele de bagaje pe care l-au aruncat în mijlocul camerei, se servi cu o gogoaşă, le făcu cu mâna, iar Gabby rămăsese în picioare şi o privea zâmbind pe Paxton.

— Îţi mulţumesc că m-ai ajutat. Şi îşi cer iertare pentru el, spuse ea de îndată ce Peter plecă. E un tip groaznic. Dar adevărul este că îl iubesc aşa cum e. N-aş recunoaşte-o în faţa lui dar ţie pot sa-ţi spun. E groaznic şi obişnuia să mă bată când eram mai mică… sau măcar încerca.

Era clar că ţineau foarte mult unul la altul şi pentru o clipă Paxton o invidie. Ea şi George nu s-au tachinat niciodată în joacă. Dar George era cu zece ani mai în vârstă decât ea şi nu avea deloc simţul umorului.

Discuţia lor le aduse şi pe celelalte două fete în cameră şi în timp ce Paxton şi Gabby mâncau gogoşi Yvonne şi Dawn au ieşit din camera lor rămânând fără glas în faţa muntelui de valize din mijlocul sufrageriei.

— Doamne, de unde au apărut astea? spuse Yvonne iritată. Mi-ai adus biscuiţii?

— Da, Paxton îi întinse pachetul, iar Yvonne îi puse în palmă suma exactă de bani. Nu dorea nici un fel de cadouri din Savannah. Iar Dawn se apucă să despacheteze restul de

cumpărături, apoi Paxton o prezentă pe Gabby. Yvonne o privi suspicioasă, trăgând dintr-o țigară şi repede o întrebă de unde a venit.

— Din San Francisco. Nu m-am aventurat prea departe de casă, se scuză ea ridicând din umeri. Dar îmi place aici. Am venit în vizită la fratele meu în ultimii patru ani, toți prietenii mei sunt aici, cei care studiază mai departe. Le privi pe toate trei emoționată. Sunt sigură că o să vă placă aici.

Yvonne îi aruncă o privire rapidă lui Paxton arătând că nu era chiar aşa de sigură şi până şi Dawn arăta puțin dezamăgită.

— Eu n-am vrut să vin la colegiu, dar părinții mei au insistat. Tatăl ei era profesor de engleză.

— Ai vrea să te întorci la o şcoală mai aproape de acasă? Gabby era curioasă şi arăta ca o fată sinceră, fericită, cu care toată lumea se putea înțelege.

— Nu. Dawn îşi clătină capul zâmbind tristă. Am vrut să mă mărit. Şi vrem să plecăm în India să studiem religiile Orientului.

— Eu vreau să studiez dreptul, mărturisi Yvonne, fumându-şi țigara şi folosind ca scrumieră o farfurie de plastic verde pe jumătate topită. Dar mai am mult până acolo. Sunt aici ca bursieră şi va trebui să am numai note bune altfel o să-mi zvârle afară fundul negru şi o să mă trezesc din nou în Alabama. Şi nu mă întorc până n-o să reuşesc să schimb lucrurile. Şi tu Savannah?

Lui Paxton nu-i plăcea să i se spună aşa, dar pentru moment se hotărî să o lase în pace.

— Vreau să ajung ziaristă. Zâmbi. Ca să pot scrie despre cum vei schimba tu Sudul.

Yvonne zâmbi şi ea şi-şi aprinse o altă țigară de îndată ce o stinse pe prima. Era nervoasă. Dar era atât de frumoasă iar Paxton se întrebă dacă tânăra neagră a fost vreodată manechin.

— Eu nu ştiu ce vreau să fiu, recunoscu Gabby. Vreau doar să mă distrez până sunt în şcoală şi apoi să mă mărit.

— Eşti logodită? Dawn o privi plină de speranță gândindu-se că a găsit pe cineva care să-i semene, dar Gabby dădu din cap tristă.

— Nu încă. N-am găsit pe nimeni care să merite, dar caut.

Paxton şi Yvonne izbucniră în râs şi Paxton nu putu să nu se gândească că o grămadă de băieți vor alerga după Yvonne şi Gabby.

— N-o să-ți fie greu să găseşti pe cineva aici. Am văzut o grămadă de tipi simpatici de când am venit, o încurajă Yvonne.

— Şi eu mărturisi Paxton zâmbind timid. Văzuse câțiva în drum spre magazin dar fratele lui Gabby arăta cel mai bine şi era mai atrăgător fiindcă era mai în vârstă. Dar probabil majoritatea studenților de la drept nu s-ar fi afişat cu o boboacă. Şi nu mică i-a fost surpriza când Peter apăru din nou în camera lor câteva ore mai târziu. Dawn se culcase deja, iar Yvonne citea trântită pe canapea îmbrăcată într-un halat foarte seducător. Peter apăru pe neaşteptate aducând un prieten cu el şi câteva cutii de bere. O văzu pe Paxton ieşind din dormitorul ei şi îi întinse o bere zâmbind timid.

— Am venit înapoi să vedem dacă nu aveți nevoie de ajutor. Paxton era surprinsă să-l vadă, iar Gabby rămase cu gura căscată.

— Ce cauți aici? întrebă ea suspicioasă. Ah, nu, nu vreau să încasez nici un cec. Se întoarse cu aer de conspirator spre Paxton. Tot timpul îmi trimite cecuri false, nu cumva să accepți unul de la el. Apoi îl observă pe prietenul lui stând în uşă. Bună, Sandy, hai intră, nici una nu-i dezbrăcată.

— Of, fir-ar să fie, şi tot drumul asta am sperat, spuse el dar roşi. Însă Peter arăta mai sigur de el şi privi la Paxton şi Yvonne.

— Ce păcat, am făcut drumul degeaba. Nu vreți o bere? Chiar şi Yvonne zâmbi şi îi oferi lui Sandy o țigară, iar cei doi băieți s-au aşezat confortabil pe podea; Gabby şi Paxton s-au aşezat pe cufărul imens care urma să rămână pe post de masă. Sandy urma şi el dreptul şi era unul din cei şapte colegi ai lui Peter care locuiau într-o casă pe strada Ellsworth, drăguță, confortabilă şi cumplit de dezordonată.

— O să vă invităm la cină, le spuse Peter vesel, dar numai după ce vom face rost de un buldozer ca să curățăm bucătăria. Cred că şi acum mai există o pizza în cuptor rămasă de anul trecut, dar mi-a fost frică să mă uit. Zâmbi vesel bând din berea lui. Şi tu? Brusc o privi drept în ochi pe Paxton şi intensitatea din privirea lui o surprinse. Ştii să găteşti?

— Pot încerca, spuse ea timid.

— Ştii să faci mălai? întrebă brusc curioasă Yvonne, iar Paxton nu era sigură dacă o încolțea din nou sau nu şi se hotărî să spună adevărul. Queenie, ştia dar ea nu.

— Tot ce ştiu să gătesc este o friptură, o omletă şi poate chiftele.

— Suficient, spuse Peter încet. Poate o să găsim un loc unde să poți găti într-o seară. Sau poate o să ieşim la un restaurant. Se gândi că ar fi fost mai interesant să facă altceva şi în cameră se lăsă tăcerea. Yvonne îi privea curioasă. Iar Sandy o privea pe Yvonne. Era extraordinară, aşa credea el spre dezamăgirea lui Gabby. Îl plăcuse întotdeauna. Lucrurile deveneau foarte interesante şi abia începea şcoala. Toate au sosit în ziua aceea iar Paxton putea deja să întrevadă că se vor distra de minune.

Băieții au mai rămas o vreme şi apoi au plecat. Se întâlneau cu nişte prieteni la *„Kips”,* iar după ce plecară Paxton recunoscu că era obosită. Era ora două dimineața pentru ea şi dintr-odată i se făcu somn.

— Nu mi s-a părut că ți-e somn când a fost fratele lui Gabby aici, o tachină Yvonne. Arătai în mare formă.

— Şi tu arătai la fel pentru Sandy, i-o întoarse Paxton şi de data asta au izbucnit amândouă în râs.

Yvonne rămase pe canapea citind când Gabby şi Paxton s-au dus în camera lor să-şi ia cămăşile de noapte.

— Nu-mi vine să cred, îi spuse Gabby în timp ce se dezbrăca. Întotdeauna îmi detestă prietenele. Nu-mi amintesc să-i fi plăcut una singură... şi uite dintr-o dată trece pe aici să stea de vorbă şi mai aduce şi bere cu el. Nu pot să cred. O privi pe Paxton cu mirare. Tu eşti de vină. Numai tu poți fi. Eşti prima fată care-i place şi pe care a cunoscut-o prin mine, de fapt odată cu mine. Tot nu-mi vine să cred.

— A fost doar curios. Nu va reveni. Sunt fete mult mai interesante la cursurile de drept.

— Mă îndoiesc. Gabby a fost şi ea impresionată de Paxton. Arăta excelent şi cel mai interesant lucru la ea era că nici nu-i păsa. Era liniştită, isteață şi după ce o cunoşteai mai bine, foarte amuzantă. Şi lui Gabby îi plăcea enorm accentul ei. Erau mult mai multe la Paxton decât ceea ce vedeai cu ochii, înțelepciune, înțelegere şi o anume frumusețe interioară. Iar Gabby ştia din experiență că fratele ei nu e un prost. Găsise o fată de care merita să se ocupe. Poate cea adevărată.

— O să vină înapoi. Vei vedea. Apoi Gabby suspină adânc întinzându-se pe patul îngust, deloc confortabil şi se gândi bine la ce spusese. S-ar putea chiar să-l văd mai des în anul ăsta decât l-am văzut până acum. Şi nu sunt sigură dacă o să-mi placă.

— Fii sigură că nu va veni. Va uita de noi până săptămâna viitoare, poate îşi va aminti doar de Yvonne. Şi continuă în şoaptă. Arată incredibil de frumoasă, nu-i aşa?

— Dar e o scorpie, şopti Gabby.

— Nu cred, îi luă apărarea Paxton. Cred că e doar crispată din cauza mea, fiindcă sunt din Georgia.

— Nu ştiu. Gabby rămase pe gânduri. Mie mi se pare că e o dură. Nu sunt sigură dacă aş vrea să-i cunosc părţile negative.

— Poate viaţa n-a fost uşoară pentru ea. Negrii din Alabama o duc foarte rău. O duc rău peste tot exceptând poate California. Poate că are motivele ei să se poarte aşa.

Gabby ridică din umeri fără să-i pese prea mult şi o privi pe Paxton.

— Ce zici de Dawn?

— Cred că-i moartă de frică. Nu cred că vrea să fie aici.

— Doarme tot timpul. Adormise de două ori în după-amiaza aceea. Poate e bolnavă. Ceva ca drogoplexie sau şi mai exotic. Gabby o privi serioasă şi Paxton izbucni în râs, era aşa de mulţumită că îi plăcea colega ei de cameră. Gabby Wilson era un măscărici şi atât de hazlie, nici nu-şi putea dori o altă colegă de cameră.

— Mai bine să încercăm să dormim, îi şopti Paxton.

Era deja adormită pe jumătate dar Gabby continuă să trăncănească până după miezul nopţii şi părea că mai poate continua încă multe ceasuri, dar Paxton nu mai reuşea să o asculte.

— Mâine e prima zi, trebuie să-mi găsesc îndrumătorul de grupă şi să-mi aleg cursurile.

— Nu-ţi fă probleme. Alege-le pe cele uşoare, ceea ce ai mai făcut în liceu.

Paxton râse auzindu-i sugestia.

— Degeaba râzi, Paxton, n-are nici un sens să te omori cu studiul. Suntem aici ca să ne distrăm. Nu uita. Gabby era serioasă. Venise la *„Berkeley”* să se distreze. Şi să-şi găsească un soţ. Aminteşte-ţi Paxton, suntem aici ca să ne distrăm cât mai bine.

— Am să-mi amintesc, şopti Paxton şi adormi. În vis îi apăru Queenie şi o frumoasă tânără negresă şi un tânăr atrăgător care îi tot întindea o bere, iar undeva în depărtare fratele ei dansa cu o

roşcată plină de viaţă.

Capitolul 4

Paxton şi Gabby au făcut exact aşa cum şi-au propus atunci când s-au hotărât să vină la *„Berkeley”.* Gabby îşi alesese cursurile cele mai uşoare şi reuşea să iasă în oraş în fiecare seară. Se distra de minune, cu toate că încă nu-şi găsise un bărbat. Iar Paxton, pe de altă parte, îşi alesese cursurile cele mai grele, în special cele care erau în legătură cu scrisul şi jurnalistica. Se înscrisese de asemenea la un curs de economie politică aşa de dificil că era deja speriată. La fizică, matematică şi spaniolă. Îndrumătorul ei nu-i recomandase decât spaniola şi matematica dar se descurca bine la toate cursurile cu excepţia fizicii care era oricum obligatorie şi încerca doar să treacă. Dar era încântată de tot ce învăţa şi de tot ce făcea, şi încă mai avea destul timp ca să iasă în oraş cu Gabby şi prietenii ei care mai întotdeauna reuşeau să o amuze. Era o mulţime căreia îi plăcea să se distreze şi erau implicaţi în mai toate evenimentele din campus. Doi participau în CORE, câţiva încercau sa adune bani pentru SNCC, erau cauze pe care le susţinea şi Paxton, erau în sprijinul negrilor din Sud, iar într-o seară îl cunoscu şi pe Maroi Savio, conducătorul mişcării „Cuvântul Liber”. Gabby părea să cunoască pe toată lumea şi deşi îi cunoştea pe cei care militau activ, cunoştea şi alţii mai puţin implicaţi în viaţa socială, iar majoritatea prietenilor ei erau destul de blânzi ceea ce era o uşurare pentru Paxton.

Până în a doua lună de şcoală, Paxton avusese deja mai multe ciocniri cu Yvonne. Tânăra negresă nu vroia să-i dea nici o şansă lui Paxton şi în mod frecvent trăgea concluzia că dacă ceva nu mergea era vina ei şi toate astea începeau să o deranjeze serios pe Paxton. Era o prejudecata inversă şi pentru Paxton devenise o provocare la care făcea faţa tot mai greu.

Datorită faptului că arăta atât de extraordinar, nu a surprins pe nimeni că Yvonne şi-a găsit un prieten încă din a doua săptămână. Era un star al echipei de fotbal, un băiat foarte înalt, drăguţ şi negru, din Texas şi pentru că ieşea cu el şi mai ales datorită personalităţii ei, ajunsese şi ea un star al campusului. Toţi băieţii alergau după ea dar se părea că ţinea cu adevărat la Deke şi le

făcuse cunoscut mai multor admiratori că nu o interesau băieții albi.

Era în aceeaşi clasă cu Paxton la orele de fizică dar nu-i vorbea niciodată şi de fapt abia îşi adresau un cuvânt şi asta doar atunci când se întâlneau în camera comună de la cămin şi erau obligate să o facă. Dar cuvintele rostite nu erau prietenoase.

Iar Dawn părea să-şi aibă propria ei viață. Încă mai dormea tot timpul, iar Paxton se întreba dacă a fost la vreun curs până acum.

— N-o să reuşească niciodată dacă continuă tot aşa, îi spuse Paxton lui Gabby de mai multe ori. Dar ea considera că nu e treaba ei. Îşi avea propria ei viață. Şi se distra de minune ieşind în oraş cu doi dintre colegii fratelui ei. Iar previziunea ei se adeveri. ÎI vedea mult mai des pe fratele ei şi cu toate că se plângea tot timpul, se bucura de fapt.

Peter începuse prin a apărea tot la două-trei zile doar ca să fie sigur că totul este în regulă sau ca să-i aducă diferite lucruri, bere, o pizza sau nişte plăcinte pe care tocmai le-a cumpărat sau o sticlă de vin ieftin, dar era doar interesat de Paxton. Cei doi erau în stare să discute ore în şir, aşezați pe canapeaua ponosită, sau pe podea, bând bere, cafea sau doar Coca-Cola, şi vorbind despre lucrurile în care credeau. Se părea că au aceleaşi opinii despre toate şi rar nu erau de acord, încât Paxton se sperie, văzând cât de mult se aseamănă şi cât de bine se înțeleg în mai toate privințele. Era de parcă ar fi fost destinați să se întâlnească şi să devină prieteni. La început Paxton îşi făcu probleme, pentru că spre deosebire de Gabby, nu-şi dorea să-şi găsească un soț. Venise la *„Berkeley”* ca să învețe, să facă ceva în viață, avea de gând să ajungă o mare jurnalistă şi să scrie despre lumea întreagă. Vroia să viziteze Europa, Africa, Orientul. Câteodată se gândea că n-ar fi rău dacă ar petrece un an cu Trupele de Pace. Ultimul lucru pe care şi-l dorea era să se îndrăgostească, să se căsătorească, să se mute într-o suburbie şi apoi să facă copii. Şi îi spuse ce credea lui Peter şi el râse de ea. Exista între ei şi o asemănare fizica, fiind amândoi blonzi. Oamenii le spuneau că seamănă şi Peter arata mai degrabă ca fiind fratele ei şi nu al lui Gabby.

— Vrei să spui că arăt ca un tip care se căsătoreşte şi se mută într-o suburbie? Dumnezeule, ce insultă! Dar râdea şi era aşezat pe podeaua din camera lor la ora două dimineața când făcu aceasta afirmație. Gabby tocmai intră venind de la o întâlnire,

Dawn dormea deja de mai multe ore, iar Yvonne dormea cea mai mare parte a timpului în apartamentul lui Deke.

— Am auzit bine, căsătorie? Gabby îşi astupă urechile în joacă şi se opri lângă ei în drum spre dormitor.

— N-ai auzit nimic, o corectă repede Paxton. Era îmbrăcată în jeanşi şi un tricou şi era întinsă pe podea lângă Peter. Îi plăcea să-l simtă lângă ea, îi plăcea felul în care gândea, îi plăcea felul lui de a fi. Dar nu era pregătită să se îndrăgostească de el, cel puțin nu încă. Nu putea.

— Prietena ta tocmai m-a insultat, o informă el pe sora lui mai tânără, dar în timp ce spunea asta mângâia părul de aur a lui Paxton şi zâmbea ochilor verzi de care începea să se îndrăgostească. Mi-a adus la cunoştință că sunt un cap pătrat sau poate şi mai rău.

— Nu-i adevărat. Paxton se ridică în picioare râzând. Am spus doar că nu vreau să mă mărit, să mă mut într-o casă confortabilă şi să am copii. Vreau mai întâi să văd lumea.

— Şi crezi că eu nu vreau? Peter încă mai arăta uşor jignit.

— Vrea să vadă lumea, o asigură Gabby, Monte Carlo, Cap d'Antibes, Paris, Londra, Acapulco, St. Moritz. Ştii, locurile alea vitregite de soartă.

Au râs toți trei.

— Şi ce credeți voi despre mine? le întrebă el, că sunt un leneş?

Sora lui îl cunoştea mai bine, aşa că răspunse ea.

— Nu, doar răsfățat. Ca şi mine. Îi zâmbi blând şi el aruncă spre ea o cutie goală de Coca-Cola.

— De fapt ai dreptate. Îți poți imagina să dorim să intrăm în Trupele Păcii, ca Paxton? Doar când mă gândesc la aşa ceva îmi vine să mă scarpin şi zău că nu te văd nici pe tine săpând tranşee şi construind latrine, îl întrebă Gabby cu toată sinceritatea şi el dădu din cap.

— De ce crezi că studiez dreptul? o tachină el dar era un adevăr trist în ce spunea.

Va absolvi dreptul la douăzeci şi cinci de ani şi cu puțin noroc va reuşi să scape de recrutare până la douăzeci şi şase de ani când nu s-ar mai fi pus problema. Îi plăcea statutul de amânat pe care îl dădea şcoala de drept. N-avea nici un chef să se alăture celor care făceau pe polițiştii în Vietnam. În urmă cu două luni după incidentul din Golful Tonkin, aviația americană a bombardat

pentru prima oară Vietnamul, după ani de zile în care au fost prezenți doar drept consilieri.

— Sincer să fiu nu mă văd în Vietnam sau în oricare alt loc care să-i semene. Ce te face să vrei să intri în Trupele Păcii?

— Nu sunt sigură dacă vreau. Vreau doar să se schimbe ceva, îi spuse ea serioasă, când Gabby îi lăsă singuri. Mi-am petrecut întreaga viață urmărind cum oamenii se răsfață fără să le pese de nimeni altcineva. Nu vreau să fiu şi eu la fel. Tatăl meu iubea foarte mult oamenii. Cred că şi el ar fi vrut aşa ceva, dacă ar fi avut o şansă şi nu s-ar fi căsătorit.

— Trebuie să fi fost un om deosebit, spuse Peter încet urmărind cum se lumina fața lui Paxton când vorbea despre tatăl ei.

— A fost, spuse ea înghițind cu greu, l-am iubit foarte mult… viața mea a fost foarte diferită… după ce el a murit.

— De ce? Vocea lui era caldă; o iubea aşa de mult deja, încât şi el era speriat, ca şi Paxton.

— Mama mea şi cu mine… suntem foarte diferite. Nu vroia să spună mai multe, nu încă, nu avea nici un sens. Şi era groaznic să spună că mama ei nu a iubit-o niciodată.

— Şi de aceea vrei să te înrolezi în Trupele Păcii? Ca să scapi de ea?

— Nu. Paxton zâmbi. Dar de aceea am venit la *„Berkeley”*. Era cinstită cu el, amândoi erau. Era felul lor de a fi.

— Mă bucur, spuse el şi buzele lui le atinseră pe ale ei în timp ce stăteau întinşi pe podea, sprijinindu-se în coate.

— Şi eu mă bucur, şopti ea şi apoi el o luă în brațe şi o sărută lung până când Gabby apăru pe neaşteptate şi îi privi cu o curiozitate nedisimulată.

— Aveți de gând să vă culcați împreună sau separat în noaptea asta sau aveți de gând să rămâneți aici toată noaptea şi să vă îmbrățişați? Mie nu-mi pasă dar vreau să ştiu dacă o aştept pe Paxton sau mă duc să mă culc.

Peter oftă, Paxton râse şi se sculă în picioare cu părul încâlcit, cu obrajii roşii.

— Gabby, nu ți-a spus nimeni de curând ce mare măgăriță eşti? Doamne, ce noroc pe mine să-mi placă de colega surorii mele! Se ridică în picioare şi-i întinse mâna lui Paxton. Mai bine du-te la culcare, fetițo. Dacă maşina asta de vorbit o să te lase să dormi. Nu ştiu cum de o suporți.

— Când sunt obosită adorm imediat.

— Şi probabil că ea continuă să vorbească.

Izbucniră în râs pentru că era adevărat, iar Peter o sărută pe Paxton şi plecă. După aceea Gabby o luă la întrebări pe Paxton.

— E ceva serios, Pax?

— Nu fi prostuță. Ne cunoaştem doar de şase săptămâni şi avem întreaga viață în fața noastră. El mai are trei ani să termine dreptul, iar eu mai am patru ani de colegiu. Cum ar putea fi ceva serios?

Dar în adâncul inimii ştia că aşa este, dar nu vroia să recunoască nici în fața lui Gabby nici în mintea ei.

— Nu-l cunoşti pe fratele meu. Nu l-am văzut niciodată aşa. Îi placi foarte mult. Cred că este îndrăgostit de tine. Şi privind-o cu interes şi curiozitate o întrebă:

— Ți-a spus că te iubeşte?

— Pentru Dumnezeu... sigur că nu. Dar nici nu era nevoie. Paxton ştia. Gabby avea dreptate. Iar Paxton nu mai simțise niciodată ceva atât de intens. Ghinionul lor că se întâmplase aşa de repede şi atât de devreme. Pentru moment Paxton nu-şi dorea bărbatul mult visat.

— Ce porcărie! Ăsta-i norocul meu, se plânse Gabby în timp ce se băgau în pat. Eu vreau să-mi găsesc un soț, tu nu vrei şi ce se întâmplă: tu îl ai pe Peter aiurind în jurul tău, arătând de parcă vrea să se logodească şi pe cine am eu? Pe nimeni. Un tip cu părul creț care vrea să meargă în Tibet cu mine vara viitoare dacă îi plătesc avionul. Unii sunt prea norocoşi.

— Karma, zâmbi Paxton în întuneric, ascultând-o pe Gabby.

— Cine-i tipul? Nu-i cel de la Cuvântul Liber?

— Nu, e cea despre care Dawn vorbeşte tot timpul. Karma. Soartă. Destin.

— Poate că sunt somnifere. Dumnezeule, ai auzit ce rău i-a fost ieri? Cred că e pe moarte.

— Poate e însărcinată, şopti Paxton ezitând.

— Şi când a avut vreme să ajungă însărcinată? Doarme tot timpul.

Au râs amândouă, apoi s-au culcat. De data asta Gabby nu mai avea nimic de comentat, iar dimineața avea o oră de muzică contemporană. Pe urmă avea multe de făcut. Era cu o zi înainte de

Halloween[2] şi vroia să-şi termine costumul. Urma să se deghizeze într-un dovleac de aur.

A fost şi ziua în care trupele din Viet Cong au atacat baza aeriană de la Bien Hoa, situată la douăzeci şi cinci de kilometri de Saigon, prima mare bază militară americană care a fost lovită.

Cinci americani au fost ucişi şi şaptezeci şi şase au fost răniți. Iar Johnson nu recurse la represalii. Încerca să rămână tare pe poziție mai ales că urmau alegerile peste patru zile. Oponentul lui Goldwater promitea să bombardeze pe toată lumea şi să termine cu implicarea Americii în Orient, slăbind cât mai mult puterea Nordului în timp ce Johnson promitea să nu se implice şi mai puternic, ceea ce toată lumea vroia să audă. Iar Johnson câştigă cu o majoritate zdrobitoare de voturi la trei noiembrie. Amenințarea lui Goldwater de a implica Statele Unite şi mai mult în Vietnam nu a găsit prea mulți adepți.

În săptămâna următoare, Peter o întrebă pe Paxton ce va face de Thanksgiving.

— Nu prea multe. N-are rost să mă duc acasă doar pentru câteva zile. Era prea departe, prea scump cu toate că sărbătoarea de Thanksgiving fără curcanul gătit de Queenie nu mai era o sărbătoare. Paxton încerca să nu se gândească prea mult la asta şi plănuia să studieze pentru testul de la fizică şi să mănânce un sandvici cu carne de curcan la autoservire dacă îşi va aminti.

— N-ai vrea să vii la noi acasă? Am vorbit cu mama săptămâna trecută şi i-ar plăcea să te cunoască. Vei dormi în camera de oaspeți şi poate vei reuşi să te odihneşti fiindcă nu va mai trebui să o ascuți pe Gabby toată noaptea.

— S-ar putea să-mi lipsească, spuse ea timid. Eşti sigur că nu voi deranja?

— Absolut deloc. Doar asta înseamnă Thanksgiving. Să mănânci prea mult şi să urmăreşti un meci de fotbal. De fapt tata şi cu mine vom merge la stadion sâmbătă şi mi-ar plăcea dacă ai veni cu noi. Şi poate facem o excursie până la Stinson Beach.

— Sună bine. Îi zâmbi. Gabby parcă amintise ceva cu câteva zile în urmă dar apoi uitase să mai continue. Paxton se gândea că nici nu se putea să petreacă mai plăcut Thanksgiving. Încă nu le cunoştea părinții, dar după câte auzise despre ei era sigură că îi va

[2] Ajunul zilei tuturor Sfinților (31 octombrie).

îndrăgi. Să meargă acolo o şi speria puțin, o apropia şi mai mult de Peter. Dar nu avea cum să scape. De cele mai multe ori ieşise în oraş cu el şi cu alți prieteni, de foarte puține ori au fost singuri dar şi în mulțime atracția dintre ei era aşa de puternică încât îi era imposibil să se mai lupte.

Îi povesti lui Gabby în acea după-amiază şi aceasta intră ca o vijelie în camera lor când Paxton studia.

— Am auzit că vii la noi. Pax, este minunat. Îi zâmbi cu căldură.

Vorbise cu mama ei chiar în acea după-amiază, iar Marjorie Wilson vroia să ştie cât mai multe despre colega ei, dacă era ceva serios între ea şi Peter. I se păruse ciudat că el şi nu Gabby o întrebase dacă Paxton poate să vină.

— O să-ți placă mama foarte mult.

— Sunt sigură de asta.

Îi plăcea deja din tot ce-i povestise Gabby. Erau foarte apropiate şi era evident că Gabby îşi iubea foarte mult mama. Se părea că şi Marjorie Wilson era implicată în diferite cauze, societăți şi cluburi de bridge, dar spre deosebire de Beatrice Andrews avea timp şi pentru copiii ei. Paxton nu ştia sigur cu ce se ocupă tatăl lor, dar presupunea că trebuia să fie un om de afaceri.

Peter veni după ele miercuri după-amiază târziu şi ca de obicei Gabby avea prea multe bagaje, iar Paxton doar o valiză mică. Era îmbrăcată într-o rochie albastră simplă, jacheta gri şi singura pereche de pantofi mai eleganți pe care îi avea. Arăta foarte drăguță şi cuminte şi îşi prinsese părul într-o coadă de cal pe care o legase cu o panglică albastră de satin şi în urechi purta cerceii mici cu perle ai bunicii.

— Arăți ca Alice în Țara Minunilor, îi spuse Peter zâmbind când ea intră în Fordul lui vechi. Le povestise că ar fi vrut să-şi cumpere o maşină nouă dar încă nu avea destui bani economisiți din munca de peste vară. Tatăl lui îi oferise o excursie sau o maşină nouă când va absolvi şcoala, iar Peter optase pentru două luni în Europa, în Scoția, Anglia şi Franța, şi nu regreta decizia luată deşi va continua să conducă o vechitură până va absolvi.

— Ar fi trebuit să mă îmbrac mai elegant? o întrebă nervoasă Paxton pe Gabby. Mai avea în valiză o rochie de catifea neagră dar se gândise să o păstreze pentru masa festivă şi nu pentru sosirea lor.

— Arăți excelent. Nu te lua după el. Gabby purta o fustă scurtă

de catifea, un pulover negru, pantofi cu tocuri înalte, iar părul ei roşu o făcea să semene cu Shirley Temple. Mama va purta o rochie neagră şi perle, iar tata pantaloni obişnuiți şi o jachetă de catifea. Uniformele lor.

Paxton râse nervoasă şi spera să nu-i facă să se simtă penibil mai ales pe Peter. Dintr-odată totul a devenit foarte important şi se sperie. Încă nu mai fusese „adusă acasă" ca posibilă logodnică şi avea sentimentul neplăcut că Peter tocmai asta făcea.

Au trecut peste podul Bay în plină viteză şi apoi au luat-o spre vest pe Broadway şi după ce au intrat în Tunelul Broadway şi au traversat Van Ness au ajuns în cartierul locuințelor grandioase de pe Broadway. Paxton era impresionată şi tot mai nervoasă. Şi apoi au ajuns. Peter opri brusc maşina cu un scârțâit, Gabby sări afară şi sună la uşă, iar un moment mai târziu erau în holul imens al unei foarte mari case de cărămidă lângă părinții lui Peter, îmbrăcați aşa cum presupusese Gabby, care o întâmpinară cu căldură. Mama lor era o femeie mică de statură cu păr roşcat plin de fire albe pieptănat într-un coc lucios şi ochi mari, verzi asemănători cu ai lui Paxton, iar tatăl lor era înalt şi subțire ca Peter, cu păr alb care îi dădea un aer de aristocrat bine dispus. Soția lui era prietenoasă şi când o strânse în brațe pe Paxton o făcu cu toată sinceritatea.

O rugă pe Gabby să-i arate camera şi peste câteva clipe erau toți în biblioteca cu lambriuri plină de cărți legate în piele, mobilă de epocă, un covor oriental şi un foc care ardea în cămin. Brusc Paxton se simți din nou jenată din cauza rochiei ei dar se părea că nimănui nu-i pasă ce poartă celălalt. În timp ce mama ei precis ar fi făcut comentarii privind fusta scurtă a lui Gabby, Marjorie Wilson o găsea doar amuzantă. Gabby îi povesti în vervă despre petrecerea la care participase săptămâna trecută unde întâlnise un băiat care părea să fie „un candidat serios", termenul ei favorit pentru genul de băiat cu care ar fi vrut să se căsătorească. În partea cealaltă a camerei Paxton îl auzi pe Peter întrebându-l pe tatăl lui cum mai mergeau treburile la ziar.

— Devine interesant, mai ales după ultimele evenimente din Vietnam. Atacul de la Bien Hoa s-ar putea să schimbe puțin lucrurile, fie că-i place lui Johnson sau nu. Nu putea sta cu mâinile în sân pentru totdeauna.

Peter nu spuse prea multe pentru că ştia că tatăl lui îl sprijinise

cu fermitate pe Goldwater, chiar dacă era un punct de vedere pe care nu vroise să-l discute cu Peter.

— Nu cred că prezența noastră acolo va rezolva ceva. Ar trebui să plecăm dracului de acolo până nu ajungem prea implicați, aşa cum au pățit francezii.

— Noi suntem mai deştepți ca ei, fiule. Tatăl lui zâmbi. Şi nu-i putem lăsa pe comunişti să guverneze lumea, nu-i aşa?

Era o dispută fără sfârşit pe care o purtau de mai mulți ani, iar părerile lor au fost totdeauna diferite. Peter credea că armata americană nu avea ce căuta acolo, dar tatăl lui, ca mai toți din generația lui, era de părere că sunt obligați să fie acolo, să le dea o lecție, să le facă de fapt un bine şi apoi să plece fără să sufere pierderi prea mari. Dar marea întrebare era ce însemna „pierderi prea mari"?

S-au alăturat apoi femeilor şi pe Paxton o amuză să constate cât de mult semăna Peter cu tatăl lui. Avea acelaşi foc în el, aceeaşi poftă de viață, aceiaşi ochi albaştri plini de viață pe care îi iubea atât de mult, acelaşi fel de a fi prietenos şi calm. Toți erau prietenoşi şi energici şi se simțea în largul ei în mijlocul lor, mult mai mult decât fusese vreodată în familia ei în Savannah. Descoperi de asemenea că vorbeau constant despre un ziar şi pe la jumătatea cinei, îşi dădu seama că tatăl lui Peter lucrează acolo, şi apoi discutând despre ce urma să facă Peter la vară, mai observă ceva şi această descoperire o făcu să rămână cu gura căscată. Peter vorbea despre munca de corespondent la anumite ziare, şi în timp ce îl asculta Paxton înțelese, chiar şi de ce tatăl lui Peter a trebuit să nu vorbească la ziar despre faptul că îl sprijinea pe Goldwater. Pentru că *„Morning Sun"* îl sprijinea în mod oficial pe Johnson, fiind dintotdeauna un ziar democrat. Dar proprietarul ziarului nu era. Iar proprietarul era tatăl lor. Familia Wilson deținea acest ziar de peste o sută de ani şi totul deveni clar pentru Paxton, care începu să râdă, iar Peter o privi confuz. Tocmai afirmase că nu era sigur dacă va lucra pentru un ziar vara viitoare, ar fi preferat să participe ca voluntar la un proiect de lege în Mississippi sau să lucreze pentru Martin Luther King, mai ales că primise Premiul Nobel în octombrie. Iar Paxton râdea.

— Ce-i aşa de amuzant în asta? Arăta surprins, de obicei Paxton trata aceste lucruri cu seriozitate şi ştia că au aceleaşi păreri mai ales în cazul acesta.

— Nimic. Îmi pare rău. Tocmai am descoperit ceva ce nici unul dintre voi nu s-a deranjat să-mi spună. Am crezut că vorbiți tot timpul despre *„Morning Sun”* pentru că tatăl tău lucrează acolo. Nu mi-am închipuit că... Paxton se simțea jenată, Peter zâmbi, iar tatăl lui izbucni în râs.

— Nu trebuie să te simți jenată, Paxton. Când era doar un puşti, le spunea prietenilor că vând ziare pe Mission Street, cel puțin de data asta umilința lui nu a mers atât de departe sau cine ştie? Ce ți-a spus?

— Mai nimic. Dădu din cap şi râse încetişor, iar Gabby zâmbea cu gura până la urechi. Nici ea nu-i spusese nimic lui Paxton. Nu le plăcea să facă paradă în fața prietenilor, iar Paxton văzu acum de ce. Cu toate că trăiau confortabil, nu erau din cei care să se laude cu averea lor. Era mentalitatea unei familii vechi şi discrete, ceea ce cu siguranță ar fi impresionat-o pe mama ei. De fapt nici unul nu mi-a spus nimic. Iar mie nu mi-a trecut prin cap să întreb.

— N-am crezut că e ceva important, explică Peter liniştit, ştiind că este iubit pentru el şi nu pentru banii lui.

— Nu este important, îl asigură Paxton, dar este interesant. Aveți despre ce să discutați acasă. La mine acasă se discută doar despre cine se căsătoreşte şi cu cine, cine a cumpărat o casă nouă şi care dintre pacienții fratelui meu este pe moarte.

— Tatăl tău este şi el doctor, o întrebă Marjorie Wilson zâmbind cu căldură.

— Nu, răspunse Paxton încet. Ar fi vrut aşa de mult să aibă un tată. Tatăl meu a fost avocat. A murit acum şapte ani când avionul lui s-a prăbuşit.

— Îmi pare rău, spuse mama lui Gabby.

— Şi mie.

Se simțea aşa de diferit din mijlocul lor, păreau atât de normali şi fericiți. În seara aceea au jucat domino, s-au tachinat şi s-au amuzat împreună. Peter vorbi mult cu tatăl său în fața focului din cămin apoi o incluse şi pe Paxton în discuția lor. Au vorbit din nou despre Vietnam, despre Johnson şi poziția lui în fața ruşilor de când lovitura de stat din septembrie îl răsturnase pe Hruşciov. Iar Paxton admiră inteligența şi modul de gândire a lui Edward Wilson chiar dacă aveau păreri deosebite în privința Vietnamului. Au discutat despre realitățile integrării în Sud, despre Martin Luther

King şi chiar şi despre tulburările studenţeşti de la *Berkeley*. În ultimele zile mişcarea „Cuvântul Liber" scăpase de sub control, iar conducerea universităţii luase o poziţie fermă refuzând să negocieze cu studenţii. Tatăl lui Peter era de acord cu această hotărâre, iar Paxton îi spuse ca şi ei i se părea înţeleaptă cu toate că nu era un punct de vedere prea apreciat în campus. Paxton află că preşedintele Kerr este un prieten apropiat a lui Edward Wilson şi tocmai în acea dimineaţa au discutat despre evenimentele de acolo.

— Nu va colabora cu ei. Miza e mult prea mare. Dacă va ceda, vor pierde controlul asupra întregului campus.

Peter nu era de acord cu el şi au continuat să discute mult timp despre asta. Lui Paxton totul i se părea antrenant şi reconfortant. Era aşa de bine să fii cu oameni care se interesau de probleme importante şi care ştiau ce se întâmplă în lumea largă. În Savannah se simţea ruptă de realitate, dominata de mentalitatea Sudului care lupta cu disperare pentru a păstra trecutul şi un mod de viaţă de mult depăşit. Paxton îi explică toate astea lui Ed Wilson.

— Aveţi un ziar excelent acolo. W.S. Morris e un vechi prieten de-al meu.

— Sper să lucrez pentru el sau pentru ziar vara viitoare. Vreau să ajung ziaristă.

Peter îi zâmbi mândru, întinse mâna şi o apucă pe a ei, ceea ce nu-i scăpă tatălui său. Dar lui nu-i spuse nimic, în schimb îi spuse lui Marjorie în seara aceea înainte de culcare.

— Cred că fiul tău e serios îndrăgostit, draga mea. O privi cu tandreţe. Îşi iubea copiii atât de mult şi se întreba cât de greu va fi pentru ea când el se vor îndrăgosti, se vor căsători şi îşi vor începe viţile lor, departe de părinţii lor. Ceva îmi spune că are gânduri serioase cu fata asta.

— Şi eu cred, spuse ea pe gânduri pieptănându-şi părul cândva roşcat. Dar ştii ceva, îmi place Paxton. La început pare aşa de liniştită, dar există mult mai multe în ea. Se vede că îl iubeşte şi e directă, cuminte şi foarte cinstită.

— Şi mult prea tânără ca să se căsătorească, adăugă soţul ei. La optsprezece ani ar fi o nebunie să se gândească la căsătorie.

— Nici nu cred că se gândeşte la aşa ceva. Am observat că vrea mai mult de la viaţă. Şi cred că e şi mai echilibrată decât Peter.

— Sper, suspină el. Apoi se aplecă şi sărută gâtul soţiei sale, zâmbind tandru. Nu sunt încă pregătit pentru nepoţi.

— Nici eu, râse ea. Dar în cazul ăsta mai bine vorbeşte cu Gabby.

— Oh, nu, să nu-mi spui că a apărut o nouă dragoste adevărată în săptămâna asta? E cazul să-mi fac probleme sau îi va trece până marţea viitoare?

— Mult mai repede. Slavă Domnului, nimeni nu ia în serios copilul ăsta. O să mă omoare cu atâtea iubiri.

— Zău? Se întoarse spre soţia lui şi îi luă din mână peria de cap şi o puse jos pe măsuţa de toaletă. Te iubesc, ştii nu?

Marjorie dădu din cap şi fără un cuvânt îl cuprinse cu braţele şi îl sărută. Apoi în linişte, stinse luminile şi se aşeză în pat şi el rămase lângă ea ţinând-o în braţe. Erau oameni fericiţi, a căror viaţă însemna mult pentru ei şi cu o familie pe care o iubeau mult.

Şi toate astea s-au văzut a doua zi când s-au aşezat la masă. Paxton era îmbrăcată în rochia ei neagră de catifea, iar Gabby într-o rochie aibă *Channel* pe care i-o cumpărase mama ei anul trecut. Arăta foarte matură şi Paxton îşi aminti de vremurile când Jackie Kennedy stabilea moda. Ed Wilson spuse rugăciunea arătând serios şi distins. Paxton surprinse o privire conspirativă încărcată de emoţii între el şi mama lui Gabby.

Masa a fost îmbelşugată, iar Paxton trebui să admită că felurile pe care le gustase aproape rivalizau cu ale lui Queenie. Le povesti despre mesele de Thanksgiving şi vorbi cu dragoste despre femeia care o crescuse. După-amiază au venit prieteni în vizită, iar Paxton constată impresionată că unul dintre ei era guvernatorul Californiei. Toţi discutau despre demonstraţiile care aveau loc la Berkeley în acea după-amiază, conduse de Mario Savio şi alţi membri ai mişcării „Cuvântul Liber”. Joan Baez venise să cânte, iar peste o mie de studenţi organizaseră o grevă pentru a protesta împotriva poziţiei universităţii în privinţa dreptului la exprimarea opiniilor. Conducerea Universităţii interzisese folosirea spaţiului din campus pentru a aduna bani destinaţi diferitelor cauze şi împărţirea foilor volante. Argumentul conducerii era că se blochează circulaţia şi foile volante murdăreau campusul. Până la urmă Universitatea a făcut un compromis spunând că pot folosi acelaşi spaţiu ca şi înainte dar nu aveau voie să pledeze pentru nici o cauză. Lui Paxton totul i se părea ca o furtună într-un pahar

cu apă, dar spiritele erau încinse, au fost interzise libertăți şi venise timpul unei lupte între diferite voințe. Iar în noaptea aceea peste opt sute de studenți au fost arestați. Pentru Paxton a fost fascinant să fie în casa familiei Wilson, unde toată lumea era la curent cu ce se întâmpla şi erau în legătură cu oamenii puterii.

Au urmărit toți demonstrațiile la televizor, iar în ziua următoare ea şi Peter nu au mai ajuns la Stinson. Sâmbătă merse împreună cu Peter şi tatăl lui la meciul de fotbal, iar Gabby o acompanie pe mama ei la cumpărături. Paxton telefonase acasă şi vorbise cu George şi Queenie. Se simțeau bine şi îi asigură că se distrează foarte bine, cu toate ca numai Queenie părea sincer interesată. Şi îi şoptise la telefon că nu pregătise plăcintă cu carne în anul acesta pentru că Paxton nu era acolo ca să o guste.

Paxton se distrase de minune la meciul de fotbal, iar spre sfârşitul săptămânii se simțea în largul ei în casa familiei Wilson. Era ca un membru al familiei când îşi luă rămas bun de la ei şi le mulțumi pentru invitație. Era cel mai fericit Thanksgiving pe care îl petrecuse de ani de zile, cel mai grozav de când murise tatăl ei şi ochii îi străluceau vorbind cu Peter şi Gabby pe drumul de întoarcere.

Încă se mai vedeau urmele demonstrațiilor când s-au întors la şcoală. Poliția era peste tot în caz că ar izbucni alte proteste, iar Paxton află şocată că Yvonne şi Deke au participat la demonstrații şi au fost arestați. Fuseseră deja eliberați dar Yvonne era plină de lovituri pe brațe datorate polițiştilor care o băgaseră la închisoare.

— A fost groaznic, recunoscu ea sumbra. Voi unde ați fost toată săptămâna? le întrebă ea acuzator pe Gabby şi Paxton în timp ce Peter le aducea bagajele de la maşină.

— În San Francisco, îi răspunse Gabby scurt. N-avea chef să se simtă vinovată pentru că nu a fost şi ea arestată. Nu-i nevoie să ajungi la închisoare ca să demonstrezi ca îți pasă. Iar vânătăile de pe mână nu rezolvă nimic şi drept să-ți spun mă doare în cot unde vor distribui foile volante.

Pentru prima dată se certa cu Yvonne, dar se săturase de remarcile ei răutăcioase şi de acuzațiile deghizate.

— Ție de ce îți pasă? o atacă Yvonne în timp ce Peter şi Paxton ascultau.

— Poate de aceleaşi lucruri ca şi ție. Îmi pasă de negri, îmi pasă de ce se întâmplă în Vietnam, cred că oamenii ar trebui să fie egali

şi să rămână în viață pentru a se bucura de drepturile lor, dar n-am de gând să mă las târâtă pe stradă şi aruncată într-o dubă a poliției.

— Atunci nimeni nu o să te asculte. Nu poți sa rămâi în sufrageria ta, să-ți faci unghiile şi să speri că cineva o să te audă. Nimeni nu o să te bage în seamă. Nimeni nu s-a interesat de ce se întâmplă în Sud până oamenii nu au fost împuşcați, ucişi şi arestați.

— Şi atunci de ce eşti aici şi nu acolo? i-o întoarse repede Gabby.

— Pentru că m-am săturat de ce am văzut. M-am, săturat să stau în spatele autobuzului. Toată viața asta am făcut. Şi voi rămâne aici până voi putea să mă întorc şi voi sta doar în partea din față.

— Grozav. Dar nu te lega de mine cât timp eşti aici. Eu îmi văd de treburile mele.

— Oricum mă mut. Luna viitoare, îi scăpă lui Yvonne, nesigură dacă Gabby îi dăduse o lecție sau nu. Poate că ar fi trebuit să rămână în Sud. Poate că ar trebui să fie în Birmingham luptându-se cu nebunii lui Wallace şi nu aici la *„Berkeley”*. Dar se săturase de acel mod de viață şi acceptase fericită bursa la *Berkeley.*

— Te muți cu Deke? o întrebă Gabby, curioasă. Era sătulă de Yvonne şi de faptul că era mereu cu capsa pusă. Nu mai vedea nimic în jurul ei dar Paxton cunoscând Sudul nu o condamna prea tare.

— Nu… Eu… arăta jenată ca şi cum mersese prea departe, ca şi cum ştia că îşi revărsase furia împotriva lor şi nu o meritau. Nu mă mut la Deke. Mă mut la nişte prieteni în oraş.

Paxton ştiu că alesese să trăiască alături de prieteni la fel de furioşi ca şi ea, care nu credeau în integrare, pe care o câştigaseră dar nu ştiau ce să facă cu ea.

— Sper că vei fi fericită acolo, spuse Paxton încet.

— Şi camera ta, întrebă Gabby practic deloc emoționată de hotărârea lui Yvonne.

— Poate găsiți pe altcineva în locul meu, şi în timp ce vorbea, Dawn intră în cameră în cămaşa de noapte.

— Şi eu plec, spuse ea ezitând, adică… plec. Arăta de parcă îşi cerea scuze dar părea fericită. Plec acasă.

— Renunți la şcoală? Gabby rămase trăznită, nu-şi putea

imagina că cineva ar dori să plece, ea se distra atât de bine aici. Dar Dawn nu făcuse altceva decât că dormise în cele trei luni de şcoală.

— Mă mărit… cred… la Crăciun… sunt… Dawn roşi şi le privi: singurele ei prietene din *Berkeley*. Abia dacă se prezentase la vreo oră. Voi naşte în aprilie.

Cele trei fete o priviră mirate, dar apoi Paxton se gândi cât de proaste au fost toate. Avea simptomele obişnuite dar ele doar glumiseră când au spus că s-ar putea să fie însărcinată.

— Dave şi cu mine vom merge în Nepal de îndată ce se va naşte copilul şi îl vom căuta pe gurul nostru.

— Asta-i grozav, spuse Gabby încă nevenindu-i să creadă, iar Peter întoarse capul ca fetele să nu-l vadă zâmbind.

După ce cele două intrară în dormitorul lor, Gabby o privi pe Paxton furioasă.

— La dracu! Acum ce facem cu dormitorul lor? Dacă îl va repartiza colegiul, cine ştie pe cine o să ne trimită pe cap şi eu nu cunosc pe nimeni care ar vrea să-şi schimbe camera în mijlocul anului.

— Ce-ar fi să facem un schimb? spuse Paxton pe gânduri. Ştiu două fete care ar vrea să se mute într-o cameră dublă împreună cu alte prietene ale lor.

— Sau puteți să le transformați camera în debara. Sau să vă mutați la mine, spuse Peter plin de speranță privind-o pe Paxton. Au fost neaşteptat de cumințI în acest week-end la părinții lui. Cu toate că fusese tentat să vină în camera ei şi să o seducă, îşi impusese să nu o facă. Ştia cât de mult ar fi necăjit-o dacă s-ar fi întâmplat în casa părinților lui şi mai ştia de la Gabby că Paxton încă era virgină. Se gândise mult şi se întreba dacă ea ar vrea să meargă cu el undeva dar până acum nu avuse prilejul să o întrebe şi era dispus să mai aştepte. Paxton era o fată pe care o dorea pentru totdeauna.

— De fapt, nici nu e aşa o idee rea, le spuse el înainte să plece, poate anul viitor putem închiria o locuință în oraş.

Ideea le surâse la amândouă dar anul viitor părea atât de departe. Iar Paxton se întreba dacă până atunci Peter nu o va uita. Foarte multe lucruri se puteau schimba într-un an. Era surprinzător câte se întâmplaseră deja. În trei luni ea şi Gabby au ajuns bune prietene, ea şi Peter s-au îndrăgostit unul de altul, au

pierdut două colege de cameră dintre care una va avea un copil. Aveai la ce să te gândeşti înainte de culcare. Următoarele săptămâni de şcoală parcă au trecut în zbor şi s-au trezit înaintea vacanței de Crăciun. După Crăciun Peter urma să meargă la ski cu prietenii, iar Gabby pleca împreună cu părinții la Puerto Vallara în Mexic. Peter o rugase pe Paxton să-l însoțească la ski dar ea îi spusese că ar fi ciudat dacă ar pleca mai repede de acasă pentru a se întoarce în California. El o înțelese.

O conduse la aeroport şi în timp ce stăteau de vorbă, aşteptând avionul ei, Peter se întoarse brusc spre ea, iar inima ei se opri când începu să-i vorbească pentru că arăta aproape la fel de matur ca şi tatăl său.

— Aşa n-o să mai meargă mult timp.

Venise Crăciunul şi el îi spunea că iubirea lor s-a terminat, se gândi ea.

— Poftim… eu… eu… Îmi pare rău. Nu putea să privească, o durea aşa de mult şi rezistă atunci când degetul lui încercă să-i ridice bărbia obligând-o să-l privească cu ochii plini de lacrimile pe care el le stârnise.

— Aşa-i că nu ştii despre ce vorbesc, Paxton? Ochii lui erau umezi de asemenea, iar Paxton dădu din cap necăjită în timp ce îl privea.

— Nu pot să continui jocul acesta pretinzând că suntem doar buni prieteni şi că legătura dintre noi e doar o simplă aventură de studenți. Te iubesc, Paxton. Nu am mai iubit pe nimeni aşa cum te iubesc pe tine. Vreau să mă însor cu tine. Trebuie doar să spui când. Mâine, săptămâna viitoare sau peste zece ani. Şi te poți înrola şi în Trupele Păcii, să mergi în Africa sau pe lună. Voi aştepta. Te iubesc.

Vocea îi tremura, la fel şi buzele şi o trase spre el şi o strânse atât de puternic încât Paxton abia mai respira iar când îl sărută o făcu cu toată inima ei. Nici ea nu mai putea juca acest joc. Îl iubea atât de mult.

— Peter, ce vom face? Îi zâmbea printre lacrimi şi Peter îi zâmbea de asemenea. Strângând-o în brațe, simțind-o aproape de el, sărutând-o ştia că îl iubeşte. Mai am încă trei ani şi jumătate de şcoală. Trebuie să termin.

— Deci vom aştepta. Nu-i nimic. Poate ne vom logodi mai târziu. Vreau doar să ştiu că mă iubeşti. Ochii lui o priviră intens, iar

Paxton îi spuse foarte serioasă.

— Te iubesc... te iubesc aşa de mult..., şopti ea şi de data asta Peter o sărută uşor.

— Nu-mi place că nu voi fi cu tine de Crăciun, şopti el în părul ei, vrei să vin în Savannah după Crăciun?

Paxton ar fi vrut, dar nu îndrăznea. Dacă mama ei ar fi ştiut că la optsprezece ani era serios îndrăgostită de un băiat, şi încă de unul din California, ar fi făcut o criză de nervi.

— Nu, e prea devreme. Nu vor înțelege.

— Atunci vino înapoi cât mai repede.

Se anunța avionul ei şi ceilalți pasageri porniră spre îmbarcare.

— Trebuie să plec. Îți telefonez de acasă. Dar unde era casa ei acum? Te iubesc, Peter. Dar dacă o uita în vacanță? Dacă va găsi pe altcineva? Dacă se va întâlni cu cineva la ski? Toate gândurile i se citeau pe față şi Peter zâmbi amuzat.

— Prostuțo! Nu te mai gândi la aşa ceva. Te iubesc. Să nu uiți! Într-o zi numele tău va fi Paxton Wilson.

O sărută repede şi ea porni în fugă spre avion, făcându-i cu mâna şi strigând peste umăr că îl iubeşte.

Capitolul 5

Lui Paxton sosirea acasă în Savannah în aceea noapte i se păru ciudată. Era frig, întuneric şi foarte târziu. Avionul întârziase şi datorită diferenței de orar ajunsese acasă aproape de miezul nopții când toată lumea se culcase. Fratele ei o aşteptase la aeroport dar mama ei se culcase deja fiindcă era uşor răcită. O aştepta doar Queenie cu ciocolată caldă şi prăjiturile ei preferate. Cele două s-au îmbrățişat fără un cuvânt şi ținând-o în brațe pe bătrâna ei prietenă, Paxton ar fi vrut să împartă cu ea toată fericirea ei. Se gândise la Peter tot timpul zborului şi abia aştepta să-i povestească lui Queenie. Dar George nu pleca. Parcă era de datoria lui să aştepte până îşi termina ciocolata.

— Îi povesti noutăți despre câțiva oameni din oraş şi îi spuse că mama ei primise un premiu de la „Fiicele Războiului Civil", iar Paxton încercă să pară interesată. Dar nu era în stare decât să o privească pe Queenie şi să-i zâmbească, spunându-i cu ochii cât de mult îi lipsise.

În sfârşit urcă scările în camera ei, iar George plecă acasă, şi zăcând în pat se gândi din nou la Peter încercând să se simtă acasă. Dar nimic nu mai era ca înainte, nu se putea gândi decât la Peter şi California.

Se zvârcoli în pat adormind foarte greu şi când în sfârşit o cuprinse somnul îşi dădu seama că îi lipseşte pălăvrăgeala lui Gabby.

Iar dimineaţă totul i se păru şi mai deprimant. Se simţi ca un străin luând micul dejun împreună cu mama ei. O felicită pentru premiu şi după o scurtă înclinare a capului în semn de mulţumire, mama ei se retrase într-o tăcere stranie. Nu aveau nimic să-şi spună, dar Paxton se străduia să-i povestească lucruri interesante despre cursurile ei. Nu o întrebă nimic despre colegele ei de cameră şi pentru nimic în lume Paxton nu i-ar fi povestit despre Peter. Mama ei o informă că George are o nouă prietenă şi că o va cunoaşte în seara aceea la cină, cu toate că George nu scosese un cuvânt despre aşa ceva când o aşteptase la aeroport. Iar Paxton realiză din nou cât de diferită era familia ei de cea a lui Peter. Şi nu putea să nu se gândească cât de diferiţi ar fi fost şi ei dacă tatăl ar fi trăit, să le încălzească inimile şi să-i facă puţin mai umani.

Doar târziu după-masă reuşi să o prindă pe Queenie singură în bucătărie şi ei îi povesti totul despre Gabby, Peter şi familia Wilson,

— N-ai făcut nimic de care să-ţi pară rău mai târziu? o întrebă ea severă şi Paxton negă cu hotărâre, dar gândul îi trecuse prin minte, mai ales acum când amândoi au recunoscut ce simt unul pentru celălalt şi era normal ca mai devreme sau mai târziu „ceva important” să se întâmple. Dar îi spusese adevărul lui Queenie şi apoi ştia că erau gânduri pe care nu le spui nimănui, nici măcar unei vechi prietene.

— Nu Queenie. N-am făcut nimic. Dar e un băiat minunat. Ţi-ar plăcea. Îi povesti din nou despre el şi bătrâna negresă o privi cu blândeţe cum i se luminează faţa şi îi strălucesc ochii când vorbeşte despre băiatul de care s-a îndrăgostit în California.

— Îţi place acolo? Eşti fericită?

— Da, foarte fericită. Totul e splendid. Şi atât de interesant.

Îi povesti despre cursurile ei, despre oamenii pe care i-a cunoscut, despre locurile pe care le-a vizitat, iar Queenie vedea totul din descrierile ei. Şi apoi şoptind conspirativ o întrebă despre

noua prietenă a fratelui ei.

— O să vezi, râse bătrâna. Cred că asta e cea adevărată.

Paxton înțelese că bătrânei nu-i plăcea.

— Ce te face să crezi? Paxton arăta intrigată dar Queenie continuă să râdă doar, iar două ore mai târziu Paxton îşi dădu seama de ce Queenie nu avea o părere grozavă despre ea.

Allison, noua prietenă a lui George, arăta ca dublura mamei lor. Îşi purta părul la fel, avea acelaşi aer distins şi rece, aceleaşi maniere distante specifice doamnelor din Sud, dar era mult, mult mai controlată. Totul la ea era atât de încordat, țeapăn, încât îți era teamă să nu se spargă. Dar George era în largul lui lângă ea. Era obişnuit cu acest gen de femeie, cu toate că în tinerețe şi lui îi plăcuseră fetele mai pline de viață. Paxton o urmări toată seara, buzele îi erau aşa de țuguiate şi strânse că abia putea să vorbească şi totuşi nu era deloc timidă în exprimarea opiniilor ei. Şi în sfârşit după cină Paxton se descărcă în bucătărie.

— Doamne Dumnezeule. E atât de rigidă şi de încrezută, cum de o suportă George?

Dar Allison era exact ce-şi dorea George, femeia perfectă a Sudului. Fusese bine antrenat de mama lor.

— Mama ce zice de ea? întrebă Paxton curioasă, dar Queenie ridică din umeri.

— Nu ştiu. Cu mine nu vorbeşte despre aşa ceva.

— E ca şi cum s-ar uita în oglindă sau poate nici nu-şi dă seama.

Restul serii decurse foarte plictisitor, ca şi restul vacanței. Au mers la biserică în ajunul Crăciunului şi din nou în dimineața de Crăciun. Se întâlni cu câteva dintre prietenele ei şi descoperi şocată că două dintre cele care nu-şi continuaseră studiile urmau să se căsătorească, iar o alta care se căsătorise chiar după absolvire era deja însărcinată. Se simțea cu mulți ani prea tânără pentru a-şi asuma astfel de responsabilități şi iată-le pe colegele ei deja adulte cu soți şi copii. Se gândi din nou la Peter, totul o făcea să se gândească la el. O suna aproape în fiecare zi dar de cele mai multe ori ea răspundea, aşa că nimeni nu ştia cât de des o sună. Mama ei îl pomeni doar o dată şi îi spuse că i se pare ciudat că un băiat din California dă telefon până în Savannah şi spera că nu se întâmplase nimic neplăcut. „Nimic neplăcut”, însemna în limbajul ei o prietenie serioasă cu un băiat care nu era din Savannah.

Paxton trecu pe la biroul ziarului şi în ciuda ofertei domnului Wilson de a o ajuta să primească o slujbă, nu profită de ea dar reuşi totuşi să obţină angajament pentru perioada vacanţei de vară, din iunie până în august. Aştepta cu nerăbdare să-şi înceapă slujba, dar acum tot ce o despărţea de Peter o deprima foarte mult. Şi nu-i plăcea. Nu dorea să depindă de el, erau atât de multe lucruri pe care şi le dorea în viaţă, mai ales să-şi îndeplinească promisiunile pe care le făcuse. Îi promisese că o va aştepta şi ştia că o va face. Îi repetase din nou această promisiune la telefon când o sunase din California.

Acceptase să plece înapoi înainte de Anul Nou, iar mama ei părea atât de ocupată cu George şi Allison şi prietenele ei, că nici nu-i păsa. Recunoscuse că ar vrea să-şi petreacă Anul Nou cu prietenele de şcoala, iar mama ei spusese că „nu e drăguţ din partea ei", dar de fapt se resemnase. George o condusese la aeroport după ce Paxton petrecuse o dimineaţă în bucătărie cu Queenie. Queenie era bolnavă, obişnuita ei răceală din fiecare iarnă, iar Paxton o făcu să-i promită că va consulta un doctor.

Mama lui Paxton plecase la coafor şi îşi luase rămas bun de la ea mai devreme. Şi în timp ce Paxton se pregătea să-şi ia rămas bun de la George, îi spusese să-i transmită salutări lui Allison, iar el tresări la auzul familiarităţii cu care ea spuse aceste cuvinte.

— Voi doi aveţi gânduri serioase, nu-i aşa? nu răbdă să nu-l întrebe în acel moment de intimitate. Intimitate era un cuvânt pe care fratele ei îl detesta.

— Nu înţeleg ce vrei să spui? spuse el supărat şi pe Paxton o pufni râsul. Împlinise de curând treizeci şi trei de ani şi dacă încă nu ştia, avea probleme serioase. Este nedemn de o doamnă să întrebe aşa ceva, Paxton.

Îi trecu prin minte cât de naturali erau Peter şi Gabby şi realiză cât de tristă este propria ei viaţă şi cât de rigidă şi pompoasă este relaţia dintre ea şi fratele ei.

— Cred că te iubeşte, George. Şi mamei îi place.

Era tot ce putea să-i spună. Nu vroia să mintă şi să spună că îi plăcea şi ei.

— Aşa cred şi eu, spuse el jenat dorindu-şi ca sora lui să nu-i fi pus această întrebare.

— Ai grijă de tine. Se aplecă înainte şi îl sărută pe obraz şi fără un alt cuvânt îşi luă valiza şi porni spre avion întorcându-se să-i

facă cu mâna. Peter o ajutase foarte mult. Nu mai putea să joace jocul lor, al sentimentelor ascunse, al stăpânirii continue şi al meselor la care nimeni nu scotea un cuvânt. Iar George privind-o plecând se gândea cu tristeţe la ce se întâmplă cu sora lui în California.

Când Paxton coborî din avion în San Francisco, Peter o aştepta. Picioarele ei abia atinseră pământul când o văzu. O ridică şi o strânse în braţe, o sărută şi o ţinu lipită de el, iar cei ce treceau pe lângă ei zâmbeau văzându-i. Era plăcut să vezi doi tineri aşa de îndrăgostiţi; asta le încălzea inimile şi le amintea de ceea ce simţiseră şi ei cândva.

— Of, Doamne, ce dor mi-a fost de tine, spuse el fericit când în sfârşit o puse jos şi porniră încet spre ieşire, mână în mână. Nu cred că aş mai fi rezistat nici o secundă.

— Nici eu. Paxton era în al nouălea cer de fericire.

— Cum a fost în Savannah?

— Groaznic. Îi povesti despre Allison şi George, despre slujba ei viitoare şi cu regret aminti cât de distantă şi reţinută era mama ei. Cred ca încă se mai simte trădată pentru că am venit la Berkeley. De fapt poate întotdeauna a fost la fel dar acum o văd cu alţi ochi. Am văzut că se poate trăi şi altfel.

— N-are importantă, iubita mea. Acum sunt eu lângă tine.

Era o afirmaţie curajoasă şi o mişcă. Totuşi o mică parte din ea nu îndrăznea să depindă doar de el. Dacă se răzgândea, sau pleca, sau se îndrăgostea de altcineva. De mică învăţase că nu e bine să iubeşti pe cineva cu toată inima. Învăţase cât de periculos poate fi să iubeşti un om care să însemne totul pentru tine, ca apoi să se termine în câteva clipe.

— Ce vom face în seara asta? întrebă ea fericita în timp ce se îndreptau spre parcare unde Peter îşi lăsase rabla. Nu-i prea păsa ce urmau să facă atâta timp cât rămânea lângă el. Nicicând nu fusese aşa de fericită. Poate că prietenele ei din Savannah aveau dreptate căsătorindu-se şi având copii. Îi povesti lui Peter despre ele, despre cât de ciudat o făceau să se simtă dar el înţelese că ea încă nu era pregătită pentru o astfel de viaţă. Înţelegea totul. Asta o făcea să-l iubească şi mai mult şi au rămas în maşina lui sărutându-se până nici unul nu mai putu gândi ce se întâmplă cu ei.

— Ce vom face în seara asta? Peter încercă să gândească în

timp ce ea râdea. Aveam de gând să te duc la *„Tahoe”* în seara asta şi să ne petrecem week-end-ul acolo. Dar s-a anunțat o furtună şi au închis trecătoarea Donner. Va trebui să aşteptăm până mâine dimineață să vedem dacă o vor deschide. Ce zici dacă mâncăm în oraş şi apoi mergem la un film?

— În regulă.

O conduse în oraş. Paxton nu era sigură dacă va dormi la cămin sau acasă la el. Părinții lui şi Gabby erau încă plecați, servitorii aveau liber dar el insistă că nu există nici un motiv ca ea să nu doarmă acolo, în camera de oaspeți.

— Crezi că vom fi cuminți? îl întrebă ea încercând să se hotărască ce să facă.

— Vrei să fim cuminți? o întrebă el, strângând-o uşor în brațe.

— Nu mai ştiu ce vreau, Peter… Mă gândesc că ar trebui să mai aşteptăm… şi pentru asta, şi apoi mă gândesc la prietenele mele şi mi se pare că sunt proastă.

— Nu te gândi la ele, spuse el încet. Uită-te la mine uită-te la tine. O să fac cum vrei tu, Paxton.

Îi zâmbi recunoscătoare.

— Voi dormi în camera de oaspeți. Nu vroia să doarmă singură în dormitorul gol de la cămin. De fapt îşi dorea să doarmă în brațele lui. Îşi dorea mult mai mult decât atât, dar încă mai credea că nu ar trebui să o facă. Avea nouăsprezece ani, iar el douăzeci şi trei. Erau destul de mari ca să se căsătorească, să aibă copii, să facă alte o mie de lucruri şi totuşi se presupunea că nu aveau voie să facă dragoste pentru că nu erau căsătoriți.

Când au ajuns la casa familiei Wilson, Peter îi duse sus bagajele apoi coborî să caute un ziar pentru a alege un film. Paxton se simțea acasă în casa imensă, construită de tatăl lui, Ed Wilson. Se aşeză şi privi încântată confortabila cameră de oaspeți. Tapetul era roz cu flori, covorul era de un galben palid, iar baia era din marmură roz şi albă. Visul unei fete — un vis era şi Peter.

— Ce zici de *„Goldfinger”,* noul film din seria James Bond? îi sugeră el când urcă din nou scările aducând pe o tavă două beri şi o pungă de cartofi prăjiți. Ai mâncat în avion? Brusc îşi dădu seama că s-ar putea să fie flămândă.

— Am mâncat de două ori, zâmbi ea. Nu mai pot mânca nimic. Îşi scosese pantofii şi se schimbase în jeanşi. Se simțea de parcă venise acasă. Peter se aşeză pe pat şi o luă în brațe.

— Nu-ți poți imagina cât de mult mi-ai lipsit.

— Şi mie mi-a fost dor de tine, spuse ea încet înconjurându-l cu brațele. Au început să se sărute şi încet au alunecat pe spate. Au rămas aşa mult timp, sărutându-se şi strâns lipiți unul de altul, atingându-se şi mângâindu-se. Erau liniştiți şi fericiți în camera aceea plăcută şi după un timp Peter se opri şi privi în jurul lui.

— Niciodată nu mi-am dat seama cât de mult îmi place camera asta. Sau poate pentru că acum pare să fie a ta. Îi zâmbi şi o sărută din nou, strângând-o la piept inhalând parfumul ei fin. Femeie. Însă şi cuvântul îl făcea să se gândească la ea. Femeie.

— Mai bine ne sculăm, spuse el ezitând, întrebându-se dacă aşa ar trebui să facă, începea să simtă că n-ar trebui.

— Da, spuse ea uşor. Ar fi mai bine.

S-au ridicat. Paxton îşi puse un pulover călduros, îşi încălță pantofii şi plecară la cinema. Apoi au mâncat un hamburger la Hippo şi au ajuns acasă cu mult înainte de miezul nopții. Peter o sărută în holul din fața camerei şi apoi plecă în camera lui. Ca de obicei discutaseră despre o mulțime de lucruri, familiile lor, prietenii, viitorul lor. Paxton era deja în cămaşă de noapte şi se gândea la el când după câteva minute se auzi o uşoară bătaie în uşă.

— Da? Ştia că nu poate fi decât el, nu era nimeni altcineva în casă.

— Eu sunt, spuse el zâmbind cu gura până la urechi.

— Mă bucur, râse ea. Mă gândeam că poate e un hoț.

— Mi-e dor de tine, spuse el, arătând ca un puşti şi când deschise uşa Paxton văzu că purta o pijama roşie de flanel. Mi-au trebuit zece minute ca să o găsesc, altfel aş fi venit mai repede.

Au izbucnit în râs amândoi. Paxton era fericită şi foarte îndrăgostită în timp ce se apropia de el.

— Şi mie mi-e dor de tine, şopti ea şi fără un cuvânt Peter stinse luminile. Au rămas aşa față în față în lumina lunii ce pătrundea pe fereastră.

— Nu ştiu ce să fac Paxton... nu vreau să-ti fac nici un rău... nici acum nici mai târziu... Te iubesc atât de mult... dar... e tot mai greu să mă țin deoparte.

— Nu cred că asta aştept de la tine.

— S-au aşezat pe pat ca să discute doar, apoi au început să se sărute şi s-au întins pe pat. Paxton era în brațele lui şi el o

dezbrăcă cu grijă.

— Vreau doar să te privesc, spuse blând, îl durea tot corpul privindu-i frumusețea în lumina lunii. Era subțire, frumoasă, ca o statuie perfect dăltuită în marmură roz. Of. Doamne… te iubesc. Fără ezitare Paxton îi descheie pijamaua şi au rămas aşa mult timp ținându-se în brațe, neîndrăznind să facă mai mult, dorind mult mai mult, tot ce-şi puteau oferi unul altuia pentru totdeauna. Peter îi mângâie părul lung, mătăsos, îşi plimbă degetele uşor peste sânii ei până la coapse şi înapoi, neîndrăznind să se apropie de ceea ce îşi dorea. Par Paxton hotărî pentru el. Nici ea nu mai suporta. Îl dorea aşa de mult şi încet îi dădu jos pantalonii de la pijama, eliberându-i dorința pe care el nu o mai putea controla.

— Paxxie… şopti el răguşit, eşti sigură?

Ea dădu din cap. Apoi el o întoarse pe spate, îi despărți picioarele cu ale lui şi căută ceea ce ea păstrase pentru el până în acel moment.

Peter avu deosebit de mare grijă şi Paxton aproape că nu simți nici o durere doar pasiune şi dorință, tinerețe şi darul iubirii pe care şi-l ofereau. Au rămas toată noaptea împreună, făcând dragoste, iar dimineața când el se trezi o văzu lângă el cu părul împrăştiat pe brațul lui, dormind ca un copil. O privi cu ochi umezi. Era tot ce visase, ce sperase să găsească într-o zi, şi doar ea ştia cât de mult o iubea.

Capitolul 6

Restul anului şcolar trecu foarte repede. Doar câteva evenimente importante au marcat trecerea timpului. Teroriştii din Viet Cong au pus o bombă în hotelul *Briks* din Saigon unde erau cazați ofițerii americani. În ajun de Crăciun ofițerii din tot Saigonul s-au adunat acolo pentru o sărbătoare care s-a terminat în şoc şi suferință. Doi au fost ucişi şi cincizeci şi opt răniți. Şi din nou Lyndon Johnson refuză să răspundă prin represalii bombardând regiunea. A urmat un alt atac. În sfârşit în şapte februarie Preşedintele a ordonat primul raid de bombardamente împotriva nordului. Iar două săptămâni mai târziu începu operațiunea

„Rolling Thunder”[3] primul bombardament important asupra Vietnamului. Apoi după încă două săptămâni au apărut primele trupe de luptă. La opt martie puşcaşii marini au debarcat în Da Nand după ani în şir de „sfaturi” inutile.

La numai două săptămâni după aceea ambasada americană din Saigon a fost atacată şi poporul american începu să înțeleagă că aveau o problemă serioasă în Vietnam.

În acelaşi timp în Statele Unite, Garda Națională a fost obligată să protejeze Marşul Păcii, iar la Universitatea din Michigan s-a organizat prima conferință împotriva războiului.

Dar conferința nu a oprit războiul şi bombardamentele nu i-au oprit pe cei din Viet Cong. Proviziile încă mai ajungeau în sud pe Poteca Ho Chi Minh. Au urmat tot mai multe proteste, de ziua Forțelor Armate, în luna mai. Iar Peter şi Paxton au participat la cel organizat la *Berkeley*.

Erau aproape de încheierea anului şcolar. Paxton era tot mai nervoasă pentru că trebuia să-l părăsească şi să se întoarcă în Savannah. Gândul că nu va fi lângă el zi de zi o înspăimânta. Nu-şi mai putea imagina viața fără el.

Peter se oferise voluntar pentru proiectul de lege despre care discutaseră. Şi plănuia să-şi petreacă mai toată vacanța în Mississippi. Îi promisese lui Paxton că o va vizita de îndată ce va avea timp. Iar ea urma să lucreze la ziar. Gabby urma să plece cu părinții în Europa; refuzase scârbită ideea de a-şi lua o slujbă atunci când tatăl ei îi propusese. Promise că o va face în anul următor dar dorea „pentru ultima oară” să se întâlnească cu prietenii ei din sudul Franței şi din Paris. Ed Wilson o certă pe mama ei pentru că o răsfăța, dar ca şi Gabby şi ea simțea că „încă un an” n-o să-i facă prea mult rău.

Toți trei au părăsit Berkeley la întâi iunie. Peter şi Paxton au petrecut un week-end plăcut la o cabană lângă lacul Tahoe şi au rămas în pat mult timp înainte de a se despărți pe perioada vacanței.

— O să-mi fie foarte greu fără tine, şopti el în timp ce săruta părul ei auriu. Voi fi foarte singur în Mississippi.

— În Savannah va fi şi mai greu, spuse ea posacă. Dar până la urmă au reuşit să uite totul rămânând unul în brațele celuilalt şi a

[3] Rolling = rostogolire, bubuit; thunder = tunet

fost un week-end lung şi fericit. Părinţii lui bănuiau că s-a întâmplat ceva între ei, la fel şi Gabby, dar nici Peter nici Paxton nu au recunoscut nimic. Erau împreună tot timpul, notele lor la şcoală erau excelente, nimeni nu avea de ce să se plângă. S-au înţeles deja să caute o casă în toamnă astfel încât toţi trei să locuiască împreună în oraş. Paxton ştia că atunci nu va mai putea ascunde secretul vieţii lor faţă de Gabby dar se hotărâseră să-i spună adevărul. Merita riscul pentru că astfel puteau trăi împreună.

Gabby părăsi San Francisco împreună cu mama ei. Au plecat la Londra în vizită la nişte prieteni, apoi urmau să plece la Paris. O urmă Paxton făcându-i cu mâna necăjită lui Peter care o însoţi la aeroport. Iar el plecă în aceeaşi după-amiază ca să ajungă la timp în Jackson, Mississippi la un marş de protest la care au fost arestaţi peste o mie de participanţi. Peter se afla printre ei şi a fost repede eliberat pe cauţiune, simţind că a fost în sfârşit botezat corespunzător.

Întâlnirea lui Paxton cu prima ei slujbă a fost dificilă. A aflat cu mare dezamăgire că va trebui să scrie despre cine dădea recepţii, cum erau îmbrăcate doamnele şi ce făcea asociaţia „Fiicele Războiului Civil". Era o muncă pe care şi mama ei o putea înţelege, pentru care avea oarecare respect dar Paxton se simţea fără nici un folos. Rămânea la redacţie şi privea cu disperare telexurile care informau despre proteste în Alabama şi despre dublarea numărului de trupe din Vietnam, care ajunsese la „numai" o sută optzeci de mii de soldaţi, o cifră uluitoare. Johnson a dublat numărul recrutărilor în acea vară. Paxton ştia că mulţi dintre băieţii de acolo au fost colegii ei de şcoală şi erau chiar şi fraţii lor mai tineri. Unul dintre ei murise deja, iar lui Paxton nu-i venea să creadă. Se sperie pentru că se gândi la Peter. Dacă în nebunia asta vor ajunge să-l înroleze şi pe Peter?

Îi telefona aproape zilnic, iar el o chema acasă de câte ori putea. Doar târziu în iulie reuşi să vină în Savannah pentru un sfârşit de săptămână. Plănuise să vină mai repede dar fusese deja de două ori în închisoare, iar munca pe care o depunea era mult mai grea decât îşi închipuise. Niciodată nu a fost Paxton mai fericită ca atunci când luă un taxi şi-l întâmpină pe Peter la aeroport. El o ridică şi o învârti în aer. Arăta şi mai drăguţ aşa bronzat, cu părul blond de aceeaşi culoare ca al ei.

— Hei! Ce bine-i să te văd! Peter zâmbea fericit. Sunt aşa de obosit de atâtea cauțiuni că nici nu mai văd bine.

— Nu cred că eşti la fel de obosit ca mine de atâtea petreceri şi concerte! Doamne, am crezut că voi face ceva care să aibă sens, dar n-am făcut decât să scriu despre prietenele mamei toată vara.

Peter îi zâmbi şi o sărută din nou, dorindu-şi să găsească cât mai repede un pat.

— Cum e mama ta?

— La fel ca întotdeauna. Abia aşteaptă să te întâlnească.

— Oho! Sună periculos.

O sărută din nou. Nu se mai sătura să o sărute. Nu o mai văzuse de două luni. Dar şi Paxton era la fel de nesătulă. Îi rezervase o cameră într-un hotel drăguț afară din oraş unde nu erau şanse să se întâlnească cu prietenele mamei ei şi îi spuse asta în drum spre Savannah.

— Pot să fac o propunere? Peter îi zâmbi şi se aplecă spre ea să o sărute din nou.

— Tot ce vrei, spuse Paxton strălucind de fericire.

— Ce-ar fi să trecem pe la hotel în drum spre casa ta? îi zâmbi poznaş şi ea râse.

— O idee excelentă.

Era în întregime a lui. Îşi luase două zile libere de la ziar în ciuda unei nunți importante pe care ar fi trebuit să o comenteze.

În curând au ajuns la hotel. Peter arătă teribil de serios şi matur când semnă în registru Peter Wilson şi soția. Au primit o cameră mică şi curată care deveni apartamentul lor din luna de miere în următoarele zile. Era aproape noapte când Peter îşi privi ceasul şi lui Paxton i se tăie respirația.

— Fir-ar să fie! Mama te aşteaptă.

— Nu cred că pot să stau în picioare, ce să mai vorbim de cină, o tachină el, aruncând-o din nou în pat dar apoi se sculară repede. Au făcut duş împreună şi s-au îmbrăcat. Pentru câteva momente era ca şi cum ar fi fost căsătoriți.

— Mama ta ştie că vom trăi în aceeaşi casă din toamnă?

Paxton aproape țipă auzindu-l.

— Eşti nebun? Crede că împreună cu Gabby şi cu o altă prietenă, şi nici aşa nu e încântată deloc. Dar până la urmă mama ei acceptase.

— Grozav. Asta înseamnă că nu voi putea răspunde niciodată la

telefon. Arăta amuzat şi de fapt nu-i păsa. Tot ce-şi dorea era să trăiască lângă Paxton, chiar dacă asta însemna că sora lui va trebui să afle adevărul. Mama lui îi povestise când îl sunase la telefon în Jackson că Gabby alergase după toți bărbații tineri pe care îi întâlnise.

— Cred că a ajuns disperată, îi spuse Peter lui Paxton în drum spre casa ei. E prostuță, e prea tânără să se mărite, iar Paxton zâmbi auzindu-l vorbind aşa. Da, tu eşti diferită. Ea e încă un copil, tu nu. Dar cred că şi tu eşti prea tânără. Încă trei ani şi apoi... ai grijă!

Râseră amândoi. Paxton ştia că o înțelegea şi niciodată nu o va bate la cap. Vroia ca ea să facă ceea ce vroia, ca în vara asta lucrând în Savannah, însă Paxton trebuia să recunoască că se simțise groaznic fără el.

George şi mama ei îi aşteptau deja când ei au sosit cu maşina. Mama ei o privi pe Paxton cu toată dezaprobarea de care era în stare.

— Vă aşteptăm de mai multe ore. Allison era şi ea prezentă şi mama lui Paxton ar fi vrut ca ea să se schimbe pentru oaspetele lor, dar Paxton o ignoră.

— I-am arătat lui Peter oraşul. Peter, spuse ea foarte formal, mama mea, Beatrice Andrews, fratele meu, George şi... prietena lui, Allison.

Mama ei nu scăpa niciodată ocazia să spună tuturor că Allison era rudă cu marele general confederat. Paxton aşteptase toată vara ca George să se logodească cu Allison dar dintr-un motiv sau altul nu o făcuse. La treizeci şi trei de ani nu vroia să se grăbească. Cu toate că la treizeci şi unu de ani Allison devenea din ce în ce mai nervoasă.

— Acesta este Peter Wilson, le explică ea tuturor ca şi cum nu mai auziseră de el. Sora lui, Gabby, este colega mea de cameră.

Toți murmurară saluturi politicoase, şi-au strâns mâinile, iar George îi oferi o băutură. Peter îi ceru gin şi un tonic. Era îngrozitor de cald, ventilatorul nu reuşea să alunge zăpuşeala din cameră, cu toate că nimeni nu părea să bage de seamă. Queenie pregătise cele mai deosebite aperitive, iar Allison îi servea arătând modestă şi afectată. De mult timp Paxton ajunsese la concluzia că nu o putea suferi.

Peter încerca să se poarte plăcut cu toți. Mama lui Paxton era

dureros de politicoasă, iar George arăta teribil de plictisit în timp ce Allison se purta de parcă el nici n-ar fi fost în cameră. Nu-i vorbea deloc lui Paxton şi îi spuse de mai multe ori lui George că nu-i înțelegea sora. Iar în secret era de părere că Paxton este o necioplită şi mult prea încăpățânată. În seara aceea Allison continua să-i povestească lui George despre noile ei draperii din dormitor. Peter încerca să le explice ce anume face el în Mississippi, dar se părea că nimănui nu-i pasă. Mama lui Paxton tot schimba subiectul şi lui Peter îi trebui ceva timp până să-şi dea seama că era din cauză că ea nu era de acord cu ce făcea el şi încerca să-l ferească de a se face de ruşine. Când în sfârşit mesajul ajunse la el Peter rămase şocat. Erau chiar mai groaznici decât îi descrisese Paxton. Erau distanți şi reci şi trăiau în trecut.

Peter începu să le vorbească despre călătoria părinților săi în Europa, iar mama lui Paxton se arătă impresionată de faptul că acum erau în sudul Franței. Îl întrebă cât mai politicos posibil cu ce se ocupă tatăl lui, iar Peter rămase surprins că Paxton nu le spusese nici un cuvânt.

— El… hm… lucrează la un ziar în San Francisco.

Era indecent să spună că tatăl lui era patronul ziarului..

— Ce plăcut! spuse Beatrice Andrews cu o privire de dezaprobare. Şi vei fi avocat?

Peter dădu din cap străpuns de răceala din vocea ei. Era tot ce-i povestise Paxton şi încă mult mai multe. Era de gheață.

— Tatăl lui Paxton a fost avocat. Fratele ei, ochii ei îl indicau pe George care nu scotea un cuvânt, este doctor. Asta era o profesie într-adevăr importantă pentru ea.

— Minunat, spuse Peter simțindu-se ca o bucată de lemn, întrebându-se cât va mai rezista la o astfel de conversație şi cum de reuşea Paxton să-i suporte. Nu era de mirare că devenea aşa de tristă când trebuia să vină acasă. Era atât de deosebită de ei.

— Allison, cu ce te ocupi?

— Eu… de ce… ah …? O surprinsese întrebarea, şi nu ştia ce să spună. De treisprezece ani aştepta să-şi găsească un soț, din ziua când absolvise liceul. Mă ocup de grădină.

— Şi face o muncă admirabilă la „Fiicele Războiului Civil”, nu-i aşa draga mea? spuse doamna Andrews încurajator. Străbunicul ei a fost generalul Lee. Marele general. Sunt sigură că ştii cine a fost el.

— Ştiu, bineînțeles. Peter ar fi vrut să o ia la goană urlând. Cea mai lungă cină din viața lui, plină de tăceri semnificative, frecvente schimbări de conversație. Doar privirea lui Paxton şi câte un ghiont de la Queenie au reuşit să-l mai înveselească.

I se păru că trecuseră ceasuri întregi, când în sfârşit ajunse din nou la hotel şi se aruncă pe pat, oftând obosit. Apoi se ridică şi o privi pe Paxton. Pretinseseră că pleacă în oraş să danseze.

— Doamne Dumnezeule, fetițo, cum mai rezişti? Sunt cei mai dificili şi uscați oameni pe care i-am cunoscut vreodată. Ştiu că n-ar trebui să spun aşa ceva despre familia ta dar am crezut că n-o să se mai termine cina asta niciodată.

Paxton zâmbea cu gura până la urechi.

— Ştiu. Aşa-i că-s groaznici? Niciodată nu ştiu ce ar trebui să le spun. Mă simt ca o străină.

— Eşti. Nici măcar nu pari să fii rudă cu ei. Fratele tău e cel mai plictisitor om pe care l-am întâlnit, iar prietena lui o pacoste încrezută şi proastă, iar mama ta... Doamne e un sloi de gheață.

Paxton continua să zâmbească fericită. Se simțea răzbunată ca şi cum mai exista cineva pe lumea asta în afara lui Queenie.

— Asta-i mămica mea.

Peter încă nu putea crede că mai există astfel de oameni. Atât de diferiți de părinții lui şi mai ales de Paxton.

— Aş vrea să-l fi cunoscut pe tatăl tău.

— Şi eu. Te-ar fi iubit.

— Sunt sigur că l-aş fi îndrăgit şi eu. Dar din toate câte mi-ai povestit despre el nu mi-l pot imagina lângă mama ta.

— Nu cred că a fost fericit cu ea. Aveam doar unsprezece ani când a murit aşa că subtilitățile relației dintre ei îmi scapă.

— Poate e mai bine aşa. Slavă Domnului că ai venit la Berkeley.

Nu-şi putea imagina ce s-ar fi întâmplat cu ea dacă ar fi rămas în Savannah. Ar fi distrus-o şi până la urmă i-ar fi ucis toată personalitatea. Băuse trei pahare de gin cu tonic doar ca să reziste presiunii din timpul cinei şi probabil că îşi imaginau că este un alcoolic.

Paxton rămase cu el cât mai mult posibil, apoi Peter o conduse acasă şi o privi cum intră înăuntru. Spre surprinderea ei, mama o aştepta, ceea ce nu se întâmplase până acum şi nu era un semn bun.

— Ce înseamnă exact băiatul ăsta pentru tine? o întrebă ea la

câteva secunde după ce Paxton intră în casă.

— E prietenul meu. Îmi place să fiu cu el.

— Eşti îndrăgostită de el, aruncă spre ea cuvintele ca nişte gloanțe, aşteptând probabil ca Paxton să cadă în genunchi şi să-i ceară iertare.

— Poate. N-ar fi vrut să o mintă, dar nici nu voia să o stârnească şi mai mult. Mama ei era aşezată pe canapea în cămaşa de noapte şi lângă ea pe masă era un pahar de sherry. Îmi place familia lui. Sora lui e prietena mea, iar părinții lui au fost foarte drăguți cu mine.

— De ce? o întrebare ridicolă la care Paxton nu găsi un răspuns.

— Adică cum, de ce? Pentru că mă simpatizează.

— Poate pentru că îşi închipuie că eşti o treaptă pentru viitorul fiului lor. Te-ai gândit la asta?

Paxton mai că izbucni în râs dar nu vroia să fie nepoliticoasă cu mama ei.

— Nu cred că acesta e motivul.

— De ce nu?

— Mamă... Paxton nu ştia precis ce sa-i mai spună, doar poate adevărul. Tatăl lui Peter e patronul celui mai mare ziar din San Francisco *„The Morning Sun”*. Nu au nevoie de mine. Doar le plac.

— Par a fi oameni de rând, spuse mama ei cu asprime, dar după părerea ei toți cei din vest, în special Peter Wilson, erau aşa. Cei din vest erau chiar mai răi decât yancheii.

— Nu sunt oameni de rând, Paxton se simți jignită de lipsa de înțelegere a mamei ei pentru băiatul pe care îl iubea. Şi câtă căldură şi dragoste primise ea de la familia Wilson. Sunt oameni de treabă, mama. Te asigur.

— Nu vreau să te întorci la Berkeley, cuvintele au ieşit pe gura ei ca nişte flăcări. Paxton se lăsă să cadă pe un scaun, dorindu-şi să nu fi ajuns aici.

— Îmi place acolo. E o şcoală minunată. Învăț bine. Nu voi rămâne aici.

— Vei rămâne dacă îți spun eu să rămâi. Ai nouăsprezece ani şi să nu ți se urce la cap banii pe care ți i-a lăsat tatăl tău. La vârsta ta nu eşti independentă.

— Îmi pare rău că aşa gândeşti. Se lupta să rămână calmă fiind mult mai matură decât anii pe care îi avea. Dar n-am să rămân în

Savannah.

— Pot să întreb de ce?

— Pentru că nu sunt fericită aici. Vreau să cunosc lumea. Şi când voi termina şcoala vreau să plec undeva în altă țară. Peter o înțelegea.

— Te culci cu el, nu-i aşa? O lovitură sub centură, una la care Paxton nu se aşteptase.

— Bineînțeles că nu.

— Ba da. Scrie pe fața ta, ca pe fața unei târfe ieftine. Ai plecat în California ca să ajungi o târâtură. Fratele tău şi Allison au observat diferența.

Ce lucruri urâte putea să-i spună şi la ce consens au ajuns toți trei!

— Îmi pare rău să aud aşa ceva. Paxton se ridică în picioare, hotărâtă să nu asculte mai departe. Mă duc la culcare, mama.

— Vreau să te gândeşti la ce ți-am spus.

— La faptul că sunt o târfă? spuse Paxton rece, dar mama ei nu păru să observe.

— La plecarea ta. Vreau să te gândeşti bine înainte de a pleca din nou în California.

— Nu cred că va fi necesar, spuse Paxton trista şi porni spre dormitorul ei.

A doua zi s-au întâlnit la hotel. Nu-i povesti prea multe despre ce s-a întâmplat. Dar Peter ştia. Se citea pe fața ei.

— Ți-a spus ceva, nu-i aşa? Era supărată?

— Supărată? râse amar Paxton. Nu, mama mea niciodată nu este supărată. E doar dezamăgită. Vrea să mă transfer de la *Berkeley* la o şcoală de aici.

Peter o privi îngrozit. Paxton îl sărută şi îl asigură că nu va fi aşa.

— Mi-a spus că am ajuns o târfă în California, chiar fratele meu şi Allison au observat. Şi este foarte neplăcut pentru ei.

— Să-i ia dracu! Au... Peter rosti ceva nedesluşit, era aşa de enervat. Paxton îl linişti cu un sărut prea înțelept pentru anii ei şi prea necăjit de ce s-a întâmplat.

— N-are importanță. Voi fi la *Berkeley* peste patru săptămâni. Nu ştiu dacă mă voi mai întoarce aici. Nu sunt sigură dacă voi fi în stare. Mă deprimă tot mai mult. Tot timpul vor să mă rănească.

— Îți poate retrage banii din bacă? întrebă Peter îngrijorat, cu

toate că ar fi fost fericit să o ajute, dar Paxton dădu din cap. Era încă tristă şi arăta mai matură şi mai independentă.

— Nu, nu poate. Tata mi-a lăsat suficienți bani ca să termin şcoala şi să mă pot întreține între timp. Apoi va trebui oricum să-mi găsesc o slujbă, aşa că nu are prea mare importanță. Probabil mi-ar plăti studiile dacă m-aş întoarce şi mi-aş petrece tot restul vieții cu „Fiicele Războiului Civil", dar eu nu vreau, deci n-am pierdut nimic. Nu se va schimba nimic. Pur şi simplu nu mă mai pot întoarce aici. În nici un caz ca să trăiesc aici. Paxton arăta foarte sigură de ea.

— Şi cum rămâne cu Queenie? Peter ştia cât de mult o iubeşte Paxton pe bătrâna negresă.

— Voi veni să o vizitez. Va trebui.

Paxton zâmbi. Viața ei era în California, lângă el. Şi ceea ce era mult mai important, viața ei îi aparținea. Ştia. Ştia şi mama ei, de aceea era atât de speriată. Avea foarte puțină putere asupra lui Paxton.

Peter plecă a doua zi spre nefericirea lui Paxton. Nu-i plăcea să o lase printre oameni care nu o iubeau. Îi promise să o sune cel puțin în fiecare zi, chiar mai des dacă nu era prin închisori. La aeroport o sărută lung şi cu pasiune şi îi aminti cât de mult o iubeşte şi să nu-i lase pe cei de acasă să o necăjească.

Dar ei tocmai asta au făcut. Mama ei se purtă ostil cu ea după ce Peter plecă, iar fratele ei îi spuse de mai multe ori că îi datora mamei ei să nu plece în California.

— Îmi datorez mie să fac ceva cu viața mea, George, îi spuse direct fără să-i mai fie frică de el, şi fără să mai fie impresionată de faptul că era mult mai în vârstă decât ea. Ajunsese un tip patetic, un doctoraş încă legat de şorțulețul mamei şi prea speriat să aibă o relație cu cineva care avea cât de cât o anumită personalitate. Era sigură că relația ei cu Peter era mult mai întreagă şi mai matură decât a lui cu Allison.

— Poți să faci ceva cu viața ta şi aici! insistă George în seara dinaintea plecării ei, când mama lor era la un club de bridge.

— Rahat! explodă ea. Uită-te la tine. Uită-te la oamenii pe care îi cunoşti. Uită-te la Allison... uită-te la fetele cu care am fost la şcoală.

— Fii atentă la ce spui, Paxton. Era îngrozit de ceea ce spunea. Dar Paxton înghițise prea multe. Ți-e plin capul de idei nebuneşti

şi de cuvinte urâte şi nu se potrivesc cu tine.

— Nici lumea voastră. Eu nu fac parte din ea. Niciodată n-am făcut. Şi nu a fost nici lumea lui tata. Probabil că s-a împăcat cu ea pentru că era un om de treabă şi s-a gândit că asta e datoria lui.

— Nu ştii nimic despre el. Erai un copil când a murit.

— Ştiu că a fost un om bun şi a avut o inimă mare şi eu l-am iubit.

— Nu ştii ce i-a făcut mamei.

I-o spuse de parcă îi ascundea ceva teribil. Lui Paxton nu-i venea să creadă aşa ceva.

— Ce ar fi putut să-i facă? Nu-şi putea imagina despre ce ar fi vorba dar George nu rezistă să nu o rănească în continuare. Era răzbunarea lui finală pentru independența ei, pentru independența pe care el nu o avusese niciodată fiind la fel cu mama lui şi nu ca tatăl lui.

— Era o femeie cu el când avionul s-a prăbuşit.

— Da...? Paxton arătă surprinsă apoi gânditoare. Se explicau aşa o mulțime de lucruri. Atitudinea mamei ei. Dar nu era greu de înțeles de ce îşi găsise o altă femeie. Nu era nici o surpriză. Într-un mod ciudat Paxton era fericită. Dacă îşi găsise pe cineva care să-l iubească şi pe care şi el o iubea, o merita. Nu pentru asta a murit. L-a ucis neşansa. Ghinionul. Nu mă surprinde, răspunse Paxton, iar George arătă dezamăgit. Mama a fost întotdeauna aşa de rece cu el. Avea nevoie de mult mai mult decât îi putea ea oferi.

— Ce ştii tu la vârsta ta?

— Ştiu ce înseamnă să fii fiica ei, spuse ea deschis. George era şocat. Şi sora ta. Suntem foarte deosebiți.

— Bineînțeles că suntem, spuse el cu mândrie. Gândeşte-te bine ce faci din tine acolo în California. Acolo cu drogurile, hippy şi demonstrațiile alea stupide. Toți tâmpiții aceia care se îmbracă în cearceafuri şi îşi pun flori în păr, susținând negrii când n-au văzut încă nici unul.

— Poate că ştiu mai multe decât tine, George. Poate le pasă mai mult în ce lume trăiesc. Şi asta înseamnă ceva.

— Eşti nebună.

— Nu, dădu din cap privindu-l. Nu sunt. Dar aş fi ajuns dacă aş fi rămas aici. La revedere, George. Îi întinse mâna dar el nu o luă. O privi doar câteva clipe şi apoi părăsi casa şi nu-l mai văzu până

nu plecă din Savannah.

Despărțirea de Queenie a fost mult mai dureroasă, pentru că se hotărâse deja să nu se întoarcă de Crăciun. Cu toate că nu-i spuse nimic, bătrâna presimțea că nu o va mai vedea în curând. O strânse în brațe. Şi privi în ochii trişti ai lui Paxton.

— Îmi eşti foarte dragă, copila mea. Ai grijă de tine.

— Şi tu. Neapărat să mergi la doctor dacă răceşti din nou.

Acum Queenie părea şi mai bătrână, mai înceată. Paxton o sărută pe obrajii negri şi apoi plecă.

Mama ei nu o conduse la aeroport şi nici George. Mama ei îşi luă rămas bun de la ea în holul casei şi o lăsă să înțeleagă din tonul ei că plecarea în California era o imensă dezamăgire, nu pentru că cineva îi va duce dorul ci pentru că nu corespundea aşteptărilor, ca ființă umană, ca o georgiană, ca fiică a mamei ei şi ca soră a lui George. Era mai mult decât doar istovitor.

— Îți pierzi vremea acolo.

— Îmi pare rău că aşa crezi. Îmi dau toată silința să nu fie aşa.

— Mi s-a spus că te-ai descurcat foarte bine la ziar. Era singurul compliment primit vreodată de la mama ei. Ai putea să lucrezi pentru redacția ziarului de aici, dacă te-ai strădui mai mult.

Paxton nu-i mai spuse că mai bine ar muri decât să-şi petreacă restul vieții scriind despre nunțile prietenelor ei.

— Ai grijă de tine, mama, spuse Paxton încet, părându-i rău că îi părăseşte dar fericită că nu va mai trebui să se prefacă.

— Fereşte-te de băiatul ăla. Nu-i bun de nimic.

— Peter? Ce ciudat să spună aşa ceva despre el. Era atâta căldură, bunătate, decență în Peter că cuvintele mamei ei o şocară. Oare ce ştia mama ei şi ea nu ştia?

— Stă scris pe fața lui. Dacă îi permiți se va folosi de tine şi apoi te va alunga. Aşa fac toți. Era o afirmație care se referea la ea mai degrabă decât la Paxton. Fusese o mare lovitură pentru ea să descopere că soțul ei avusese o femeie în avion când se prăbuşise. El nu-şi mai recăpătase conştiința ca să-i poată explica. George nu-i spusese cine era şi nici dacă supraviețuise accidentului, dar nu mai conta. Iar Paxton nici nu vroia să ştie mai multe.

— O să vă sun când voi şti unde locuiesc. Încă nu-şi găsiseră nici o casa sau apartament de închiriat în Berkeley.

Mama ei o privi plecând. Nu se apropie de ea şi nici nu încercă

să o sărute. Tot drumul până la aeroport Paxton se gândi doar la faptul că se întorcea la Berkeley şi la Peter. Şi odată ce avionul decolă nu se mai gândi deloc la Savannah.

Capitolul 7

Au avut un noroc fantastic şi numai în două săptămâni au găsit casa perfectă. Avea două dormitoare, o sufragerie imensă, o bucătărie mare, însorită, şi o frumoasă grădină. Iar Gabby nu a fost deloc şocată să afle că nu va împărți dormitorul cu Paxton, ci va dormi singură, în timp ce Peter şi Paxton vor ocupa cel mai spațios dintre cele două dormitoare. Gabby reuşise şi ea să scape de virginitatea ei cu ajutorul unui frumos francez şi acum se considera o femeie emancipată. Era încântată să descopere că fratele ei şi prietena ei trăiau împreună de luni de zile şi ea nu ştiuse nimic. Peter era totuşi mai puțin amuzat de situație şi o asigură că, dacă scoate un cuvânt şi o compromite pe Paxton în vreun fel sau le va spune părinților lor ceva, va regreta amarnic.

Aranjamentul funcționa de minune. Familia Wilson veni în vizită şi fetele pregătiră masa. Cei trei se înțelegeau minunat. Cei doi porumbei erau mai îndrăgostiți ca niciodată, iar Gabby şi Paxton au rămas tot bune prietene. Singura problemă era că Gabby părea să aibă un alt bărbat în viața ei în fiecare seară şi era dificil pentru Peter să nu comenteze nimic, să fie doar colegul ei de cameră şi nu fratele ei mai mare. Paxton îi amintea mereu că n-are dreptul să profite de situație. Pentru Peter era un efort continuu să-şi țină gura. Tot un efort deosebit era munca pe care trebuia să o depună ca să-şi păstreze notele mari şi în al doilea an de şcoală. Avea incredibil de mult de învățat, Paxton îşi alesese tot nişte cursuri mai grele, aşa că majoritatea timpului şi-o petreceau la bibliotecă studiind sau în pat şi nu mai aveau timp de distracții. Paxton se ocupa şi cu nişte proiecte voluntare în timpul liber, mai scria câte un articol pentru gazeta universității. Se emoționa de fiecare dată când îşi vedea numele publicat. Duceau o viață idilică. Niciodată nu au fost mai fericiți.

Erau ocupați cu şcoala mai tot timpul. La mijlocul lui octombrie Peter îşi arse ordinul de recrutare, iar Paxton îl aprobă din toată inima. În vremea aceasta în Vietnam au fost trimise bombardierele

B-52 pentru a ajuta trupele terestre şi forţele aeriene au devenit un factor important în lupta împotriva celor din Viet Cong pentru că puteau aduce elicopterele până în mijlocul junglei chiar în focul bătăliei. Războiul escaladase spre înălţimi neobişnuite, Paxton era speriată de ce se întâmpla. Când discutau însă cu tatăl lui Peter, acesta insista că erau necesare şi mai multe bombe şi mai mulţi oameni şi o poziţie mult mai dură. Paxton şi Peter nu-şi doreau decât ca Statele Unite sa plece de acolo complet. Era imposibil să-l convingă de înţelepciunea poziţiei lor.

— Paxton petrecu din nou Thanksgiving cu familia lui Peter şi de data asta se simţi ca făcând parte din ea. Nu-i venea să creadă că îl cunoaşte pe Peter doar de un an de zile. I se părea că sunt împreună de ani de zile. Părinţii lui suspectau cam ce se întâmplă, dar nu şi-au băgat nasul cu toate că Marjorie îl întrebă de mai multe ori pe Ed dacă n-ar trebui să spună ceva.

— De ce? Sunt copii serioşi. Crezi că se va schimba ceva dacă vorbeşti cu ei?

— Poate ar trebui să se logodească, dacă tot au început.

— Ce importanţă are? Dacă vor vrea să se căsătorească, o vor face. Şi dacă nu vor, vor rămâne aşa. Oricum sunt prea tineri pentru căsătorie. Peter împlineşte douăzeci şi patru de ani luna viitoare. Şi ea nici măcar n-are douăzeci. Aşteaptă. Ştiu ce fac, crede-mă.

Paxton petrecu şi Crăciunul cu ei. Era îngrozită să citească în ziarul familiei că numărul trupelor din Vietnam a ajuns la două sute de mii de oameni.

— E o nebunie! îi spuse ea lui Peter la micul dejun.

— Ştiu. O privi nefericit, rugându-se să nu fie exmatriculat din şcoala de drept. Era tot mai greu cu învăţătura. Iar ideea de a fi recrutat îl speria şi mai mult. Era oribil.

— De ce nu văd oamenii ce se întâmplă acolo? În fiecare zi mor soldaţi americani, nu doar vietnamezi. Iar băieţii noştri n-au decât optsprezece ani.

— Sunt prea bătrân pentru acest război, oftă Peter turnându-şi încă o ceaşcă de cafea.

— Dacă vei ajunge vreodată să fii chemat, vreau să ştii că ori îţi trag un glonţ în fund cu mâna mea, ori îţi împrumut lenjeria mea de dantelă neagră şi îţi iau un bilet până la Toronto.

— Nici nu sună aşa de groaznic, mai ales în ceea ce priveşte

lenjeria, cu condiția să rămâi tu în ea.

— Se poate aranja.

Paxton îl sărută peste măsuța de cafea, iar Gabby, intrând în bucătărie îmbrăcată în cămaşă de noapte, suspină văzându-i.

— Iar v-a apucat! Mi se face rău când mă uit la voi. De fapt îi iubea pe amândoi. Îşi dorea atât de mult să-şi găsească şi ea pe cineva. După Crăciun au plecat la schi şi, în sfârşit, i se întâmplă şi lui Gabby marea minune. Într-una din zile, când cobora în viteză pe pârtie, se ciocni de un bărbat care făcu o tumbă în aer, apoi ateriză peste ea în zăpadă. Au rămas un timp nemişcați, abia respirând, apoi au început să-şi descurce schiurile, pipăindu-se să vadă dacă brațele şi picioarele le-au rămas întregi.

— Ce mai căzătură! Te simți bine? o întrebă bărbatul îngrijorat, ridicându-se în picioare şi întinzându-i mâna ca să o ajute să se ridice. Gabby îl privi surprinsă. Se numea Matthew Stanton, arăta ca un star de cinema şi era îmbrăcat într-un costum de schi negru. Avea părul închis la culoare, ochi albaştri, o barbă îngrijită şi o privea intrigat cum se scutură de zăpadă şi îşi cere scuze pentru că nu a fost atentă. O conduse până la cabană, o invită la prânz, apoi la cină şi până la urmă Paxton şi Peter nu s-au mai întâlnit cu ea decât în lift. Matthew avea treizeci şi doi de ani, lucra în domeniul publicității şi mai tot timpul era amuzat de năzbâtiile lui Gabby.

Apoi apăru în mod constant la casa lor din Berkeley şi de fiecare dată când o invita pe Gabby în oraş aceasta nu mai venea acasă până a doua zi dimineață.

— Crezi că e ceva serios? îl întrebă Paxton pe Peter într-o zi când studiau pentru nişte examene, cam la o lună după Crăciun.

— Parcă poți să ştii cu ăştia doi! Nu înțeleg cum rezistă lângă ea.

Ori de câte ori Paxton îi vedea împreună, după părerea ei arătau foarte fericiți. Matthew recunoscuse că era divorțat, nu avea copii.

Cheltuia o grămadă de bani cu Gabby. Flori, în fiecare zi, cărți de poezie, brățări, mici nimicuri care ei îi plăceau, păpuşi. Părea să fie un tip plin de imaginație, amuzant şi simpatic.

— E prea bătrân ca să mai fie trimis în Vietnam, adăugă Paxton la lista lui de calități. În zilele astea e ca un premiu.

— Este dezgustător, spuse Peter.

Dar de fapt nu era. În fiecare zi erau trimişi tineri ca să moară

pentru țara ler. În unsprezece ianuarie demonstrațiile studențeşti au fost considerate de autorități prea periculoase, ceea ce în California fu considerat imoral şi ruşinos. Trei săptămâni mai târziu Johnson reluă bombardarea Vietnamului de Nord după o pauză de Crăciun. De treizeci şi opt de zile se bombarda Vietnamul şi acum totul începuse din nou. Paxton se gândea tot timpul la pericolul acestui război şi la posibila implicare a lui Peter.

În vacanța de Crăciun Paxton vorbise la telefon cu familia ei de mai multe ori. Mama ei făcu câteva aluzii transparente la faptul că George s-ar putea să aibă o surpriză în primăvară, care nu mai părea să fie deloc o surpriză. Dacă reuşea în sfârşit să se logodească la treizeci şi patru de ani era o surpriză mult mai mare decât dacă n-ar fi reuşit. Queenie era din nou bolnavă. Vocea ei nu suna grozav la telefon. Paxton era îngrijorată din cauza ei, dar mult timp nu reuşi să le dea telefon şi, când vorbi din nou cu ea, Queenie o asigură că se simte bine.

— Nu mă minți, aşa-i?

— Cum să o mint pe copila mea? Da, ar fi mințit-o, amândouă o ştiau, dar Paxton nu-i mai spuse nimic.

În martie 1966 trupele americane au cucerit din nou Da Nang de la comuniști. Peter şi Paxton au luat parte la trei zile de proteste împotriva războiului.

La vremea aceea Paxton îşi organizase deja munca pentru vacanța de vară. Tatăl lui Peter îi oferise o slujbă la ziarul lui, ca reporter. La început Paxton ezitase pentru că nu vroia să profite din cauza relației sale cu Peter. Dar era o slujbă mult prea interesantă pentru a-i putea rezista. Tatăl lui Peter îi promisese că nu va trebui să se ocupe de nici o petrecere sau spectacol de modă. Mai trebuia doar să o informeze pe mama ei că nu va petrece vacanța acasă.

Plecă acasă în vacanța de Paşti ca să le explice şi în cele din urmă George se logodi. Plănuia să se căsătorească în vara aceea. Allison nu îi ceru lui Paxton să-i fie domnişoară de onoare, ceea ce făcea să-i fie mai uşor să le explice de ce nu va veni decât pentru nuntă. Le spuse că se angajase ca reporter la un ziar în San Francisco, iar mama ei amintindu-şi ce-i povestise Paxton despre familia lui Peter o acuză imediat de trădare.

— N-are nici o legătură. Mi s-a oferit o slujbă foarte interesantă la un mare ziar. E o ofertă prea bună ca să o refuz şi să vin aici.

— Unde îți e loialitatea? o întrebă mama ei acuzator, aici sau acolo?

— Nu asta e problema. Îmi sunt loială mie însămi, şi viitorului meu.

— Doar la asta te gândeşti, spuse mama ei cu dinții strânşi.

Paxton încercă să ducă conversația din nou spre George şi Allison şi viitoarea lor nuntă. Recepția urma să aibă loc la clubul *Oglethorp* şi vor avea doar cam o sută de invitați. Allison era prea bătrână, iar lui Paxton i se păru ridicolă ideea unei mirese de treizeci şi doi de ani în mijlocul unei nunți enorme.

Paxton îşi vizită câteva dintre fostele colege. Descoperi cu surprindere că şi mai multe s-au căsătorit, unele erau logodite, iar cele căsătorite mai devreme aveau deja doi copii. Se simțea bătrână, cu toate că abia împlinise douăzeci de ani.

— Crezi că se va căsători cu tine? o întrebă Queenie despre Peter târziu într-o seară. Paxton zâmbi şi ridică din umeri. Nu prea vorbeau despre căsătorie. Nu făcea parte din planurile lor imediate. Până la urmă însă o vor face, dacă el va continua să aştepte până ea va scăpa de dorința de independență şi călătorie. Se obişnuise atât de mult cu el. Îi plăcea să trăiască lângă el şi nu-şi mai putea imagina viața fără el.

A fost o vizită plăcută. Singurul lucru care o necăjea era cât de obosită arăta Queenie. În ciuda staturii şi a formelor rotunde arăta cumva mai fragila ca altădată. Paxton îi ceru insistent lui George să fie atent la ce se întâmplă cu ea. Nimeni nu ştia ce vârstă are, dar nu mai era tânără şi nici la fel de puternică.

Când Paxton plecă, vechea tensiune dintre ea şi mama ei încă mai exista. Încercă să nu se mai gândească la asta şi promise să vină la vară la nuntă. Ajunsă la Berkeley Peter o aştepta cu nerăbdare. În multe privințe se comportau ca nişte tineri căsătoriți.

A doua zi când Gabby se întoarse dintr-o călătorie cu Matt în Hawai, avea steluțe în ochi. Paxton parcă mai văzuse undeva privirea asta, dar nu-şi amintea unde. Îşi aminti doar la sfârşitul lui mai. Brusc Gabby era mereu în pat şi dormea mai tot timpul. Nu mai ieşea niciunde, doar cu Matt. Era mereu somnoroasă, iar Paxton îşi aminti unde anume văzuse privirea din ochii ei. Se hotărî să o întrebe pe Gabby într-o zi când au rămas singure în casă şi nu le putea auzi nimeni. Gabby tocmai se sculase la ora

două după-amiază, Paxton se întorsese de la şcoală. Nu se gândea decât la Dawn, tânăra din Des Moines care dormise primele trei luni de şcoală. Apoi plecase de Crăciun ca să nască copilul.

— Eşti însărcinată, nu-i aşa? se hotărî să o întrebe direct.

Gabby se întoarse spre ea privind-o surprinsă.

— Ridicol. Ce-ți trece prin cap? Gabby arăta speriată.

— Am dreptate, nu-i aşa?

— Eu. Nu. Nu sunt… Vorbeşti prostii.

Nu mai putea continua minciuna. Se lăsă să cadă pe scaunul din bucătărie, îşi luă faţa în mâini şi începu să plângă. Paxton o, privea. Apoi se aşeză lângă ea şi îşi puse un braț în jurul umerilor ei.

— Ce ai de gând să faci? întrebă ea încet.

— Nu ştiu. Mă gândeam că e doar o întârziere, dar… nu ştiu ce voi face acum.

— Matt ştie? Gabby dădu din cap. În ce lună eşti?!

— Nu ştiu. Poate o lună jumate. Am început să întreb despre avorturi, dar toată lumea nu ştie decât poveşti cumplite din Mexico sau Oakland. Nu vreau să fac aşa ceva. Pot să şi mor.

— Ai putea să mergi la Tokyo sau Londra.

— Da, şi ce le voi spune părinților mei? Mă duc într-o călătorie de afaceri? Să studiez pentru orele de pictură? Fir-ar să fie, Paxxie, ce mă fac acum?

— Ce vrei să faci? Vrei să păstrezi copilul?

— Nu ştiu.

Nu mai ştia ce să facă. În ultimul timp se gândise doar la asta. Nu reuşea să se hotărască. Se simțea confuză. Era aşa de bine că putea să vorbească cu Paxton.

— Cum rămâne cu Matt? Pe el îl vrei?

— Cred că da. E foarte bun cu mine. Şi aşa de drăguț. Cred că îl iubesc.

Nu era destul. Nu pentru Paxton. Însă pretențiile lui Gabby nu erau la fel de mari ca ale ei.

— Va trebui să fii foarte sigură. Mai ales dacă vei păstra copilul.

— Cum aş putea fi sigură? Cum poate cineva vreodată să fie sigur? Tu eşti împreună cu Peter de aproape doi ani, tu eşti sigură de el?

— Da, îi răspunse Paxton cinstit. Nu sunt sigură de mine, nu sunt sigură că sunt destul de matură. Dar sunt sigură că îl iubesc.

— Eşti norocoasă. Dar tu ai fost întotdeauna altfel decât mine.

Îl cunoştea pe Matthew Stanton doar de la Crăciun. Câteodată Paxton se gândea că Matt era prea calm, prea calculat, şi-şi controla prea bine mişcările. Era greu de spus ce fel de om era el cu adevărat sub lustrul sub care se prezenta. Nu era greu de înțeles de ce Gabby nu era sigură de el. Paxton bănuia de asemenea că pentru el însemna mult faptul că prietena lui se numea Gabby Wilson. Ştia cine este tatăl ei. Chiar dacă indirect, dar o legătură cu familia Wilson părea să-l încânte.

— Ce vei face? o întrebă Paxton din nou. Va trebui să te hotărăşti cât mai repede, până mai ai o şansă.

După trei luni nici nu mai putea fi vorba de un avort.

— Of, Doamne, Paxxie, nu spune aşa ceva!

— De ce nu-i spui adevărul?

— Şi dacă mă părăseşte?

— Atunci cel puțin vei şti ce fel de bărbat e. Şi poate vei găsi un răspuns la problema ta.

— Dar dacă nu mă părăseşte?

— Atunci te vei gândi şi la asta. Dar, Gabby, gândeşte-te la ce vrei tu. Un copil îl ai toată viața.

Paxton avea destule prietene care la douăzeci sau douăzeci şi unu de ani regretau căsătoriile pe care s-au grăbit sau au fost obligate să le facă şi copiii care au rezultat din ele. Încă mai discutau când Peter intră în casă. Au tăcut brusc amândouă.

— Iisuse! Ce-i cu voi două? Am făcut ceva ce nu trebuia?

— Nu, nu fii paranoic. Paxton îl sărută cu dragoste. Cum a fost la examen?

Peter aproape terminase anul doi de drept şi amândoi ştiau că este cel mai greu.

— Mi se pare că am încurcat totul. Ar trebui să fiu în avionul de mâine pentru Vietnam.

— Nu glumi cu aşa ceva, spuse Paxton necăjită şi îi turnă o ceaşcă de cafea.

— Nu mai fi aşa sensibilă, spuse el după ce puse ceaşca jos şi o sărută, apoi o privi pe sora lui părăsind bucătăria. Arăta de parcă a plâns. Ce-i cu ea? întrebă el în şoaptă. S-a certat cu tipu'? Peter parcă nu voia să-şi amintească numele lui, ceea ce nu era semn bun. E prea bătrân pentru ea. Şi prea interesat de a cui fiică este.

Paxton era de aceeaşi părere, dar în situația de acum era mai

bine dacă tăcea din gură.

— Cred că e doar o mică ceartă. Sunt sigură că nu e ceva serios, spuse ea neutru. Peter îşi dădu imediat seama că minte, dar nu insistă. Ştia mai multe, dar n-avea chef să-i spună.

Când Matt apăru în seara aceea să o ia pe Gabby în oraş, aceasta coborî scările îmbrăcată într-o rochie scurtă portocalie şi cu cercei de plastic în urechi. Totuşi arăta foarte sobră, dacă te luai după îmbrăcăminte. O oră mai târziu când veni acasă arăta isterică. O privi drept în ochi pe Paxton, ca şi cum Peter nu ar fi fost de faţă şi spuse:

— Trebuie să se mai gândească. Ce zici de asta?

Izbucni în lacrimi, urcă rapid în camera ei şi trânti uşa. Peter privea confuz în urma ei. Apoi pricepu şi se întoarse spre Paxton.

— Rahat. Doar nu e? Spune-mi că nu e... te rog... altfel o omor. Apoi îl omor şi pe el. Tremura din tot corpul, dar Paxton îl apucă de braţ şi îl scutură.

— Nu te băga. Lasă-i să-şi rezolve singuri problemele.

— Of, Paxxie... În ochi îi apărură lacrimi şi o privi nevenindu-i să creadă. Cum a putut face aşa ceva? Tipul e un escroc, nu-i în stare să vadă?

— Poate nu e. Poate că e un bărbat de treabă. Poate se va schimba de dragul ei. Paxton spera să fie aşa. Dacă nu, Gabby va avea probleme serioase.

— Va trebui să facă un avort. E însărcinată, nu-i aşa? Cum s-a putut întâmpla?

— A fost un accident.

— Astfel de accidente nu se întâmplă. Ţie nu ţi s-a întâmplat. Ea nu ia pilula? Paxton dădu din cap tristă. Doamne! Ce vor spune părinţii mei?

— Nimeni nu va spune nimic. Las-o deocamdată în pace. Nici ea nu ştie ce vrea.

— Era aşa de disperată să se mărite şi acum uită-te la ea, rămâne însărcinată de la o ciocnire la schi.

Paxton izbucni în râs.

— Opreşte-te. Matt nu e un om de nimic. L-a întâlnit pe pârtia de schi şi din câte ne-am dat noi seama pare să fie soţul potrivit pentru ea. În timp ce vorbea se auzi soneria, iar Matt intră, sobru şi tras la faţă întrebând dacă o poate vedea pe Gabby.

— E În camera ei, spuse Paxton încet apoi privi la Peter

rugându-se să nu-l strângă de gât pe tatăl copilului. Ce-ar fi să ieşim să mâncăm o pizza?

— Nu mi-e foame, mârâi Peter privindu-l pe Matt, dar până la urmă o lăsă pe Paxton să-l scoată afară din casă. De ce nu pot vorbi cu el?

— Pentru că el nu vrea să vorbească cu tine. Vrea să vorbească cu Gabby. Lasă-i în pace, pentru Dumnezeu!

— De ce? Uite ce s-a întâmplat când au rămas singuri!

— Ei bine, nu se poate întâmpla din nou. Aşa că vezi-ți de treburile tale.

— E sora mea.

— Cred că el are prioritate. Şi apoi îmi e foame.

— Să nu-mi spui că şi tu eşti însărcinată, că o să vărs imediat.

— Asta o să faci? îl privi curioasă când s-au oprit în faţa maşinii lui. Peter îşi schimbă brusc atitudinea şi deveni serios.

— Nu, nu am să fac aşa ceva, fii liniştită. Dacă ni se întâmplă aşa ceva nu vreau să faci vreo prostie. La naiba, suntem ca şi căsătoriți acum. Facem treaba legală şi am grijă de copilul nostru până te saturi de Trupele Păcii.

— Mă tentezi.

Peter o tachina, dar vroia ca ea să ştie că s-ar căsători cu ea în orice clipă. Înconjură maşina şi o luă în braţe pe Paxton.

— Te iubesc, fetiţo... foarte mult. Într-o zi mi-ar plăcea să avem un copil.

— Şi mie mi-ar plăcea, şopti ea în urechea lui, dar nu-şi putea imagina încă aşa ceva. Nu-şi putea imagina nici cum va arăta Gabby cu un copil.

Gabby şi Matt erau pe treptele de la intrare când s-au întors. Gabby nu mai plângea şi Paxton îşi zise că e un semn bun. Matt se ridică nervos în picioare şi-l privi pe Peter.

— Aş dori să-ți vorbesc, spuse el privindu-l drept în ochi.

— Despre ce anume? Peter n-avea de gând să-i uşureze lucrurile.

Însă Gabby era prea nervoasă ca să stea să asculte. Sări în picioare şi îl privi pe fratele ei mai în vârstă.

— Ne vom căsători. Îi aruncă o privire lui Paxton, apoi izbucni în lacrimi. Paxton o luă în braţe şi o strânse şi îi spuse că e fericită că totul s-a rezolvat.

— Ai vorbit cu ai noştri? întrebă Peter prudent, ştiind bine că

nu au făcut-o.

— Matt va lua mâine prânzul cu tata.

Peter îi privi pe amândoi şi era clar că încă era supărat.

— Şi-i va spune că eşti aranjată?

— Nu, spuse Gabby cu voce tremurândă, aşa-i că zici tu?

— Încă nu ştiu, răspunse Peter, dar Matt făcu repede un pas înainte şi înconjură cu braţul umerii lui Gabby.

— Ajunge. N-are nici un sens să spunem nimănui. Îl privi pe viitorul cumnat. Rămâne între noi patru. N-are sens să-ţi necăjim părinţii sau pe Gabby. E foarte dureros pentru toată lumea. Vestea asta m-a dat şi pe mine peste cap. Mai bine să privim partea bună a lucrurilor. Eu o iubesc, ea mă iubeşte şi vom avea un copil minunat.

O strânse pe Gabby în braţe, îi sărută creştetul capului, iar Gabby se lupta cu lacrimile privindu-l cu recunoştinţă. Ar fi putut să o trimită la dracu, dar nu o făcuse. Peter însă ştia că erau o grămadă de avantaje dacă te căsătoreai cu Gabby Wilson. El avea mult mai mult de pierdut decât ea.

Peter o privi insistent pe sora lui.

— Eşti sigură că asta vrei? Gabby aprobă privindu-l.

— Da, doar că la început n-am ştiut ce să fac. O privi nervoasă pe Paxton. Era un pas mare. De la studentă la soţie şi mamă.

— Ce le veţi spune părinţilor noştri?

— Că vrem să ne căsătorim… cât mai repede… cam peste câteva săptămâni sau cel mult o lună.

— Şi nu crezi că o să-şi dea seama? Mama va fi aşa de dezamăgită dacă nu vei avea o nuntă mare.

— O să-i spun că Matt nu vrea pentru că e divorţat. Ridică din umeri. Şi apoi copilul va fi prematur. Mulţi copii sunt.

Îi zâmbi fericită lui Matt. Paxton îi privea. Era surprinzător că în câteva ore viaţa prietenei ei s-a schimbat brusc şi parcă nu mai aparţinea de ei. Gabby plecă acasă la Matthew în noaptea aceea. Paxton o revăzu doar peste câteva zile şi Gabby părea total schimbată. Matt îi cumpărase un inel şi nu mai vorbea decât despre căsătorie. În sfârşit obţinuse ce-şi dorea cel mai mult. Un soţ. Paxton nu era încă sigură că Matt Stanton era soţul perfect pentru ea.

Ed Wilson gândea la fel, dar rugăminţile lor de a aştepta nu l-au influenţat cu nimic şi până la urmă cedă. Ştia că fiica lui e foarte

încăpățânată şi era capabilă să fugă cu el în Mexic ca să se căsătorească.

Se hotărî ca nunta să aibă loc în iunie. Mirii insistaseră pentru doar câțiva prieteni şi o recepție acasă. Şi aşa cum prezise Peter, mama lor a fost foarte dezamăgită.

În ziua nunții, la patru iunie, Paxton stătu lângă Gabby şi a plâns pentru că ştia că prietena ei face ceva de care nu e sigură. În ianuarie urma să se nască copilul. Ed Wilson bănuia adevărul, nici măcar Marjorie nu a fost păcălită. Dar au fost alături de Gabby şi se rugau ca Matt să fie un soț decent.

După nuntă Peter şi Paxton s-au întors la casa lor din Berkeley. Trebuiau să se mute săptămâna viitoare şi mai aveau multe lucruri de împachetat. Renunțau la casă şi se mutau într-una mai mică. Nu se mai străduiau să se prefacă că sunt doar colegi de cameră. Doar mama lui Paxton nu ştia încă, dar nu era nici un motiv ca să-i spună. Erau destul de departe ca să creadă şarada în care au trăit de un an de zile. Acum, că Gabby plecase, lucrurile se schimbau.

— Ei bine, spuse Paxton serioasă scoțându-şi pălăria şi privind la grămada de cutii din jurul lor. Gabby şi Matt erau deja în luna de miere. Plecaseră spre New York în acea după-amiază şi după două zile plecau în Europa. Ce zici? Va fi un soț bun?

— Nu ştiu, Pax. Nimeni nu ştia. Îşi puteau dori doar pentru binele ei.

— Cel puțin e drăguț cu ea.

— Ar fi şi cazul, bombăni Peter. Paxton se aplecă spre el şi îl sărută.

— Ce vom face cu toate lucrurile astea?

— Nu ştiu. Le dăm cuiva? Marea majoritate erau cărți, iar multe dintre ele îi aparțineau lui Paxton.

— Nu voi avea timp să le împachetez înainte de a mă întoarce în Savannah.

— Nu-ți face probleme. Le împachetez eu în locul tău.

— Eşti un înger. Paxton zâmbi. Pleca a doua zi la nunta fratelui ei. Se hotărâseră să se căsătorească în iunie de asemenea. Paxton se simțea ca într-un carusel, împachetând, plecând, despachetând şi zburând cu avionul spre Savannah pentru week-end-ul următor.

Când ajunse în Savannah, Queenie nu arăta bine deloc, în

schimb mama ei era mai relaxată decât de obicei. Se înțelegea foarte bine cu Allison şi asta o linişti pe Paxton.

Două zile mai târziu, după nuntă, Paxton se întoarse în San Francisco ca să-şi înceapă slujba la ziar. Peter îşi luase de lucru pe perioada vacanței la o firma de avocați din Berkeley. Acum că se mutaseră în altă casă erau ca şi cum ar fi fost căsătoriți. Îşi aveau locul lor, o casă mică, drăguță, cu o mare sufragerie, o bucătărie, o grădină şi un dormitor spațios la etaj. Exista chiar o cămăruță mai retrasă în care Peter îşi păstra cărțile de drept. Paxton îi pregătea cina seara când se întorcea şi ea de la lucru. Uneori se întâlneau în oraş şi mâncau la un restaurant. Lui Paxton îi plăcea enorm slujba ei de la ziar. I se dădeau poveşti interesante de redactat, iar uneori rămânea la ziar doar ca să citească telexurile simțindu-se în mijlocul evenimentelor. Niciodată nu fusese mai fericită. La fel şi Gabby.

Gabby apăru în septembrie când Peter şi Paxton s-au întors din nou la şcoală. Era încântată că va lipsi un an de la şcoală. Paxton bănuia că nu-şi va mai continua niciodată studiile. Părinții ei aflaseră deja despre copil, Matt era bun cu ea şi toată lumea era fericită.

Timpul trecea repede. Paxton era în al treilea an la *Berkeley*. De Crăciun plecă în vizită la Savannah. De data asta Queenie era serios bolnavă. Arăta palidă dacă se putea spune aşa ceva despre ea, tuşea tot timpul şi, deşi fetele ei i-au spus că ar fi timpul să se retragă, Queenie insistă să mai lucreze mai ales acum când Paxton era acasă. Ceea ce o sperie pe Paxton. George o linişti că nu e nimic grav şi nu poate face nimic pentru ea, dar Paxton insistă. Oricum George nu era deloc impresionat. Nu se gândea decât la Allison, care aştepta primul lor copil în august.

Copilul lui Gabby veni pe lume la trei săptămâni după Crăciun. Era o fetiță mică cu păr roşu ca al mamei ei. Aşezată pe pat lângă ea şi privind-o, lui Paxton îi venea greu să creadă că Gabby era mamă. Matt era încântat ca şi familia Wilson. În drum spre casa lor din Berkeley în maşina condusă de Peter, Paxton simți un loc gol în inima ei.

— Nu te simți bine? Peter observase că nu vorbise aproape deloc, dar când o întrebă, Paxton îl privi şi îi zâmbi straniu.

— Ba da. Nu-i ciudat să o vezi cu un copil? Noi suntem împreună de atâta timp, mai mult de doi ani, ne cunoaştem aşa de

bine. Ei se cunosc doar de un an şi uite, sunt un cuplu fericit, au un copil deja. Nu ți se pare nefiresc?

— Ba da, într-un fel. Dar se poate aranja, dacă asta vrei!

— Nu, nu încă. Îi zâmbi tristă pentru că într-un fel asta îşi dorea. Ca orice femeie. Şcoala o obosea deja. Îi lipsea slujba de peste vară de la ziar. Acum începuseră din nou examenele, lucrările, testele.

În Vietnam erau deja patru sute de mii de băieți americani. Nimic nu mai avea nici un sens. Era mai uşor dacă nu te mai gândeai la aşa ceva. Dar Paxton nu putea. Îi păsa prea mult de ce se întâmplă acolo, mai ales că peste cinci luni Peter termina şcoala de drept.

Era încă tristă când se culcă în seara aceea. Îşi dădu seama, când Peter o luă în brațe, că de fapt era geloasă pe Gabby din cauza copilului.

— La ce te gândeşti? o întrebă Peter în întuneric ținând-o în brațe.

— La cât de proastă sunt, zâmbi ea şi apoi râse.

— Ce gând vesel!

— Câteodată vreau prea multe.

— Te gândeşti din nou la copil? Fetița era dulce, dar ceea ce o uimi pe Paxton era cât de fericiți sunt cei doi, cât de întregi. Nu se vedea pe ea însăşi având copii mulți ani de acum încolo. O parte din ea ştia însă că i-ar fi plăcut foarte mult să aibă copii.

— Uite, dacă vrei, ne putem căsători când voi absolvi eu în iunie. Voi avea o slujbă şi... un copil mi-ar plăcea aşa de mult. Peter strălucea de fericire în întuneric. Şi pentru o posibilă recrutare era mult mai sigur dacă erai căsătorit.

— Nu cred că ar trebui. Uită-te la Gabby, nu se va mai întoarce niciodată la şcoală. Vreau să termin ceea ce am început.

— Cum rămâne cu Trupele Păcii?

— Cred că voi putea să fac un sacrificiu, zâmbi ea, nu mă văd descurcându-mă cu gândacii şi lipitorile.

— Deci ne-am înțeles atunci? Peter zâmbi şi el. În şaisprezece iunie când vei absolvi? Mai erau doar şaptesprezece luni până atunci.

— Ce zici, îți place ideea?

— Răspunsul e... da... şi te iubesc foarte mult.

— Te iubesc. Peter era încântat. Înseamnă că ne-am logodit?

— Aşa se pare, chicoti Paxton.

— Pot să-ți cumpăr un inel?

— Poate n-ar fi rău dacă am mai aştepta.

Era un pas atât de mare. Trebuia să-i spună mamei ei şi să-i audă exclamațiile de nemulțumire pentru că nu se căsătorea cu cineva din Savannah.

— Hai să aşteptăm până de Crăciun. Pe urmă nu va mai fi aşa de mult timp până la nuntă.

— Voi începe să fac economii, spuse Peter şi o lipi strâns de el.

Au adormit fericiți în micuța lor casă din Berkeley.

Capitolul 8

Peter absolvi şcoala de drept în iunie 1967 şi părinții lui au dat o petrecere grandioasă la *„Bohemian Club"* în San Francisco. A fost o petrecere importantă la care au participat toate persoanele semnificative din oraş printre care patronul firmei de avocați la care se angajase Peter. Părinții lui Peter au prezentat-o tuturor pe Paxton ca viitoarea lor noră, lucru care nu o deranjă defel. Matt şi Gabby au fost şi ei prezenți. Gabby arăta foarte frumoasă şi subțire, vorbind încontinuu despre copilul ei.

— Sunt pregătită pentru al doilea, îi mărturisi ea lui Paxton când s-au întâlnit la toaletă. Paxton observă că niciodată Gabby nu arătase mai fericită.

— Şi cum rămâne cu şcoala?

— Nu vreau să mă mai întorc. Nu sunt ca tine. Tu vrei să ajungi jurnalistă, vrei o carieră, vrei să demonstrezi ceva. La naiba, Pax, eu vreau să fiu măritată şi să am copii.

Paxton îi zâmbi mâhnită.

— Vorbeşti de parcă ai vrea să îndeplineşti dorințele mamei mele. Cel puțin acum Allison o va face să nu-mi mai dea atât de multă importanță. Va naşte în august. Presupun că va trebui să mă duc până acolo şi să-l văd.

Spera că va putea să lucreze din nou la ziar şi în vara aceasta. Mai avea un an de şcoală, apoi urmau să-i dea o slujbă permanentă de reporter al ziarului.

— Când l-ați planificat pe următorul? o tachină Paxton. Pe fetiță o botezaseră Marjorie Gabrielle, dar îi spuneau Marjie. De data

asta va fi un băiat, nu?

— Aşa vrea Matt, spuse Gaby cu chipul luminat. Avea douăzeci şi unu de ani, era căsătorită şi deja mamă. Paxton trăia de doi ani cu Peter, el ajunsese avocat acum, dar ea era încă studentă. Ar fi vrut ca totul să se termine mai repede. Să-şi încheie studiile, să obţină o slujbă adevărată şi să se căsătorească. Exact în această ordine.

— E bun cu tine? întrebă Paxton, ştiind deja răspunsul.

— Da, este, spuse Gabby încet, privind-o serioasă pe fosta ei colegă de cameră şi viitoare cumnată. Am avut noroc. Ar fi putut fi un escroc, dar nu e. Pe deasupra e înnebunit după copil.

— Mă bucur, îi spuse Paxton sinceră când ieşiră de la toaletă şi se îndreptară spre mesele lor.

— Ce ați pus la cale acolo înăuntru? V-am căutat peste tot, se plânse Peter când o găsi în sfârşit. Vreau să te prezint soției noului meu patron. Este englezoaică şi cred că-ți va plăcea.

Dar n-au mai găsit-o. A fost o zi lungă, fericită. Amândoi erau istoviți când au ajuns în sfârşit la casa lor din Berkeley. S-au hotărât să o mai închirieze un an de zile pentru ca lui Paxton să-i fie mai uşor în ultimul ei an de studiu la Berkeley. După ce va absolvi va începe să lucreze la ziar, apoi se vor căsători... şi se vor muta în San Francisco.

— Ce zi minunată, îi zâmbi Paxton. Sunt aşa de mândră de tine... ai reuşit până la urmă. Peter arăta şi el mulțumit. Părinții lui erau încântați de el. Erau fericiți pentru felul în care copiii lor se descurcaseră până acum, o iubeau sincer pe Paxton. Pentru ea, ei deveniseră adevărata ei familie. Au discutat despre absolvirea lui mai toată seara.

Restul verii trecu foarte repede. Peter era ocupat cu slujba lui, iar Paxton era aproape zi şi noapte la ziar. Înainte de începerea anului şcolar plecă în vizită la Savannah ca să-şi vadă nepoțelul. George era aşa de mândru de el însuşi că devenise parcă şi mai nesuferit. Au botezat copilul James Carlton Andrews, era un copilaş drăguț, iar Allison se simțea bine. Chiar şi mama ei parcă devenise mai înțelegătoare.

Doar Queenie părea să fi îmbătrânit cu zece ani, abia se mişca din cauza artritei.

— De ce nu faci ceva pentru ea? îl întrebă Paxton pe George destul de supărată, dar George nu o băgă în seamă. Avea alte

lucruri mai bune de făcut decât să-şi facă probleme pentru bătrâna servitoare a mamei sale.

— Nu va merge la un alt doctor, George. Are încredere în tine.

— Nu pot face nimic pentru ea. E bătrână, Pax. La naiba, trebuie să aibă cel puțin optzeci de ani.

— Şi ce-i cu asta? Ar putea să trăiască o sută de ani dacă cineva ar avea puțină grijă de ea.

George nu mai spuse nimic, nu credea să fie aşa. În ultimii ani era tot mai bolnavă. Chiar dacă Paxton nu vroia să admită asta, Queenie nu va trăi o veşnicie. Înainte de plecare Paxton îi aduse din nou aminte. Îşi petrecu ultima după-amiază înaintea plecării în bucătărie cu Queenie.

— Te vei căsători până la urmă cu el? întrebă Queenie cam supărată când Paxton îi povesti de Peter.

— Am discutat despre asta. Anul viitor după absolvirea mea sau poate la vară.

Paxton ar fi vrut să înceapă să lucreze mai întâi. Era încă foarte hotărâtă să rămână independentă.

— Ce mai aştepți, fata mea? Să încărunțeşti? Eşti îndrăgostită de el de trei ani.

— Ştiu. Dar vreau să termin ceea ce am început.

— Poți să te căsătoreşti şi să termini şcoala. Eşti destul de deşteaptă să le faci pe amândouă. Aşa că, spune-mi, care-i problema?

— Poate sunt prea proastă. Tot timpul mă gândesc că ar fi bine să termin un lucru şi pe urmă să mă apuc de altceva.

— Nu aştepta prea mult.

Queenie o privi atent pe fata pe care o crescuse. Îşi zise în gând că arăta mai drăguță ca niciodată. Arăta mai în vârstă, mai matură, trăsăturile ei erau mai bine evidențiate, corpul mai plin în părțile în care trebuia.

— Ce vrei să spui? Paxton arătă brusc îngrijorată.

— Poate o să găsească pe altcineva care nu-l va face să aştepte sau poate o altă fată îl va vâna şi va pune mâna pe el până la urmă, cine ştie... viața e ciudată uneori. Câteodată îți pare rău că ai aşteptat prea mult şi nu ai făcut un lucru pe care l-ai fi putut face, dar acum nu mai poți... fata mea, cred ca ar trebui să te măriți.

Paxton crezu însă că poate bătrâna voia să o vadă cât mai

repede măritată pentru a se putea bucura până nu se îmbolnăvea mai rău. Era sigură că Peter o va aştepta. Nu era genul de băiat care să alerge după fuste. Era sigură de asta. Au aşteptat atât de mult. Mai puteau aştepta un an până vara viitoare.

Pe drumul de întoarcere la San Francisco, află că în Vietnamul de Sud a fost ales ca preşedinte un om numit Thieu. O lună mai târziu treisprezece mii de americani muriseră deja în Vietnam. Şapte sute cincizeci şi şase erau daţi dispăruţi.

Gabby îi spuse că era din nou însărcinată. Aştepta să nască în iulie anul următor. Era aşa de mult timp până atunci, se gândi Paxton, la fel de lung ca şi până la nunta ei.

Cel de-al patrulea an la *Berkeley* i se păru lui Paxton neinteresant. Zilele treceau în zbor, iar ea şi Peter discutau mai tot timpul despre planurile lor după absolvirea ei.

Au petrecut toţi Crăciunul la familia Wilson, apoi ca în alţi ani Peter şi Paxton au plecat la Squaw Valley la schi. S-au distrat de minune, mai ales amintindu-şi cum l-a întâlnit Gabby pe Matt acum trei ani. Câte nu se întâmplaseră cu ei în cei trei ani şi jumătate de când erau împreună. Nu mai aveau mult de aşteptat. Iunie era aproape la fel ca şi ziua când Paxton va absolvi şcoala. Urma apoi să se hotărască ce anume va lucra la ziar şi să se căsătorească la sfârşitul verii. Până atunci era mai puţin de un an.

Însă când s-au întors acasă în cutia poştală îi aştepta un plic sigilat. Îl recrutaseră. Paxton simţi cum i se opreşte inima în loc când citi scrisoarea.

— Dumnezeule mare, acum ce facem? spuse Paxton privindu-l pe Peter îngrozită.

— Ne rugăm, spuse el. În aceeaşi seară îi telefonă tatălui său. Din păcate tatăl lui nu avea legături cu cei de la oficiul de recrutare şi îl întrebă pe Peter deschis dacă Paxton era dispusă să se căsătorească cu el.

— Sunt sigur că da, spuse Peter încet. Paxton ghici imediat despre ce era vorba. Dar, continuă Peter, am vrea să aşteptăm până vara viitoare. Peter ştia cât de important era pentru Paxton să facă lucrurile în ordinea priorităţilor.

— Nu cred că e cazul să mai aşteptaţi. Dacă prin asta reuşeşti să scapi, fă-o.

Toţi ştiau că era o posibilitate de scăpare, dar nimic nu mai era sigur. Depindea de persoane individuale de la oficiul de recrutare

dacă acceptau sau nu căsătoriile ca motiv pentru suspendarea recrutării. În ultimul timp căsătoriile făcute cu o zi înainte nu mai contau ca suspendări. Oricum era prea târziu. Peter n-ar fi vrut să o silească pe Paxton să se căsătorească chiar înainte de absolvire.

— Vom vedea, tată. Poate se vor răzgândi când mă voi prezenta la controlul medical. Peste şase săptămâni împlinesc douăzeci şi şase de ani. Nu merită. Îi vor doar pe cei tineri.

Când închise telefonul ochii lui Paxton erau plini de lacrimi. Era înspăimântată că îl vor lua până la urmă.

— Paxton, nu fi prostuță. Peter o strânse în brațe. Sunt prea bătrân. Nu mă vor recruta, sunt sigur.

— Şi dacă da?

— Nu cred.

— Hai să ne căsătorim. Era de fapt ceea ce îşi dorea, dar Peter nu credea că asta l-ar mai putea ajuta.

— Nu aşa ne-am înțeles să o facem. Doar nu am aşteptat trei ani şi jumătate ca să intrăm în panică acum şi să ne căsătorim într-o secundă.

— De ce nu, Peter? Nu mai vreau să aştept. Paxton îşi aminti pe neaşteptate cuvintele lui Queenie… câteodată în viață îți pare rău dacă aştepți prea mult. Vreau să mă mărit, Peter.

— Nu mai fi aşa de speriată, spuse Peter încercând să pară cât mai calm. Era prima dată când o vedea aşa de speriată. Voi vorbi cu şeful meu mâine.

Şeful lui era de aceeaşi părere cu Peter. Nu era posibil să-l recruteze cu o lună înainte de a împlini vârsta limită când nu se mai punea problema recrutării. Nu avea nici un sens. Mai erau doar şase săptămâni până atunci.

După vizita medicală însă, Peter fu acceptat. Îl aranjaseră. Era al lor. Nimănui nu-i venea să creadă. Pentru Paxton era sfârşitul lumii. Ar fi vrut să-l ascundă, dar Peter nici nu vroia să audă de aşa ceva. Peter nu credea în război. Peter se simțea ca un adult cu responsabilități, era fiul patronului revistei *„Morning Sun”*. Trebuia să plece, aşa vedea el lucrurile, chiar dacă nu-i plăcea.

Era prea târziu şi dacă s-ar fi căsătorit. Intrase în joc. Nu mai existau alte argumente.

Totul se desfăşura ca într-un vis urât. În Vietnam, un cuvânt care îi provoca coşmaruri lui Paxton, douăzeci de mii de soldați comunişti s-au deplasat spre sud în timpul Tet-ului, sărbătoarea

de anul nou a vietnamezilor. Iar la douăzeci şi trei ianuarie nord-vietnamezii au capturat nava militară americană *„Pueblo”*. În aceeaşi zi Peter trebuia să se prezinte la *„Fort Ord”* pentru instrucție. Urma să lipsească opt săptămâni şi apoi numai Dumnezeu ştia unde îl vor trimite. Singurul lucru care îi ridica moralul era că, fiind avocat, va lucra undeva la un birou şi nu va vedea niciodată câmpul de luptă. Dar chiar dacă încerca să-i liniştească pe părinții lui şi pe Paxton, lui Peter îi era frică. Nu asta plănuise să facă cu viața lui la şapte luni după ce terminase dreptul.

— Peter, te rog... hai să plecăm în Canada... Voi face orice, îl imploră Paxton înainte de plecarea lui, dar el nici nu vroia să audă.

— Nu fi ridicolă. Vreau să-ți termini şcoala. Ştia cât de mult ținea ea la asta, cât de bine se descurca la şcoală, iar acum nu mai voia să fugă. Trebuia să facă față realității. Evident cariera lui de avocat va avea de suferit, dar doi ani de zile nu erau sfârşitul lumii, îşi spunea Peter. Ar fi putut să se pregătească să fie ofițer, dar asta însemna că va petrece şi mai mult timp acolo. Prefera să strângă din dinți doi ani de zile şi să vină cât mai repede acasă.

Nu mai putea face nimic ca să oprească desfăşurarea evenimentelor. Până în clipa plecării Paxton continuă să-l implore să nu plece. Îl conduse până la Fort Ord şi plânse tot drumul.

— Ne întâlnim peste câteva săptămâni, scumpa mea. Opreşte-te.

Peter insistă ca ea să se întoarcă la San Francisco şi să stea cu părinții lui. După câteva zile însă Paxton se întoarse la casa lor din Berkeley. Fusese atât de fericită cu el acolo încât voia să rămână în casa în care au locuit împreună. Aştepta în fiecare seară să-i telefoneze. Când în sfârşit o sună, Paxton simți că murise aşteptându-l. De opt săptămâni nu-i mai auzise vocea. Nu-i mai păsa nici de studiile ei. Nu se putea gândi la nimic altceva decât la Peter. Când o sună îi spuse că va veni acasă la sfârşitul săptămânii. Venea, dar nu avea veşti prea bune. Venea acasă să le spună că pleca peste cinci zile la Saigon.

Capitolul 9

Ultimele zile în oraş ale lui Peter au fost o agonie pentru toată lumea. Toți vroiau să fie lângă el, să-i vorbească, să-i spună cât de mult îl îndrăgesc. Tatăl lui încercase chiar să tragă nişte sfori, dar fără nici un rezultat. Prietenul lui de la oficiul de recrutare îi spusese că nu îl poate ajuta. Toți erau în aceeaşi situație, erau prea multe familii disperate să-şi salveze fiii, dar nimeni nu putea face nimic. Dacă fusese chemat trebuia să plece şi să încerce să rămână în viață. I se fixase o perioadă de treisprezece luni în Vietnam. Trei sute nouăzeci şi cinci de zile, îi spuse el lui Paxton. După aceea urma să lucreze undeva în Statele Unite până se terminau cei doi ani, apoi era liber. Doar o mică întârziere a planurilor lor, nimic mai mult susținea Peter. Amândoi ştiau însă că nu va fi atât de simplu. În următoarele treisprezece luni se vor ruga ca nimic să nu i se întâmple, să rămână în viață, să vină din nou acasă. Paxton se simțea cea mai vinovată pentru că nu se căsătorise cu Peter mai devreme.

— Hai să mergem în Canada, îi şopti ea târziu într-o noapte când stăteau culcați în patul din camera de oaspeți acasă la părinții lui.

Familia Wilson dorise ca fiul lor să rămână acasă pentru aceste ultime zile şi au invitat-o şi pe Paxton. Se aşteptau să doarmă separat, iar Peter se furişa pe ascuns în camera ei în fiecare noapte şi înapoi la el în cameră dimineața. Oricum nu puteau dormi. Paxton era prea necăjită, iar Peter era încordat. În timpul zilei trebuia să liniştească pe toată lumea, iar noaptea încerca să facă față propriilor probleme.

Slăbise la *Fort Ord* în cele două luni de antrenament şi se întărise fizic, iar în ochi avea o privire îndurerată care sfâşie inima lui Paxton. Ochii lui păreau să spună „Nu vreau să merg acolo”, dar simțea că e de datoria lui să plece.

— Nu putem merge în Canada, spuse el calm, aprinzându-şi o altă țigară de la cea pe care tocmai o terminase. Înainte abia dacă fumase, dar în tabăra de instrucție devenise un obicei. Ce naiba o să fac acolo?

— Acum eşti avocat. Ai putea să dai un examen şi să-ți începi practica acolo, nu aici.

— Tata va fi distrus. Pax. Niciodată nu voi mai putea să mă întorc aici.

— La dracu! Într-o zi îi vor lăsa pe toți să se întoarcă. Au plecat

deja prea mulți, vor fi obligați să o facă.

— Şi dacă nu? Atunci nu mă voi putea întoarce, acasă. Draga mea, nu merită.

Dar dacă nu se va mai întoarce deloc? Atunci merita? Lui Paxton nu-i venea să creadă că aşa ceva se întâmpla cu el. Avea douăzeci şi şase de ani, era avocat, logodit şi îl trimiteau în Vietnam. Era un coşmar.

— Peter, te rog…

În întuneric se apropie de el. Peter o cuprinse cu brațele în timp ce ea plângea şi plânse şi el. Dar nu putea fi de acord cu ce-i cerea ea. Nu avea de gând să fugă. Nu vroise niciodată să plece acolo. Nu credea în război. Totuşi ştia că trebuie să accepte situația. Şi, în ultimă instanță, vroia să-şi servească țara. În tabără îi antrenaseră împotriva Vietnamului şi au căutat prin orice mijloace să le explice cât de detestabili sunt „Charlie". Le povestiseră istorii îngrozitoare despre copii care purtau mitraliere, comunişti vietnamezi care se ascundeau în tufişuri, capcane, tuneluri pline de comunişti care abia aşteptau să-i ucidă. Dar multe alte lucruri nu fuseseră spuse. Suferința, agonia, durerea de a pierde un prieten, onoarea de a păşi peste o mină, uciderea unei femei cu un copil pentru că erai prea speriat şi nu mai puteai gândi!

Totuşi Peter se simțea pregătit şi o asigură din nou pe Paxton că nu va face nici o prostie şi va fi foarte atent.

— Juri? îl obligă ea să promită înainte de a se întoarce în camera lui. Peter o sărută.

— Da, jur, apoi continuă zâmbind uşor. Jur că mă voi întoarce la tine… întreg… gata de căsătorie şi paisprezece copii. Aşa că pregăteşte-te, Pax. Până atunci voi fi un om bătrân.

Paxton era mai mult decât pregătită să renunțe la toată independența ei.

— Am putea să ne căsătorim înainte de asta. Paxton ar fi vrut să se căsătorească cu el imediat şi el ştia asta. Dar nu voia să o facă în grabă, agitat şi speriat. Nu voia nici să-şi ia riscul de a o lăsa văduvă. Dorea să aştepte. Era sigur că Paxton îl va aştepta. Nu-i era teamă, iar după toți anii petrecuți împreună se simțeau căsătoriți.

— Te iubesc, îi şopti ea din nou, iar Peter o sărută întorcându-se apoi în camera lui.

Era ultima zi din martie 1968. Peter urma să plece în Vietnam a

doua zi. Avea încă multe de făcut. Era duminică.

Gabby şi Matt împreună cu fetița lor au venit la prânz. Marjie avea cam un an şi jumătate, învățase să meargă şi intra în toate. Gabby era însărcinată în luna a şaptea. Peter vorbi mult cu ea. După prânz au plecat să se plimbe prin grădină, iar când s-au întors aveau ochii umezi. Dar toată lumea plânse în ziua aceea. Chiar şi tatăl lui Peter.

În acea seară, după ce Gabby şi Matt au plecat acasă, l-au ascultat pe Lyndon Johnson. Promitea să reducă bombardamentul, promitea pace. Apoi surprinse pe toată lumea anunțând că nu va participa la viitoarele alegeri prezidențiale. Era ceva despre care se putea discuta. Ceva diferit de faptul că Peter urma să plece a doua zi dimineață.

În acea noapte veni în camera lui Paxton chiar înainte de culcarea părinților săi. N-a mai avut nici o clipă răbdare, au rămas în pat toată noaptea şi au plâns. Nu vroia să moară, nu vroia să ucidă pe nimeni, nu vroia să o părăsească pe fata pe care o iubea şi totuşi nu exista nici o îndoială în mintea lui că era datoria lui să plece acolo.

Paxton continua să se învinovățească pentru că nu se căsătorise cu el mai devreme, cu toate că atunci i se păruse mult mai rațional să aştepte. Dar ce era rațional acum? Ce mai avea vreun sens? Un război la capătul lumii, într-un loc care nu mai avea importanță dacă îl câştigam sau îl pierdeam? Într-o țară în care nu ne puteam apăra pentru că ne temeam de represalii. Nimic nu mai avea sens. Pentru Paxton totul era confuz.

Peter şi Paxton au rămas la fereastră privind cum răsare soarele, apoi s-au întors în pat şi au făcut dragoste pentru ultima dată. Când Peter în sfârşit plecă din camera ei se întâlni cu tatăl său pe coridor.

— Bună dimineața, tată. Îi zâmbi trist tatălui său, iar ochii acestuia se umplură de lacrimi. Îl ținuse în brațe când era copil, acum era deja un bărbat în toată firea şi lui Ed Wilson i se frângea inima gândindu-se că s-ar putea să-l piardă.

Au luat împreună micul dejun. Toți erau deja îmbrăcați, nu reuşiseră să doarmă deloc în acea noapte, fețele lor arătau serioase şi îngrijorate. Au mâncat în linişte. Peter vorbi primul după ce-şi împinse încet scaunul pe lângă masă.

— Ei bine, probabil nu voi mai mânca aşa un mic dejun multă

vreme de acum încolo.

Cu siguranță nu unul servit de cineva în uniformă, într-o cameră amenajată pentru aşa ceva, cu tacâmuri de argint şi şervețele de Porthault. Nu lângă oameni pe care îi iubea şi care îl îndrăgeau, nu în haine curate, şi nu undeva unde nimeni nu avea de gând să-i facă rău.

— Îmi va fi foarte dor de voi.

Sinceritatea din cuvintele lui îi făcu pe toți să plângă. Îşi promiteau unii altora că vor fi curajoşi, că Peter va veni în curând acasă, că îi vor duce dorul foarte mult. Paxton îşi dădu seama cât de norocoşi erau că puteau să-i spună ce simțeau pentru el. Dacă ar fi fost fratele ei cel care ar fi plecat nimeni nu i-ar fi spus un cuvânt despre cât de teamă le era, cât de mult îl iubeau.

O jumătate de oră mai târziu au pornit toți patru spre baza militară *Travis Air Force* din Fairfield. Peter era îmbrăcat într-o uniformă nouă şi căra în spate un enorm sac. I se spusese să se prezinte la bază la ora prânzului, nu ştia precis la ce oră va urca în avion, dar odată ce îi părăsea nu mai conta oricum.

Era o zi călduroasă şi însorită. Şoferul familiei Wilson nu scoase un cuvânt tot drumul, dar când au ajuns coborî din maşină şi îi strânse mâna lui Peter cu admirație.

— Mult noroc, tinere. Arată-le de ce eşti în stare.

Luptase în al doilea război mondial când ideea de război încă mai avea un sens. Când el plecase ştia cine este inamicul, cine erau cei buni şi cine erau cei răi şi de ce anume era trimis să lupte. Peter nu era deloc sigur.

— Îți mulțumesc, Ton. Ai grijă de tine.

Repetă aceleaşi cuvinte când îşi luă rămas bun de la ei. O ținu mult timp pe mama în brațe. Ai grijă, mamă… te iubesc. Ea ar fi vrut să cadă în genunchi şi să urle la gândul că fiul ei este trimis la război, dar dădu din cap curajoasă, îl sărută printre lacrimi şi apoi strânse mâna lui Ed până aproape îi rupse degetele, în timp ce Peter îşi lua rămas bun de la Paxton. Te iubesc… ai grijă de tine. Apoi se întoarse şi dispăru în clădirea cenuşie. Nu puteau să-l însoțească mai departe, iar Ed Wilson se gândi că e mult mai bine aşa. Fusese teribil de dureros să-şi ia rămas bun de la el, iar vederea avionului care decolează ducându-i copilul în război ar fi fost mult prea mult pentru Marjorie.

Le ajută să intre în limuzină. Cele două femei plângeau una în

brațele celeilalte.

— Ar fi trebuit să mă căsătoresc cu el... hohotea Paxton. Marjorie dădu din cap speriată şi îndurerată.

— N-aveai de unde ştii ce se va întâmpla. Nimeni nu putea bănui. De fapt nimeni nu ştia mare lucru despre acest război, despre prețul pe care s-ar putea să-l plătească Peter mergând acolo. Doamne Dumnezeule, sper să fie atent, spuse mama lui încet în timp ce treceau peste Podul Bay înapoi spre San Francisco.

Paxton luă prânzul împreună cu ei. Toți erau prea necăjiți pentru a mai vorbi. În acea după-amiază Paxton îşi împachetă lucrurile şi se întoarse la casa din Berkeley. Avea un examen în acea după-amiază, la ultimul curs de economie, dar se hotărâse deja să nu se prezinte. Nu-şi amintea oricum nimic, decât unde era Peter şi ce urma să facă. Tot ce ştia era că zbura spre Hawai, apoi Guam şi apoi spre Saigon, dacă putea îi va da un telefon. Dar unde va merge după Saigon nu era prea clar. Paxton spera că niciunde. Cu puțin noroc îl vor aşeza la un birou şi vor uita de el. Paxton încercase de mai multe ori să-i spună să insiste asupra faptului că era avocat. Dar Peter nu fusese repartizat la administrație. Dacă ar fi fost ar fi rămas în Statele Unite. Nu aveau nevoie de avocați în Vietnam. Aveau nevoie de soldați în acest război care să caute mine, care să vâneze comuniştii în peşterile şi tunelurile lor.

Părinții lui Peter au rugat-o să-i sune, să vină la cină, să-i viziteze de câte ori va voi. Dar în acea primă zi nu făcu decât să stea în patul lor mirosind izul de after-shave al hainelor pe care le lăsase în dulap. Peter nu apucase să-şi împacheteze lucrurile cu toate că se hotărâseră să renunțe la casa lor în iulie. Paxton vroia să mai rămână cu lucrurile lui şi cu el.

Gabby o sună în acea după-amiază. Au plâns amândouă. Gabby se simțea deprimata chiar şi în privința copilului.

— Nu vreau decât să-l văd acasă, plânse ea. Au fost întotdeauna foarte apropiați mai ales în ultimii ani când locuiseră în aceeaşi casă.

— Şi eu, spuse Paxton tristă, privind în jurul ei bucătăria tăcută.

— Ştii ce zi e astăzi? o întrebare tipică pentru Gabby, dar Paxton nu ştia şi nici nu-i păsa cu toate că va fi o zi pe care nu o

va uita niciodată. E întâi aprilie, ziua păcălelilor!

Paxton aproape zâmbi.

— Asta înseamnă că îl vor trimite acasă şi vor spune că le pare rău?

— Ar trebui... cretinii dracului...

Apoi Paxton o auzi pe micuța Marji plângând. Gabby puse jos telefonul promițând sa sune mai târziu.

Dar mai târziu sună Peter din Guam. Era miezul nopții însă Paxton nu dormea. Zăcea întinsă în pat gândindu-se la el. Auzindu-i din nou vocea a fost ca un cadou pentru Paxton. Avea doar câteva minute la dispoziție şi voia să-i spună că o iubeşte.

— Şi eu te iubesc... ai grijă...

— Te iubesc. Apoi închise, iar Paxton rămase în pat trează toată noaptea.

În ziua următoare sări peste cursuri din nou. Avea nevoie de timp, mai avea două lucrări de predat, dar în ultimul timp, mai ales de când Peter fusese la *Fort Ord,* Paxton nu mai făcea față cursurilor. Tensiunea era prea mare şi se vedea în notele ei de la mijlocul trimestrului. De la Foarte Bine ajunsese la Insuficient la toate materiile. Mai târziu se duse la bibliotecă să-şi ia nişte cărți pe care i le puseseră deoparte încă de la începutul lui martie. Acum nu mai avea nimic altceva de făcut şi era vag necăjită din cauza notelor ei.

A doua zi o sună mama lui Peter. Ştia de telefonul primit din Guam de la Gabby. Vroia să ştie dacă Paxton se simte bine. Da, se simțea bine. Avea însă un sentiment ciudat ca atunci când murise tatăl ei şi când John Kennedy a fost ucis, senzația că se mişcă sub apă. Totul se mişca parcă cu încetinitorul, iar vocile auzite veneau de la mare distanță. Era ca şi cum nu-i mai păsa de nimic, nimic din ce se întâmpla nu o mai interesa. Îşi dorea doar să hiberneze până când Peter se va întoarce, oricând s-ar fi întâmplat asta. Cu toate că îi promisese că se vor întâlni în Hawai când va primi o permisie, de fapt nici el nu ştia dacă îl vor lăsa să vină până acolo sau când anume va putea veni. Un lucru era sigur: de îndată ce va avea permisiunea să meargă undeva, urmau să se întâlnească.

— Ai grijă de tine, îi spuse mama lui. Paxton promise aşa cum promisese şi Peter. După ce puse jos telefonul se gândi să o sune pe Queenie în Savannah, dar n-ar fi vrut să o necăjească.

În seara următoare Paxton urmări ştirile la televizor, ştiind că

Peter este deja în Saigon. Dintr-odată au început să o intereseze toate: fiecare reportaj, fiecare cuvânt, fiecare imagine, temându-se că oricare din acei soldați ar fi putut fi Peter. Dar nu ştirile despre Vietnam au zdruncinat-o în seara aceea. Ceea ce a urmat. Era reluarea unui reportaj care se transmisese la televizor toată ziua dar pentru că Paxton rămăsese în casă toată ziua nu auzise nimic. Se discuta despre domnul King, apoi au arătat imagini pe ecran… oameni alergând… un hotel… cineva striga… şi pe urmă Paxton înțelese. Martin Luther King a fost ucis în Memphis. Ucis. Mort. Împuşcat. Privea ecranul, nu-i venea să creadă. Întreaga lume înnebunise. Peter era în Vietnam, iar Martin Luther King a fost ucis… împuşcat… cineva îi dorise moartea, mai ales pentru ceea ce reprezentase el. În casa ei din Berkeley Paxton căzu moale într-un scaun, uitându-se la televizor şi ascultând ceea ce se spunea. Nimic nu mai avea nici un sens. În acea noapte au început tulburările în oraş. Paxton le auzi şi ea. Au fost tulburări şi ciocniri în toate orașele, era strigătul de durere al unei generații care încercase să treacă de moartea lui Kennedy acum cinci ani. Au trecut făclia din mână în mână dar acum inimile şi mâinile lor erau prea obosite pentru a o purta mai departe.

Paxton rămase în întuneric plângând pentru el, iar când sună telefonul nu răspunse. Pentru că ştia că nu poate fi Peter. Puteau fi doar prieteni care doreau să-şi împartă durerea cu ea, dar ea nu vroia să audă nimic. Nu vroia să vorbească cu nimeni. Nu vroia să facă parte dintr-o lume care ucidea oameni ca el. I se făcea greață numai gândindu-se la aşa ceva şi urmărind ştirile se trezi plângând pentru copiii lui.

— De ce? întrebă ea în liniştea din casă. De ce?… Dădu din cap, îşi şterse lacrimile incapabilă să înțeleagă. Vineri dimineața se trezi simțind greutatea unei noi depresiuni. Toate mergeau pe dos începând cu plecarea lui Peter spre Saigon luni la prânz.

A fost un week-end deprimant şi deşi Paxton rămânea în casă nu putea să învețe nimic. Duminică noaptea avu un coşmar groaznic, cu nişte păsări planând asupra ei şi încercând să-i atace fața. Se trezi la sunetul telefonului luni dimineața. Un sunet pe care nu-l recunoscu la început, ținând receptorul la ureche îşi dădu seama că nu e nimeni acolo, că nu era telefonul, ci soneria de la uşă. Nu-şi putea imagina cine ar putea fi. Îmbrăcă repede halatul lui Peter şi se îndreptă spre ferestrele de la bucătărie ca să

arunce o privire. Nu putea să-şi dea seama cine era, în cele din urmă se duse la uşa de la intrare, desculță, încă somnoroasă şi deschise ochii mari când văzu că era tatăl lui Peter.

— Bună... eu... e o surpriză... ce mai faceți?...

Îi sărută obrajii şi în timp ce o făcu văzu lacrimile din ochii lui. Făcu un pas înapoi privindu-l îngrozită, ca şi cum n-ar fi suportat să stea prea aproape de el, indiferent ce îl adusese la ea. S-a întâmplat ceva? Rămase aşa arătând tânără şi frumoasă şi foarte, foarte speriată, iar el nu putu decât să dea din cap încercând să se lupte cu lacrimile. Dar voise să vină să-i spună el însuşi. Ştia că aşa ar fi vrut Peter.

— Ne-au sunat noaptea trecută...

Marjorie era încă în pat, îndopată cu calmante când el pornise spre Paxton.

— Paxxie... nu este uşor să-ți spun.

Făcu un pas lung spre ea, o luă în brațe, o strânse la piept şi pentru o secundă Paxton ar fi vrut să-şi imagineze că este Peter şi nu tatăl lui.

— A murit în Da Nang, spuse el încet. L-au trimis în nord imediat ce a sosit, într-o patrulă de noapte. Aşa nepriceput cum era l-au trimis în misiune. Paxton voia să-şi pună mâinile la urechi să nu mai audă nimic. Peter a fost primul din şir... Ed Wilson începu să plângă. Nu a trebuit să cucerească un deal... nu s-a tras în el... nu a trebuit să distrugă un sat... nici măcar nu a călcat pe o mină... a fost ucis de ceea ce ei numesc „foc amical", unul dintre băieții noştri a intrat în panică, a crezut că aude vietnamezii în tufiş şi l-a ucis pe Peter în schimb. A fost o greşeală... aşa ne-au explicat... o greşeală, Pax.

Nu se putea opri din plâns cu toate că venise aici ca să o liniştească pe ea.

— Dar a murit... băiețelul meu a murit... corpul lui va veni acasă vineri.

În timp ce rostea aceste cuvinte, simți o greutate imensă apăsându-i pieptul. Paxton îşi dori să moară. Dar mai întâi ar fi vrut să-l lovească. Să-l oblige să-şi retragă cuvintele. Începu să-l lovească violent în piept.

— Nu... nu! Nu s-a întâmplat aşa!... Nu e adevărat!... Nu vreau să aud nimic!

— Nici eu n-am vrut... dar cred că ai dreptul să ştii adevărul.

O privi simțindu-se mizerabil. Omul care crezuse în bombardamentele din Vietnam îşi pierduse fiul acolo. A murit degeaba!

Nu-şi amintea acum decât cum arătase în copilărie nu cum arătase când plecase în urmă cu mai puțin de o săptămână, de Ziua Păcălelilor. Trăise în Vietnam doar o săptămână. Ajunsese acolo miercuri şi murise duminică. Mai puțin de o săptămână. Cinci zile. I-au trebuit cinci zile ca să fie ucis. Degeaba. Ucis de „foc amical". Cum putea fi „amical" dacă ucisese bărbatul pe care îl iubea, dacă ucisese copilul lui?

— Înmormântarea va fi peste o săptămână, dar Marjorie crede că ar fi bine să vii cu mine… Eu… eu cred că ei i-ar face bine…

Fără să scoată un cuvânt Paxton dădu din cap. Dorea să fie lângă ei. Erau singura familie pe care o avea. Poate dacă rămânea cu ei, Peter se va întoarce şi le va spune că telefonul primit a fost o glumă, că cel care telefonase făcuse o greşeală, că se simțea bine şi se vor întâlni în Hawai.

Paxton intră în dormitorul lor, amorțită şi fără vlagă, îşi luă jeanşi şi îşi încălță mocasini. Luă unul din puloverele lui Peter, care încă îi mai păstra mirosul, aruncă tot ce-şi imagină că-i va trebui în sacoşă şi porni spre maşina domnului Wilson. El îi aminti să încuie casa. Îi aduse sacoşa. Paxton se aşeză lângă el, simțindu-se ca de piatră.

— E vina mea, nu-i aşa? întrebă ea în timp ce traversau podul, uitându-se drept înainte la oraşul încă acoperit de ceață. Oraşul arăta trist, iar Paxton se simțea mulțumită de asta. Prea mulți oameni au murit în ultimul timp. King… Peter… parcă toată lumea murea în jurul ei.

— Nu spune aşa ceva, Paxton. Nu e vina nimănui, doar a băiatului care a apăsat pe trăgaci. A fost un accident. Mâna destinului. Tu trebuie să-ți dai seama.

— Dacă m-aş fi căsătorit cu el ar fi obținut suspendarea.

— Poate nu. Poate ar fi intervenit altceva. Ar fi putut să meargă în Canada, să fugă, să facă o grămadă de lucruri. Cred că el a simțit că e de datoria lui să meargă pentru că l-au chemat. L-aş fi putut obliga sa se ducă la Toronto, dar n-am făcut-o. Şi eu m-aş putea învinovăți. Nu putem… dacă vom face aşa… vom înnebuni.

Paxton îl privi drept în ochi în timp ce el conducea maşina dorind să afle adevărul de la el.

— Mă urâți pentru că nu m-am măritat cu el?

— Nu mai urăsc pe nimeni. Ochii lui s-au umplut de lacrimi, îi mângâie mâna, apoi privi în altă parte. Aş vrea doar ca el să fie încă printre noi.

Paxton dădu încet din cap, incapabilă să mai adauge ceva, recunoscătoare pentru iertarea lui. Rămase liniştită şi nemişcată dorind să poată plânge pentru ca lacrimile să-i spele durerea. După furia de la început nu simțea acum decât ură şi indignare.

Când au ajuns la casa de pe Broadway, Gabby era deja acolo, iar Marjorie tocmai se sculase. Încă amețită de calmante. Plângeau amândouă, micuța Marjie se clătina pe picioare mâncând prăjituri. Domnul Wilson spuse că are nişte treburi de aranjat şi se retrase în bibliotecă lăsându-le singure pe cele trei femei. Lângă ele reuşi Paxton să-şi dea drumul durerii, lângă femeile care îl iubiseră. Plânseră pentru ce a însemnat el pentru ele, pentru ceea ce Peter a spus sau a făcut, şi-au petrecut întreaga zi povestind despre Peter, când era copil, când a devenit bărbat. Peter, fiul, fratele, iubitul. Câteodată mai râdeau, apoi îl plângeau din nou sau doar tăceau gândindu-se la el. Era greu de crezut că nu mai trăieşte, că nu va mai da telefon să le spună că se simte bine şi că îi pare rău că le speriase. Însă când sosi telegrama oficială, le confirmă telefonul primit. Au început să plângă din nou. În acea noapte Gabby şi Matt au plecat acasă, iar Paxton urcă în camera de oaspeți istovită.

Îşi petrecu restul săptămânii cu ei, ajutând-o pe doamna Wilson să sorteze lucrurile lui Peter, lăsând-o să vorbească atunci când ea simțea nevoia.

Paxton se gândise de mai multe ori să dea telefon acasă, dar adevărul era ca nu avea nici un chef. Nu vroia să-i spună nici lui Queenie. Vorbind cu ei totul ar fi devenit mai real, iar Paxton nu dorea să trăiască în realitate, nu încă şi poate niciodată. Din păcate însă totul devenea mult mai real decât îşi imaginase ea. Sâmbătă dimineața au primit un telefon care îi informa că pot să ridice „rămăşițele pământeşti" ale lui Peter. Domnul Wilson apăru în bibliotecă cu o privire sumbră, iar o oră mai târziu Paxton şi familia Wilson au plecat la Oficiul de Asistență al Supraviețuitorilor, aşteptând împreuna cu alte două familii. Erau negri, copiii lor avuseseră optsprezece ani şi erau veri. Durerea lor era mare de asemenea, băieții pe care i-au iubit dispăruseră

pentru totdeauna.

Peter era într-un coşciug simplu de pin acoperit cu un drapel. Domnul Wilson aranjase ca o furgonetă de la Halsted să îi aştepte. Sosise deja când ei au ajuns acolo. Au fost introduşi într-o cameră mică împreună cu Paxton. Şi aici era… dovada… băiatul care Peter a fost cândva dar nu va mai fi niciodată… în acest coşciug simplu. Fără să vrea Paxton începu să hohotească. Doamna Wilson căzu în genunchi lângă copilul ei, iar soţul rămase lângă ea încercând să o sprijine.

— Linişteşte-te, fetiţo, îl auzea Paxton pe Peter spunându-i. E în regulă… draga mea, te iubesc.

Amintirile erau atât de vii, vocea lui încă puternică, nu era posibil ca el să fi plecat. Imposibil şi de nesuportat. Dar Peter nu va mai veni niciodată înapoi.

Au rămas aşa mult timp. În cele din urmă tatăl lui Peter o ajută pe soţia lui să se ridice, o luă pe Paxton de braţ şi ieşiră afară la lumina zilei. Viaţa avea mai puţin sens acum. Avea mai puţină importanţă ce făceai, unde mergeai, cu ce te îmbrăcai, cu cine te întâlneai, despre ce vorbeai. Fără el, toate erau de prisos.

S-au întors încet acasă, furgoneta duse corpul lui Peter la Halsted. În acea seară după ce corpul lui fusese mutat într-un alt coşciug şi pus într-o cameră liniştită, Paxton îl vizită din nou. Nu putea să creadă că este el în acea cutie de mahon, dar nu voia să privească înăuntru pentru a se convinge. Îngenunche lângă el, atinse cu vârful degetelor lemnul şi mânerele de alamă.

— Bună… şopti ea în camera goală… eu sunt.

— Ştiu, aproape îl auzi ea spunând cu vocea lui atât de cunoscută, ochii albaştri, părul la fel ca al ei… buzele care o sărutaseră doar cu o săptămână în urmă. Aceeaşi faţă era acum în coşciug, băiatul pe care ea îl iubise, pe care îl va iubi întotdeauna şi cu toate astea vroiau să o facă să creadă că el o părăsise.

— Eşti O.K.? Inima ei îl auzi Întrebând-o, iar ochii i se umplură de lacrimi. Nu era O.K. şi nu va fi niciodată. Aşa cum nu a fost când a murit tatăl ei. Cum puteai să te simţi în regulă când pierdeai pe cineva pe care l-ai iubit atât de mult? În ce mai puteai crede apoi, decât în durere şi regret? O parte din tine rămâne vulnerabilă, pentru tot restul vieţii şi o parte ascunsă din tine va şti asta tot restul vieţii.

Rămase în genunchi mult timp, simţindu-l aproape de ea,

dorind să se împace cu gândul morții lui, dar nu putea. Încerca senzații de suferință şi furie împotriva băiatului care apăsase pe trăgaci. Chiar şi terminologia era greşită. „Foc amical" ca şi cum atunci totul ar fi fost în regulă, pentru că fusese ucis de un american şi nu de armata nord-vietnameză. Ce importanță mai avea dacă era mort acum?

Ceremonia înmormântării de luni a fost scurtă şi a rupt inimile tuturor. Vestea morții lui Peter a apărut pe prima pagină a ziarului *„Morning Sun"* şi a multor altor ziare. La ceremonie au fost prezenți colegii lui de la şcoală, profesorii, prietenii şi rudele. Familia Wilson o prezentă pe Paxton tuturor. Până la urmă era ca şi cum Peter s-ar fi căsătorit cu ea. Acum o invidia pe Gabby. Dacă ar fi avut copilul lui Peter, ar fi avut o parte din el cu ea. Avea douăzeci şi doi de ani, îl iubise pe Peter de la optsprezece ani şi trăise cu el trei ani de zile. Paxton ştia că ceea ce a fost Peter şi ce anume a reprezentat el în viața ei va rămâne în inima ei pentru totdeauna.

Rămase cu familia Wilson încă o zi, apoi pentru că se simțea ciudat, se întoarse la casa ei din Berkeley. Rămăsese foarte în urmă cu cursurile, nu avea nici un sens să se întoarcă la şcoală, dar ştia că trebuia. Nu mai era posibil să termine în iunie, dar nici nu-i mai păsa.

În luna mai primi o prelungire ca să-şi completeze cursurile pe perioada verii. Tot atunci o sună şi fratele ei. Nu-i auzise vocea de mult timp. La început nu-şi dădu seama cine e, dar accentul grav din vocea lui o făcu să-l recunoască.

— Bună… s-a întâmplat ceva? Nu se putea gândi decât la aşa ceva. De la moartea lui Peter acum o lună, nu aştepta decât veşti rele şi se simțea uşurată dacă nu o suna nimeni.

— Nu… eu. Nu vroia să o mintă, dar nu ştia cum să înceapă. N-au fost prea apropiați, iar pentru ea vestea nu va fi plăcută. Mama mi-a spus să-ți dau un telefon.

— E bolnavă? Sau poate Allison, sau copilul? Nu putea să-şi dea seama.

— Nu, ea se simte bine, lungi el cuvintele, dar n-avea cum să scape. Trebuia să i-o spună. Paxton… e vorba despre Queenie.

Inima lui Paxton se opri şi ar fi vrut să pună jos receptorul înainte ca el să continue. Dar nu scoase un cuvânt şi ținu strâns receptorul aşteptând.

— A murit azi noapte în somn, Pax. Nu a suferit deloc. Doar

inima a încetat să-i funcționeze... asta-i tot. Mama s-a gândit că ar trebui să ştii şi m-a rugat să-ți telefonez.

Ar fi putut suna ea şi să-i spună cât de rău îi pare, dar nu o făcuse.

— Eu... da... eu. Nu putea forma cuvintele. Ultima persoană pe care o iubise pe lumea asta dispăruse şi ea, nu mai rămăsese nimeni. Îți mulțumesc, George. Vocea lui Paxton suna răguşită la telefon şi lui George îi fu milă de ea. Ştii când o înmormântează?

— Una dintre fiicele ei a venit astăzi după ea şi cred că ne-a spus că va fi mâine. Mama va trimite flori din partea noastră, dar nu cred că ar trebui să mergi acolo dacă asta vrei să faci.

Înmormântarea va avea loc în cartierul negrilor, iar majoritatea oamenilor nu ar fi înțeles legătura sufletească dintre ele. Fără îndoială ar fi fost singura albă prezentă la ceremonie.

— Bine, e mai bine aşa, spuse ea vag. Mulțumesc că m-ai sunat.

Paxton închise telefonul, apoi hoinări prin casă, iar după-amiază porni prin oraş. Ajunse până la plajă, se plimbă de-a lungul țărmului. Se gândea la ei, la oamenii care o iubiseră şi care nu mai erau. Queenie şi Peter... acum unsprezece ani tatăl ei. Era ca şi cum ar fi avut prieteni „acolo" undeva care o aşteptau, oameni pe care îi iubise şi care o iubiseră cu adevărat. I se părea o cruzime faptul că acum trebuia să trăiască singură. De la moartea lui Peter câțiva băieți o invitaseră în oraş, dar Paxton era îngrozită. Nu se putea imagina ieşind în oraş cu un alt bărbat. Până şi Gabby încercase să-i aranjeze ceva, cu unul din prietenii lui Matt dar Paxton îi spuse direct că nu era interesată.

În acea după-amiază în drum spre casă se opri la familia Wilson, dar nu erau acasă. Paxton se întrebă cum de puteau trăi fără el, ştiind că era mort şi plecat pentru totdeauna, că murise degeaba, într-un fel fusese asasinat. Era greu de trăit cu aşa ceva. De multe ori Paxton îşi dorea să moară, să adoarmă şi să nu se mai trezească, pentru a nu fi obligată să continue fără el.

Au sunat-o a doua zi când au aflat că îi căutase. Mama lui se simțea mult mai bine. Era încântată de fetița lui Gabby. Au vorbit şi despre Peter, dar parcă nu-i mai era aşa de greu să-şi controleze emoțiile.

Mama ei o sună în acea după-amiază ca să-i spună că-i pare rău pentru Queenie şi ca să se intereseze de data absolvirii. Mai

era o lună până atunci, iar ea, Allison şi George plănuiau să vină în vizită cu această ocazie. Toată săptămâna Paxton încercase să-şi adune curajul necesar pentru a le da telefon, dar nu reuşi.

— S-a schimbat ceva, o anunță ea pe mama ei care păru surprinsă.

— Ce anume?

— Nu voi absolvi decât în septembrie. Nu voi termina cu clasa mea. Îmi voi termina lucrările, iar ei îmi vor trimite diploma prin poştă.

Iar restul vieții mi-l voi petrece încercând să-mi dau seama de ce Peter şi cu mine nu ne-am căsătorit.

De fapt lui Paxton nu-i mai păsa. De nimic. Nu se mai preocupa de absolut nimic.

— Aşa se face pe acolo? Îți trimit diploma prin poştă? Ce deziluzie!

— Nu-i chiar aşa. E în regulă, vocea lui Paxton era inexpresivă.

— De ce nu termini în iunie? În ton se simțea o uşoară acuzație.

— Of... s-au întâmplat multe în această primăvară. Am fost foarte ocupată.

— Ce ai făcut? Mama ei nu avea de gând să întrebe dacă se mai întâlnea cu Peter. Nu voia să se enerveze. De un an de zile bănuia că trăiau împreună. Dacă nu încerca astfel de prostii în Savannah era treaba ei ce făcea în California. Avea deja douăzeci şi unu de ani şi Beatrice Andrews era destul de deşteaptă ca să-şi dea seama că nu o poate opri. Mergi la prea multe petreceri? încercă ea să trăncănească puțin cu fiica ei.

— Nu chiar.

— Dacă nu termini în iunie când vii acasă?

— Nu ştiu, suspină Paxton... nu ştiu nimic. Încercă să-şi oprească lacrimile, dar Beatrice Andrews nu băgă nimic de seamă. Dacă va trebui să continui cursurile nu voi putea să încep să lucrez decât în septembrie.

Se gândea să lucreze din nou la *„Morning Sun”*. Dar în vara asta îşi plănuise nunta şi ea nu va mai avea loc. Nimic nu se va mai întâmpla de acum încolo. În toată ceața care o înconjura Savannah i se părea fără importanță.

— Nu ştiu când voi veni acasă, mama.

— Încearcă măcar pentru câteva zile la vară. Micuțul James Carl e aşa de dulce, nu-ți vine să crezi.

I se păru ciudat ca mama ei să fie entuziasmată de nepotul ei, dar Paxton se bucură pentru ea. Nici asta nu mai avea importanță. Orice posibilă relație între ele dispăruse de mult timp.

— Voi vedea cum mă descurc cu şcoala.

Încerca însă doar să o liniştească pe mama ei. Nu mai avea nici un chef să se întoarcă acolo. Vroia să termine şcoala, să-şi ia o slujbă şi apoi dacă nu avea încotro va merge în Savannah de Crăciun.

În general însă nu se gândea la ei. Se gândea doar la Peter, încercând să-şi termine cursurile. Erau zeci de lucrări pe care nu le terminase, examenele la care nu se prezentase. Privind în urmă la munca ei din ultimele patru sau cinci luni era o minune că i se permitea să termine în septembrie. Când decanul o chemase la el şi o întrebase de ce notele ei au ajuns aşa de mici, Paxton îi spusese despre Peter care murise în Da Nang, iar în ce-i privea pe ei asta explica totul.

În iunie începuse să se descurce destul de bine cu învățătura, când într-o seară venind acasă de la bibliotecă auzi un țipăt ascuțit. Privi în jurul ei, câțiva oameni alergau. Nu-şi putea imagina ce se întâmplase. Un accident? O demonstrație? Țipătul a fost auzit şi de alți oameni şi fiecare se întreba ce se întâmplase. Parcă era din nou 1963, oamenii plângeau grăbindu-se spre casă ca să urmărească ştirile la televizor. Paxton simți străbătând-o un fior în timp ce îi urmărea. Nu ştia ce sau cine, dar era clar că se întâmplase ceva groaznic.

— Ce s-a întâmplat, întrebă pe cineva de lângă ea, dintre cei ce se adunaseră în jurul unei fete cu un radio în mână care plângea pe treptele unei case.

— RFK... a fost împuşcat... în Los Angeles.

— Kennedy? Da, el. Un alt Kennedy. O altă moarte. Fratele lui, apoi Martin Luther King şi Vietnamul... Queenie... Peter... şi acum asta era prea mult... prea des... prea multă suferință. Toți s-au preocupat de atâtea lucruri şi toți mureau pe rând. Era greu să te maturizezi, să îmbătrâneşti, să renunți la speranță. Cui îi mai păsa? Cine dorea ceea ce ei aveau de oferit? În cele din urmă făclia ajunsese să ardă degetele tuturor.

— A... ssst! Radioul a fost dat la maximum, iar vocea prezentatorului se frânse când anunță: Robert Kennedy a murit. A fost împuşcat în timp ce îşi rostea discursul de învingător la

alegerile preelectorale în California. Câştigase, pierduse şi murise în acelaşi timp. La fel ca şi copiii, soția, şi toți cei care l-au îndrăgit.

Paxton ascultă, apoi se întoarse şi plecă acasă, lăsându-şi cărțile pe treptele bibliotecii. Nu mai avea importanță. Nu le mai dorea.

Rămase în bucătărie în noaptea aceea, singură, cufundată în gânduri, privind pe fereastră, ştiind că nu mai rămăsese nimic pentru ea aici, nimic de făcut, nimic de învățat. Învățase tot ce-şi dorise, iar lecțiile le plătise foarte scump. Acum era doar tristă. Nu simțea nici durere, nici suferință, nici disperare, doar tristețe. Robert Kennedy plecase şi erau prea mulți cei care plecaseră cu el. În acel moment douăzeci şi două de mii opt sute cincizeci şi unu de oameni muriseră în Vietnam.

În acea noapte Paxton împachetă câteva din lucrurile ei şi aranjă restul împreună cu ale lui Peter în dulap. Dimineața porni spre oraş şi se opri să-l viziteze pe Ed Wilson la ziar. O privi cum intră în cameră şi observă ravagiile ultimelor luni. Toată lumea de la ziar era înnebunită de asasinatul împotriva lui Kennedy. Un alt Kennedy. Un alt frate. O altă victimă. Paxton părea neaşteptat de rezervată, ciudat de rece şi din păcate mult mai bătrână. O fată frumoasă care îmbătrânise. Îşi purta bătrânețea în ochi, în felul în care se mişca, în lucrurile pe care nu le spunea dar le simțea. Pierduse prea mult. Avusese prea mare încredere. Crezuse în bine, în fericire, în datorie. Toate au fost minciuni. Sfârşitul fericit nu apare întotdeauna. Îmbătrâneşti şi mori, câteodată mori prea tânăr. Au murit prea mulți în viața ei, iar lui Ed Wilson, cu bogăția lui de ani şi propria durere, i se făcu milă de ea.

— Ce pot face pentru tine, Paxton? Era serios, dar îi zâmbi când se aplecă şi o sărută pe obraji. Ai slăbit prea mult. Vino mai des în vizită la noi.

— Tocmai am lăsat lucrurile lui Peter acasă, în Berkeley.

Vocea îi suna ciudat, iar el o privi intrigat.

— Pleci undeva? se încruntă privind-o, ochii ei erau aşa de trişti şi se întrebă dacă vor mai zâmbi vreodată.

— Depinde de dumneata, spuse ea calm. M-am hotărât să părăsesc şcoala.

— Am înțeles că ai primit o prelungire ca să termini în septembrie. Îi povestise când o primise, iar el se simțise uşurat.

Ştia cât de importantă era şcoala pentru ea. Paxton, despre ce e vorba? i se adresă ca un tată, iar ea îi zâmbi. În ultimii patru ani fusese mai mult decât un tată pentru ea şi se întreba dacă îi va da ceea ce venise să-i ceară. Dacă nu, atunci altcineva o va face.

— Vreau o slujbă.

— Ai oricând una aici. Ştii asta. Dar n-ar fi mai înţelept să rămâi la Berkeley în vara asta să-ţi obţii diploma? De ce te grăbeşti?

— Nu am de gând să termin şcoala. În acea dimineaţă când plecase de acasă ştia că nu se va mai întoarce. Luase singurele lucruri ale lui Peter care aveau importanţă pentru ea: cărţile de poezie pe care le primise de la el, ceasul pe care îl purtase când era copil, dăruit ei de familia Wilson pe care îl avea acum la mână şi câteva insigne.

— Vreau să lucrez pentru dumneata domnule Wilson.

— Aici? Ceva din ochii ei îi spunea că era vorba de mai mult. Şi avu dreptate. Paxton dădu din cap încet când el o întrebă.

— Nu, nu aici. Deocamdată nu. Vreau să merg în Saigon, o spuse încet şi calm, iar ochii lui s-au mărit privind-o. Vroia să plece din mai multe motive, toate greşite. Pe urmele lui Peter. Să moară. Să-l răzbune, poate. Sau poate doar pentru că-şi pierduse încrederea în propria-i ţară. Ed Wilson ştia că această a doua moarte a unui Kennedy atât de curând după cea a lui Martin Luther King va zdruncina tineretul naţiunii şi era evident că Paxton era marcată de această nouă crimă. În ochi avea o privire tulbure, stătea dreaptă şi rigidă în biroul său. O tânără care renunţase la toate, sau le pierduse, sau poate amândouă. Dar indiferent din ce motive vroia să plece în Saigon, el nu avea de gând să o ajute.

— Nici nu poate fi vorba de aşa ceva.

— De ce? Ochii ei scăpărară. Ed Wilson putu să vadă că era foarte hotărâtă chiar dacă nu avea dreptate.

— Pentru că este un loc pentru un corespondent experimentat. Pentru Dumnezeu, Paxton, e război acolo. Ştii foarte bine ce ţi se poate întâmpla acolo. Chiar dacă nu te trimitem în locurile fierbinţi, poţi să zbori în aer într-un bar sau din cauza unui „foc amical" ca şi Peter.

Menţionarea numelui lui Peter îi duru pe amândoi, dar trebuia să o spună, pentru binele ei. Nimic din ce-i va spune ea nu va

putea să-i schimbe hotărârea, cel puțin aşa credea el. Paxton era însă perseverentă.

— Sunt trimişi să lupte şi să fie ucişi băieți mai tineri cu patru ani ca mine.

— Asta vrei? o întrebă el cu lacrimi în ochi, să mori în acelaşi loc ca şi el? Asta va fi cadoul tău pentru el? Doar atât aştepți de la viață, Paxton? Ştiu cum te simți, tu şi întreaga ta generație credeți că țara asta nu mai valorează doi bani şi în momentul de față nu sunt sigur dacă nu ai dreptate. Dar plecarea la Saigon într-o misiune de sinucidere nu este o soluție.

— Vreau să spun adevărul oamenilor, indiferent care este acest adevăr. Vreau să văd cu ochii mei ce se întâmplă acolo. Vreau să aflu singură nu să mi se povestească la ştiri în fiecare seară. M-am săturat până peste cap să stau într-o bibliotecă tot restul vieții mele şi să citesc despre cum mor alții.

— Aşa că vrei să mori, nu-i aşa? încerca să o oblige să recunoască, dar dacă acesta era adevărul Paxton nu-i mărturisi.

— Nu, vreau adevărul. Nu-l vrei şi dumneata? Nu vrei să ştii de ce a murit? Ce se întâmplă într-adevăr acolo? Vreau să ieşim naibii odată din Vietnam şi vreau să ştiu de ce nu am făcut-o până acum. Dacă voi ajunge acolo eu nu voi fi un corespondent epuizat cu opinii politice uzate care trebuia să cânte în strună cuiva şi să-şi protejeze slujba. Nu, nu vreau să mor şi, dacă da, ce-i cu asta, poate o să mor pentru o cauză care să merite, pentru adevăr şi atunci s-ar putea să nu fi mers acolo degeaba!

— Paxton... niciodată nu va merita. Peter a murit degeaba. Nu merită să mori pentru mizeria de acolo. Eu am greşit. Tu ai avut dreptate, ca şi Peter. Nu avem ce căuta acolo. Nu cred că vom putea câştiga. Şi eu vreau să ieşim de acolo. Nu mi-am imaginat că o să mă aud spunând aşa ceva. M-am întâlnit cu noul ministru al apărării săptămâna trecută în Washington. Clark Clifford m-a convins. Dacă vrei să scrii un articol vorbeşte cu el. Bineînțeles că te voi angaja la ziar. Du-te unde vrei în țara asta şi scrie-ți articolele. Fii un reporter special, bagă-ți nasul în ce problemă vrei, scrie despre ce vrei tu, dar eu nu te voi trimite în Vietnam. Dacă ți se întâmplă ceva nu mi-o voi ierta niciodată. Îi datorăm memoriei lui Peter să avem grijă de tine, şi tu i-o datorezi de asemenea. O privi drept în ochi pe Paxton, dar nu o convinse.

— Îi datorez lui Peter mult mai mult. Ochii ei se micşorară şi îl

privi atentă pe omul care ar fi putut fi acum socrul ei, dar nu va mai fi niciodată. Şi i-o datorezi şi dumneata. Paxton se ridică hotărâtă. Domnule Wilson, n-am de gând să stau aici ca o laşă, aşteptând ca alţi oameni să găsească răspunsurile, mă duc acolo fie că mă trimiţi sau nu. Dacă trebuie voi pleca singură şi îmi voi vinde articolele de acolo. Poate că cineva le va publica.

El se ridică în picioare şi o privi din spatele biroului său, apoi întinse mâna şi îi atinse braţul.

— Paxton, nu face aşa ceva…

— Trebuie.

Rămase aşa privind-o, ştiind că se schimbase foarte mult, nu mai era fata care urma să se căsătorească cu fiul lui. Se maturizase, aşa cum era mai greu, în durere, suferinţă şi dezamăgiri amare.

— Nu te pot convinge? Nu mai poţi aştepta? Mai gândeşte-te şase luni. Poate până atunci plecăm de acolo, spuse el cu speranţă în voce.

— Nu vom pleca. Suntem minţiţi. Tocmai asta vreau să descopăr.

— Paxton, tot ce ai făcut tu până acum a fost să scrii nişte articole în vacanţa de vară, habar n-ai ce înseamnă să fii un corespondent într-un loc ca acesta. Îţi trebuie ani de pregătire pentru o astfel de numire.

Paxton îi zâmbi trist.

— E ciudat, nu le trebuie ani ca să pregătească soldaţii. Îi trimit să moară acolo fie că sunt pregătiţi sau nu. Eu sunt pregătită, domnule Wilson, ştiu că sunt.

O parte din el ştia că avea dreptate. Avea atitudinea potrivită. Era tristă, dură, isteaţă şi îi păsa… din cauza lui Peter. Bătrânul jurnalist din el era convins, dar tatăl simţea că trebuie să încerce să o convingă să renunţe.

— O să mă trimiteţi? Îi aruncă o privire directă şi lui îi veni din nou să plângă. Ar fi făcut orice pentru ea doar asta nu. Şi ştia că dacă nu o trimite el o va trimite altcineva, poate chiar în zonele de luptă şi până la urmă va fi ucisă. Poate dacă o angaja el, ar putea-o proteja mai bine.

— Bun, sunt de acord dacă îmi juri că vei face ceea ce ţi se spune şi vei urma exact instrucţiunile noastre.

Ochii ei s-au luminat ca un foc de artificii şi pentru prima dată

după multe luni de zile Paxton era fericită.

— Paxton, ai auzit ce-am spus? îi vorbi ca unui copil neastâmpărat căruia i se permitea să meargă la petrecere, dar numai în anumite condiții.

— Fără petreceri şi spectacole de modă. Amândoi au izbucnit în râs. Nici o şansă ca astea să fie activitățile zilnice din Saigon.

— Eşti chiar atât de hotărâtă, Paxton? Nu-ți pot schimba părerea?

Se lăsă să cadă pe scaunul din spatele biroului cu, o privire învinsă pe chip, iar Paxton dădu din cap. Strălucea. Câştigase. Toată noaptea se gândise la ce avea de făcut şi pentru prima dată după mult timp, dacă nu era chiar fericită, era în sfârşit liniştită.

— Voi face o treabă bună pentru dumneata. Jur.

Paxton era entuziasmată, din nou plină de viață. Într-un fel se simțea uşurat pentru ea, dar şi îngrozit. S-ar fi bucurat mai mult dacă ar fi arătat aşa din cauza unui băiat pe care l-a întâlnit. Ar fi fost mai în siguranță.

— Nu-mi fac probleme pentru cum vei scrie, îmi fac probleme pentru fundulețul tău, îi spuse el pe față, ai grijă de el altfel o să vin până acolo şi ți-l învinețesc. Să ştii că nu glumesc.

Apoi suspină adânc, îşi trecu mâna prin părul argintiu.

— Marjorie o să mă omoare pentru asta. Iar Gabby... of Doamne... era să uit. O privi speriat pe Paxton. A născut noaptea trecută... un băiețel. Îl vor numi Peter.

Nu era o surpriză. Nimic nu mai era. Paxton se bucură pentru Gabby. O viață pentru o altă viață. În timp ce Robert Kennedy părăsea această lume ucis de un nebun, copilul lui Gabby intra în ea plin de speranțe, iar Peter îi privea de undeva împrumutându-i numele pentru că el nu mai avea nevoie de el.

— Mă bucur pentru ei. Gabby e bine?

— Se simte bine. Ne-a sunat imediat după naştere. După părerea lui Matt a fost o naştere uşoară. Sunt sigur că se vor bucura să te vadă.

Paxton se gândi că va fi ciudat să vadă băiețelul care purta numele de Peter. Ştia că nu vor fi copii în viața ei, nici bărbați. Nu-şi dorea altceva decât să meargă în Vietnam şi să afle adevărul despre război. Ciudat cât de mult se schimbase viața ei. Toate visurile ei de odinioară au dispărut. Harvard, apoi Berkeley, Peter... acum vroia să afle ce se întâmplă şi să le spună oamenilor

din America pentru ca ei să ştie de ce mor în Vietnam soţii şi fiii lor.

— Cât de curând pot pleca? Voia să-i forţeze mâna şi el o ştia. Privi spre calendarul său, îşi făcu câteva însemnări, apoi îşi înălţă capul şi o cercetă atent.

— Lucrurile astea cer puţin timp. Va trebui să vorbesc cu şeful biroului nostru de presă de acolo, să vedem de ce avem nevoie…

— N-am de gând să aştept şase luni.

— Ştiu, spuse el încet, mă gândeam la o săptămână, două, cel mult trei. Mă gândeam că vei avea nevoie de timp ca să te organizezi, să primeşti ultimele instrucţiuni, să-ţi faci injecţiile. Hai să zicem două săptămâni. Ţi se pare destul de rezonabil?

Paxton dădu din cap aprobator, uimită că până la urmă câştigase. Îi zâmbi uşor. Reuşise.

— Foarte rezonabil. M-am gândit să merg acasă pentru câteva zile, să-mi iau rămas bun de la mama.

— Foarte bine. Îţi voi telefona acolo să-ţi spun când să te întorci. Poţi să începi injecţiile acolo. Ştiu că vor fi destul de multe. Fratele tău va putea să se îngrijească de asta, dacă vrea.

Se întreba dacă şi familia ei va încerca să o oprească, dar cunoscând-o bine ştia că odată hotărâtă nu va da înapoi. Era o fată curajoasă cu o inimă de aur, iar el ştia mai bine decât oricine altcineva că o parte din inima ei era sfărâmată. Se ridică din nou şi ocoli biroul venind lângă ea.

— A fost un an greu pentru toţi. Sper că nu faci o greşeală, spuse el ţinând-o în braţe şi sărutându-i creştetul capului. Nu vrem să te pierdem şi pe tine.

— Nu se va întâmpla aşa ceva, şopti ea.

Stând lângă el, Paxton simţi, într-un mod ciudat, că nu i se va întâmpla nimic pentru că avea binecuvântarea lui Peter.

Capitolul 10

Paxton sosi în Savannah într-o vineri după-amiază, la două zile după ce Robert Kennedy a fost împuşcat, la timp pentru a urmări la televizor trenul care îi ducea trupul acasă. În toate oraşele oamenii făceau cu mâna, plângând pentru o nouă speranţă pierdută. Iar de data asta nimeni nu o aşteptă pe Paxton la

aeroport.

Îi telefonase mamei pentru a o anunța că soseşte, dar ea trebuia să participe la un ceai oferit de clubul ei de bridge. Paxton nu se supără, măcar aşa avea posibilitatea să meargă acasă singură, să stea în bucătărie şi să se gândească la Queenie.

Mama ei angajase pe altcineva după ce Queenie murise, tot o negresă, dar mai tânără. Lucra în casă doar ziua şi acum era plecată la cumpărături. Într-un fel Paxton se bucură. Avea prilejul să rămână singură în bucătăria lui Queenie. I se părea straniu să fie acolo fără ea. Îşi aminti cu durere de ultimele ei cuvinte când discutaseră pentru ultima dată.

Câteodată, dacă aştepți, viața nu-ți mai dă şansa să faci ce ai vrea să faci. A avut dreptate. Dar Queenie ştia deja. Pentru că dacă exista rai atunci Queenie cu siguranță era lângă Peter.

Trântitul uşii întrerupse gândurile lui Paxton. Auzi paşi în hol. Era noua servitoare care aproape țipă când o văzu pe Paxxie.

— Îmi pare rău, sunt Paxton Andrews. Tocmai am sosit din California. N-am vrut să te sperii.

Tânăra arăta speriată, dar apoi îşi reveni. Era cam de vârsta lui Paxton, avea o față drăguță, era mică de statură şi cam îndesată.

— Mergeți la şcoală în California?

— Exact.

— Şi acum ați absolvit-o? spuse ea atent ca şi cum ar fi fost ceva foarte important.

— Nu, nu am terminat-o încă.

Nu îi spuse că venise acasă să-şi ia rămas bun de la familia ei înainte de a pleca în Vietnam. Va trebui să-i spună mamei ei mai întâi. Discutară despre nimicuri şi o ajută să ducă cumpărăturile în bucătărie. Mama sosi peste o jumătate de oră.

Lui Paxton i se păru că arată cumva mai bătrână. Dar se ținea bine, părul îi era proaspăt aranjat. Fața doar era mai obosită şi mai plină de riduri. Îi spuse că se simte bine, că Paxton arată prea slabă, apoi îi ceru lui Emmalee să le aducă ceaiul şi pâine prăjită cu scorțişoară în salonul din față.

După prima înghițitură Beatrice Andrews o privi atent şi o întrebă de ce venise acasă. Nu era proastă şi-şi dădea seama că există un motiv pentru această călătorie. Ştia că lui Paxton nu-i place să vină acasă şi dacă n-ar trebui nu ar veni deloc.

— Te căsătoreşti cumva? o întrebă ea privind-o ciudat. O privire

care arăta dezamăgirea ei pentru că ştia cine e băiatul, şi nu era din Sud, dar era interesată pentru că singura ei fată urma să devină mireasă. Paxton clătină din cap, părându-i rău că o dezamăgeşte.

— Nu. Nu mă mărit. Mă tem că nu se va întâmpla în curând.

Vorbea calm, iar mama ei o privi surprinsă, simțind că mai există ceva, dar Paxton nu voia să-i spună.

— Nu te mai întâlneşti cu băiatul acela? Peter a fost întotdeauna „băiatul acela", iar cuvintele astea o făcură pe Paxton să zâmbească. Era mort de două luni, şocul primei dureri începuse să dispară. Rămăsese doar părerea de rău şi o suferință surdă care vor exista întotdeauna. Dar le putea face față. Nimeni nu putea să-şi dea seama cât de mult tânjea după el, poate doar familia Wilson şi alții care suferiseră pierderi asemănătoare. Dar acum, pentru că urma să meargă în Vietnam, chiar dacă durerea încă exista, Paxton se simțea mai bine.

— Eu... îşi căuta cuvintele, e destul de greu să-ți explic. Nu are importanță.

Nu are importanță, mama, e mort, atât. Nu-şi putea imagina ca mama ei să o înțeleagă, să-i simtă durerea şi de aceea nu-i spusese până acum. Să-i spună adevărul ar fi fost mult prea dureros.

— S-a întâmplat ceva? Beatrice Andrews voia să ştie, iar privirea ei o făcu pe Paxton să se agite. Nu putea scăpa. Ce s-a întâmplat?

— El... ah. Paxton auzea ceasul bunicului ticăind în colțul camerei şi se concentră asupra draperiilor ca să nu vadă fața mamei când îi va spune. A... plecat în Vietnam... şi a fost ucis în Da Nang în aprilie.

Urmă o linişte fără sfârşit. Paxton se blestemă în gând pentru că ochii i se umplură de lacrimi. Pe neaşteptate o simți pe mama ei mişcându-se lângă ea. Se întoarse surprinsă şi o văzu pe femeia care-i fusese toată viața o străină aşezată lângă ea cu lacrimi în ochi.

— Îmi pare atât de rău... Ştiu ce simți... cât este de groaznic.

Îşi puse brațele în jurul lui Paxton care se trezi hohotind. Plângea pentru Peter... pentru cei doi Kennedy... pentru Queenie şi Martin Luther King... şi pentru tatăl ei... de ce a trebuit ca ei să moară? De ce au plecat? De ce şi-a condus singur avionul pe furtună? De ce nu s-a căsătorit cu Peter când ar fi putut să o facă?

Încercă să-i spună mamei ce simțea, dar nu-i ieşeau pe gură decât cuvinte confuze. Mama ei o legăna uşor cum nu o făcuse niciodată, iar Paxton îşi aminti de Queenie.

— De ce nu mi-ai spus nimic? Erau cuvinte de reproş blând, dar privirea din ochii ei îi spunea lui Paxton că mama era mai înțelegătoare decât bănuise ea.

— Nu ştiu. Poate dacă ți-aş fi spus ar fi devenit mai dureros. Cred că n-am fost în stare.

— Cât de groaznic pentru familia lui!

— Sora lui, Gabby, a născut un băiețel acum două zile şi l-a botezat Peter.

Asta o făcu să plângă din nou, pentru că ea niciodată nu va avea copiii lui. Părea că plânge pentru toți şi pentru toate. În cele din urmă îşi puse brațele în jurul mamei şi îi mulțumi. Era prima data în viața lor când se stabilea un contact între ele.

— Ştiu cum te simți, spuse mama spre surprinderea lui Paxton. Îmi amintesc ce-am simțit când a murit tatăl tău... eram dezorientată... şi furioasă... tristă. Va trece greu. Te va durea întotdeauna. Nu în fiecare zi, dar când te vei gândi la el, va fi mereu un loc trist în inima ta pentru ce s-a întâmplat. Mângâie uşor mâna fiicei sale. Într-o zi însă va apărea altcineva, vei avea un soț şi copii. Dar ți-l vei aminti şi îl vei iubi totdeauna.

Paxton nu-i spuse că nu-şi putea imagina un alt bărbat în viața ei sau copii care să nu fie ai lui. Mama ei avea dreptate, îl va iubi mereu. Apoi mama îi puse întrebarea de care Paxton se temea:

— Vei veni acasă în septembrie, draga mea? Nu prea mai are sens să rămâi în California.

Câştigaseră până la urmă. Venea acasă. Aventura ei sentimentală cu „acel băiat" se terminase. Dar Paxton clătină uşor din cap şi aşteptă, căutând cuvintele potrivite. N-ar fi vrut să o rănească. Mama îi dăduse în sfârşit ceva de care avusese nevoie de mult timp. Ar fi vrut să-i mulțumească nu să o facă să sufere. Însă acum nu mai avea de ales.

— Am părăsit şcoala ieri...

Casa în care am fost aşa de fericită cu Peter... Am părăsit totul pentru că Robert Kennedy a fost ucis şi nu mai pot suporta nebunia din această țară. Aşa ca voi merge într-un loc unde nebunia era şi mai mare, dar măcar acolo nebunia se putea vedea cu ochiul liber.

— Ai renunțat la studii? Mama ei arăta şocată pentru că ştia că a renunța la aşa ceva nu era în firea fiicei sale.

— Nu am mai rezistat. Aş fi putut rămâne încă zece ani şi tot n-aş fi fost capabilă să mai scriu o lucrare, să dau un examen. Nu mai avea nici un sens. Nu-mi mai amintesc de ce am vrut să merg acolo.

— Dar e ultimul trimestru, spuse mama confuză şi brusc se întrebă dacă Paxton nu era puțin nebună. Ai putea termina în toamnă. Paxton, nu se poate să pierzi tot ce ai muncit până acum. Eşti la câțiva centimetri de linia finală.

Paxton o aprobă simțindu-se mizerabil. Era adevărat. Mama ei avea dreptate. Dar nu putea continua.

— Ştiu, dar de când a plecat Peter nu sunt în stare să mai gândesc. De când a plecat la instrucție pe la mijlocul lui ianuarie, n-am fost în stare să scriu o singură lucrare.

— E firesc să fie aşa. Poate ai putea termina aici. Şi să-ți iei o slujbă la ziar. Ştii cât de mult te aşteaptă.

Încerca să o încurajeze. Lui Paxton i se făcu milă. Nu ştia ce urmează.

— Mama... Paxton întinse mâna şi îi atinse brațul, încă recunoscătoare pentru că o înțelesese în privința lui Peter. M-am angajat ieri, spuse ea încet.

Fața lui Beatrice Andrews se întunecă.

— În San Francisco?

Urmă o pauză lungă în timp ce Paxton se gândea cum să-i spună.

— La ziarul *„Morning Sun”*. Dar nu în San Francisco.

— Atunci unde?

— Voi fi corespondent în Saigon.

Se lăsă tăcerea, apoi brusc mama îşi ascunse fața în mâini şi începu să plângă. De data asta Paxton o ținu în brațe. Apoi se întoarse spre copilul pe care abia îl cunoştea simțind că era străina dintotdeauna.

— Cum poți face aşa ceva? Încerci să te omori? Să te sinucizi? Şi eu am simțit la fel după ce a murit tatăl tău, spuse ea sunându-şi grațios nasul într-o batistă de dantelă, dar eu te aveam pe tine şi pe George. Trebuia să mă gândesc la viitorul tău. Ştiu că acum lucrurile ți se par deprimante, dar va trece, Paxton, trebuie să ai răbdare.

— Ştiu, mama, ştiu cum ți se pare plecarea mea. Dar este ceva ce trebuie să fac. Nu pot rămâne aici să aştept ca viața să-şi urmeze cursul. Vreau să fiu în Vietnam. Vreau să înțeleg ce s-a întâmplat. Vreau să se oprească. Vreau să ajut să se oprească mai devreme. Vreau ca oamenilor să le pese de ce se întâmplă acolo. În fiecare seară, urmărim la televizor cum sunt uciși oameni, iar noi ne mâncăm cina. Nimeni nu observă. Nimeni nici măcar nu tresare. Chiar dacă ceea ce voi face va scurta cu zece minute războiul, atunci poate că e destul. Poate că în acele zece minute cinci oameni ar fi fost uciși… poate ceva din ce voi face îi va salva.

— Dacă vei fi tu ucisă, Paxton. Dacă vei fi tu şi nu altcineva? Te-ai gândit la asta? La ce ar însemna pentru mine? Eşti femeie. Doamne Dumnezeule! Nu trebuie să mergi! Eşti încă îndurerată din cauza acelui băiat. Va trebui să rămâi acasă să te liniştești. Rămâi aici, nu pleca.

Mama o implora şi asta îi zdrobea inima, dar Paxton ştia că trebuie să plece. Era destinul ei.

— Mama, trebuie să plec. Dar îți promit, voi fi foarte atentă. Nu vreau să fiu ucisă.

Şi Ed Wilson îşi imaginase acelaşi lucru. Câteodată era tentată să-l urmeze pe Peter, când trecea peste câte un pod se gândea să oprească maşina şi să sară. Dar nu o făcuse. Iar acum ştia că există ceva mult mai important de făcut decât să fugă de realitate.

— Te rog… nu pleca, Paxton. Te implor…

— Mama, nu…

Şi pentru a doua oară în viața lor cele două femei s-au îmbrățişat. Gheața a fost spartă, s-a format o legătură, dar pentru Paxton era prea târziu. Venise acasă să-şi ia rămas bun. Spre sfârşitul săptămânii mama ştia deja că nu o poate face să se răzgândească.

Au petrecut cele două săptămâni vorbind în linişte despre tatăl ei, despre ce a simțit mama ei când el a murit şi în cele din urmă vorbi despre cealaltă femeie. Era o femeie care lucra pentru tatăl ei, iar Beatrice aflase despre aventura lor. Ştia că se simte singur, dar ea nu putea să-i dea ce avea el nevoie. Şi admise chiar că se simțise uşurată când el găsise pe cineva care putea. O duruse când el muri şi toată lumea aflase că exista o altă femeie în viața lui. Era un mod ciudat de a privi lucrurile, dar chiar şi acum când găsiseră o punte, Paxton recunoscu în sinea ei că ea şi mama ei

erau două firi foarte deosebite. Mama atât de rece, distantă, rigidă, speriată să-şi dea drumul sentimentelor, să nu şi le controleze, să simtă prea puternic. Ea — atât de deschisă, pasionată, sinceră, implicată în realitate, militând pentru o idee, chiar şi acum când o durea moartea lui Peter. Paxton semăna însă cu tatăl ei.

Fratele ei, George, încercă şi el să o împiedice să plece în Vietnam, dar după câteva zile îşi dădu seama că nu are nici un rost; Paxton era hotărâtă. Îi făcu injecţiile, iar Ed Wilson telefonă să se întoarcă pentru ultimele instrucţiuni. George, Allison şi mama au însoţit-o la aeroport. De data asta Paxton plânse despărţindu-se de ei. Simţea că pleacă pentru totdeauna de acasă. Chiar dacă se va mai întoarce nu va mai fi la fel. Plecase copil, se va întoarce diferită, trecută prin lupte, mai înţeleaptă sau poate mai dezamăgită. Dar niciodată nu va mai fi copil. Copilul care a fost odată Paxton Andrews dispăruse împreună cu ceilalţi.

Capitolul 11

Plecarea din San Francisco nu a fost mai uşoară decât cea din Savannah. De fapt, în ciuda faptului că mama ei se apropiase de ea din cauza morţii lui Peter, a-şi lua rămas bun de la familia lui a fost mult mai dificil. Gabby plângea fără întrerupere, iar mama lui Peter încă nu-şi revenise din şocul pe care-l primise când aflase că soţul ei acceptase să o trimită în Saigon. Şi fără ezitare îi spuse că e la fel de nebun ca şi Paxxie.

În noaptea în care urma să plece au condus-o toţi la aeroport. Primise un loc la un transport militar care pleca de la baza militară *Travis Air Foree.* Avea toate certificatele cu vaccinurile făcute, paşaportul, vizele şi toate împuternicirile de la *„Morning Sun”*, toate instrucţiunile privind la cine să se prezinte şi ştia locul unde va locui. Îi rezervaseră o cameră la hotelul *Caravelle* de pe strada Tu Do, iar ziarul îi dăruise o carte cu expresii uzuale în vietnameză. Să-şi ia rămas bun de la ei a fost un chin. Venind la Travis şi-au amintit toţi de plecarea lui Peter. Până şi tatăl lui Peter a plâns ţinând-o în braţe, sărutând-o tare pe obraji şi amintindu-i pentru a mia oară să fie atentă,.

— Pentru Dumnezeu, Paxton, dacă ajungi acolo şi te răzgândeşti, nu fi prostuţă, fă stânga-mprejur şi vino acasă. Eu

aşa cred, că faci o mare greşeală, dar nu te simți prea mândră să recunoşti şi vino cât mai repede înapoi.

— Nu voi veni, promise ea cu lacrimi în ochi. Vă iubesc. Învățase să o spună atâta timp cât se putea. Nu ştiai ce putea să se întâmple. Aveți grijă de voi. Îi sărută din nou, în timp ce se anunța avionul ei. Trebuie să plec. Promiteți-mi că-mi veți scrie.

— Ai grijă de tine, o sfătui Marjorie încercând să nu se gândească la fiul ei. Fii atentă la ce mănânci!

Au izbucnit toți în râs. Gabby şi Paxton s-au îmbrățişat. Totul începuse cu ele două, cele două fete care se iubeau ca două surori de patru ani de zile.

— Te iubesc, nebuno! Ai grijă, Paxxie, te rog... dacă se întâmplă ceva cu tine, o să mor...

Paxton se mulțumi să-i zâmbească şi să-i mângâie părul roşu, cârlionțat.

— Ai grijă să nu mai faci un copil până nu vin acasă.

Micuțul avea doar trei săptămâni, iar Gabby râse printre lacrimi.

— Fii atentă ce faci acolo! Ne va fi dor de tine. Matthew o îmbrățişă tandru, apoi Paxton făcu un pas în spate şi îi privi.

— Voi veni acasă la timp să împodobesc pomul de Crăciun.

Aşa s-a înțeles cu Ed Wilson. Şase luni în Saigon. De Crăciun acasă. I-au făcut cu mâna în timp ce-şi arunca peste umăr sacoşa mare şi cu cealaltă mână apuca valiza mică. În picioare avea cizme rezistente care arătau ca nişte bocanci soldățeşti, purta un tricou, jeanşi şi un aparat de fotografiat Nikon pe celălalt umăr. La poartă se întoarse ca să le facă cu mâna pentru ultima dată, încercând să nu plângă, pentru că se gândea la Peter. Apoi o luă la fugă spre avion, urcă în grabă treptele şi se ciocni cu cineva care arăta ca şi fratele mai mic al unuia dintre soldați. Avea părul de culoarea grâului, o față rotundă de bebeluş, arăta cam de cincisprezece ani şi ducea în spate un sac de călătorie. Nu era fratele nimănui. Doar un alt puşti care pleca să lupte în Vietnam. În timp ce ea îşi ocupa locul, el se îndreptă spre ceilalți o sută ca şi el... optsprezece... nouăsprezece... douăzeci de ani. Lângă ei se simțea bătrână. Au decolat şi s-au îndreptat spre Pacific, iar Paxton se ruga ca aceşti băieți care zburau cu ea să mai fie în viață de Crăciun.

I-au dat şase luni. Şase luni ca să vadă războiul, să înțeleagă ce se întâmplase în Da Nang, să vadă totul cu ochii ei... şase luni ca

să-şi smulgă inima din piept şi să o ofere altora pentru a-şi putea ispăşi păcatele, să spună lumii ce se întâmpla cu adevărat în Vietnam. Poate era nebună, dar simţea că i-o datorează lui Peter. Închise ochii, îşi lăsă capul pe spătarul scaunului, iar luminile Californiei pâlpâiau tot mai slab în spatele ei.

PARTEA A DOUA

VIETNAM
Iunie 1968 — *Aprilie 1975*

Capitolul 12

Paxton rămase trează tot drumul de la baza militară Travis Air Force şi până la Hawai chiar dacă atunci când au ajuns era miezul nopţii pentru ea. Rămase trează mai tot drumul până la Guam, discutând cu câţiva dintre cei din avion în timp ce aceştia îşi aşteptau rândul la baie. Cei mai mulţi băieţi arătau ca şi cel cu care se ciocnise când urcase în avion. Abia dacă arătau de optsprezece ani, tineri şi speriaţi, iar când s-au mai relaxat puţin s-au pornit să facă tot felul de pozne. Câţiva i-au cerut întâlniri, alţii i-au arătat fotografii ale prietenilor, mamelor sau soţiilor. Cea mai mare parte a timpului însă se purtau ca recruţii cei mai necopţi. Odată ajunşi acolo, cuvântul care le va fi aruncat în faţă zi şi noapte va fi: *Greenseeds*[4]

Unii dintre cei mai în vârstă care călătoreau împreună cu ei au mai fost în Vietnam şi din propria lor dorinţă se întorceau pentru o nouă perioadă de doi ani. Paxton era interesată de ei. Doi dintre ei şi-au împărţit sticla de whisky cu ea în acea noapte în drum spre Guan care era cam la jumătatea distanţei dintre San Francisco şi Saigon.

Paxton vroia să ştie cum era acolo, de ce se întorceau, de ce urau sau iubeau ceea ce făceau, ce însemna pentru ei. În timp ce îi asculta nu era sigură că îi şi înţelegea. I-au povestit că este un loc afurisit, comuniştii sunt nişte ticăloşi, prietenii lor au fost ucişi acolo, şi, în acelaşi timp, i-au vorbit despre frumuseţea ţării,

[4] Greenseeds — green = verde; seed = sămânţă.

despre munți, râuri, verdele colinelor, despre putoare, mirosuri, parfum, despre femei, târfe, prieteni, camarazii pe care i-au pierdut, despre primejdiile de acolo. Era greu să pricepi ceva dacă nu ai văzut ce au văzut ei. Mai ales păreau să aibă un ciudat respect pentru inamic, pentru loialitatea de nezdruncinat a cauzei pentru care luptau, erau luptători neobosiți şi nu renunțau niciodată doar dacă erau uciși. Era o stranie formă de respect pentru combatanții din cealaltă tabără. Au discutat mult despre aceşti Charlie, şi ce mari rahaturi erau ofițerii superiori care nu ştiau niciodată ce dracu se întâmplă pe câmpul de bătălie. Dar mai ales că nu exista nici o şansă ca America să câştige războiul din Vietnam.

— Atunci de ce vă întoarceți? întrebă Paxton încet, iar amândoi s-au privit, apoi şi-au întors capul. Iar Paxton aşteptă mult, mult timp un răspuns. Şi când îl primi i se păru că îi înțelege.

— Nu ni se mai pare corect să rămânem în State, îi explică unul din ei. Nimănui nu-i pasă. Toți puştii te urăsc pentru că ai fost acolo şi te simți ca un trădător când vii acasă. Iar în Vietnam, camarazii tăi mor în mizerie, călcând pe mine… Cel care îi vorbea strânse din dinți, dar păru să nu-şi fi dat seama. Am văzut cum cel mai bun prieten al meu… nu pot… Nu pot să plec acasă şi să stau liniştit… Trebuie să fiu aici să-i ajut, cel puțin până când cineva se trezeşte şi ne scoate dracului de acolo.

— Da, spuse celălalt ştiind prea bine ce vrea să spună. Nu mai există loc pentru noi acasă. Suntem o ruşine acum. Nu Charlie. Nu preşedintele. Noi, noi suntem ticăloşii… noi cei care ne lăsăm uciși pentru ei. Adevărul e, domnişoară, că nimănui nu-i pasă. Suntem înfundați până în gât, iar cei responsabili nu ne dau voie să-i punem la punct cum am putea pentru că le e teamă că ruşii sau chinezii se vor supăra. Aşa că ne lasă să murim pe capete în Vietnam. Vrei să ştii de ce am venit înapoi? Am venit să-i ajut pe ceilalți, până când vom putea să plecăm împreună acasă.

Nu avea soție, copii şi nu-i păsa decât de prietenii lui din armată.

Însă şi ei au fost intrigați de ea. Iar până la urmă au început să o întrebe.

— Dar tu? Ce cauți tu acolo?

— Am venit să văd ce se întâmplă.

— De ce? Ce importanță are pentru tine?

Paxton se gândi mult timp pentru că nu vroia să spună nimănui, dar se făcuse târziu şi poate nu-i va mai vedea niciodată pe aceşti băieţi. Spre surprinderea ei, îşi duse mâna la cămaşă şi scoase de acolo insignele lui Peter pe care le adusese cu ea. Le arătă celor doi oameni, iar ei au dat aprobator din cap înţelegând ce vrea să spună.

— A murit în Da Nang. Am venit să văd ce se întâmplă aici..

— E un loc al nebuniei, îi spuse cel mai în vârstă dintre ei, apoi îi zâmbi şi o întrebă: câţi ani ai?

— Douăzeci şi doi, spuse ea ezitând, apoi îi zâmbi şi ea. De ce?

— Eu am cu doi ani mai mult şi ăsta e al treilea tur pentru mine, şi, fetiţo, am văzut lucruri acolo pe care n-aş vrea ca o soră mai mică să le vadă vreodată. Eşti sigură că ştii ce faci acum, când mergi în Saigon? E al naibii de departe de casă.

— Mi-am imaginat.

De fapt, se baza pe asta, dar încă nu-şi putea imagina cât de diferit poate fi. Apoi le spuse noapte bună şi se întoarse la locul ei, dormind tot restul drumului până la Guan.

Au aterizat în Guan la ora nouă dimineaţa pentru ei şi ora două dimineaţa, ora locală. Au aşteptat o oră până s-a făcut alimentarea cu benzină a avionului, apoi au plecat spre Saigon. Trebuiau să ajungă la ora cinci dimineaţa, ora locală. În timp ce îşi continuau drumul, Paxton se gândea cât este de ciudat că Peter a venit pe acelaşi drum cu mai puţin de două luni în urmă.

Au ajuns la timp, puţin după ora cinci dimineaţa, şi au aterizat pe aeroportul Tan Son Nhut din principala bază militară. Paxton era dezamăgită că nu vedea regiunile rurale. Toată lumea discutase despre cât de verde este Vietnamul. În loc de asta nu vedea decât nişte focuri de artificii când coborî din avion şi se întrebă oare ce să însemne asta. Îl întrebă pe soldatul de lângă ea dacă este vreo sărbătoare naţională, iar el izbucni în râs.

— Da, poţi să o numeşti şi aşa. Dar alţii îi spun război. Aceea e artileria... acelea sunt gloanţele trasoare care ţintesc... să zicem în apropiere de Bien Hoa. Fetiţo, o să-ţi placă aici. Avem focuri de artificii ori de câte ori păsările noastre îşi aruncă ouăle peste Victor Charlie.

O supăra atitudinea lui, era protector şi amuzat de ea, şi se simţea penibil pentru că făcuse aşa o gafă.

Îşi cără singură bagajele. Băieţii cu care discutase în avion

părea să fi uitat total de existența ei. Îşi aveau propriile lor probleme. Au fost urcați în camioane aproape imediat ce a aterizat avionul.

Nu o aştepta nimeni la aeroport. Se simți foarte curajoasă când îşi ridică bagajele şi porni în căutarea unui taxi. Nu vorbea nici un cuvânt în vietnameză şi, brusc, i se păru că nu mai are nici un prieten pe lume.

Un şir de maşini vechi şi uzate aşteptau în fața aeroportului, iar peste tot erau soldați americani. Era principala bază militară din Saigon, şi pentru câteva clipe, ultimele de fapt, se simți în siguranță aici.

— Hei, *Doughnut Dollie*[5]*,* bine ai venit în Saigon! strigă o voce spre ea. Se întoarse să vadă la ce se referea şi descoperi cu nemulțumire că bărbatul negru, cu accent din sud se uita la ea.

— Mulțam' mult, strigă ea accentuându-şi tărăgănarea din voce.

— Louisiana? strigă el şi de data asta Paxton râse.

— Georgia!

— Rahaaat! îi zâmbi şi o luă la goană.

Încă nu răsărise soarele, dar se părea că sunt o mulțime de oameni treji şi ocupați. Îi făcu semn unuia dintre taxiuri. Era un Renault albastru şi galben, iar şoferul purta sandale, pantaloni scurți, avea o față plată şi îngustă, iar părul îi era, negru, zburlit.

— Tu *WAC*[6]*?* întrebă el vorbind prea tare. Zgomotele erau puternice. Chiar şi la această oră a dimineții, Paxton auzea în depărtare voci şi claxoane. Apoi mai era mirosul înțepător din aer, un fel de parfum de flori, mirodenii şi benzină. Mirosul de benzină se simțea peste tot. Privind în jurul el, i se păru că îi înconjoară o ceață de fum.

— Nu, nu sunt *WAC,* explică ea întrebându-se de ce îl interesa.

— Asistentă?

— Nu. Paxton ar fi vrut să-şi pună bagajele în maşină. De douăzeci de ore călătorea. Du-mă, te rog, la hotelul *Caravelle*.

— Tu, prostituată? întrebă el impresionat în cele din urmă, iar Paxton nu ştia dacă să râda, să plângă, sau să dea din cap că da.

— Nu, spuse ea hotărât, punându-şi bagajele în maşină.

---

[5] Doughnut = gogoaşă, plăcintă; Dollie = nume propriu

[6] WAC = the Women's Army Corps — corpul auxiliar feminin al trupelor de uscat din S.U.A.

Jurnalistă.

Ştia deja din cartea de expresii pe care o adusese cu ea că ea era *bao chi* în vietnameză, adică corespondent de presă. Dar nu îndrăznea să folosească limba încă necunoscută. Şoferul clătină din cap. Nu reuşea să înţeleagă şi în timp ce se urcă în maşină, aşezându-se în spatele volanului, se întoarse spre ea întrebându-se ce ar putea fi cu adevărat.

— Tu, armată?

La naiba! Era clar că n-o să ajungă niciodată la Saigon.

— Ziar, încercă ea din nou. De data asta şoferul pricepu.

— Aha, foarte bine, aproape că strigă la ea.

Lăsând în urmă baza militară, şoferul ţinu mai tot timpul degetul pe claxon. Zgomotul te asurzea, iar în jurul lor, în ciuda orei matinale, era o cacofonie de claxoane.

— Tu cumperi droguri de la mine? întrebă el sub formă de conversaţie în timp ce se îndreptau spre Saigon.

Ce simplu era! Tu prostituată? Tu cumperi droguri? Trebuie să fi fost o senzaţie copleşitoare pentru băieţii pe care îi văzuse şi care nu plecaseră niciodată din ţară.

— Fără droguri. Hotelul *Caravelle.* Îi repetă din nou ca să fie sigură că a înţeles. Pe strada On Tu Do.

Era artera principală sau cel puţin aşa susţinuse cel ce se ocupa cu problemele externe la *„Morning Sun”.* Iar Ed Wilson insistase să locuiască acolo pentru că era cel mai bun hotel din oraş şi cel mai curat. Acolo era şi biroul CBS şi se gândi că ar fi mai în siguranţă decât în alte hoteluri din Saigon.

— Ţigară? îi oferi şoferul, iar ea se rugă să nu-i mai ofere nimic pe drumul de şase kilometri până în oraş. *„Ruby Queen”,* îi arătă el, ţigările preferate ale vietnamezi lor.

— Nu, mulţumesc. Nu fumez, îi explică ea, dar tocmai atunci câteva motorete şi un vechi Citroen loviră lateral maşina. Şoferul răspunse punându-şi ambele mâini pe claxon, ca toţi ceilalţi. Lăsându-se pe spate, Paxton încercă să respire adânc şi regulat, dar mirosul de fum aproape o îneca.

Privind pe geam, observă cum clădirile devin din ce în ce mai frumoase şi încep să aducă cu Parisul, pe măsură ce se apropiau de centrul oraşului. Peste tot erau oameni care mergeau pe jos în ciuda orei matinale şi a interzicerii de a ieşi pe stradă. Se agitau, alergau încoace şi încolo, unii pe jos, alţii pe biciclete sau triciclete,

iar în jurul ei se auzea tot mai puternic sunetul vocilor şi al claxoanelor.

Câteva clădiri erau vopsite în culori pastelate, altele erau din piatră. Ajungând aproape de centru, şoferul o conduse pe lângă Palatul Prezidențial şi Bazilica „Our Lady of Peace", apoi pe bulevardul Nguyen Hue, mărginit de copaci frumoşi, până au trecut de primăria oraşului. Pe urmă au trecut de „Salem Building" din piață, iar Paxton recunoscu imediat faimoasa statuie a Puşcaşilor Marini. De îndată ce o văzu îşi dădu seama cam unde se află. Ştia că acolo în piață în „Eden Building" va găsi birourile celor de la *„Associated Press"* şi *NBC.* Câteva minute mai târziu, recunoscu Palatul Continental de îndată ce au luat-o pe Tu Do. Ştia de la *„Morning Sun"* că acolo se afla un bar interesant numit *Terrasse* şi biroul revistei *„Time".* Trecând de clădirea parlamentului, şoferul se întoarse spre ea aruncându-i zâmbetul lui fără dinți. Imposibil să-ți dai seama ce vârstă avea. Între douăzeci şi cinci şi şaizeci.

— Tu vrei vezi Club de Noapte Roz de la hotel *Catinat,* seara asta? Te aştept să duc.

— Nu, mulțumesc, spuse ea cu o voce cât mai fermă, hotel *Caravelle,* te rog. Diseară trebuie să lucrez pentru ziar. Paxton luă o atitudine rece şi distantă.

— Nu prostituată? continuă el să întrebe, plin de speranță, în timp ce ea se ruga să o ducă la hotel şi să nu mai vină niciodată după ea.

Pe neaşteptate au ajuns la hotelul *Caravelle,* iar Paxton nu-şi dori decât să iasă din maşină, să plece de lângă el, să-şi primească imediat camera şi să se arunce în pat. Era frântă de oboseală, dar şi bine dispusă că ajunsese, în sfârşit. Îi spuse cât o costă cursa şi deşi îşi dădu seama că o înşeală, nu-i mai păsa. Intră în holul hotelului, cărându-şi singură bagajele. Câteva tinere vietnameze făceau curat. Era încă foarte devreme, dar în curând soarele va apărea pe cer şi hotelul va deveni un loc plin de agitație. Holul se va umple de uniforme ale ofițerilor superiori, de vizitatori din străinătate, mai ales din Europa şi de tinere vietnameze venite să-i întâlnească.

— Andrews, îşi spuse ea numele tinerei drăguțe de la recepție, îmbrăcată în *ao dai,* costumul tradițional vietnamez, format din pantaloni şi o tunică lungă mulată pe corp. Cele mai multe erau

albe, dar existau şi unele cu imprimeuri sau în culori vii.

— Andrews? fata o privi fără să înțeleagă.

— Paxton Andrews. De la *„Morning Sun”* din San Francisco.

Era prea obosită ca să mai aibă răbdare sau să fie politicoasă. Nu-şi dorea decât un duş şi un pat. Chiar şi la acea oră a dimineții aerul era sufocant. Nu se pregătise pentru căldura înăbuşitoare, iar ventilatoarele din tavan nu păreau să facă mare lucru. Fata de la recepție clătină din cap privind-o pe Paxton.

— Domnul Andrews încă nu este aici. Sunteți soția? Doamna lui?

La dracu, zise în gând Paxton.

— Nu, explică ea. Eu sunt Paxton Andrews. Observă doi tineri vietnamezi ascultând-o vorbind.

Apoi, în hol, intrară doi oameni. Unul de la avion, celălalt din stradă. Se sculaseră devreme şi amândoi o priviră cu real interes. Unul era robust, brunet şi în jur de treizeci şi cinci de ani. Celălalt era mult mai în vârstă, cu fața brăzdată de riduri şi îngrijorată. Paxton îi observă, dar nu era curioasă cine erau şi n-avea chef să vorbească cu ei. Îşi dorea camera ei, un duş şi un pat. Deocamdată. Dar Între timp fata de la recepție tot nu părea să o înțeleagă.

— Eu sunt Paxton Andrews.

— Dumneavoastră sunteți domnul Andrews? chicoti fata, iar Paxton izbucni şi ea în râs. În cele două ore de când era în Vietnam, i se spusese Doughnut Dollie, fusese considerată prostituată şi acum bărbat. Un început interesant.

— Da! Explică ea din nou, eu sunt Paxton Andrews. Am o cameră rezervată, nu?

În sfârşit, fata aprobă din cap, cei doi bărbați o priviră prefăcându-se că discută despre altceva, apoi tânăra de la recepție îi făcu semn unui băiețel care nu putea să aibă mai mult de opt ani, îi dădu o cheie pentru o cameră de la etajul trei, cât mai departe de cunoscutul bar de la ultimul etaj.

Paxton îl urmă sus pe scări. Băiețelul se lupta cu valiza, iar ea cu sacoşa. Când au ajuns în fața camerei, îi dădu douăzeci şi cinci de piasters, micuțul îi zâmbi, îi făcu o plecăciune şi o luă la goană pe scări. Un copil dulce şi nu-i venea să creadă că i se atrăsese atenția să se ferească de ei. I se spusese că în Vietnam copiii sunt fie hoți, fie cerşetori, fie comunişti, fie toate trei la un loc. Dar

acesta arăta aşa de inocent. Intrând în cameră, văzu o hoardă de gândaci dispărând sub covor. Țipă, apoi se forță să intre în cameră şi se porni să-i omoare pe cei pe care putea. Privi şi în baie. Era curată, îmbrăcată în faianță aibă, păstrând influența franceză care se vedea în tot oraşul. Nimic nu se prea schimbase de când ei au plecat. Cu siguranță, nu căldura, războiul sau gândacii. Singurele lucruri care se schimbaseră erau sistemele de aer condiționat uzate care funcționau constant în toate camerele. Îi aminteau de casă şi se simți recunoscătoare pentru asta. Hainele i se lipeau de corp din cauza călătoriei de la aeroport până la hotel, prin căldura umedă care o făcea să se simtă şi să arate ca o cârpă de vase.

Se spălă pe față, dădu drumul la robinetele de la cadă şi intră în pat pe la opt dimineața, ora locală. Înainte deschise ferestrele şi putu din nou să miroasă benzina şi să audă zgomotele oraşului care se trezea la viață. Mirosul de carburant domina oraşul. Stând în pat, se gândi la ce simțise Peter când ajunsese aici, dar probabil că el nu apucase să vadă mare lucru. El a fost unul dintre cei urcați în camioane şi trimişi în locuri ca Long Binh, sau Nha Trang, Pleiku, Da Nang, Vinh Long, Chu Lai, locuri pe care venise să le vadă şi despre care nu putuse decât să viseze până acum.

Paxton închise ochii, dar dormi agitat pentru că avea prea multe în minte, prea multe la care să se gândească, pe care să le vadă, să le descopere. Când soarele ajunse sus pe cerul din Saigon, se mişcă, deschise ochii şi se întinse dezmorțindu-şi oasele. Zâmbi privind în sus. Pe pervazul ferestrei era o păsărică ciripind tare.

— Bine ai venit în Vietnam, se întoarse încet spunând cuvintele şi auzi un zgomot; simți o prezență în cameră. Se ridică brusc în picioare acoperindu-se cu cearceaful. Un bărbat înalt, blond şi drăguț intră în camera ei. Era îmbrăcat într-o uniformă uzată, dar nu avea numele trecut pe ea şi nici nu scria pe ea „U.S. Army”.

— Ce faci aici? Ar fi vrut să țipe, dar nu era sigură dacă trebuia sau nu, şi se retrase în spatele patului, încă înfăşurată.

— Ai uitat cheia în uşă noaptea trecută. În locul tău, n-aş face aşa ceva într-un astfel de loc.

O privea spunându-şi cât este de frumoasă, dar nimic de pe fața lui nu lăsă să se vadă că observase acest lucru. Unul dintre puştii de la recepție îi spusese că sosise o fată nouă, una foarte drăguță. Iar Nigel îi dăduse un bacşiş de douăzeci de piasters. Auzise de ea şi de la cei doi colegi care o văzuseră mai devreme În hol. Întinse

mâna peste pat şi îi dădu cheile privind-o cu o expresie solemnă.

— Vroiam doar să le las pe noptieră lângă pat. Paxton observă că vorbea cu un anumit accent dar nu-şi dădu seama dacă e englez sau australian.

— Eu..., ah... Paxton roşise puternic şi se întreba dacă se poate vedea ceva prin cearceaf. Eu... mulţumesc.

— Cu plăcere, zâmbi uşor amuzat de situaţia ei. Sunt Nigel Aucliffe. De la *United Press.* Din Australia. Un licăr şiret din ochii lui o făcu să-si dea seama că nu e chiar atât de inocent şi corect.

— Paxton Andrews de la *„Morning Sun"* din San Francisco.

Dar nu-i întinse mâna, de teamă să nu scape cearceaful.

— Sunt sigur că ne vom mai întâlni.

O spuse cu două înţelesuri şi asta o făcu să se simtă şi mai stânjenită. Făcându-i o uşoară plecăciune, părăsi camera la fel de repede pe cum intrase. Paxton se aşeză pe pat ţinând încă cearceaful în jurul ei. Inima îi zvâcnea din cauza acestei întâlniri. Hotărât lucru, nu va fi o experienţă de viaţă obişnuită. Cum putuse să fie aşa de cretină şi să uite cheia în uşă, într-o zonă de război?

— Iisuse! murmură ea şi se repezi să închidă uşa pe dinăuntru. Se apropie de ferestre, privi afară şi dacă ţineai ochii pe jumătate închişi puteai să-ti spui că erai la Paris.

Trebuia să se prezinte la birourile AP în acea după-amiază, la ora două, în „Eden Building", situat în piaţă. Se spălă şi se îmbrăcă într-o rochie uşoară de bumbac, albastru deschis, care părea mai potrivită pentru această căldură decât jeanşii. Apoi coborî scările grăbindu-se spre restaurantul din hotel. Erau deja mulţi oameni aşezaţi la mese când intră, majoritatea bărbaţi, câţiva în uniforme uzate sau în alte costume potrivite, alţii în cămăşi subţiri. Două femei vietnameze îmbrăcate în *ao daids,* rochii tradiţionale albe, purtate peste pantaloni largi care scoteau în evidenţă siluetele lor graţioase, erau aşezate la o masă. Paxton părea să fie singura femeie din vest în acea încăpere. Într-un colţ îl văzu pe Nigel Aucliffe râzând împreună cu un străin şi cu cei doi oameni pe care îi întâlnise mai devreme în holul hotelului, şi se întrebă dacă nu râdeau de ea. Se simţea foarte novice la tot ce se întâmpla cu ea. Comandă o supă şi o omletă. Prezenţa Franţei era încă vizibilă în decor, mâncare, meniu.

După ce-şi termină omleta şi bău o ceaşcă de cafea, începu să-

şi facă câteva însemnări. Nigel Aucliffe şi grupul lui se opriră la masa ei.

— Bună dimineaţa, din nou.

Ochii lui o tachinau acum şi o privi parcă evaluând-o din nou, iar ceilalţi o priviră şi ei, intrigaţi de salutul sugestiv. Le povestise deja despre ea şi le spuse că e aşa de verde ca frunzele primăvara. Probabil era fiica foarte încăpăţânată a unui om cu relaţii. Îşi imagină că nu va trece mult timp până Vietnamul îi va da câteva lecţii serioase, iar gândul acesta îl amuza foarte mult.

— O mică gustare? Ochii lui păreau să o mângâie şi întreaga lui atitudine o enerva.

— Bună dimineaţa, spuse ea, rece.

Prin salutul lui reuşise să dea de înţeles că petrecuse noaptea împreună cu ea, iar prin răspunsul ei îngheţat Paxton vroia să-i taie iluziile. Îi privi pe cei trei şi pentru că el nu o prezentă, se prezentă singură. Tânărul brunet pe care îl văzuse la sosire era Ralph Johnson din New York şi lucra pentru *„Associated Press";* cel mai În vârstă se numea Tom Hardgood, de la *„Washington Post";* al treilea era Jean-Pierre Biarnet, de la *„Figaro"* din Paris. De la şapte dimineaţa transmiteau relatări despre o importantă întâlnire de presă şi acum luaseră o masă de prânz copioasă. Nigel şi Jean-Pierre tocmai discutau despre faptul că au muncit destul pe ziua de astăzi, când Nigel o văzu apărând în restaurant şi le povesti ce privelişte apetisantă îi oferise de dimineaţă înfăşurată în cearceaf, când el o trezise. Toţi trei erau intrigaţi de ea. Erau destul de bătrâni ca să poată să le fie fiică, ceea ce ar fi negat cu siguranţă dacă cineva le-ar fi atras atenţia. Paxton se ridică, gata de plecare. Era tânără, graţioasă şi pentru o clipă toţi patru avură acelaşi gând. Se lăsă o linişte ciudată. Paxton îi privea, conştientă de gândurile lor şi de statutul ei de novice.

— Ce cauţi aici? o întrebă direct Johnson. Era curios. Ce o adusese în Saigon, aşa cum erau şi ceilalţi, dar el erau prea mândri şi trufaşi ca să o întrebe.

— La fel ca toată lumea. Caut un reportaj. Relatări despre război. Sunt aici pentru o perioadă de şase luni ca să scriu pentru *„Morning Sun",* din San Francisco.

Johnson rămase trăsnit. Era un ziar excelent. Cunoscuse un alt corespondent pe care îl trimiseseră cu un an înainte. Era surprins că de data asta trimiseră fata asta necoaptă, dar probabil exista şi

un alt motiv.

— Ai mai făcut aşa ceva?

Paxton clătină din cap, sinceră, şi pentru o secundă sub masca de curaj arătă speriată. Habar n-avea ce anume trebuia să facă. I se spusese să se prezinte la biroul de aici şi să accepte indiferent ce reportaj i se cerea să facă. Iar Ed Wilson instruise pe toată lumea să nu o lase nici o clipă singură şi să o țină cât mai departe de zona de război.

— Câți ani ai? o întrebă Johnson, direct.

Paxton se gândi să mintă, dar apoi se răzgândi.

— Douăzeci şi doi. Tocmai am absolvit Berkeley. Nu le mai spuse că plecase de la şcoală chiar înainte de terminare. Plăti masa şi ieşiră toți în holul hotelului. Johnson îi zâmbi.

— Şi eu am terminat acolo acum şaisprezece ani, îi spuse el privind-o amuzat. Şi am fost la fel de nepriceput ca tine, când m-au trimis de la *„The New York Times”* în războiul din Coreea. Dar am învățat o grămadă de lucruri pe care nu le-aş fi învățat dacă aş fi rămas într-un birou. Şi surprinse pe toată lumea întinzând mâna şi strângându-i-o pe a ei. Mult noroc, fetițo. Cum ziceai că te cheamă?

— Paxton Andrews.

Au dat toți mâna cu ea şi grupul se destrămă. Nigel şi Jean-Pierre s-au hotărât să nu renunțe totuşi la o zi de muncă şi s-au gândit să plece la Huan Loc să relateze despre nişte manevre. Tom Hardgood urma să plece la cartierul general de la MacVee, din Tan Son Nhut, unde Paxton sosise noaptea trecută, ca să-i ia un interviu generalului Abrams.

— Te duci la birouri acum? o întrebă Johnson]n timp ce ea se pregătea să iasă]n stradă. Hai să te conduc până acolo, spuse el zâmbindu-i din nou.

Biroul *„Associated Press”* era]n clădirea din piață, chiar]n fața statuii puşcaşului marin, care părea să fie un punct de referință pentru toată lumea din Saigon. Biroul AP era chiar într-un colț al clădirii. Acolo o aşteptau noile instrucțiuni. Trebuia să se „orienteze prin Saigon” şi să se prezinte la Biroul de Presă al Armatei, la ora cinci. Ralph Johnson îi spuse că acestea se numeau Nebuniile de la Ora Cinci.

— După cum văd, ori nu prea vor să-ți dea de lucru, ori vor să te țină deoparte. În prima mea zi în Seul, am fost trimis direct pe

linia frontului şi aproape că am fost împuşcat. E o modalitate de a fi prezentat războiului. Pentru tine va fi mai plăcut.

Paxton se simți puțin ofensată.

— Ce sunt Nebuniile de la Ora Cinci?

— Propagandă. Ne spun doar ceea ce vor să auzim, cât de grozav se desfăşoară războiul. Pierdem un deal, pe care nu l-am pierdut de fapt. Câțiva băieți sunt uciși, inamicul a pierdut mult mai mulți; Charlie a capturat echipament de-al nostru, nu-i nimic, era oricum scos din circulație, Numărătoarea morților care face ca lucrurile să sune mai bine decât sunt în realitate, rahatul obişnuit pe care vor ca noi să-l transmitem mai departe pentru ca acasă să se creadă că vom câştiga acest război.

— Şi-l câştigăm? întrebă ea direct.

— Tu ce zici? întrebă el rece. Ochii îi arătau suferința.

— De asta am venit aici. Vreau să aflu adevărul.

— Adevărul? O privi cinic. Adevărul e că n-avem nici o şansă.

Era ceea ce bănuise şi ea tot timpul, ceea ce crezuse şi Peter. Înainte ca locul acesta să-l ucidă.

— Când crezi că vor recunoaşte asta şi vor trimite băieții acasă? întrebă ea cu nerăbdare şi inocență în ochi, dar el clătină din cap exasperat.

— Asta, scumpa mea, e o întrebare de un milion de dolari. Sunt aici o jumătate de milion de soldați, aveam ceea ce se numeşte DMZ, adică nu-l călca pe bătătură pe unchiul Ho, şi o grămadă de puşti care sunt trimişi acasă în saci de plastic. Spunând aceste cuvinte, o văzu tresărind. Dacă te deranjează aşa ceva, ar fi bine să-ți treacă cât mai repede sau mai bine pleacă. Aici nu-i un loc pentru cei care leşină uşor.

Se întrebă dacă îşi dădeau seama ce înseamnă „să se orienteze prin Saigon". Poate nu era decât fiica cuiva care se juca de-a turista. Dar ceva din atitudinea ei îi spunea că s-ar putea să fie vorba de ceva mult mai important. Nu era încă sigur.

— Trebuie să mă întâlnesc cu nişte prieteni, spuse el şi o privi întrebător. Te interesează să vezi ceva din adevăratul Vietnam sau vrei doar să le spui celor de acasă că ai fost aici şi ai văzut cu ochii tăi?

Era o întrebare sinceră, iar Paxton aprecie şansa de a putea dovedi că nu venise aici doar într-o plimbare.

— Vreau să văd adevăratul Vietnam.

Johnson dădu aprobator din cap. Bănuise, în ciuda faptului că era o fată frumoasă, cu păr blond. Nu arăta ca o Doughnut Dollie.

— Mâine mă duc cu o echipă la baza din Nha Trang. Vrei să vii?

Ochii lui o priveau dur, dar Paxton ştia că i se oferă o şansă. Şi el a fost tânăr odată, au studiat la aceeaşi şcoală, iar, dintr-un anume motiv, necunoscut încă, simțea că fata asta merită.

— Mi-ar plăcea foarte mult. Mulțumesc.

— Ai bocanci?

— Mai mult sau mai puțin. Îi cumpărase pe cei mai rezistenți.

— Bocanci adevărați, care să aibă cuie de oțel în talpă, în caz că păşeşti pe țepuşe de bambus. Paxton nu înțelegea, dar el ştia despre ce vorbea. Era în Saigon din 1965. Ce număr porți la pantofi?

— Şapte. Paxton ÎI privi, plină de respect. Dacă va reuşi să facă ceva aici, va fi cu ajutorul lui şi îi era, recunoscătoare.

— Îți fac rost de o pereche.

— Mulțumesc.

Imediat ce spuse asta, el dispăru. Avea o întâlnire cu redactorul adjunct al biroului care se încruntă când Ralph intră înăuntru.

— Ce s-a întâmplat cu tine? Arăți fericit, îl tachină Ralph.

— Şi tu ai fi. Am primit zece telexuri din San Francisco, în săptămâna asta, despre un puşti care e nepotul cuiva. Nu vor să i se întâmple ceva. Nu-l vor niciunde, doar la ceai, la afurisitul de palat. Am destule necazuri în viața mea, fără vizitele unor staruri de cinema plictisite, sau afurisiți de nepoți.

— Linişteşte-te. Poate nu mai vine. Jumătate din puştii ăştia se laudă doar că vor veni, dar până la urmă nu au curajul. Apropo, avem o nouă Doughnut Dollie printre noi.

— Grozav. Exact ce ne lipsea. Ralph, fă un efort şi nu-ți da jos pantalonii. Am nevoie de tine viu încă o lună, dacă mai rezişti.

Zâmbiră. Erau prieteni de ani de zile şi se respectau reciproc.

— Cine-i fata?

— Am uitat. Din Vest. A studiat la acelaşi colegiu, ca şi mine. Arată deşteaptă, dar foarte speriată şi crudă. M-am oferit să o duc la Nha Trang, mâine.

— Pentru cine lucrează?

— Şi asta am uitat. Pare o fată de treabă. Şi dacă nu e, va fi speriată de moarte şi va pleca cu primul avion acasă.

— Ai grijă ce faci. Acolo sus e o zonă fierbinte acum. Dar

priveşte ce-am găsit pentru tine.

Era un document „împrumutat" pe care cineva i-l oferise, indicând enorme cereri de combatanți pentru batalioane abia formate:

— Iisuse! Nimeni nu se trezeşte odată, să trimită copiii ăştia acasă? Ralph Johnson arăta îngrozit, după ce citi documentul.

— Te întrebi ce mai aşteaptă, nu?

— Nu mă mai întreb nimic. Îmi vine să plâng.

Au început apoi să discute despre alte probleme.

Despre un raport referitor la o intensificare a luptelor în Shau Valley, şi câteva zvonuri idioate despre Agentul Portocaliu. Despre călătoria de mâine la Nha Trang, iar fata cea nouă fu imediat uitată.

Ralph Johnson se opri la ceai în suburbia Gia Dinh, pentru a-şi rezolva nişte probleme personale. Pe la ora cinci, era din nou în oraş. Îşi luă corespondența de la birou şi întârzie doar zece minute la Serviciul de Informații, ca să audă noutățile prezentate la Nebuniile de la Ora Cinci. Rapoarte obişnuite. Cine a fost ucis şi unde, pierderi fantastice la comunişti, statistici pe care nimeni nu le mai credea şi nu le crezuse de foarte mult timp, şi un document inamic pe care toată lumea putea să-l examineze. Tom Hardgood era şi el prezent, împreună cu Jean-Pierre. Nigel nu venise. Jean-Pierre îi făcu cu mâna lui Paxton când o văzu. Când întâlnirea s-a terminat, se îndreptă spre ea, observând că era transpirată, obosită şi încă mirată de ce se întâmpla în jurul ei. Îi explică că Nigel plecase la Xuan Loc, dar el preferase să rămână În Saigon.

— Ei bine, mademoiselle, cum ți-a plăcut oraşul? o întrebă el, zâmbind.

Paxton îi zâmbi obosită. Petrecuse două ore vizitând oraşul. Toată după-amiaza a fost chinuitor de cald şi era copleşită de privelişti, mirosuri, zgomotele fără sfârşit şi fumul care îi intrase în ochi, în cartierul chinezesc. Se pierduse de mai multe ori, circulase de două ori cu tricicleta, fusese oprită de mai multe ori de soldați americani şi nu reuşea să se descurce absolut deloc cu cartea ei de expresii vietnameze.

— Nu ştiu dacă mi-a plăcut sau nu, îi răspunse ea sincer întrebându-se la ce serveau întâlnirile astea de la ora cinci. Păreau aşa de bine organizate şi atât de artificiale. Dar dacă vroiai, puteai să rămâi în oraş şi să-ți scrii reportajul pe baza a ceea ce ei îți

spuneau. Însă Paxton nu venise pentru aşa ceva.

— Ce se spune aici e ridicol, te asigur.

Jean-Pierre era încă în uniformă. Îi era cald şi era transpirat. Jean-Pierre era fotograf. Se culcase la patru dimineața, iar după prânzul luat împreună cu ceilalți dăduse de o poveste senzațională.

Un grup de copii au fost uciși de o bombă a teroriştilor, iar fotografiile pe care le făcuse erau înfiorătoare. Încercă să-i explice lui Paxton, iar vocea lui era egală, fără emoții. Nu-şi mai putea permite să simtă nimic. Era prea dureros.

— Un instantaneu mi-a reuşit perfect. Două fetițe moarte ținându-se de mână. Nimic nu tresări în vocea lui. Cei de la ziar vor fi încântați.

— Era ceva oribil să trăieşti aici. Toți o ştiau. Te mânca de viu. Îți rodea sufletul. Şi, totuşi, ştiau că trebuie să fie aici, indiferent de motivele lor.

— De ce ai venit aici? Îl întrebă ea încet, şocată de ceea ce-i spusese, intrigată de ei toți, în timp ce ceilalți treceau încet pe lângă ei doi.

— Pentru că am vrut să văd ce s-a schimbat. Am vrut să ştiu de ce americanii cred că ar putea câştiga aici şi dacă da, cum? Când noi nu am reuşit.

— Şi ei pot câştiga? o întrebare pe care o punea mereu tuturor, dar vroia să afle ce credeau oamenii care vedeau ce se întâmplă aici.

— Nu. Este imposibil, spuse el arătând foarte francez, cred că şi ei ştiu deja, dar nu vor să recunoască. Le e teamă să admită că s-au făcut de râs, că nu pot câştiga, că trebuie să se întoarcă acasă. Nu e ceva american… nu e ceva de care sa fii mândru… ceva care să arate că ai fost totuşi curajos. Şi nouă ne-a trebuit mult timp, îi spuse el încercând să-i explice.

Paxton era de acord. Americanii rămâneau în Vietnam pentru că nu vroiau să-şi piardă prestigiul, pe care oricum îl pierduseră deja. Zilnic însă pierdeau băieți victime ale comuniştilor, ale capcanelor, minelor, a ceea ce se numea „foc amical", ca şi Peter. Ciudat, de când era aici nu se mai gândea la el tot timpul. Nu se gândise la el toată ziua, ocupată să înțeleagă, să vadă, să descopere Saigonul. Într-un fel era o uşurare. Acum că era aici poate durerea va dispărea. Poate va reuşi să-l uite. Poate că până la urmă a avut

dreptate să vină aici.

În timp ce se gândea la toate astea, îl observă pe Jean-Pierre privind-o, zâmbindu-i, neînțelegând ce-i trecea ei prin minte.

— Aici e război. Îți trebuie mult curaj ca sa rămâi. De ce ai venit?

— E o poveste lungă, spuse ea vag, privind în jurul ei.

Ralph plecase deja. Tom Hardgood şi Jean-Pierre au întrebat-o dacă n-ar vrea să bea ceva cu ei la barul *„Terrasse”* de la hotelul *„Continental Palace”*.

— E un local nemaipomenit. Adevăratul Saigon. Trebuie să-l vezi.

— Mulțumesc, spuse ea, timidă, impresionată de ei toți.

Cu toate că Nigel o privea cu superioritate, cel puțin Ralph dorea să-i dea o şansă şi o mână de ajutor, iar Jean-Pierre părea destul de prietenos. Observă că purta verighetă, dar invitația lui i se păru mai degrabă platonică decât sexuală, şi avu dreptate. Când au ajuns la bar, îi povesti despre soția lui, un manechin de succes în Paris.

— Am cunoscut-o când m-am ocupat de revistele de modă, acum zece ani. Apoi am ajuns să mă ocup de treaba asta numită fotojurnalism. Ea crede că sunt nebun. Ne întâlnim în Hong Kong o dată pe lună. Aşa reuşesc să rămân în toate mințile. Nu cred că aş rezista aici fără ea. Cât timp vrei să rămâi aici? întrebă el, curios.

— Şase luni, spuse, ea, curajoasă, părând atât de tânără şi inocentă.

— Ai vreun prieten aici? În armată? o întrebă el zâmbind.

Paxton clătină din cap. Multe femei aveau însă. Cunoştea foarte multe asistente care veniseră aici pentru că prietenii lor au fost trimişi în Vietnam. Dar mai devreme sau mai târziu, toate ajungeau să regrete. Locul ăsta îți sfâşia inima, prietenii erau răniți sau ucişi şi trimişi înapoi în State, iar fetele rămâneau chinuindu-se să ajute copiii mutilați. Unele simțeau că nu mai pot pleca, altele plecau, în cele din urmă, dar nici un om nu mai era acelaşi.

— După ce ai fost aici, spuse el, nu uiți locul ăsta niciodată.

Paxton îl aprobă. Se aşezaseră la o masă de pe terasă, iar în jurul lor era plin de cerşetori fără picioare, târându-se ca insectele printre mese. La început nu înțelese ce se întâmplă, crezu că

căutau ceva, apoi brusc, unul dintre ei ridică capul şi o privi. Jumătate din faţă dispăruse, avea doar un ochi, nici un braţ şi, privind-o, începu să geamă. Paxton aproape leşină. Jean-Pierre îl îndepărtă cu mâna. Apoi privi înfiorată cum lustragii, prostituate, vânzători de droguri şi alţii de teapa lor încercau să-i acosteze. Iar peste tot, mirosul de flori, carburant, vocile, claxoanele, strigătele, maşinile, bicicletele, oamenii. Un circ ambulant.

— Îmi pare rău, îşi ceru ea scuze pentru slăbiciunea ei.

— Va trebui să te obişnuieşti. Sunt multe lucruri deosebite în Saigon. Poţi să te prefaci că nimic nu se întâmplă, apoi, într-o zi, explodează o bombă, un bar sare în aer, unul dintre prietenii tăi este rănit, sau vezi copii sângerând pe stradă, strigând după mama lor, zăcând în faţa ta, ucişi de o bombă a Viet Congului. Nu poţi să te ascunzi întotdeauna. Iar în Nord e mai rău. Mult mai rău. Acolo vezi într-adevăr războiul.

O privi atent pe deasupra mesei, curios, ar fi putut fi propria-i fiică.

— Eşti sigură că vrei să fii aici?

— Da, spuse ea încet dar ferm, sigură de ea acum că se afla aici, deşi îi venea să plângă văzând copiii fără picioare şi ceilalţi cerşetori.

Era aici doar de câteva ore. Mai exact paisprezece.

— De ce? întrebă el tăios.

Paxton se hotărî să fie sinceră cu el, cum fusese şi cu băiatul din avion.

— Cineva pe care l-am iubit foarte mult a murit aici. Am vrut să văd de ce. Am vrut să înţeleg de ce a murit. Să spun adevărul despre război prin articolele pe care le voi scrie.

— Eşti foarte tânără şi idealistă. Nu-i va păsa nimănui. Când vei plânge în întuneric, nu te va auzi nimeni. Vrei să trimiţi un mesaj de aici... dar cui? Pentru prietenul tău e prea târziu. Iar pentru ceilalţi? Dacă trebuie, vor continua să vină aici, unii vor trăi, alţii vor muri. Nu poţi face nimic ca să schimbi lucrurile.

Vorbea ca şi cum nu mai exista nici o speranţă, dar Paxton nu-l crezu.

— Atunci, de ce eşti tu aici? ÎI privi în ochi, iar el se întrebă dacă ar accepta să se culce cu el. Ştia că şi Nigel o dorea. Ralph o avea pe France şi băieţelul... şi, bineînţeles, el o avea pe soţia lui, în Paris. Era atât de departe, iar fata asta era proaspătă, pură,

plină de idealuri, curată şi totuşi atât de puternică şi sigură de ea. Zâmbi. Paxton îl întrebă de ce anume, iar el izbucni în râs.

— Pentru că îmi aminteşti de... Ioana d'Arc. Credea în aceleaşi lucruri ca şi tine. În adevăr, în puterea sabiei ridicate în numele Domnului, în libertate.

— Şi avea dreptate, spuse Paxton, zâmbind. Dar nu mi-ai răspuns la întrebare. Era jurnalistă la urma urmei. Cerceta oraşul şi oamenii din el.

— De ce sunt aici? Nu ştiu, ridică el din umeri arătând şi vorbind ca un galez. Am fost curios, am vrut să văd, aşa că am venit pentru *„Le Figaro".* Apoi am rămas, pentru că m-a intrigat. Am vrut să văd până la capăt... îmi place aici. E un loc păcătos, dacă vrei să fie. Îmi plac prietenii mei. Şi poate... ridică nepăsător din umeri, poate ca tuturor bărbaților îmi place primejdia. Paxton, nu lăsa bărbații să te mintă. Tuturor ne place să ne jucăm cu puştile, să pretindem că avem un inamic, că trebuie să cucerim un deal de la un prieten, sau o casă, sau un munte... sau o țară. Ne place... are înțeles pentru noi... până ne ucide. Exista mult adevăr în ceea ce spunea el, Paxton ştiu instinctiv.

— Merită să mori pentru asta?

— Nu ştiu, spuse el zâmbindu-i trist. Întreabă-i pe cei care au murit... oare ce-ți vor spune?

— Cred că-mi vor spune că nu merită, zise ea filozofic, dar el nu era de acord..

— Asta pentru că eşti femeie. Poate pentru ei a meritat, continuă Jean-Pierre, căruia îi plăcea să discute, să analizeze, să filozofeze. Dar pentru o femeie nu merită niciodată. Cei care mor sunt fiii, iubiții, soții lor. O femeie nu poate decât să piardă într-un război, pentru ea nu e nimic interesant. Fețele femeilor pe care le fotografiez poartă urmele durerii, ținându-şi în brațe copiii morți, bărbații morți. Nu le pasă dacă mor şi ele. Cred că, de fapt, sunt mult mai curajoase decât bărbații. Dar nu suportă să-i piardă pe cei pe care i-au iubit. Vocea îi deveni mai blândă. Şi tu? Băiatul pe care l-ai iubit? A fost un iubit sau un prieten? Jean-Pierre era curios.

— Amândouă, spuse Paxton, simțindu-se mai calmă acum. Urma să ne căsătorim. Am fost împreună timp de... patru ani... şi ar fi trebuit să mă căsătoresc cu el. Privi în altă parte, simțindu-se încă vinovată că nu o făcuse. Ar fi trebuit... dar n-am făcut-o.

Vocea i se frânse. Jean-Pierre îi atinse brațul.

— Dacă nu ai făcut-o, înseamnă că aşa ți-a fost scris. Prima mea soție a murit într-un accident. Într-un avion în care ar fi trebuit să fiu şi eu. Am pierdut avionul. Ea a plecat singură şi a fost ucisă în Spania. Întotdeauna mă voi simți vinovat. Ea vroia copii, eu n-am vrut niciodată. Apoi m-am gândit că dacă am fi avut un copil, aş mai avea încă o parte din ea. Dar ştii, n-a fost să fie aşa.

— Acum ai copii? întrebă Paxton, blând.

El clătină din cap zâmbind.

— Suntem căsătoriți doar de doi ani. Soția mea are douăzeci şi opt de ani. Vrea să-şi termine cariera de manechin înainte de a avea copii.

Şi dacă se va întâmpla ceva, se întrebă Paxton, vor regreta oare? Oare avea Gabby dreptate, cu viața ei simplă de femeie căsătorită, cu copii frumoşi? Era ea nebună pentru că venise aici? Jean-Pierre avea dreptate, că nu a fost destinul ei să se căsătorească cu Peter? Sau se va simți vinovată tot restul vieții?

— Câți ani ai, Paxton? o întrebă tot mai atras de ea pe măsură ce bea mai multe pahare de Pernod. La sfârşit, trecu pe Scotch, iar Paxton pe apă.

— Douăzeci şi doi, îi răspunse ea.

— Eu am de două ori anii tăi, spuse el zâmbind. Nu părea să-i pese prea mult. Cred că pot afirma fără să greşesc că eşti cea mai tânără jurnalistă din Saigon. Şi, cu siguranță, cea mai frumoasă, spuse el ridicând paharul îl cinstea ei.

— Şi încă nu m-ai văzut dimineața, spuse ea de dragul conversației, iar o voce din spate o luă prin surprindere.

— Dar eu te-am văzut.

Paxton se întoarse. Era Nigel.

— Aş zice că eşti foarte drăguță dimineața.

— Nu chiar, zâmbi Paxton, uşurată că apăruse lângă ei. Jean-Pierre băuse cam mult şi părea că va începe să-i facă avansuri după următorul pahar. Am crezut că ai plecat la Xuan Loc.

— M-am hotărât să plec mâine. De fapt, întâlnise o târfă atrăgătoare şi amânase călătoria pe a doua zi. Ați mâncat deja? Sper că nu, sunt mort de foame şi nu vreau să mănânc singur.

— Nu, încă n-am mâncat, spuse Jean-Pierre. Era ora nouă seara, dar Paxton încă nu-şi revenise după lunga călătorie. Unde

vrei să mâncăm?

— Nu ştiu! Ce-ar fi să înfulecăm ceva repede şi apoi că mergem la Clubul de Noapte Roz ca să dansăm?

Nigel nu o scăpa din ochi pe Paxton. Târfa îi oferise doar o mângâiere temporară. Dar Paxton îşi privi ceasul. Trebuia să se scoale la ora patru, a doua zi dimineața.

— Nu cred că pot. Ralph Johnson vine după mine mâine, la cinci dimineața.

— Ce pune la cale? Nigel era dezamăgit, iar Jean-Pierre era prea beat ca să-i mai pese. Mai avea doar o săptămână până la întâlnirea cu soția sa. Mai era destul timp ca să o seducă pe Paxton.

— Mergem la Nha Trang cu o echipă de filmare, explică ea.

— E fierbinte acolo sus, spuse Nigel încruntându-se, apoi îşi aminti ce crudă şi neştiutoare e Paxton, şi nu mă refer doar la vreme. Foarte mulți comunişti în zona aceea. Ai grijă de fundulețul tău. Pentru că, după cum îl cunosc eu pe Johnson, n-o să aibă grijă de tine. Va scrie reportajul şi dacă moare. A fost rănit de două ori şi cred că acum vânează un premiu *Pulitzer*[7], chiar dacă nu vrea să recunoască.

Paxton zâmbi gândindu-se la rivalitatea profesională dintre ei, atât de evidentă.

— Voi fi atentă.

— Vă întoarceți mâine seară? Nigel era tot mai intrigat de ea. Era o fată atât de frumuşică.

Paxton însă nu era interesată de el, de nici unul din ei. Nu de asta venise în Saigon. Venise să învețe tot ce se poate şi să scrie articole cât mai interesante pentru ziarul ei. Erau aici o grămadă de bărbați dacă şi-ar fi dorit unul.

— Nu ştiu când ne vom întoarce, răspunse ea întrebării lui Nigel, Ralph nu mi-a spus. Mi-ar fi-spus dacă nu ne întoarcem, nu?

— Nu neapărat, râse Nigel.

S-au ridicat în picioare, iar mişcarea lor a atras spre ei cerşetorii. Nigel şi Jean-Pierre îi îndepărtară. Lui Paxton i se frânse inima văzând o fetiță fără picioare, trasă într-un cărucior de un frățior mai mic. Privi în altă direcție, incapabilă să mai reziste. Nu

[7] Premiul *Pulitzer* se acordă anual în S.U.A. pentru literatură şi ziaristică.

puteai să schimbi nimic pentru ei, nu puteai să îndepărtezi războiul, nu puteai să le dai picioarele înapoi.

— Ar trebui să scrii un articol despre Quakeri, îi sugeră Jean-Pierre, după ce au plecat. Comitetul Prietenilor Americani are un centru extraordinar. Oferă proteze acestor copii. Am făcut nişte fotografii fantastice acolo. Este de-a dreptul incredibil ce au reuşit să facă.

— Mă voi interesa. Mulțumesc.

Le zâmbi la amândoi, le mulțumi pentru invitație, iar ei au condus-o până la hotel înainte să meargă la un alt bar ca să bea mai mult. S-au hotărât să renunțe la cină deocamdată şi să continue cu băutura, dacă ea nu venea cu ei. Când ajunse la hotel, Paxton văzu mai multe cupluri frumos îmbrăcate urcând la etajul superior, unde se afla restaurantul de lux. Era prea obosită să se gândească la mâncare. Intră în camera ei, se întinse pe pat şi adormi imediat după ce fixă ceasul să o scoale dimineața, fără să se mai dezbrace.

Şi i se păru că ceasul sună doar peste câteva momente. Un bâzâit ciudat, visa că o urmăresc insecte, apoi albine, încerca să scape urcându-se într-o tricicletă, dar conducătorul nu înțelegea unde vrea să meargă. Bâzâitul continua şi în cele din urmă deschise ochii privind prin cameră. Era încă întuneric. Făcu un duş, se spălă pe cap, trase pe ea un fel de salopetă cumpărată special pentru astfel de ocazii, de un kaki verzui, şi îşi încălță cizmele ei, în caz că Ralph ar fi uitat să-i aducă altele.

La cinci fix a coborât scările în holul pustiu. Străzile erau deja pline de oameni. Femeile purtau pălării ascuțite, numite *non la,* şi erau îmbrăcate în grațioasele *ao dais.* Ieşi afară şi mirosi aerul. Acelaşi parfum puternic de fructe şi flori, de carburant şi fum, fum care părea să nu dispară niciodată de deasupra oraşului. Auzi paşi în spatele ei. Se întoarse şi îl văzu pe Ralph coborând scările hotelului, într-o uniformă de soldat, cu nişte bocanci în mână, exact ca aceia pe care îi avea în picioare. Purta o vestă grea şi îi întinse şi ei una, împreună cu bocancii.

— Ai făcut rost de ei! Mulțumesc. Paxton era uimită.

— N-a fost nici o problemă.

Nu era dificil să-i găseşti. Îi cumpărase de la bursa neagră, de unde puteai cumpăra orice, de la tampoane de vată, până la ciorapi de nylon şi echipament militar. Tot ce se putea fura de

undeva.

— Ți-am adus şi o vestă anti-glonț. N-ar fi rău să o porți, dacă nu va fi prea grea pentru tine.

Îi mai întinse şi o cască de protecție, apoi o ridică în camionul care îi ducea până la şoseaua principală şi apoi mai departe, până unde vroiau să meargă. Aveau cu ei un şofer al armatei. Echipa lui Ralph era formată din patru oameni, doi operatori, un sunetist şi un asistent. O prezentă pe Paxton tuturor, iar pentru ea toți arătau ca nişte soldați americani. Toți erau îmbrăcați în uniforme de camuflaj, bocanci şi caschete. Sunetistul râse nervos, privind în jurul lui. Asistentul desfăcu un termos mare de cafea.

— La naiba, dacă ne prind comuniştii pe drum, o să creadă că au capturat un camion plin cu soldați. O privi pe Paxton, care era îmbrăcată ca şi ei. N-ai cumva nişte pantofi cu tocuri în poşetă?

— Sunt prea înaltă. Nu port tocuri.

Au izbucnit în râs.

Au urmărit cum răsare soarele, pe măsură ce se îndepărtau de Saigon. Paxton, în sfârşit, îşi dădu seama de ce toată lumea vorbea despre frumusețea țării. După ce au ieşit din oraş, vegetația a devenit luxuriantă şi verde, iar o anumită delicatețe şi simplicitate a peisajului îi amintea de picturile pe stampe. Apoi, ici-colo, puteai vedea craterele bombelor sau copii stând pe marginea drumului sprijinindu-se în cârje.

Grupul rămase tăcut. Paxton era copleşită de atâta frumusețe, roşul pământului, verdele puternic. Nu-şi putea desprinde privirile de la peisajul din jurul ei. În cele din urmă, Ralph se aplecă pe spate în scaunul lui şi îi oferi nişte gogoşi.

— Frumos, nu?

— Înțeleg, în sfârşit, ce mi s-a povestit. Saigonul e foarte diferit.

Fusese frumos cândva, când francezii au fost acolo, dar acum era murdar, zgomotos, corupt, plin de târfe şi derbedei. Aici era o frumusețe naturală pe care Paxton nu o mai văzuse nicăieri, o frumusețe care o mişcă profund. Dar chiar şi aici se vedeau urmele războiului.

— Am fost aici când au dat foc localității Ben Suc, acum un an şi jumătate… un loc magnific. A fost o crimă că i-au dat foc.

— De ce au făcut-o?

— Pentru a-i scoate din ascunzători pe comunişti, pentru a le tăia aprovizionarea cu mâncare, locurile unde se puteau ascunde.

De cele mai multe ori, însă, nu-i poți deosebi pe cei buni de cei răi. Aşa că au ars totul şi au transformat locul într-o parcare. Pretind ca le-au dat locuințe tuturor, dar nu poți înlocui o astfel de aşezare. Era foarte frumoasă, veche, şi au mutat pe toată lumea în colibe, la Quouset.

Aşa o întâlnise el pe France, dar nu spuse nimic. Încă nu o cunoştea bine pe Paxton.

— Cum te-ai distrat ieri? o întrebă el.

— Bine. Am dat târcoale oraşului şi m-am rătăcit mai tot timpul.

Îi zâmbi şi se hotărî să-şi desfacă părul.

— Nebuniile de la Ora Cinci sunt nişte mari tâmpenii, nu-i aşa? Ce urmăresc de fapt?

— Cred că ei le numesc RP, adică relații cu publicul. Un alt cuvânt potrivit ar fi propagandă, din punctul nostru de vedere.

— Ce rost are?

Paxton era necăjită. Venise aici ca să afle adevărul, nu să fie minținită. În timp ce vorbeau, îşi scoase casca şi îşi prinse părul într-o coadă de cal. Era prea cald ca să mai ai păr pe cap, darmite să-ți atârne pe spate sub cască.

Ralph râse.

— Ne oferă subiecte pentru articolele noastre când nu găsim altceva mai interesant despre care să scriem, ceea ce nu se întâmplă prea des. Prietenii mei de la birou erau înnebuniți ieri din cauza nepotului cuiva care urmează să sosească aici şi pentru care toată lumea a primit instrucțiuni să-l ferească de probleme.

— Ce caută aici? întrebă Paxton amuzată.

— Nu ştiu. În vizită, probabil. Nu cred că e prea deştept. Vietnamul e un loc de care e mai bine să te fereşti.

Paxton îl privi direct, în timp ce ceilalți discutau despre altceva.

— Asta înseamnă că şi eu sunt tâmpită?

— Poate, îi spuse Ralph sincer, aşa cum va fi întotdeauna cu ea. Dar cred că eşti totuşi diferită. O să-ți spun ce cred când se va termina ziua de astăzi. Cred însă că eşti una din persoanele acelea trăznite care vor cu orice preț să fie jurnalişti, care vor să afle adevărul chiar dacă asta îi va ucide până la urmă.

— Mulțumesc, spuse Paxton, simplu, şi îşi puse din nou cascheta pe cap, terminându-şi de băut ceaşca de cafea.

S-au oprit pentru scurt timp la Ham Tan, apoi şi-au continuat

drumul prin Phan Rang şi Cam Ranh. În depărtare se auzea focul mitralierelor. Ca sunetul tunetului care vine dinspre munți. Şoferul camionului era permanent în contact radio cu baza lui din Nha Trang şi îi preveni despre sosirea lor. Se îndreptau spre o bază militară puternic atacată şi urmau să intre în ea prin partea din spate. Se gândeau că sunt în siguranță pentru că baza era bine protejată şi bine înarmată, dar toată săptămâna se trase în ei şi asta era povestea, articolul pe care Ralph îl voia cu orice preț. Se chinuise toată săptămâna să primească permisiunea de a veni aici.

— Mi se transmite prin telefon că zona e foarte fierbinte, explică şoferul, iar Paxton ştia deja că fierbinte se referă la Viet Cong şi niciodată la starea vremii. Vremea în sine era cumplită şi se întreba cum va reuşi să respire când va ajunge acolo. Când s-au apropiat de bază li s-a spus să se lase în jos pe scaunele lor, să-şi păstreze vestele anti-glonț şi caschetele de protecție. Era ora şapte dimineața. Au fost opriți cam la doi kilometri de îndepărtata bază militară spre care se îndreptau.

— Am venit cu nişte jurnalişti, le explică şoferul soldaților de pază, foarte bine înarmați. Purtau mitralierele M-16, despre care Paxton ştia deja de la Ralph că erau inferioare celor sovietice AK-47 pe care le aveau cei din Viet Cong, pentru că cele americane se blocau dar ale lor nu.

Soldații au privit înăuntrul camionului. Paxton recunoscu în depărtare sunetul pistolului mitralieră M-60 şi al mortierelor. Încercase să se informeze, dar era cu totul altceva să le vezi în acțiune, era înfiorător. Inima îi bătea tot mai tare, mai ales când soldații s-au oprit la ea continuând să-l ia la întrebări pe şofer.

— Şi Delta Delta?

Şoferul zâmbi.

— Ca şi ceilalți. Jurnalistă, nu? se întoarse şi îi zâmbi lui Paxton.

— Exact. De la *„Morning Sun”,* din San Francisco. Începu să scotocească după hârtiile ei dar li se făcu semn să pornească mai departe. Şoferul şi Ralph au schimbat un zâmbet între ei. Paxton se întrebă ce îşi comunicau.

— Despre ce a fost vorba? Ce-i cu Delta Delta asta?

— O vei auzi deseori cât timp vei rămâne aici, rânji Ralph.

— Ți-au spus şi ție aşa la început? întrebă ea, inocentă, şi toți izbucniră în râs.

— Nici o şansă, scumpo. Mai bine îţi explic ce înseamnă. Delta Delta sunt semnalele radio pentru D-D, adică Doughnut Dollie.

Toată lumea din camion râse cu poftă. Paxton ar fi vrut să le tragă câte un picior la fiecare.

— La dracu! N-am făcut tot drumul până aici ca să ofer la toată lumea gogoşi!

— Dragă fată, nu-i dezamăgi!

Şoferul chicoti. Paxton râse şi ea. Era enervant să fii tratată ca o regină a frumuseţii care abia aşteaptă să fie admirată.

— Delta Delta, ce tâmpenie!

Toţi ştiau că „Doughnut Dollies" erau femei de treabă care ajutau la ridicarea moralului trupelor, dar nu era totuşi un compliment pentru Paxton.

— O să te obişnuieşti, râse Ralph, iar Paxton îl ameninţă cu pumnul.

Câteva minute mai târziu li s-a spus să rămână jos pentru că obuzele artileriei începură să şuiere deasupra capetelor lor. Au coborât foarte precauţi din camion când li s-a spus, iar operatorii şi sunetistul au început să-şi asambleze echipamentul. Ralph le explica ce aştepta de la ei. După ce se consultă cu câţiva dintre soldaţi, şoferul îi spuse lui Ralph care dintre intrările în bază erau sigure. Dar după zgomotele care se auzeau, nici una nu părea să fie prea sigură. Un tânăr soldat negru veni în fugă spre ei şi le spuse ceea ce ştiau deja, că situaţia e „fierbinte, fierbinte, fierbinte". Apoi o privi curios pe Paxton.

— Hei, de unde ai apărut? şopti el, după ce toţi s-au întins pe jos lângă camion.

Paxton nu prea era atentă. Ralph tocmai îi confirmase că ceea ce auzea era sunetul mortierelor. Armata sud-vietnameză, ARVN pe scurt, sprijinea trupele americane. Dar americanii preferau să se bazeze pe puterile lor. După părerea lor, soldaţii lor erau întotdeauna mai buni şi luptau împotriva armatei nord-vietnameze, NVA, şi a celor din Viet Cong, care erau doar nişte ţărani, dar foarte curajoşi.

— Sunt din Savannah, spuse ea, încercând să pară cât mai calmă.

— Zău? Şi eu, spuse el, şi îi dădu adresa lui care pentru Paxton nu însemna mare lucru. Îi zâmbi amintindu-şi de Queenie.

— De cât timp eşti aici? îl întrebă ea curioasă.

— În Vietnam? rânji el, mai am doar două săptămâni de stat aici. Dacă reuşesc să-mi port de grijă încă două săptămâni, voi lua pasărea libertății până acasă, în Georgia.

Dacă mai avea două săptămâni, însemna că se afla aici de 380 de zile, cu 375 de zile mai mult decât Peter.

— Cum te numeşti? o întrebă el. Era aşa de frumoasă şi nu-şi dorea decât să stea de vorbă cu ea, să o atingă. Avea deja o prietenă acasă, dar asta nu-l putea opri să vorbească cu Paxton.

— Paxton.

— Zău? o privi amuzat.

Ralph întoarse capul şi-i spuse ferm să rămână întinsă la pământ.

Mai târziu, au fost lăsați să intre în bază. O privelişte incredibilă, valea pitorească, verde şi foarte frumoasă, plină de fum din cauza schimbului continuu de focuri. Unele avioane zburau foarte jos, iar în depărtare altele aruncau bombe. Soldații le numeau „păsări care aruncă ouă". Comandantul bazei veni să-l întâmpine pe Ralph şi echipa lui. Ralph avu grijă să i-l prezinte şi lui Paxton.

— Din San Francisco? spuse el mestecând un trabuc. Un oraş grozav. Eu şi soția mea îl iubim foarte mult.

Toată lumea pe aici avea câte o preferință. San Francisco, Savannah, Nordul, Sudul, New Jersey, nu avea importanță de unde ai venit. Erai în viață, erai nou-venit, toți erau disperați să ajungă acasă, încât simplul fapt că puteau să te atingă însemna foarte mult pentru ei.

— Am avut multe probleme în ultimul timp, Armata nord-vietnameză încearcă să treacă de noi, dar n-avem de gând să o lăsăm. Am păstrat zona asta anul trecut, apoi am pierdut-o. Acum am cucerit-o din nou şi nu o vom lăsa să ne scape.

Paxton nu putu să nu se întrebe câte vieți omeneşti îi costase. Cucerirea unui deal, a unei văi, a unui sat însemna importante pierderi de oameni. Atât de mulți morți, atât de mulți răniți. Le explică din nou că se descurcau destul de bine. Pierduseră până acum doar cinci băieți şi vreo doisprezece erau răniți. Ce era atunci „destul de bine"? se întrebă Paxton. Doar cinci băieți? Dar care cinci? Cum îi alegeai? Cum îi alegea Dumnezeu? Şi de ce îl alesese pe Peter?

— Ați dori să vă apropiați? Cad multe obuze, aşa că rămâneți

lângă soldați.

Ralph era mulțumit. Dorea ca aparatul de filmat să ajungă cât mai aproape de câmpul de luptă, ca să poată înregistra mişcările de înaintare. Au rămas acolo toată după-amiaza, întorcându-se doar pentru a mânca ceva, înainte de a continua observarea zonei de luptă. Până acum nimeni nu fusese rănit. O zi destul de calmă. Îşi păstrau implacabili poziția. Din când în când, unii soldați susțineau că au văzut vietnamezi. Dar adevărul era că nu puteau să-i vadă. Nu puteai vedea nimic, doar fum, focuri de armă şi tufişurile.

— Ei bine, fetițo? Cum te simți? Ai ajuns unde ai vrut, spuse Ralph, aşezându-se lângă ea ca să fumeze o țigară şi să-şi termine ceaşca de cafea.

— Cum te-ai simțit când *„The Times”* te-a trimis în Coreea?

— Am făcut pe mine de frică, rânji el.

— Exact, spuse ea zâmbindu-i nervos. De azi dimineață o durea stomacul.

— Ai mâncat ceva? o întrebă el. Paxton clătină din cap. Ar trebui. Ajută. Trebuie să mănânci şi să dormi, indiferent ce se întâmplă aici, altfel devii neatentă şi faci vreo prostie. Rămâi cu picioarele pe pământ. E cel mai bun sfat pe care ți-l pot da.

Paxton îi era foarte recunoscătoare. Era un tip simpatic şi un reporter extraordinar. Îşi dădea seama de ce ceilalți erau invidioşi. Era foarte bun şi în continuă alertă căutând mereu subiecte noi.

— Mulțumesc pentru bocanci, îi spuse. Ralph o bătu uşor pe umeri.

— Cascheta pe cap, capul jos şi totul va fi în regulă.

Spunând astea, plecă din nou, urcându-se în nişte copaci în spatele unor soldați. Paxton se întrebă dacă îl admiră sau îl consideră nebun. Tocmai când gândea asta, se auzi o explozie îngrozitoare. Operatorii o luară la fugă spre locul unde îl văzuseră pe Ralph, urmați de sunetist. Fără să se gândească la nimic altceva decât la el, Paxton o luă pe urmele lor. Când ajunse acolo, soldații zăceau la pământ. Ralph ținea în brațe un soldat cu pieptul sfâşiat.

— Avem nevoie de doctori, spuse el, calm şi ferm. Cineva o luă la fugă şi brusc, prin fum, se auzi un operator radio chemând ajutor.

— Am şase oameni aici, spuse el vorbind la aparat.

Stând acolo, Paxton simți cum unul dintre ei o atinge. Un braț îi dispăruse şi era acoperit de sânge. Avea o față de copil şi o privi spunând: mi-e sete.

Paxton avea un bidon la ea, dar nu era sigură dacă e bine să-i dea apă. Dacă nu avea voie să bea? Dacă îi dădea să bea şi asta îl va ucide?... De undeva au apărut doi doctori şi un preot cu o caschetă pe cap, ataşat unității. Au trecut pe la cei ce erau răniți. Dar băiatul din brațele lui Ralph era deja mort.

— Mi-e sete.

Nimeni nu venise la cel de lângă ea care o privea chinuindu-se.

— Cum te numeşti? o întrebă el.

— Paxton.

Îl mângâie pe față, iar el îşi lăsă capul în poala ei, în timp ce sângele îi curgea pe picioarele ei, Paxton încercă să se convingă că nu-l simte.

— Mă numesc Paxxie, spuse ea îndepărtându-i încet părul de pe față, rezistând tentației de a se apleca să-l sărute pe obraji ca pe un copil, plângând pentru el. Încercă să-i zâmbească printre lacrimi.

— Pe tine cum te cheamă? întrebă ea ca să-l facă să vorbească.

— Joe.

Vocea ăi suna vag din cauza sângelui pierdut şi a şocului. Închise ochii.

— Haide, Joe, trezeşte-te... nu poți să adormi acum... aşa... deschide ochii.

Îi zâmbi. În jurul lor toți se mişcau rapid. Încercau să ducă răniții într-un luminiş. Îi ajuta preotul, Ralph şi operatorii. Unul dintre doctori lovea pieptul unui rănit. Peste un minut se auzi elicopterul zburând deasupra lor, dar se trăgea în el din tufişuri şi trebui să se îndepărteze. Doctorul care lovise pieptul rănitului strigă: La dracu! ÎI pierduse.

— De unde eşti, Joe?

— Miami, spuse el în şoaptă.

— Miami. Grozav.

Paxton avea ochii plini de lacrimi, simțea un nod în gât, îi era greață, iar picioarele îi erau acoperite de sângele lui. Lângă ea, aşezat pe iarbă, operatorul radio îi spunea pilotului elicopterului să plece. Era prea fierbinte situația aici.

— Pe dracu, o să mai încerc o dată, se auzi vocea lui. Câți ai

acolo jos? O voce calmă şi puternică. Nu pleca fără să ridice răniții.

— Mai am încă patru care au nevoie de tine.

Tocmai când spuse asta, se auzi o nouă explozie îngrozitoare.

— Fir-ar să fie, spuse cineva.

Doctorii o luară la goană în altă parte. Cineva veni înapoi ca să-l informeze pe operator despre situația răniților.

— Sunt nouă acum. Mai am încă cinci pentru tine, Niner Zulu. Poți să trimiți o altă pasăre aici, cât mai repede? Sunt câțiva care nu pot aştepta prea mult.

Paxton închise ochii, ascultând. Ştia că unul dintre cei care nu mai pot aştepta era băiatul din brațele ei. Încercă să prindă privirea operatorului, dar acesta era prea ocupat cu telefonul. Ralph şi ceilalți din echipa lui erau plecați în altă parte.

— Eşti O.K.? întrebă cineva, trecând pe lângă ei, iar Paxton îi răspunse, spre surprinderea ei:

— Da, sigur. Nu-i aşa, Joe?

Leşinase din nou. Paxton îi atinse obrazul încercând să nu privească la brațul care nu mai era la locul lui, la ciotul care sângera pe pământul din jurul ei. Se gândi să-i facă un bandaj, dar nu ştia cum şi nu vroia să-i facă ceva rău. În sfârşit, un doctor apăru lângă ei.

— E în regulă, băiete. Apoi o privi pe Paxton. Şi tu eşti în regulă.

Paxton văzu că cel care o liniştea era băiatul din Savannah şi i se păru că sunt prieteni vechi.

— EI e Joe. Încercă să fie calmă, dar privi îngrijorată la cotul care sângera, când elicopterul apăru din nou deasupra lor. I se auzea vocea la telefonul operatorului radio de lângă ea.

— Sunt Niner Zulu. Încercăm să pătrundem. Dar nu putem sta mult. Aruncă-i înăuntru cât de repede poți, şi să decolăm rapid.

— Rahat! spuse cineva. Cum dracu îşi imaginează că o să-i „aruncăm înăuntru”? întrebă cel de la radio pe oricine îl putea auzi.

— Nu te necăji, îi răspunse unul dintre soldați. Dacă mai stă mult, nu vom mai putea.

Din al doilea grup de răniți doi muriseră deja. Mai aveau doar şapte de transportat. În total, patru morți. O zi împuțită, după ce începuse atât de bine.

Un elicopter apăru deasupra lor şi rămase destul timp pentru ca

oamenii să poată duce patru răniți la bord, apoi veni un altul pentru ceilalți. Paxton privi cum doi soldați îl transportă pe Joe şi se trezi rugându-se tare ca să scape. Întorcându-se, dădu brusc cu ochii de alți doi zăcând la pământ, cu privirea goală îndreptată spre cer. Se îndepărtă poticnindu-se şi vomită în tufişuri. Ralph o găsi puțin mai târziu, palidă şi distrusă. Pantalonii îi erau plini de sânge, chiar şi părul îi era mânjit de sânge închegat.

— Nu te necăji, fetițo, mie mi s-a făcut rău în fiecare zi timp de şase luni, când am fost în Coreea.

Suspină şi se aşeză pentru un minut lângă ea. Situația era mai calmă, dar peste tot se vedeau urmele luptei şi morții. Cel puțin acum, obuzele nu mai cădeau atât de des. Ralph se gândea să se întoarcă în Saigon în seara aceea.

— S-au întâmplat multe, nu? Avem despre ce scrie! Paxton îl privi înmărmurită.

— Să scriem? Brusc îşi aminti de Jean-Pierre şi instantaneul lui perfect „fetițe moarte ținându-se de mână". Nu-l va uita niciodată.

Ralph îi replică iritat.

— Nu eu am început acest război. Am venit să relatez despre el. Şi poate dacă voi reuşi să îngrozesc oamenii, îl vor opri. Dar dacă ai venit aici pentru petreceri la clubul ofițerilor, ai greşit locul. Războiul ăsta nu-i frumos. Şi dacă vrei să auzi doar râsete, aşteaptă până vine Bob Hope să distreze trupele de Crăciun.

— La mai du-te la dracu! Era nervoasă şi obosită, deprimată şi scârbită de tot ce văzuse. Sunt aici din aceleaşi motive ca şi tine.

— Nu mai spune! Bun! Pentru că războiul ăsta are nevoie de mai mulți oameni ca tine şi ca mine. Oameni care să vrea să spună adevărul despre ceea ce văd, poate chiar să moară pentru asta. Oameni care să nu se teamă de adevăr. Pentru asta eşti aici?

Paxton îl privi, dușmănos. Ralph ştia că o necăjeşte, dar îi plăceau reacțiile ei. Era o fată dură, puternică, curajoasă şi îi păsa de ce se întâmplă în jurul ei. Îi plăceau multe lucruri la ea. Era „a-ntâia" după cum spuneau bărbații dacă le plăcea ceva.

— Da, de aceea sunt aici, spuse Paxton privindu-l furioasă. Sunt aici ca să spun afurisitul de adevăr despre războiul ăsta urât. Ca şi tine, deşteptule.

— E singurul motiv? o întrebă el aspru, după ce amândoi s-au mai calmat puțin.

Paxton îi spuse ceea ce-i povestise şi lui Jean-Pierre despre

Peter.

— Logodnicul meu a murit aici acum două luni. Ralph tăcu. Apoi, după un timp destul de îndelungat, o privi în ochi şi îi spuse ceva ce o şocă.

— Uită-l.

— Cum poți să spui aşa ceva? Era îngrozită şi jignită.

— Pentru că indiferent care este motivul care te-a adus aici, va trebui să-l uiți, dacă vrei să faci ceva de calitate. El nu mai există. Nu-l mai poți ajuta. Dar îi poți ajuta pe alții. Poți ajuta o întreagă țară, dacă relatările tale sunt sincere şi obiective. Dacă nu vrei decât să-l răzbuni, să te gândeşti doar la el, nu vei ajunge să faci nimic, nici pentru tine, nici pentru cei pentru care scrii.

Ralph avea dreptate. Paxton o ştia, dar o durea să-l audă spunându-i aşa ceva. Într-o singură zi, Ralph se aştepta ca ea să se maturizeze şi să-l uite pe băiatul pe care îl iubise timp de patru ani. Dar Ralph spunea adevărul. Ca jurnalistă, trebuia să spună lumii ceea ce vedea, nu să le povestească despre Peter. Era îngrozitor ce-i spusese, dar amândoi ştiau că doar aşa va reuşi.

Au plecat spre Hai Ninh în acea după-amiază, la jumătatea distanței până la Saigon. Se dădeau lupte în zonă şi interveniseră nişte mişcări care îl interesau pe Ralph. Când au fost gata de drum, comandantul le spuse că era prea periculos să pornească la drum în noaptea aceea. Vor aştepta până dimineață. Au dormit în tranşee împreună cu soldații. Paxton era întinsă pe spate, privind stelele şi gândindu-se la Peter. Şi pentru el a fost la fel? I-a fost frică? A avut timp să vadă cât de frumoasă poate fi țara asta? Se gândise la ea? Merita oare? Poate Ralph avea dreptate. Nimic nu mai avea importanță decât adevărul, şi cei care îl ştiau.

— Totul e în regulă?

Se apropiase de ea şi îi oferi o țigară. Paxton îl refuză. Era obosită şi scârbită de ceea ce văzuseră împreună. Nu mâncase mai nimic toată ziua. Rațiile nu erau prea tentante. Orezul, şi pho, un fel de supă cu găluşti pe care le mâncau cei din armata sud-vietnameză arătau mult mai bine.

— Da. Mă simt bine.

— Nu arăți grozav.

— Nici tu nu arăți mai bine, îi zâmbi ea, dar trebui să recunoască că era mai stăpân pe el decât era ea.

— Îmi pare rău că m-am răstit la tine astăzi. E un război dur. Şi

nu poți să-ți compromiți idealurile. Chiar dacă călătoria ta a pornit aşa, nu e prea târziu să-ți schimbi punctul de vedere, să rămâi obiectivă şi corectă. Să nu uiți pentru cine scrii şi ce vrei să le spui. Vei rămâne mai umană astfel. Dar nu poți face din asta o vendetă personală. Unii dintre soldați pățesc aşa. Prietenii lor mor, sunt înnebuniți de durere o iau la goană prin tufişuri ca să-i vâneze pe inamici şi mai trăiesc cam paisprezece minute înainte să păşească pe o mină care le zboară capetele. Indiferent ce faci aici, trebuie să fii mereu atent. Cei care reuşesc să supraviețuiască nu uită asta niciodată.

— Mă tot gândesc la băiatul acela... Joe... din Miami... Nici măcar nu-i ştiu celălalt nume. Mă întreb dacă a scăpat cu viață.

— Probabil, o linişti Ralph. Foarte aproape de Nha Trang se află o unitate sanitară. A ajuns pe masa de operație cam la cincisprezece minute după ce a fost ridicat de elicopter. Probabil că tu l-ai salvat.

O bătu uşor pe braț, încercând să o liniştească, chiar dacă nu era adevărat. Nu mai avea importanță. Făcuse tot ce putuse şi poate într-adevăr puştiul va trăi pentru că ea îl ajutase. Erau atât de mulți ca el, iar Ralph văzuse cum mor sau sunt răniți. După un timp ajungi să fii uzat, istovit şi cinic. Toți copiii ăştia transformați în carne crudă. Ți se făcea greață. Te întrebai de ce o fată ca ea vroia să fie aici. De fapt, mai toți erau puțin nebuni. Şi dacă nu erau atunci când veneau, ajungeau până plecau. Îi zâmbi.

— Ştii, n-am reuşit încă să-ți rețin numele. Ştiu că eşti Andrews. Dar prenumele, Pattie, sau Patton, nu-i aşa?

— Paxton, zâmbi ea. Să nu uiți, fiindcă n-am chef să-mi spui Delta Delta, tot timpul.

— Poate o voi face dacă nu-mi voi aminti de Paxton.

Apoi se gândi puțin şi brusc izbucni în hohote de râs, aşa cum stătea acolo, întins în tranşee, iar ea se holbă la el, enervată.

— Ce se întâmplă? Numele meu?

— Nu. Îmi place numele tău... dar tocmai mi-a trecut prin minte ceva amuzant. Eşti de la *„Morning Sun”,* din San Francisco, nu-i aşa? Ai vreun unchi pe acolo?

— Nu chiar, spuse Paxton roşind, dar el nu băgă de seamă. Mai degrabă un... mentor, aşa s-ar putea numi. Urma să fie socrul meu... şi are o funcție importantă la ziar. Nu vroia să-i spună că era proprietarul ziarului.

— Şeful de birou de aici se plângea că înnebuneşte cu toate telexurile pe care le primeşte de la toate puterile posibile de la ziar, din cauza nepotului cuiva care urma să vină aici, şi trebuia să facă tot posibilul să-l protejeze şi să-l țină cât mai departe de zonele de luptă.

O privi în ochi, rânjind.

— Domnişoară Paxton, cred că despre tine era vorba, dar nimănui nu i-a trecut prin cap că eşti fată. Fir-ar să fie! Şi ce fac eu? Te iau cu mine în cele mai fierbinți zone, în prima ta zi în Saigon.

Începu din nou să râdă, împreună cu Paxton.

— Mă bucur că nimeni nu şi-a dat seama cine sunt.

— Şi eu. Nu ştiu cum scrii, dar eşti o fată de treabă şi ai mult curaj. Restul ar trebui să fie simplu.

— Mulțumesc.

— N-ai pentru ce. Poți să vii cu mine în misiuni ori de câte ori vrei. Doar să nu-i spui unchiului tău.

Paxton îi zâmbi. Rămase întinsă, adormind în cele din urmă, cu gândul la Ed Wilson. Era în Vietnam doar de două zile, dar se simțea de parcă nu l-ar fi văzut de ani de zile... pe el... pe Gabby... San Francisco... Peter.

Capitolul 13

A doua zi, Ralph şi Paxton s-au întors în Saigon împreună cu restul echipei. Au rămas tăcuți tot drumul. Era imposibil să vezi moartea, suferința, pierderile de vieți omeneşti şi să nu fii impresionat.

— Îți mănâncă sufletul, nu-i aşa? întrebă Ralph încet, lângă ea. Îl lăsase pe sunetist în cabină, lângă şofer.

— Oh, da, aprobă ea. Încă se mai gândea la băiatul din Miami. Cum va fi viața lui de acum încolo, doar cu un singur braț? Sau poate şi mai rău, dacă nu reuşiseră să-l salveze? Pentru ce luptau de fapt aici? Nimeni nu mai ştia. Părea o nebunie.

— Vei primi o educație ciudată aici, spuse Ralph. Majoritatea celor care rămân un timp nu vor mai fi niciodată aceiaşi.

— De ce? Paxton încă mai căuta răspunsuri.

— Nu ştiu... văd prea multe... se implică prea mult cât timp

rămân aici... ajung cruzi şi furioşi. Se întorc în State, iar acolo sunt, urâți şi tratați ca nişte ucigaşi. Nimeni nu-i înțelege. În State, oamenii ascultă radioul, se plimbă prin baruri, îşi cumpără maşini şi aleargă după femei. Îi doare în cot de ce se întâmplă aici. Nu i-a interesat niciodată. Nu vor să audă nimic. Vietnam? Unde-i asta? Cui îi pasă? Nişte venetici care se luptă unii cu alții... unii cu alții şi îi ucid pe ai noştri. Dar toți uită asta. Băieții de aici îşi riscă viața pentru nimic.

— Chiar crezi aşa ceva?

O durea să-l audă vorbind aşa, mai ales dacă îşi amintea de Peter. Era mai uşor să-şi spună că murise ca un erou aici. Dar adevărul era, chiar şi pentru ea, că Peter nu a fost un erou.

— Da, cred. Iar partea tristă e că toată lumea crede la fel. Nimănui nu-i pasă cu adevărat ce se întâmplă aici. Nu cred că îşi dau seama. Nici eu nu sunt sigur că înțeleg. Încercăm să salvăm sudul de cucerirea nordului, aşa cum am făcut în Coreea. Dar aici nu e acelaşi lucru Cei din sud luptă şi ei împotriva noastră. Nu poți fi sigur cine sunt cei din Viet Cong şi cine nu. La dracu, câteodată am impresia că toți sunt. Dumnezeule, uită-te la puştii ăştia. Cei mai mulți ți-ar reteza capul cu o grenadă de mână dacă ar putea. Oamenii ştiu asta şi îi înspăimântă. Nimeni nu mai ştie pe cine să creadă, pe cine să respecte, cu cine se luptă, de fapt. Jumătate din soldații de aici au mai mult respect pentru Charlie decât pentru ofițerii lor superiori. Cei din Viet Cong sunt nişte luptători fantastici. Iar ARVN, Armata sud-vietnameză, e doar o glumă. Înțelegi? E o nebunie. Iar dacă vei rămâne mai mult timp, vei înnebuni şi tu. Adu-ți aminte de asta, dacă te gândeşti să rămâi. În ziua în care nu-ți vei mai dori să iei primul avion spre casă, de cel puțin zece ori de dimineață şi până seara, înseamnă că ai dat de dracu. Ralph o tachina puțin, dar îi spunea şi multe adevăruri. Paxton începea să le descopere.

Era ceva în Vietnam, ceva straniu şi seducător, care te făcea să vrei să rămâi. Mirosurile, zgomotele, oamenii, contrastul neaşteptat dintre Saigon şi frumusețea din regiunile rurale, inocența chipurilor, agonia celor care suferă. Ai fi vrut să crezi că sunt puri, că îi doare şi tu îi poți ajuta. Dar aşa ceva devenise o întrebare fără răspuns. Îi puteam ajuta şi să ne salvăm în acelaşi timp? Sau nu mai exista nici o speranță? Ajungând în Saigon pe la prânz, Paxton se gândi că va mai trece timp până va găsi toate

răspunsurile.

Ralph o lăsă în fața hotelului şi se îndreptă spre biroul AP din Eden Building. Intrând în holul hotelului, Paxton nu-şi putea crede ochilor cât de murdară era. Pantalonii îi erau acoperiți de sânge închegat, murdărie şi transpirație. Arăta groaznic. Urcând scările, se întâlni cu Nigel care o privi ridicând sprâncenele.

— Vai, vai, arăți de parcă ai avut o zi plină sau te-ai tăiat în timp ce te depilai?

O irita stilul lui uşuratic şi se răsti la el.

— Am fost în Nha Trang. Foarte mulți au fost răniți. Ei i se păreau mulți şi în timp ce vorbea îi apărură lacrimi în ochi.

— Ar trebui să fiu surprins? Doar de asta am venit toți, nu?

Nigel era un măgar încrezut şi atitudinea lui o enerva.

— Ce faci diseară?

— Nu ştiu. Vreau să-mi scriu articolul.

În aranjamentul ei cu *„Sun"* nu figura o dată precisă pentru a-şi trimite articolele. Urma să le trimită de îndată ce va avea despre ce scrie. Dar vroia să le trimită cât mai curând ceva ca să le arate că venise aici să lucreze.

— Poate ne vom întâlni mai târziu. Ralph s-a dus acasă sau la birou?

— Sunt sigură că la birou, spuse ea, istovită.

— Încearcă să dormi puțin. Arăți frântă de oboseală.

— Sunt… ne vedem mai târziu.

Era foarte hotărâtă să scrie despre ce văzuse, dar după ce făcu o baie şi se întinse „doar pentru câteva clipe", adormi imediat. Se trezi spre seară, flămândă.

Coborî în restaurant dar nu văzu pe nimeni cunoscut. Încercă să mănânce ceva, dar nu reuşi. Chiar şi spuma de ananas care îi plăcea aşa de mult avea un gust groaznic. Nu-i ieşea din cap ce văzuse în Nha Trang. După o farfurie de supă şi câteva *chao tom,* un fel de frigărui făcute din pastă de creveți urcă în camera ei să-şi scrie articolul. Scrise până la ora două dimineața, plângând pentru că încercase să-l descrie pe băiatul din Miami, pe cel din Savannah. Nici măcar nu le ştia numele. N-avea importanță. Când termină, se lăsă pe spătarul scaunului, simțindu-se fără vlagă, dar uşurată.

În articolul ei încercase să descrie frumusețea Vietnamului, contrastul dintre ceea ce văzuse în puținul timp de când se afla

aici, în oraş, mutilările oribile, târfele, zgomotele de pe străzi şi frumusețea drumului spre nord, verdele strălucitor, pământul de un roşu aprins, întreaga țară pustiită şi sângerândă şi băieții americani murind pentru ea. Un articol remarcabil. Paxton era mulțumită de ea însăşi. Se întreba ce vor crede cei din San Francisco.

Se culcă pe la trei dimineața. Ajunse însă la nouă la biroul AP, unde se întâlni cu Ralph, arătând proaspăt şi plin de energie, îmbrăcat într-o cămaşă aibă şi pantaloni kaki.

— Ce pui la cale, Delta Delta?

Paxton îi zâmbi fără să vrea. Arăta fericit că o întâlnise.

— Nu-mi mai aminti. Vreau să-mi trimit articolul.

— Nha Trang? întrebă el şi ea aprobă. M-am interesat, să ştii. Toți băieții ridicați ieri au fost salvați, cu excepția unuia — inima lui Paxton se opri — un băiat negru din Mississippi. Aşa că băiatul tău se simte bine. M-am gândit că te vei bucura.

Paxton îi zâmbi vizibil uşurată. Ochii lui o urmăreau cu interes. O fată de treabă. De calitate. Avea multe de învățat, dar era isteață. Îi plăcea felul ei de a fi.

— Nu întotdeauna se termină cu bine. Poate i-ai adus noroc. Acum va pleca acasă.

Să pleci acasă fără un braț. Mai bine aşa decât într-un sac de plastic.

— Ce faci astăzi? o întrebă Ralph.

— Nu mă voi astâmpăra, fii sigur, glumi ea.

— Ai grijă. În oraşul ăsta nu va fi greu să dai de dracu'.

— Am băgat de seamă.

Dacă nu altceva, rămânea Nigel Aucliffe sau Jean-Pierre care urma să-şi întâlnească soția în Hong Kong, la sfârşitul acestei săptămâni.

— Revista *„Time"* organizează o petrecere la clubul ofițerilor de la *„Continental Palace".* Vrei să vii?

— Da, sigur.

Paxton nu-şi dădea seama dacă e o întâlnire sau doar o invitație prietenoasă. Oricum, nu venise aici pentru aventuri sentimentale. Orice contact cu alți oameni îi putea fi de folos.

— Ne întâlnim acolo, spuse Ralph privind la ceas, grăbindu-se undeva. Să zicem la şase, în regulă?

— Bine.

Paxton îşi petrecu restul zilei plimbându-se din nou prin Saigon. Copiii au impresionat-o cel mai mult. Erau atât de vulnerabili, tineri, puternic marcaţi de războiul din jurul lor. Şi totuşi, dacă te aşezai într-o cafenea, încercau să-ţi vândă orice, de la ţigări până la băuturi răcoritoare furate de undeva. Mai târziu va scrie despre ei. Era o lume ciudată, foarte deosebită de cea pe care o cunoscuse până acum. Privind în jurul ei, îşi spuse din nou că făcuse bine venind aici.

Se întoarse înapoi la hotel, pe la cinci. Se schimbă într-o rochie de mătase înflorată, o pereche nouă de sandale şi porni pe jos până la clubul ofiţerilor. Nu era greu de imaginat că Saigonul a fost cândva un oraş frumos. Mai păstra încă din farmecul de odinioară, în multe privinţe, dar sub această suprafaţă de fost oraş colonial se simţea o tensiune continuă. Chiar şi când erau aşezaţi la mese într-o cafenea, oamenii erau conştienţi de faptul că inamicul era pretutindeni, că oricând se poate arunca în ei cu o grenadă.

Ajungând la hotelul *„Continental Palace”,* trecu repede de terasă, care era ca de obicei foarte aglomerată. Cu coada ochiului îl observă pe Nigel. Se ocupa de două asistente medicale, pe una o ţinea în braţe, iar cealaltă se juca cu mâinile prin părul lui. Amândouă erau foarte bine dispuse, râzând în hohote. Paxton urcă încet scările spre biroul *„Time”.*

Se adunase acolo o mulţime simpatică. Ralph ajunsese deja şi discuta aprins cu şeful biroului despre viitorul Congres al Partidului Democrat care urma să aibă loc la Chicago. În anul acela, în toate oraşele au avut loc demonstraţii, de când Martin Lutller King şi Robert Kennedy au fost ucişi. Ralph făcea nişte preziceri cumplite.

— Va fi o harababură în Chicago, spuse el, apoi o observă pe Paxton. O salută, apoi o luă de braţ şi o prezentă tuturor, comportându-se ca un frate mai mare. Paxton îi fu recunoscătoare şi îi mulţumi mai târziu, când s-au aşezat să bea un pahar de Scotch.

— Ai făcut atâtea pentru mine, Ralph. Dacă nu erai tu, aş sta şi acum în camera mea de la hotel.

— Poate n-ar fi fost rău să rămâi acolo, spuse el sorbind adânc din pahar. M-am simţit destul de vinovat ieri, când ne-am întors. Poate Nha Trang a fost prea dur pentru prima ta zi în Vietnam.

— Nu cred, spuse ea încet, privindu-l în ochi. De aceea am venit aici.

— Apropo, să ştii că am avut dreptate. Ieri am făcut puţin pe detectivul şi tu eşti aceea. De care toată lumea trebuie să aibă grijă şi să o ducă la ceaiuri şi petreceri.

— Sper ca nimeni să nu-şi dea seama, spuse ea, chicotind.

— Fii liniştită, îi zâmbi el. Aici nimeni nu are timp să fie doică. Şi fiindcă tot discutăm despre asta, spuse el privind-o cu prudență, te interesează o altă misiune? Plec la Cu Chi să scriu un articol despre tuneluri. M-am gândit că te-ar interesa.

— Foarte mult. La ora cinci?

Ralph izbucni în râs. Arăta atât de serioasă şi dornică!

— Vin să te iau la opt dimineața. Vom avea timp destul. Nu uita să-ți iei echipamentul de luptă.

Paxton îşi ridică mirată sprâncenele.

— Nici o petrecere la clubul ofițerilor? Cei din San Francisco vor fi dezamăgiți.

Ralph îi făcu cu ochiul.

— Nu te necăji, Delta Delta, trimite-le nişte gogoşi.

Se prefăcu că îl loveşte, iar el se feri. Peste câteva minute plecase deja. Paxton continuă să discute cu ceilalți reporteri, apoi coborî şi îl ocoli pe Nigel care era tot pe terasă, foarte beat şi foarte îndrăgostit de una din asistentele medicale. Paxton se întoarse la hotelul ei, luă cina în cameră şi la zece era în pat, dormind. În dimineața următoare, la opt fix, îl aştepta pe Ralph în holul hotelului.

De data asta, avea o altă echipă, doar un singur fotograf şi un alt şofer. Urmau să călătorească într-un jeep al armatei, iar şoferul era un tânăr puşcaş marin. Un puşti înalt şi prietenos, roşcat, cu ochi albaştri. Pe piept avea tatuat un cowboy şi le spuse că este din Montana. Paxton se strădui să nu zâmbească atunci când îi informă că se numeşte Cowboy. Era în Vietnam de la Crăciun şi avea nouăsprezece ani. Încă şase luni până la întoarcerea acasă, dar le povesti că se simte destul de bine aici. Era transferat temporar la Serviciul de Informații şi condusese reporteri şi demnitari în vizită, prin toată țara.

— Atâta timp cât nu voi călca peste vreo mină sau vreun venetic nu va trage în mine, n-am de ce să mă plâng, îmi place aici. Le zâmbi fericit, iar Paxton îşi zice că este unul dintre cei norocoşi. Ar

fi putut fi trimis în nord şi apoi ucis, ca mulţi alţii.

Drumul până la Cu Chi le luă patruzeci şi cinci de minute. Discutară despre cai şi călărie. În cele din urmă Ralph şi Paxton au început să vorbească despre articolul pe care urmau să-l scrie. Fotograful era francez, se numea Yves şi era un prieten al lui, Jean-Pierre. Rămase puţin izolat de ceilalţi, nu prea ştia bine engleza şi asta îl făcea să pară mai ruşinos, deşi nu era. Ralph mai lucrase cu el, îl simpatiza şi era încântat că îl avea cu el pentru misiunea de astăzi. Era foarte priceput, liniştit, meticulos, ca şi Paxton.

— Baza Cu Chi e foarte interesantă, îi explică Ralph lui Paxton. Este cartierul general al Diviziei de Infanterie 25, numită şi *„Fulger Tropical”* din Hawai. Au construit baza în urmă cu doi ani de zile deasupra tunelelor săpate de Viet Cong. Şi au presupus că le-au închis pe toate. Dar s-au înşelat. Viet Congul îşi continuă operaţiunile chiar sub picioarele lor. N-au avut decât bătaie de cap, de când s-au instalat la Cu Chi. Este o bază imensă, lângă râul Saigon, în zona Triunghiului de Fier, unde au avut loc cele mai crâncene bătălii din ultimul timp.

— De ce mergem acolo? întrebă Paxton, recunoscătoare pentru orice informaţie, oricât de mică.

— Au descoperit o nouă reţea de tuneluri. M-am gândit că ar putea fi interesant. Tipii care se ocupă cu depistarea şi curăţarea tunelurilor se numesc şobolani şi sunt o trupă fantastică. Sănătoşi tun şi cu nişte nervi de oţel. N-aş intra într-unul din acele tuneluri, pentru nimic în lume. O adevărată lume subterană. Ai noştri au încercat să cureţe zona anul trecut. Se pare că n-au reuşit. Au găsit până şi un mic spital subteran în regiunea pădurii Than Dien, chiar la nord de Triunghiul de Fier. Vietnamezii sunt un popor de oameni mici de statura.

Şi erau mult mai mult decât acele cuvinte prin care îi numeau soldaţii americani. Nu erau doar *gooks* sau *dinks,* erau isteţi, şireţi, robuşti şi incredibil de curajoşi, capabili să lupte până la moarte împotriva armatei sud-vietnameze şi a americanilor care o ajutau.

— Crezi că aş putea intra într-unul dintre tuneluri? întrebă Paxton, fascinată, dar Ralph clătină din cap îngrozit.

— Nici nu te gândi la aşa ceva. E foarte periculos şi devin claustrofobic doar dacă îmi imaginez că vei coborî, spuse el,

înfiorându-se.

Paxton nu vroia să cedeze aşa de uşor.

— Ar fi o experienţă fascinantă.

— Ar fi o mare tâmpenie.

Restul drumului l-au străbătut în linişte. Când au ajuns, Paxton rămase impresionată de mărimea bazei, de organizarea ei. Era foarte deosebită de baza militară de la Nha Trang. Au fost îndreptaţi spre o regiune situată în spatele bazei, încă acoperită de vegetaţie. Aici căldura părea să se ridice din tufişuri. Peste tot erau soldaţi care tăiau cu buldozerele copacii şi tufişurile.

— Pune-ţi vesta, o sfătui Ralph, discutând cu Yves şi făcându-i cu mâna cuiva din depărtare.

— De ce?

Căldura era sufocantă şi nimeni nu purta vestă. Cei mai mulţi bărbaţi munceau goi până la brâu, doar în pantaloni şi bocanci. Mulţi dintre ei nu purtau nici căştile de protecţie.

— Nimeni nu le poartă.

— Fă ce-ţi spun, se răsti Ralph la ea, şi ei ar trebui să le poarte. În tufişuri ar putea fi trăgători de elită.

Paxton se strâmbă, îşi puse vesta grea, apoi încercă să-şi dea jos casca, dar o privire a lui Ralph o opri. Ca şi restul soldaţilor, învăţase şi ea să-şi poarte loţiunea împotriva arsurilor şi crema împotriva insectelor, în curelele de la cască. Mulţi dintre ei îşi ţineau acolo şi ţigările, cărţile de joc, alte mărunţişuri de care aveau nevoie. Paxton observă că toţi aveau pistoalele puse la centură. Când sosise aici fusese prevenită să nu aibă arme la ea, dar în ultimele zile băgase de seamă că mulţi purtau arme. Puteai să cumperi orice la bursa neagră, dar nu era tentată să-şi cumpere un pistol.

În timp ce Paxton îşi aranja echipamentul un bărbat înalt, subţire, se îndreptă spre ei. Bărbatul căruia Ralph îi făcuse cu mâna. Avea părul de culoarea nisipului, ochi vii, un zâmbet plăcut, dar tensiunea din privire şi un aer de prudentă dezminţeau calmul din atitudinea sa.

— Bună, Quinn. Le găseşti mereu de lucru băieţilor tăi.

Căpitanul William Quinn, de la Infanterie strânse mâinile lui Ralph şi Yves şi întinse o mână prietenoasă spre Paxton

— Mă bucur că aţi venit, spuse el întorcându-se, spre Ralph. Am găsit o frumuseţe de reţea săptămâna asta, după ce ne-am

despărțit. E aşa de imensă parcă s-ar întinde până acasă în Kansas.

Se întoarse şi arătă cu mâna în depărtare, Paxton observă că purta verighetă. Un bărbat atrăgător de treizeci şi doi de ani. Urmase Academia militară de la West Point şi era ofițer de carieră. O privi pe Paxton, zâmbind sfios.

— Lucrezi pentru *„Associated Press"?*

Ochii lui rămaseră fixați pe fața ei şi pentru o clipă, Paxton uită ce o întrebase. Un bărbat frumos cu o aură de putere în jurul lui, calm şi controlat. Dar mai exista ceva, ceva sălbatic şi îndrăzneț.

— Eu… nu. Sunt de la *„Morning Sun",* din San Francisco.

— Un oraş drăguț. Un timp am locuit la Presidio, înainte de a veni aici. Şi acolo îşi lăsase soția, dar asta n-o mai spuse.

— E noua mea protejată, explică Ralph, zâmbind. Îmi aminteşte de vremurile când eram un tânăr corespondent în Coreea. Cu toate că dacă mă gândesc bine, am fost mult mai fricos ca ea, continuă el lăudând-o. Paxton îi mulțumi.

— Cu plăcere, Delta Delta, o tachină el, urmându-l pe căpitanul Quinn spre zona defrişată.

Peste tot se vedeau unelte, echipament şi soldați. Dacă priveai pământul, din loc în loc se puteau observa mici găuri în care doar un copil ar fi încăput.

— Iisuse, deci astea sunt? Ralph era surprins şi se aplecă să arunce o privire într-una din ele. În mod normal, erau complet ascunse, nu se vedea nici o intrare în tuneluri, dar Quinn şi oamenii lui desfăcuseră toate deschiderile pe care le-au putut găsi. Se vedeau până şi țevile de bambus, folosite de cei care erau jos pentru a putea respira.

— Presupun că se mai lărgesc după un timp.

Quinn clătină din cap.

— Nu totdeauna. Sunt nişte oameni nemaipomenit de mărunți, spuse el, cu respect şi umor. Ne-au trebuit şase zile ca să-i alungăm de aici. Sunt de o tenacitate extraordinară.

— Da, aprobă Ralph. Totdeauna au fost.

Bill Quinn îi plimbă prin zonă. Paxton întrebă dacă ar putea intra să vadă cam cum arată pe dinăuntru. Cei mai mulți soldați americani nu puteau intra din cauza corpului lor mare şi a umerilor largi. Paxton era însă sprintenă şi suplă şi foarte încăpățânată. Împrumută aparatul lui Yves, o lanternă şi îl urmă

pe unul dintre soldații-şobolani, mic de statură şi subțire. După câteva minute, rămase fără aer. Ieşi afară palidă, acoperită de noroi, respirând greu şi cam înfricoşată. Mirosea a moarte acolo jos, iar cel care o însoțise îi explică că încă nu reuşiseră să-i tragă afară pe toți. Era oribil să te gândeşti că vietnamezii morți zăceau pe acolo, pe undeva, putrezind. Totul în jurul lor era oribil. Aici moartea venea mai subtil şi mai pe ascuns decât în baza de la Nha Trang, chiar dacă locotenentul îi asigurase că acum tunelurile erau curățate, singurii Viet Cong de jos erau doar cei morți.

— Folosiți câinii? întrebă ea, încă marcată de experiența ei. Iar Bill Quinn era impresionat de ea. Era prima americancă doritoare să coboare acolo. Până şi Yves, fotograful, nu arătase nici un entuziasm pentru aşa ceva. Dar ea era tânără, isteață şi curioasă. O mare diferență. Şi mai ales, era al naibii de drăguță, îşi zise căpitanul, când Paxton îşi scoase casca din cap, eliberându-şi părul lung, blond. Prea drăguță. Iar Quinn se simțea de parcă ar fi fost dintotdeauna la Cu Chi.

— Da, folosim câini, explică el, dar pierdem aşa de mulți încât preferăm să nu-i mai folosim. Mai bine oameni, ei pot să tragă în tuneluri, câinii nu pot. Cel puțin băieții noştri au o şansă.

Era evident că nici ei nu aveau o şansă prea mare. Era ceva înfricoşător. Paxton simți cum i se înmoaie genunchii şi păşi repede spre o altă deschidere înconjurată de țevi de bambus.

— Aici am avut o problemă, continuă Quinn. Erau şapte bărbați şi o femeie. Cred că au rămas aici un an de zile, poate şi mai mult.

Chiar sub picioarele lor. Noaptea ieşeau afară şi făceau cât mai multe stricăciuni, sabotaje, bombe, grenade de mână, trăgeau, ascunşi în tufişuri.

— Ne-au dat multă bătaie de cap.

Un adevăr spus doar pe jumătate. Paxton începu să-şi facă însemnări. Un sergent se apropie de ei şi îi spuse lui Quinn despre un trăgător de elită undeva mai în față. O privi pe Paxton, apoi din nou, pe Quinn.

— Vreți să se întoarcă înapoi la bază?

Îl enerva presa. Privirea pe care le-a aruncă era rece şi neprietenoasă. Dar Bill Quinn nu părea îngrijorat. Îşi privi ceasul, spuse ceva operatorului radio, vrând să afle dacă băieții care cercetau tufişurile intraseră în contact radio cu baza.

— Nu, sunt în siguranță aici, îi răspunse Bill Quinn sergentului,

apoi continuă să discute cu operatorul radio, înainte de a-i explica lui Ralph că era prin preajmă un trăgător sau poate chiar doi şi ar fi foarte posibil să mai existe un tunel mai în față.

— S-ar putea să aveți şansa de-a vedea cum curățăm un astfel de tunel, spuse el calm zâmbindu-i lui Paxton.

Ea nu ştia, dar Quinn era faimos în Vietnam. El şi oamenii lui găsiseră şi curățaseră mai multe tuneluri decât oricine altcineva în acest război. De mai multe ori coborâse el însuşi, fusese rănit de patru ori, decorat de două ori. Toți oamenii lui îl adorau. „Trebuie să fii puțin nebun ca să ajungi şobolan", obişnuia el să spună, şi tocmai asta căuta el la oamenii lui. Trebuia ca ei să fie gata să moară într-un loc strâmt în care nici nu te puteai mişca. Şobolanii trebuiau sa fie curajoşi şi îndrăzneți, stăpâni pe el şi supuşi ordinelor. Dorința lui Paxton de a coborî îl intrigase şi îi atrăsese atenția asupra ei. Sergentul lui însă era mult mai puțin impresionat de ea. Deveni tot mai supărat când li se confirmă prezența celui de-al doilea trăgător.

— Să-i duc înapoi?

— Nu cred că este necesar, spuse Quinn, ferm. Nu cred că au făcut tot drumul ăsta doar pentru a lua prânzul aici. Cred că au venit să vadă ce se întâmplă. Ca şi Cowboy, şoferul care îi conduse, Bill Quinn era din nord-vestul Americii. Părea un tip comod, aproape indolent, dar oamenii lui ştiau că putea să se mişte cu viteza unui şarpe cu clopoței, gata de atac.

— Nu vrei să bei ceva? se întoarse el spre Paxton. Era moartă de sete şi îi mulțumi, recunoscătoare pentru cutia rece de Coca-Cola care apăru miraculos de undeva. Bill le oferi de băut lui Ralph şi Yves, apoi, mai târziu, porniră spre un mic luminiş unde era ridicat un cort, „biroul", după cum îl numea căpitanul Quinn. Le răspunse la toate întrebările şi rămase permanent în contact radio cu cei de afară. După două apeluri, se încruntă şi le spuse că trebuie să plece. Nu-i plăcea deloc ce i se transmitea despre trăgătorii de elită.

Puțin mai târziu, au înaintat spre tunelul recent descoperit. Bill arăta destul de îngrijorat şi le spuse să rămână la pământ. Yves era ghemuit în tufişuri şi fotografia cu ajutorul unor lentile puternice. La câteva secunde însă, după ce au mai înaintat puțin, ceva se mişcă în tufişuri şi auziră focul unei mitraliere chiar deasupra capetelor lor. Toată lumea se aruncă la pământ.

Bill Quinn se târî pe furiş înainte. Băiatul de la radio încerca disperat să ia legătura cu cineva.

— Lone Ranger, răspunde, aici Tonto… Lone Ranger… mă auzi? Ce se întâmplă acolo?

Răspunsul veni sacadat. Sergentul raporta repede. Erau doi trăgători de elită şi şase VC care apăruseră pe neaşteptate. Quinn avusese dreptate. Mai exista un tunel.

Ralph îi aruncă o privire. Paxton îi era recunoscătoare pentru că insistase să poarte vesta şi casca.

— Am prins o zi bună, spuse el, cu mâhnire.

— Măcar nu ne plictisim, îi răspunse Paxton, încercând să nu arate prea înspăimântată.

— Ai stat prea mult aici, spuse el încercând să se facă auzit, ai ajuns o cinică.

Sergentul apăru lângă ei privind-o nervos pe Paxton.

— Căpitanul vrea să vă întoarceți, spuse el răstit, şi maniera lui îi enervă pe amândoi.

— Există vreun motiv ca membrii presei să fie excluşi? întrebă brusc Ralph, căutându-l din priviri pe Yves care continua să fotografieze arătând foarte mulțumit de ceea ce vedea.

— Da, cred că există un motiv foarte serios, îi răspunse obraznic tânărul sergent. Ai lângă tine o femeie şi am prefera, ca nici unul dintre voi să nu fie împuşcat, ți se pare destul de clar?

Sergentul vorbea cu accent tipic din New York.

— Nu, nu mi se pare. Nu văd ce legătură are sexul cu presa, spuse Ralph privindu-l drept în ochi. Dacă vrea să-şi rişte pielea, las-o s-o facă, ce-ți pasa ție?

Paxton nu se supără fiindcă, de fapt, Ralph o trata cu respect. Dacă venise în Vietnam, venise ca să muncească, nu să se ascundă. Îi fu recunoscătoare.

— Îți iei tu răspunderea dacă va fi ucisă? mârâi sergentul. Pe eticheta de la uniforma lui era scris Campobello.

— Nu, nu mi-o iau, îi răspunse cinstit Ralph. Şi-a luat ea însăşi această răspundere, atunci când a acceptat această muncă, la fel ca mine… ca tine, sergent.

— Treaba voastră!

Se întoarse şi se târî înainte prin tufişuri. Câteva minute mai târziu, Paxton îl urma pe Ralph care încerca să se apropie şi mai mult de locul acțiunii. Radiofonistul chemase nişte elicoptere ca

să-i transmită ce se vede de sus, iar vietnamezii trăgeau acum în ele.

— Lone Ranger… chema el din nou. Ce vezi?

În aparat se auzi un răcnet de plăcere.

— Bună, Tonto. Văd doi indieni, unul e rănit… drăguț… mulțumesc pentru ajutor, continuați să le trimiteți scrisori.

Apoi, pe neașteptate, se auzi un zgomot îngrozitor. O mitralieră intră în acțiune… două grenade de mână, şi brusc, fără să-şi dea prea bine seama ce se întâmplă cu ea, Paxton simți că cineva o înhață. Un braț puternic îi înconjură umerii şi o trase înapoi cu violență. Când se lovi din nou de pământ, forța unei explozii enorme o făcu să tremure. Vietnamezii aruncau cu grenade de mână şi una din ele explodase în locul unde se aflase acum câteva secunde. Radiofonistul fugise de la post iar Ralph plonjă în tufişuri, aproape în brațele sergentului. Dar ea ar fi fost lovită dacă Bill Quinn n-ar fi alergat ca un nebun, riscându-şi viața, ca să o poată trage la timp. Zăcând cu fața în noroi sub trupul lui Quinn care o proteja, Paxton începea să-şi revină.

— Te-am lovit? o întrebă el, îngrijorat, dar Paxton clătină din cap încercând să-şi mişte mâinile şi picioarele. Quinn îi spuse să rămână jos, chiar dacă trupele înaintaseră în direcția vietnamezilor şi focurile se auzeau tot mai departe.

— Nu, mă simt bine.

O trântise atât de zdravăn de pământ, că Paxton încă mai vedea stele verzi. Îi curăță fața de noroi şi îi zâmbi.

— Arăți ca un copil care a căzut în noroi.

— Mă simt ca un copil căruia i s-a salvat viața, îl privi serioasă. Mulțumesc.

Nu părea să fie impresionat sau tulburat, dar era faimos pentru calmul lui şi de aceea îl iubeau băieții lui aşa de mult. Ar fi făcut orice pentru oamenii lui, indiferent cu ce preț. N-ar fi cerut nimănui să facă ceva de care nu era şi el capabil. Era iubit şi respectat pentru asta.

— Toni avea dreptate… ar fi trebuit să mai aştept câteva zile înainte să vă chem aici. N-am ştiut că Ralph va veni cu un prieten.

O privi parcă cerându-şi scuze, apoi o ajută să se ridice.

— Sunt bucuroasă că am venit. Tunelurile sunt extraordinare.

Quinn îi zâmbi din nou, impresionat de îndrăzneala ei şi plăcut surprins de fascinația ei pentru tuneluri. Ajunsese să iubească

munca de şobolan, pentru că oricum trebuia să fie aici. Munca lui era provocare, mister şi pericol.

— Îmi place ce fac, îi zâmbi el uşor.

Paxton ar fi vrut să scrie un articol despre el, dar nu îndrăznea. Era teritoriul lui Ralph nu al ei şi n-ar fi vrut să-l supere pe Quinn sau să ofenseze pe cineva pentru că era prea băgăreață. Sergentul le spusese clar că sunt nişte nepoftiți. Iar acum, că lucrurile se complicaseră, nu vroia să-l enerveze şi mai mult.

— Va trebui să vă întoarceți după ce vom curăța şi ultimul tunel. Nu-ți poți imagina ce se poate găsi acolo jos.

Paxton încă îşi mai amintea duhoarea din cel în care intrase.

— Mă refeream la arme. Cele mai multe arme ale vietnamezilor sunt furate sau capturate de la soldați americani, îi explică el, apoi se mai găsesc acolo mitraliere, mărfuri sovietice, unelte chinezeşti, articole medicale, cărți… te învață multe.

Pentru el războiul tunelurilor era cea mai mare provocare. Dar Paxton deveni mai interesată de el decât de ceea ce făcea. Ce fel de om era acela care căuta inamicul într-o lume subterană, inamic pe care nimeni nu-l vedea, dar despre care toată lumea ştia că se află acolo jos? Ce fel de om era acela care câştiga un astfel de război sau era dispus să moară încercând să-l câştige?

— Pentru cât timp ai venit în Vietnam? o întrebă el, pornind în căutarea lui Ralph şi Yves. Lupta se mutase undeva, în fața, iar sergentul supraveghea atent acțiunea cu ajutorul elicopterelor. Pentru câteva săptămâni?

— Şase luni, îi zâmbi ea, simțind că se află aici deja de multe luni, cu toate că nu trecuse nici o săptămână de când ajunsese.

— Eşti foarte tânără să vii atât de departe de casă ca să relatezi despre un astfel de război.

O fată curajoasă. Lui Bill Quinn îi plăcea curajul ei. De fapt, îi plăcea totul la ea. Înfățişarea, îndrăzneala, cutezanța, felul în care coborâse fără ezitare în tunel. Nu mai întâlnise aşa o femeie.

— Nu-ți pare rău că ai venit?

— Nu, spuse ea privindu-l curajoasă, mă bucur că am venit.

Era bucuroasă, tristă, speriată şi câteodată fericită. Ştia că se află la locul potrivit, în momentul potrivit. Însemna şi asta ceva.

Quinn era pe punctul să-i spună cât de mult o admira când apăru brusc sergentul Campobello şi îl anunță că este nevoie de el. Amândoi trăgătorii au fost răniți şi capturați, doi dintre ceilalți

erau morți iar patru dispăruseră, probabil înapoi în tunel. Dar dacă trăgătorii vorbeau, poate vor reuşi să afle poziția exactă a tunelului.

— Trebuie să mă întorc la munca mea, îi spuse el încet, ne revedem înainte de plecare.

Apoi plecă împreună cu sergentul, iar Paxton îi căută pe Ralph şi Yves. Era acoperită cu noroi, arătând ca unul dintre soldați.

— Ai scăpat ca prin urechile acului, spuse Ralph privind-o, nemulțumit. Ai grijă de tine, altfel o să-ți zboare creierii. Lui Ralph nu-i plăcuse nici faptul că intrase în tunel. Fii cu ochii-n patru, Delta Delta. Aici nu-i concurs de tir!

— Ştiu să-mi port de grijă, îi răspunse ea, obraznic. Au aruncat în mine cu o afurisită de grenadă. Aproape l-au nimerit şi pe radiofonist. Ce vrei de la mine, să aştept în parcare până tu îți scrii articolele? se răsti Paxton, iar Ralph izbucni în râs.

Doamne, cât de bine semănau! Parcă se vedea pe el la vârsta ei, dornic să-şi bage nasul peste tot ca să scrie cel mai mare, cel mai bun şi cel mai periculos reportaj.

— O.K., fetițo. Încearcă-ți norocul. Dar să nu vii la mine plângând, dacă o să fii rănită.

— Nici nu mă gândesc, bombăni ea, în timp ce se ştergea de praf şi murdărie.

— Arăți ca o sperietoare scoasă din rahat, continuă el să râdă de ea şi Paxton pufni în râs.

A fost o zi interesantă. Paxton se gândi că îi plăcea Bill Quinn, chiar mai mult decât ar fi trebuit.

Acesta se întoarse după un timp şi când erau gata de plecare, le mulțumi că au venit la Cu Chi şi se oferi să-i arate lui Paxton baza militară, data viitoare. Apoi îi părăsi din nou. Aveau de interogat prizonierii.

— Ne vedem în Saigon, Ralph. Poate ajungem să luăm cina împreună, spuse Quinn, când ei plecară.

Sergentul nu mai apăru şi poate era mai bine aşa, îşi zise Paxton. Era clar că îi detesta, şi n-avea chef să coopereze cu presa. Nu conta. A fost o zi plină de evenimente, iar Paxton şi Ralph aveau despre ce să scrie. Yves reuşise să facă multe fotografii reuşite, una chiar în momentul uciderii unuia dintre trăgători. Era ridicol ce ajunsese să însemne „reuşit”. Doi morți, o fată rănită însemna un articol „reuşit”, un instantaneu „grozav”, sau poate

chiar un premiu pentru jurnalism. Era straniu să câştigi pentru că aici mureau oameni.

Pe drumul de întoarcere, Paxton nu şi-l putu scoate din minte pe Bill Quinn, corpul lui acoperindu-l pe al ei când explodase grenada, puterea lui când o strânsese în braţe ca să o protejeze şi privirea din ochii lui, când o ajutase să se ridice. Se simţea vinovată pentru că se gândea la el. Era căsătorit, Peter era mort de două luni doar. Dar exista în acest bărbat o forţă primară care o atrăgea spre el şi căreia nu-i putea rezista.

Capitolul 14

În săptămâna următoare, Paxton rămase aproape de Saigon. Scrise un articol despre incidentul de la Cu Chi şi un altul în care descria tunelele. Ziarul îi publica articolele sub titlul *„Mesaj din Vietnam”,* de Paxton Andrews. Până acum, le publicaseră pe toate şi le vindeau şi altor ziare, ceea ce însemna că poate apăreau şi în Savannah, ceea ce cu siguranţă o impresiona pe mama ei. Ed Wilson o sună lăudând-o pentru calitatea articolelor şi curajul ei.

— Pax, aşa-i că n-ai coborât tu însăţi într-unul din acele tunele?

Paxton zâmbi ascultându-l. Ochii i se umplură de lacrimi. E era atât de departe acum.

— N-am păţit nimic, îi răspunse ea.

Îi ceru să o anunţe pe mama ei că se simte bine. Nu avusese încă timp să-i scrie. Le trimise salutări lui Gabby, Matt şi doamnei Wilson. După ce vorbi cu el, i se făcu dor de casă. Începu însă un alt articol. Închirie o maşină şi porni singură spre Bie Hoa, simţindu-se teribil de curajoasă şi independentă. La douăzeci şi doi de ani, era la celălalt capăt al lumii, descoperind lucruri pe care nu şi le imaginase că pot exista.

Era de asemenea fascinată de bursa neagră, aşa că într-o după-amiază plecă spre baza Tan Son Nhut, ca să discute cu câţiva oameni despre furturile masive de mărfuri din depozite, care ajungeau, imediat la bursa neagră, chiar uniforme şi arme. Plimbându-se prin bază, la asfinţitul soarelui, observă un bărbat înalt, în uniformă de luptă care mergea în faţa ei. Avea un mers legănat, cu paşi mari, care i se păru cunoscut. Soarele îi bătea în ochi şi nu-l recunoscu. Cunoştea prea puţini oameni în Saigon,

aşa că nu-şi închipuia că este cineva pe care îl întâlnise deja. Câteva clipe mai târziu, bărbatul se opri să discute cu cineva. O privi, apoi veni spre ea. Era căpitanul Bill Quinn de la baza din Cu Chi, arătând incredibil de atrăgător în timp ce se apropia de ea. Fără să vrea, Paxton simți cum inima îi bate mai repede.

— Bună, spuse el privind în jos la ea, de parcă s-ar fi aşteptat să o întâlnească.

Îi zâmbi uşor. Nu părea să se grăbească. Era calm, relaxat şi totuşi de undeva, din adâncul ființei lui, răzbătea până la suprafață încordarea şi tensiunea.

— Ce te aduce aici? o întrebă el amuzat. Arăți mult mai curată decât te-am văzut ultima dată.

Atunci fusese acoperită de noroi pentru că o trântise la pământ, ca să o salveze de la explozia grenadei. Acum era îmbrăcată într-o rochie aibă, avea flori în cap şi sandale roşii în picioare.

— Mulțumesc. Scriu un articol despre furturile de la depozite, despre mărfurile care apar misterios la bursa neagră.

— Of, aşa deci, spuse el puțin surprins, dacă vei rezolva problema, îți vor da Medalia de Onoare. Dar cred că o grămadă de oameni de aici vor avea grijă să nu o rezolvi. Sunt sume enorme în joc.

— Mi-am dat şi eu seama. Ai venit de la Cu Chi?

— Doar pentru o scurtă întâlnire cu generalul. Aveam de gând să mă întorc înapoi în seara asta, spuse el ridicând uşor din umeri.

Se opri, iar Paxton, nici ea nu ştia de ce, îşi ținu respirația aşteptând. N-ar fi vrut să fie atrasă de el. Dar era. Forța din el o atrăgea ca un magnet şi în prezența lui i se încurcau toate în cap. O făcea să se simtă foarte tânără, poate în alte circumstanțe chiar prostuță.

— Ştiu că ne cunoaştem de puțin timp, continuă el încet, dar n-ai vrea să mâncăm ceva împreună înainte ca să plec înapoi? Nu am de ce să mă grăbesc.

O privi adânc în ochi şi intensitatea privirii o făcu să tremure. Bill Quinn era o combinație ciudată de forță şi tandrețe, căreia era greu să-i reziste.

— Mi-ar plăcea foarte mult, spuse ea.

Quinn se gândi puțin, mulțumit că ea acceptase.

— Cât de stupid ți s-ar părea să intrăm aici, la clubul ofițerilor,

şi să mâncăm un hamburger? Toată săptămâna am tânjit după unul, îi mărturisi el, arătând ca un puşti.

Paxton râse şi acceptă bucuroasă. O conduse prin bază, vorbind despre Saigon, hotelul *Caravelle,* şcoala pe care Paxton o urmase. Îi povesti că jucase fotbal la West Point, ceea ce nu era greu de crezut, după felul în care o salvase în urmă cu câteva zile. Când au intrat în club, la tonomat cântau Beatles şi mai toată lumea dansa. Părea un club dintr-un oraş american. Pentru a doua oară de când venise aici, lui Paxton i se făcu dor de casă.

Au comandat hamburgeri şi cartofi prăjiți, pentru ea Coca-Cola, iar el ceru o bere. S-au aşezat la masă, privindu-i pe ceilalți cum dansează şi ascultând muzică. După Beatles a urmat *„I Can't Get Now Satisfaction",* preferința tuturor, apoi *„Proud Mary"*, care îi plăcuse lui Paxton când fusese la Berkeley.

— Deci, când ai absolvit? o întrebă el, prietenos.

Aici parcă arăta mai tânăr, se eliberase de tensiune, se putea relaxa, iar Paxton nu mai simți încordarea din el. Râse auzindu-i întrebarea.

— N-am absolvit, îi zâmbi ea timid. Ar fi trebuit să termin în iunie, dar am renunțat.

— Excelent, în ton cu tot ce face generația ta, spuse el tachinând-o. Ascultându-l, nu i se mai părea nici ei ceva neaşteptat. Dacă va avea diplomă sau nu, nu avea nici o importanță.

— Primăvara trecută... s-au adunat prea multe... şi... nu ştiu... aşa am fost atât de deziluzionată...

— Şi acum? o privi curios. Nu-l interesa ce făcuse în şcoală. Îl interesa ca om matur. Aici era o lume de adulți, adevărata viață. Mureau oameni, fie că au fost la colegiu sau nu.

— Aici nu mai are importanță.

— Vietnamul te schimbă, spuse el, enigmatic, sorbind din bere.

Paxton încerca să nu se gândească doar la cât de bine arăta. La urma urmei, era căsătorit.

— Ajungând aici, nu-ți mai pasă de lucrurile care ți se păreau importante, casa, maşina, şi toate celelalte. Ceea ce până acum nu puneai la îndoială... oamenii din jurul tău... pentru care vrei să rămâi în viață. Câteodată acasă înseamnă foarte departe şi totuşi pentru asta se presupune că luptăm aici.

Ochii lui nu-i părăsiseră nici o clipă pe ai ei.

— Tu pentru ce lupți aici? întrebă ea moale.

— Nu mai ştiu sigur. Habar n-am pentru ce dracu luptăm noi aici, dacă chiar vrei să ştii adevărul. Sunt pentru a patra oară în Vietnam şi jur că nu ştiu de ce o fac. Se presupune că ar trebui să-i câştigăm de partea noastră, dar astea sunt prostii. Ei văd că le ucidem oamenii şi le distrugem țara. Şi au dreptate. Asta facem.

— Atunci de ce rămâi? întrebă ea, tristă.

Dorea mereu să ştie de ce veneau voluntari aici. Nimeni nu mai ştia exact de ce venise, doar băieții care erau recrutați. Ceilalți habar n-aveau şi dacă au ştiut vreodată, au uitat demult.

— Eu rămân pentru că sunt ucişi băieți americani. Dacă sunt aici, poate reuşesc să-i ajut. Poate pentru că ceea ce fac, fac mai bine ca alții. Sau poate nu, spuse el oftând, terminându-şi berea, poate că nu are nici o importanță.

Un gând descurajator, însă mulți alții i-au spus lui Paxton acelaşi lucru. Fiecare dintre cei de aici simțea la un moment dat că ceea ce face este inutil.

— Eşti o fată curajoasă, o lăudă Quinn amintindu-şi de îndrăzneala ei de a coborî în tunel. Nimeni dintre cei care au vizitat baza nu a vrut să viziteze un tunel şi în nici un caz, o femeie. Majoritatea bărbaților sunt morți de frică, dar nu vor să o recunoască, continuă el privind-o admirativ.

— Mulțumesc. Poate sunt doar mai proastă ca alții.

— Poate toți suntem.

Pierduse încă doi oameni de când plecase ea. Unul dintre ei era Toto, tânărul operator radio. Dar acum nu era momentul să vorbească despre aşa ceva. Şi de fapt, nu avea nici o importanță.

Apoi au ieşit afară să se plimbe în aerul cald al nopții. Cel puțin în zona bazei erau în siguranță. Însă şi aici puteau oricând să explodeze bombe sau grenade.

— Aş vrea să-ți pot arăta țara asta, odată. E un loc minunat, chiar şi acum.

— Mi-ar plăcea. Săptămâna trecută am fost la Bien Hoa. Aş vrea să văd mai multe, dar nu ştiu unde să mă duc.

— Aş putea să te conduc, spuse el, tandru, întorcându-se spre ea. Nu prea ştiu ce să fac cu tine, spuse el puțin confuz. N-am… n-am întâlnit încă niciodată o femeie ca tine.

Paxton se simțea bine auzindu-l vorbind aşa. Era atrasă de el, dar nu ştia ce să-i spună,

— Soția ta? întrebă Paxton, dorind să fie sinceră cu el şi aşteptând ca şi el să fie cu ea

— Suntem căsătoriți de zece ani, de când am absolvit West Point Avem trei copii. Trei fetițe, îi zâmbi el. Nu ştiu de ce, dar m-am aşteptat să am doar băieți. Ea e sătulă până peste cap de armată, Tatăl ei a fost ofițer de carieră, ca şi al meu, şi am crezut că ştie ce o aşteaptă, dar nu ştia, sau poate ştia, dar nu-şi imagina că se săturase deja. Vrea să mă întorc acasă. Însă eu nu sunt pregătit.

— O iubeşti? Îl întrebă Paxton, direct.

— Da, cândva, acum, nu mai sunt sigur. Ne întâlnim în Tokyo, de câteva ori pe an, sau în Hong Kong, şi ne certăm din cauza viitorului nostru. Vrea să renunț la armată, să-mi iau o slujbă. Nu cred că pot. Am treizeci şi doi de ani şi cu ce să mă laud? Că m-am târât prin tuneluri în Vietnam, timp de patru ani? Că n-am călcat pe o mină? Că am avut grijă de oamenii mei? La ce m-ar ajuta? Să ajung instructor într-o tabără de cercetaşi? Nu ştiu. Am fost pregătit să fac ceea ce fac acum, spuse el, trist. Am fost pregătit, antrenat să fiu un ucigaş.

— La câți oameni le-ai salvat viața, de când eşti aici? întrebă încet Paxton. Nu asta este ceea ce ştii să faci cel mai bine? Să salvezi viețile oamenilor tăi, pentru a nu fi ucişi de alții.

— Poate, oftă el. Îi plăcea că Paxton intuise adevărul.

Îi plăcea că era isteață, cinstită, îndrăzneață şi foarte drăguță. Era tot ceea ce Debbie, soția lui, nu era. Ea se văicărea tot timpul, din cauza copiilor, a casei în care locuiau, a părinților ei şi ai lui, a Vietnamului, a salariului lui, până când el nu mai rezista. Ar fi vrut ceva mai mult decât atât, dar încă nu ştia ce. Sau nu ştiuse încă până săptămâna trecută când o văzuse pe Paxton.

— Vreau să-ți fie clar ceva, îi spuse el dorind să fie corect cu ea. Am mai avut şi alte relații cu femei. Nimic important. Câteva asistente… o fată în San Francisco… fără complicații. Ştiau că sunt căsătorit, aventurile cu ele au fost scurte. Dar… nu ştiu nici dacă îți plac… acum e ceva diferit… N-am întâlnit niciodată o femeie ca tine…

Vroia să-i spună mai multe dar se opri.

Paxton îi zâmbi şi fără să se gândească ridică mâna şi îi mângâie fața.

— Mulțumesc.

Gestul ei îi aduse lacrimi în ochi. Nu-l mai atinsese nimeni astfel, de foarte mult timp, uitase ce înseamnă un simplu gest de tandrețe.

— Cred că m-am îndrăgostit de tine. Este oare posibil ca un bărbat de treizeci şi doi de ani să se îndrăgostească de o puştoaică, într-un loc ca acesta şi să fie o poveste frumoasă?

Nu vedea cum putea ieşi ceva bun dintr-o astfel de relație, dar aici exista o intensitate a situațiilor un sentiment că viața trebuia trăită doar în prezent.

— Nu ştiu, spuse Paxton, tristă, amintindu-şi de Peter. Dar acum era ceva diferit. Doar pentru prezent, fără promisiuni, fără mâine şi probabil fără viitor.

— Nu m-am gândit niciodată să-mi părăsesc soția spuse el cinstit, nu sunt sigur că o voi face. Suntem căsătoriți de foarte mult timp şi îmi iubesc copiii foarte mult.

— Cât de des îi vezi? întrebă Paxton.

— Nu prea des. Data trecută i-a adus în Honolulu. A fost foarte greu. Suntem ca doi străini acum. Ceea ce se întâmplă aici a influențat-o pe ea şi pe copii. Nu le este uşor. Cel puțin eu nu sunt tot timpul în prima linie.

— Mie nu mi s-a părut aşa când am vizitat baza.

Quinn ridică nepăsător din umeri. Pentru el nu însemna pericol.

— Ştii la ce mă gândesc. Băieții care zboară sunt loviți de vietnamezi, apoi afli că sunt prizonieri. Eu sunt în spatele liniilor cea mai mare parte a timpului.

Însă amândoi ştiau că nu sunt linii precise în Vietnam. Paxton se întoarse spre el. Trebuia să-i spună ceva.

— Nu vreau nimic. Nu vreau să-mi faci nici o promisiune. Nu aştept să-mi spui că vei divorța ca să fim prieteni. Nici măcar nu ne cunoaştem încă. Vom vedea ce se va întâmpla.

— Vorbeşti serios? Fără promisiuni? Fără „Te voi iubi până la moarte?", spuse Bill, încet, înconjurându-i umerii cu un braț.

Paxton se opri din mers şi îl privi intens.

— Doar să nu mori. Asta e tot ce îți cer. Ne-am înțeles? spuse ea ridicându-şi ochii spre silueta înaltă şi umerii lui largi.

— Da, promit.

— Bun, atunci e în regulă.

Au continuat să se plimbe, să discute, să râdă. Au trecut pe lângă alte cupluri care făceau aceleaşi lucruri, iar Paxton se

întrebă dacă lui îi pasă că va fi văzut cu ea. Însă el nu părea să se gândească la aşa ceva şi după un timp se opri şi râse privind-o.

— Şi acum unde mergem? Ne-am plimbat prin toată baza. Cred că am străbătut-o de la un capăt la celălalt.

Paxton râse şi ea. Se bucura să fie lângă el.

— Cred că trebuie să mă întorc la hotel.

— Te conduc, spuse el cu regret. Îi părea rău să o părăsească. Ce zici de un pahar la barul de la hotel?

Amândoi simțeau că au ceva de sărbătorit, dar Paxton nu era sigură ce era. Îi zâmbi, acceptând, întrebându-se dacă se vor întâlni acolo cu alți ziariști. Dar nu-i prea păsa. Nu avea secrete.

O conduse la hotel în maşina ei închiriată, un vechi Renault care abia se mişca. Parcă în fața hotelului şi o luă de braț, în timp ce urcau scările. A fost o seară neaşteptată pentru amândoi. Paxton simțea că parcursese o mare distanță într-un timp foarte scurt. Nu doar de la San Francisco la Saigon. Simțea că parcă ar fi fost aruncată dintr-o altă viață în cea de acum, iar sentimentele ei erau confuze. Ştia că este atrasă de Bill Quinn, nu mai putea să se îndepărteze de el, dar în acelaşi timp îi era frică, iar undeva, în adâncul inimii ei, era tristă. Existau alții în viețile lor, soția lui, amintirea lui Peter. Şi totuşi, acum erau aici. Iar ea avea nevoie de el, aşa cum el avea nevoie de ea, poate asta avea mai multă importanță.

— Paxton? Bill îi spuse numele atent, pentru că era nou pentru el, iar ea se întoarse privindu-l timid.

— Da?

— Arăți foarte serioasă. S-a întâmplat ceva?

— Da, mă gândeam.

— Nu te mai gândi, zâmbi el şi îi sărută părul de pe frunte. La bar era multă lume. Tom Hardgood, Jean-Pierre, revenit de curând din Hong Kong, iar într-un colț Paxton îl observă pe Ralph stând de vorbă cu o foarte frumoasă euro-asiatică. Paxton rămase surprinsă văzându-l aici. Nu se întâlnise cu el toată săptămâna. Chiar în dimineața aceea îi lăsase un mesaj la biroul AP.

Quinn îi observase şi el. O conduse pe Paxton la masa lor, iar Ralph o prezentă prietenei sale.

— France Tran… Paxton Andrews.

Era incredibil de frumoasă. Când începu să vorbească, Paxton băgă de seamă că avea un accent franțuzesc. Arăta cam de vârsta

lui Paxton. Era îmbrăcată într-un *ao dai* alb şi se simțea în largul ei în bar.

— Bună, France, spuse Bill, ce mai face An?

— Se simte bine, spuse ea privindu-l pe Ralph cu căldură. E un mic monstru.

— Foarte adevărat, săptămâna trecută mi-a pus o broască în cizme, noroc că am controlat înainte să le încalț, râse Ralph, iar Paxton rămase surprinsă văzând această parte a firii lui pe care nu o cunoştea. Nu ştia prea bine despre cine vorbeau, presupunea că era vorba despre un copil, fiul acestei femei. Se întreba dacă ea şi Ralph sunt căsătoriți.

Au mai discutat câteva minute, apoi Bill şi Paxton s-au aşezat. Încercând să nu pară surprinsă, Paxton întrebă.

— Cine e?

— France? Bill era uimit că nu ştia. Ea şi Ralph păreau foarte buni prieteni. Trăieşte cu Ralph. S-a căsătorit cu un băiat american, iar An este fiul lor.

Ezită puțin. Paxton ÎI privea atentă dorind să ştie şi restul poveştii.

— A fost ucis înainte de naşterea copilului. An trebuie să fie acum cam de doi ani. Ea şi Ralph sunt împreună de un an de zile. Trăiesc împreună, dar cred că el nu prea vrea să vorbească despre asta.

— Sunt căsătoriți?

— Nu. Mama ei a fost franțuzoaică, iar tatăl ei vietnamez. Am discutat cu ea doar de câteva ori, dar am impresia că este împotriva căsătoriilor mixte. Armata s-a purtat foarte urât cu ea când soțul ei a murit. Cred că nu i-au dat nici un ajutor ca văduvă. Au acuzat-o că e târfă, iar An nu este copilul lui.

— Şi familia lui?

— Nu le-a spus niciodată că s-a căsătorit aici, iar familia lui a fost foarte furioasă când a aflat. Nişte mitocani din Indiana. N-au vrut să ştie nici de ea, nici de copil.

— Şi Ralph? Nu vrea să se căsătorească cu ea şi să adopte copilul? întrebă Paxton îngrozită.

Bill zâmbi de naivitatea ei. Vroia ca totul să fie pus la punct cât mai ordonat posibil. Dar aici nu se putea aşa ceva.

— Întreabă-l.

— E atât de frumoasă! Paxton rămăsese impresionată de

politețea şi manierele ei.

— Da, spuse Bill, şi foarte deşteaptă. Dar dacă va încerca să o ducă acasă, va fi considerată o târfă ca şi cele ce aşteaptă în fața Clubului Roz. Acasă nimeni nu cunoaşte diferența dintre ele.

— Dar nu trebuie decât să te uiți la ea, Bill, Paxton părea exasperată.

O tânără americancă naivă şi Bill o ştia.

— Poate tu, Pax. Dar alții nu văd cu ochii tăi. Pentru ei o vietnameză este o venetică, cu ochii oblici, făcând parte dintre acei oameni care le-au ucis un fiu, un logodnic sau un frate. Nu va fi uşor pentru fetele care vor pleca de aici.

— Dar ea e diferită, insistă Paxton, fără un motiv anume.

— Nu şi pentru ei.

Paxton ar fi vrut să nu fie adevărat ceea ce auzea, dar bănuia că Bill are dreptate. Îi părea rău pentru această femeie pe care abia o cunoştea. În State, ea va fi doar o vietnameză ca şi toți ceilalți.

În seara aceea, au discutat despre multe lucruri, mai întâi despre război, apoi despre altele. Bill nu o mai pomeni pe soția lui. Şi nu-i povesti nimic despre copiii lui. Era de atâta timp în Vietnam încât se îndepărtase de toți. O asculta fascinat pe Paxton, povestindu-i despre Berkeley.

O conduse până la camera ei şi se despărțiră.

— Mă voi întoarce în Saigon peste câteva zile, spuse încet. Te sun înainte să vin.

Se aplecă şi o sărută uşor pe buze, apoi plecă. Paxton ar fi vrut să-l roage să rămână în viață. Dar acum nici nu îndrăznea să se gândească la primejdiile ascunse în tunelurile de la baza Cu Chi.

Capitolul 15

Bill Quinn se întoarse peste trei zile. O sunase înainte să sosească la hotel şi arăta foarte chipeş în uniforma curată şi scrobită. Paxton îl aştepta în hol. Era o „întâlnire oficială", îi spuse el, iar Paxton îl întâmpină fericită.

— Aha! exclamă el când o văzu.

Paxton îşi lăsase părul pe spate şi purta o rochie de mătase roz pe care o adusese de acasă. Era foarte scurtă şi îi scotea în evidență picioarele lungi, bine făcute. Paxton încercă să nu se

gândească că lui Peter îi plăcuse rochia mult.

Bill rezervase o masă la un restaurant lângă ambasadă, iar ea se simți foarte matură intrând înăuntru în compania lui. Au fost aşezați la o masă din colț. Încăperea păstra încă stilul francez şi era luminată foarte romantic. Pe fiecare masă erau aşezate buchete cu flori. În sfârşit, aici au scăpat de mirosul de carburant. Restaurantul era plin de ofițeri americani.

Paxton îi povesti despre o nouă misiune în care îl însoțise pe Ralph în apropiere de Long Binh, dar Bill se încruntă auzind-o.

— E foarte periculos, spuse el arătând îngrijorat şi se întrebă dacă n-ar trebui să vorbească cu Ralph.

— Şi aici e periculos. Bill, nu vorbi prostii. Sunt mai în siguranță decât eşti tu în Cu Chi.

— Pe dracu, spuse el încet, simțind în mod ciudat nevoia de a o proteja. Ceva neaşteptat pentru el, pentru că nu-şi făcea probleme pentru Debbie. Dar Debbie era în San Francisco. Paxton era cu zece ani mai tânără şi hoinărea prin Saigon căutându-şi necazurile cu lumânarea.

— Nici tu nu te afli în siguranță căutând vietnamezi în tuneluri.

De fapt, Paxton se străduise să nu se gândească la asta. Când plecase la Long Binh cu Ralph, acesta îi ținuse o morală severă şi o sfătuise să nu „fraternizeze cu trupele", ceea ce la început o amuză. Dar apoi realiză că vorbea serios şi îl întrebă, surprinsă:

— Cum poți tocmai tu să spui aşa ceva? se referea la France şi el ştia, dar asta nu-l influență.

— Cu mine e altceva, Pax. Eu sunt bărbat. Iar Bill Quinn e căsătorit.

— Şi ce-i cu asta? Ce importanță are? Soția lui e la celălalt capăt al lumii. Dacă murim toți săptămâna viitoare? Ce importanță va avea pentru ei?

În câteva săptămâni ajunsese să gândească la fel ca toți ceilalți din Saigon.

— Ce vei face când se va întoarce la ea? spuse Ralph, încet. Cum te vei simți atunci? Ai suferit o dată, nu ți-a fost destul?

— N-am ce să fac, spuse ea întorcând capul şi privind în altă parte. N-avea nici un chef să-şi justifice viața în fața lui Ralph Johnson. Era prietenul ei, dar nu avea dreptul să-i spună de cine să se îndrăgostească şi de cine nu.

— Încă nu e prea târziu, Pax. Vietnamul e un loc straniu.

Lucrurile devin serioase prea repede, alteori nu ajung deloc, când de fapt ar trebui; pentru că mai tot timpul suntem îngroziți că am putea muri până după-masa, pentru ca am văzut prea mulți oameni murind şi nu ne mai pasă ce se întâmplă. Nu te complica cu un soldat aici, Paxton... nici măcar cu un jurnalist. Vei suferi. Toți suntem puțin nebuni.

Încerca să o prevină şi credea în ceea ce-i spunea.

— Şi de ce crezi că sunt aici cu tine? întrebă ea şi el zâmbi.

Era încă atât de tânără, încă neatinsă de ororile care pentru ceilalți deveniseră ceva obişnuit.

— Eşti încă nouă, Pax. Pentru tine nu e prea târziu. Vorbesc foarte serios... nu te lega de Bill. E un tip fantastic şi îmi e foarte simpatic. Dar, indiferent de ce se va întâmpla, tu vei suferi. De ce să treci prin aşa ceva?

— Şi France? întrebă ea vrând să-i plătească cu aceeaşi monedă, însă privirea din ochii lui o preveni că atinsese un subiect interzis.

— Ea nu are nici o legătură cu tine, spuse el şi urcă în elicopter cu echipa de filmare, dispărând pentru trei ore.

N-au mai discutat despre asta când s-a întors, iar Paxton nu-i pomeni nimic lui Bill. Pentru ei era oricum prea târziu. În seara aceea au stat la masă şi au discutat despre lucrurile care îi interesează pe cel îndrăgostiți, când iubirea lor este doar la început.

Aproape şi-au terminat masa, când în restaurant intră o vietnameză drăguță, îmbrăcată într-un *ao dai,* şi aşeză jos un buchet de flori. Paxton o urmări cu privirea, gândindu-se cât de frumoasă este şi în aceeaşi clipă Bill întoarse capul observând-o şi el. O privi o secundă, o urmări dispărând pe uşă şi, în acel moment, fără să stea pe gânduri, apuca mina lui Paxton, o trase de pe scaunul ei şi o împinse sub masă. O acoperi cu corpul lui şi în secunda următoare se auzi o explozie puternică. Toate geamurile au zburat în aer, iar în jurul lor corpuri omeneşti erau azvârlite în toate părțile. Apoi se făcu linişte. Urmară țipete şi o altă explozie în dreapta lor. Bill o trase după el de-a lungul podelei, spre locul unde se vedea lumină. Au ajuns cu bine în stradă, dar în jurul lor se auzeau țipete, urlete şi în depărtare sirenele. Bill plecă de lângă ea ca să ajute, iar Paxton îl urmă imediat. Brațul îi sângera de la o bucată de sticlă care îi tăiase rochia, dar în afară

de asta nu fusese rănită de explozie. Picioarele îi erau julite, corpul îi era plin de zgârieturi de la forța exploziei, dar intră din nou în restaurant şi ajută să fie scoasă afară o femeie. Urla şi nu mai vedea. Fața şi brațele îi erau acoperite de sânge. Paxton încercă să o liniştească, până apărură ambulanțele. Văzu cum Bill şi un alt bărbat cărau afară doi oameni, dar amândoi erau morți. În cele din urmă, au apărut poliția şi doctorii. O privelişte groaznică, peste tot sânge şi sticlă spartă. Paxton tremura violent, nu se putea abține. Se îndreptau spre maşina lui, dar Bill se opri şi o luă în brațe. Amândoi erau plini de sânge. Paxton începu să plângă, în timp ce el o săruta.

Un început groaznic pentru iubirea lor, într-un loc al violenței, într-un război crud şi inutil.

— Ce căutăm noi aici? întrebă el cu o voce care îi tremura.

Nu din cauza faptului că văzuse moarte în jurul lui, ci pentru că dacă nu ar fi fost atent, Paxton ar fi putut să fie ucisă. Şi, brusc îşi dori mai mult decât orice pe lumea asta să nu o piardă.

— De ce nu suntem într-un loc obişnuit, în New York, Maryland sau Texas?

— Pentru că, îi spuse ea cu lacrimi în ochi, atunci nu ai şti că exist şi ai fi cu soția ta, spuse Paxton, râzând şi ştergându-şi lacrimile.

— Domnişoară Paxton, ai un mod ciudat de a te exprima, zâmbi el.

— Întotdeauna spun adevărul. Una din marile mele slăbiciuni.

— Şi calități. Nu cred că te-aş iubi la fel de mult dacă nu ai fi aşa. Locul acesta te învață să deteşti minciunile. Asta mi se întâmplă când mă întorc în State, spuse el, urcându-se în maşină, nu mai sunt în stare să aud minciuni, explicații, lucruri pe care nimeni nu le crede, dar toată lumea le spune. Într-un fel, e mai uşor să fiu aici, apoi îşi aminti de ceea ce se întâmplase. Cel puțin aşa am crezut până acum.

— Se întâmplă de multe ori, nu-i aşa? întrebă ea referindu-se la bombe, iar el aprobă. Oare de ce de fiecare dată când sunt cu tine ajung să arăt ca scoasă din tranşee?

— Pentru că eşti nebună să fii aici.

Apoi o sărută tare, apăsat, fericit că amândoi erau în viață şi nimic nu s-a întâmplat.

O conduse la hotelul ei şi, fără să spună un cuvânt, au urcat

scările. Bill se opri la bar să ia o sticlă de Scotch, iar când ea deschise uşa camerei intră şi o puse pe masă apoi se întoarse spre ea privind-o cu ochi trişti care îi vorbeau despre iubirea lui.

— Pax, vrei să plec? îşi rezervase o cameră la *Rex,* dar vroia să fie cu ea atâta timp cât mai putea. Plec, dacă vrei.

Paxton clătină din cap, îi zâmbi şi se apropie de el. Nu prea ştia ce să facă. Peter era mort de patru luni, iar ea se gândise că va fi legată de el pentru totdeauna. Şi iată, pe neaşteptate, devenise o parte a unei alte vieți, a unei alte lumi, într-un loc pe care nu-l va mai vedea niciodată. Acum Bill Quinn era cel mai important om din viața ei.

— Nu vreau să pleci, spuse ea, blând.

Quinn se aplecă şi o luă în brațe, iar ea se lipi de el cu o pasiune născută din pierderi, teamă şi durere. O atinse cu puterea unui bărbat care îşi risca viața în fiecare zi. Aproape au murit în acea seară şi poate vor muri a doua zi, dar acum, în acest moment, erau în viață şi îşi aparțineau.

Bill o întinse pe pat şi o dezbrăcă tandru. Rochia ei ajunsese doar bucăți de mătase din cauza exploziei, uniforma lui era plină de sânge. Nu-şi doreau decât să alunge trecutul, durerea şi singurătatea care îi chemase unul spre celălalt. Bill simți satinul pielii, întins lângă ea şi suspină uşor.

— Doamne, Pax… eşti atât de frumoasă…

O mângâie, o ținu strâns în brațe, o sărută fără să se poată abține, cu pasiune şi tandrețe. Paxton îl atinse chemându-l spre ea, şi când o pătrunse aveau lacrimi în ochi, nu pentru trecut, nu pentru ce au pierdut, ci pentru ceea ce găsiseră împreună.

Capitolul 16

Trei săptămâni mai târziu, Paxton reuşi să facă o nouă călătorie până la Cu Chi, împreună cu Ralph. La data aceea, Congresul Partidului Democrat explodase într-o orgie a nebuniei în Chicago, iar Harriman încă mai supraveghea tratativele de pace cu Vietnamul, la Paris. Ironia întregii situații i se păru lui Paxton ca o glumă proastă când citi telexurile la biroul AP, unde se întâlnea cu Ralph înainte de a asista împreună la Nebuniile de la Ora Cinci. Nimic nu mai părea să aibă nici un sens, decât ceea ce se întâmpla

acolo şi viaţa ei împreună cu Bill. Important era ca el să fie în siguranţă şi ca nimic să nu se întâmple cu nici unul din ei. Era un miracol de fiecare dată, când apărea la hotel şi petreceau noaptea împreună, ceea ce se întâmpla destul de des.

Ralph se abţinu să facă orice fel de comentarii mai tot drumul, până la baza Cu Chi, apoi chiar înainte să ajungă se întoarse spre ea şi o întrebă:

— E o treabă serioasă cu voi doi, nu-i aşa?

Paxton aprobă scurt, nevrând să discute mai multe în faţa şoferului. Ralph nu pomenise nici un nume, dar bârfele circulau rapid de la Saigon la toate bazele militare. Cine se culca cu cine şi de ce, era subiectul preferat al conversaţiilor. Circulau multe bârfe la fel ca VD[8] sau alte boli tropicale.

— Da, spuse ea calmă, ar putea fi ceva serios. Pentru noi e ceva nou, încă nu ştim ce vom face. Există... câteva probleme care vor trebui rezolvate, dacă... dacă...

Dacă va dura, Ralph ştia la ce anume se referea, şi clătină din cap dezaprobator privind pe geam.

— Amândoi sunteţi nebuni. Dar sunt convins că şi tu ştii asta.

— De ce? Paxton era încă naivă şi plină de speranţă.

— Pentru că vei suferi, Pax. Aşa ca toată lumea de aici. Trebuie. Ştii care sunt alternativele, niciuna nu e plăcută.

Se referea la faptul că Bill se va întoarce la soţia lui când i se va termina stagiul, sau va fi ucis între timp. Bineînţeles s-ar fi putut să rămână în viaţă şi să o părăsească pe Debbie până la urmă, dar Ralph nu credea că aşa ceva va fi posibil.

— Eşti aici de prea mult timp. Ai ajuns cinic.

— Poate, spuse el aprinzându-şi o ţigară. Am văzut filmul.

Partea cea mai proastă era că începuseră să-i placă Ruby Queens, ţigările locale.

— Poate n-ai urmărit sfârşitul care trebuia. Poate ai plecat înainte de a se termina filmul. Nu le ştii tu pe toate.

— Uite, încercă el din nou, pentru că îi era dragă, eşti isteaţă, mai isteaţă decât cei mai mulţi de aici. Eşti o ziaristă teribilă. Scrii extraordinar de bine. Ai putea chiar să câştigi un *Pulitzer* într-o îi.

— Da, sigur, râse Paxton, amuzată.

— Fie, atunci nu un *Pulitzer*. Dar eşti bună şi tu o ştii. De ce te

[8] Venereal disease = boală venerică

legi la cap dacă nu te doare? Eşti aici pentru şase luni. Rabdă până ajungi acasă şi-l întâlneşti pe Făt-Frumos în spatele unui birou, într-un loc fără bombe, să zicem Milwaukee.

Paxton se întoarse spre el, plină de hotărâre.

— Uite ce-i, n-am nici o vină de ce s-a întâmplat. Aşa a fost să fie. Acum nu pot pretinde că nu există. De ce aş face-o? Acum suntem aici. Aici e viaţa mea. Restul e rahat.

— Şi ce se întâmplă dacă restul e adevărat şi aici e rahatul?

— Atunci m-am înşelat. Tu nu te-ai înşelat niciodată, Ralph?

Nu vroia să pomenească din nou numele lui France, dar şi el se îndrăgostise din aceleaşi motive. Pentru că erau aici, era greu, toată lumea era înspăimântată, şi în jurul lor mureau oameni. Nu exista un antidot mai bun decât să te îndrăgosteşti, fie că vroiai sau nu. Cum de nu putea tocmai el să înţeleagă? Se întoarse din nou spre Ralph care îşi stingea ţigara.

— Ştii ce? Mai bine lasă-mă în pace. Ştiu că îmi vrei binele. Dar nu înţelegi.

— Poate ai dreptate.

Iar când îi văzu împreună în acea după-amiază, se întrebă dacă ea avea dreptate şi el greşise. Exista ceva foarte puternic şi tandru între ei. Încercau amândoi să ascundă ce simţeau, dar era dificil. Sentimentele lor erau prea puternice, fizice în multe privinţe, dar în acelaşi timp atât de curate şi oneste, bazate pe admiraţie, tandreţe şi iubire, încât erau greu de ascuns de ochii celorlalţi.

Tony Campobello, sergentul lui Bill, le văzu şi el. Era atât de furios că până şi Paxton observă atitudinea lui. Abia dacă vorbea cu ea, iar tonul lui era de gheaţă, când discuta cu ofiţerul lui superior. Bill se mulţumi doar să ridice sprâncenele, amuzat. Într-o după-amiază însă, s-au întâlnit cu el la Tan Son Nhut. Paxton nu rezistă să nu-i vorbească în timp ce Bill plătea.

— Îmi pare rău... începu ea, dar Tony o întrerupse.

— Pentru ce?

— Pentru ceea ce simţi, spuse ea sincer. Tony nu făcea un secret din antipatia lui.

— Ceea ce simt eu n-are importanţă, spuse el, rece.

— Atunci de ce eşti aşa de furios? Ai ceva împotriva mea?

ÎI privi în ochi. Era cam de înălţimea ei.

— Mă doare în cot de tine.

Comportarea lui era deplasată, Tony ştia, dar nu-i păsa. O

detesta şi vroia ca ea să o ştie.

— Mă gândesc la el. Mi-a salvat viaţa de mai multe ori. A salvat vieţile mai multor oameni în ţara asta uitată de Dumnezeu, decât eşti tu în stare să numeri, iar tu îi rişti viaţa şi nici măcar nu-ţi dai seama.

Paxton îl privi, şocată. Nu înţelegea.

— Cum poţi să spui aşa ceva? Nu făcuse nimic ca să-i rişte viaţa, dimpotrivă, îl vroia în viaţă, chiar dacă urma să se întoarcă la Debbie. Dar nu-şi dorea moartea lui. Tipul ăsta era nebun.

— Scumpo, ştii ce efort îţi trebuie ca să rămâi în viaţă? Trebuie să te târăşti pe burtă în fiecare zi şi să te gândeşti la un singur lucru, la tine însuţi. Dacă te gândeşti la cel de lângă tine prea mult, vrei să ai grijă de el şi nu de tine, eşti deja un om mort. S-a terminat într-o secundă. Ştii la ce se gândeşte acolo, afară? Nu la noi, nu la el, nu la ce face, nu la cine e în tunel sau la tipul care poate fi în tufişuri aşteptându-ne... se gândeşte la tine şi zâmbeşte. Şi ştii care va fi urmarea? Va zbura în aer din cauza unei mine sau un trăgător îi va găuri capul. Şi ştii a cui vină va fi? A ta. Aminteşte-ti de asta data viitoare, când te ia în braţe.

Spunând asta, se întoarse, dar atunci apăru şi Bill.

— Bună, Tony... o cunoşti pe Paxton, nu?

O cunoştea, dar nu vroia să o cunoască. Ceva îl deranjă pe Bill în felul în care Tony se uită la Paxton şi spuse „Da, o cunosc”, apoi salută şi plecă.

Paxton nu scoase un cuvânt despre ce îi spusese Tony, dar toată noaptea tremură la gândul că s-ar putea să aibă dreptate. De ce era greşit să-l iubească? Îi va distruge asta pe amândoi? Era greu de crezut, toată lumea avea pe cineva, chiar dacă doar pentru o clipă. Iar Ralph îi spunea tot timpul că nu face bine iubindu-l pe Bill, dar şi el trăia cu o vietnameză... se ducea acasă la ea în fiecare seară. De ce oare nimeni nu dorea ca ea să fie cu Bill? Mai ales sergentul cel furios.

— Ai fost foarte tăcută noaptea trecută, spuse Bill dimineaţa. Avea trei zile libere. Observase o schimbare la ea, dar Paxton nu vroia să-i repete ce-i spusese sergentul. Îi răspunse că se gândea la un articol.

În acel week-end au plecat la Vung Tau, un frumos oraş de pe coastă, care încă rămăsese o staţiune cu o plajă splendidă. Paxton îşi zise că niciodată nu a fost mai fericită. Câteodată discutau şi

despre viitor, dar nu prea des. Nu aveau de ce să discute despre aşa ceva. Când se va întoarce în State Bill va hotărî ce va face cu Debbie. Amândoi trebuiau să plece aproape în acelaşi timp. Paxton promisese sa se întoarcă de Crăciun, iar el mai avea de stat o lună. Trebuia să se întoarcă în San Francisco la sfârşitul lui ianuarie. Erau de acord că Bill petrecuse prea mult timp în Vietnam. Patru stagii era suficient. Va merge acasă ca să-şi trăiască viaţa.

— Crezi că ai rezista ca nevastă de ofiţer? o întrebă el într-o noapte, în Vung Tau şi ceea ce-l înspăimântă şi pe el era faptul că o gândea serios.

— Cred că da. Aş putea să scriu pentru revista *„Stars and Stripes”.*

— Eşti prea bună pentru ei.

— Prostii, spuse ea întorcându-se spre el.

S-au simţit foarte bine în Vung Tau şi s-au întors din nou în octombrie. La puţin timp după aceea Bill plecă la Hong Kong să-şi întâlnească soţia. Au discutat mult timp despre această călătorie. Bill era tentat să renunţe la ea, dar Paxton era de părere că trebuia să plece la Hong Kong chiar dacă pentru ea va fi greu. Simţea că i-o datorează lui Debbie. Nu venise încă vremea unei confruntări. Însă când Bill se întoarse, rămase prost dispus mai multe săptămâni. Debbie încercase din răsputeri să-l facă să renunţe la armată şi mai ales la acest război. Devenise de curând membră a unei grupări care milita împotriva războiului şi îi spusese că este un ucigaş. De asemenea, îşi dorea o nouă maşină şi era sătulă până peste cap de armată.

Nixon fusese ales preşedinte, iar Paxton primise veşti bune de acasă. Mama ei se simţea bine şi era nerăbdătoare să o vadă acasă de Crăciun. Primise o scrisoare de la Gabby, în care o anunţa că aşteaptă un alt copil. Viţile lor continuau ca şi până acum, dar Paxton nu-şi mai putea imagina cum ar putea trăi lângă ei. După cinci luni în Vietnam, i se părea că trăise pe o altă planetă.

Într-o seară îi povesti lui Bill ce simţea. Cinau într-un restaurant.

— Ştii, mă simt vinovată numai spunând aşa ceva. Dar nu vreau să plec acasă de Crăciun,

Vroia să rămână în Vietnam cu el. Însemna mai mult pentru, ea decât să plece acasă la familia ei. Oricum, nu-i plăcuse Savannah niciodată, iar acum va fi şi mai rău. Se maturizase prea repede în

anul acesta. Devenise alt om. De altfel, un Crăciun fără Queenie va fi îngrozitor. Revenind în State, îşi va aminti şi de Peter. Cu toate ca acum se gândea mai rar la el, o parte din ea îl va iubi întotdeauna. Totul era diferit în jurul ei.

— De ce nu rămâi aici de Crăciun? Bill ştia că ar fi trebuit să o încurajeze să plece acasă, dar se simțea egoist şi nu vroia să o piardă. Va fi ultimul lor moment liniştit, înainte de plecarea lui, luna viitoare, pentru a hotărî ce va face cu Debbie.

— Vorbeşti serios? îl privi Paxton, încântată.

— Bineînțeles.

— Atunci s-a făcut.

Se aplecă spre el şi îl sărută, apoi s-au întors la hotel şi au făcut dragoste toată seara. Dimineață, Paxton trimise un telex către *„Sun":* „Nu pot veni în decembrie. Se petrec lucruri deosebite. Ajung acasă în 15 ianuarie. Vă rog anunțați familia în Savannah". Ştia că va stârni agitație acasă, dar nu-i păsa. Vroia să fie cu Bill pentru că poate acesta va fi primul şi ultimul lor Crăciun. Dacă el se va hotărî să pună capăt aventurii lor, atunci le vor rămâne cele câteva luni petrecute împreună. Paxton încerca să gândească cât mai filozofic. Trebuia, pentru că trăiau tot timpul într-un pericol constant.

În ajunul de Crăciun, au fost împreună la biserică, iar a doua zi s-au trezit unul în brațele celuilalt. Bill îi cumpărase un pulover şi o brățară mică de aur din Hong Kong, când plecase acolo să o întâlnească pe Debbie. Brățara avea un mic diamant, iar Bill i-o puse pe mână şi o sărută. Paxton îi cumpărase un ceas, nişte cărți pe care ştia că şi le dorea, pe care le ceruse în State şi nişte lenjerie de corp, destul de caraghioasă, pe care o găsise la bursa neagră. Erau nişte nimicuri, dar tot ce reuşiseră să-şi ofere de Crăciun, în acele circumstanțe. Brățara era ceva mai special şi înăuntru erau gravate inițialele lor şi *Xmas'68.*

— Primul dintre multe altele, spuse el sărutând-o.

În acea după-amiază, au urmărit spectacolul de Crăciun dat în cinstea combatanților. Bob Hope venise în Da Nang în acea zi şi era aplaudat de zece mii de soldați. Ann-Margret a fost punctul culminant al spectacolului, chiar dacă Paxton era de părere că prezentarea unei femei sex-simbol îi va aţâța şi mai mult pe cei prezenți. Dar lor le plăcea. La sfârşit, generalul Abrams îl decoră pe Bob Hope cu medalia pentru Servicii Civile Deosebite, iar

publicul îl aplaudă în picioare.

La spectacol, Paxton şi Bill s-au întâlnit cu Tony Campobello şi cu Ralph care făcea un reportaj pentru *„Associated Press”.* Îi aduse cu el pe France şi băieţelul ei, An, un puşti adorabil, care semăna cu ea. Au stat puţin de vorbă, apoi au plecat mai departe. Foarte mulţi oameni erau prezenţi, dar nu s-au mai întâlnit cu Tony şi nici cu altcineva cunoscut. Întâlnirea cu Tony a fost foarte rece. Nu-i trecuse antipatia şi nu făcea nici un secret din ceea ce simţea pentru ea. Dar nu mai avea importanţă. Peste o lună ea şi Bill vor merge acasă. Discutau deseori despre cât de ciudat va fi să fie în acelaşi oraş şi să nu fie împreună.

— Nu va ţine mult, continua Bill să-i spună, dar Paxton se întreba ce se va întâmpla dacă îşi va vedea copiii şi va fi cu adevărat acasă. Simţea că atunci nu va mai fi atât de dornic să-i părăsească, indiferent de ce spunea acum, în focul pasiunii.

Au petrecut Anul Nou la clubul ofiţerilor, apoi au luat un pahar la barul de la hotel. Au făcut dragoste în camera ei şi au întâmpinat noul an cu tandreţe şi pasiune. A doua zi dimineaţă, încă mai erau în pat, şoptind şi făcând dragoste. Au dormit mai toată după-amiaza, iar la căderea nopţii Bill trebuia să se întoarcă la Cu Chi. Urma să se întoarcă în Saigon peste două zile, iar Paxton avea de scris un articol pentru *„Sun”.* Rubrica ei *„Mesaj din Vietnam”* devenise deja faimoasă, iar la redacţie se primeau multe scrisori care o lăudau. Multe dintre scrisori îi erau trimise în Vietnam. Paxton scria sincer despre ceea ce se întâmpla. Obiectivitatea şi curajul ei ieşeau în evidenţă în articolele pe care le scria. Ed Wilson era foarte mulţumit şi se bucura că o trimisese acolo. Într-un mod ciudat, simţea că ea răzbunase moartea fiului său, că Peter totuşi nu murise degeaba. Plecase ca să spună povestea lui şi a unei jumătăţi de milion de băieţi ca el. Paxton era impresionată de scrisorile pe care le primea ca răspuns la rubrica ei din ziar. Câteodată încerca să le răspundă, dar majoritatea timpului era mult prea ocupată.

Articolul pe care voia să-l scrie, se referea la cerşetorii din Saigon. Apoi urma să scrie şi despre spectacolul dat de Bob Hope. Avea ce să facă câteva zile şi încă era la maşina de scris, la opt seara, în ziua când Bill trebuia să se întoarcă. Întârzia, dar Paxton ştia că era greu să plece. Iar dacă Tony Campobello afla că Bill urma să se întâlnească cu ea, era în stare de orice ca să-l facă să

întârzie. Un obicei al lui pentru care Bill avea multă răbdare. Însă atitudinea lui ostilă continua să o irite pe Paxton.

Privi din nou la ceas la ora zece şi parcă ceva nu era în regulă, dar ştia că fiind ofițer responsabil cu curățarea tunelurilor, nu putea întotdeauna să-şi planifice plecările. Mai ales în ultimul timp. Erau atâtea de făcut înainte de plecarea lui peste trei săptămâni. Bill îl pregătea pe următorul ofițer răspunzător de tuneluri, care tocmai sosise din State, şi nu era uşor.

La ora unsprezece Paxton îşi privi din nou ceasul şi începu să se plimbe prin cameră. La miezul nopții era deja serios îngrijorată. Coborî în hol şi îi spuse telefonistei unde poate fi găsită în caz că Bill ar căuta-o. Poate fusese acostat de cineva, în drum spre Saigon, ceea ce se mai întâmplase o dată sau de două ori. Urcă la bar, dar nu văzu nici un cunoscut, nici măcar pe Nigel. Ştia că Ralph era plecat împreună cu France şi An la nişte rude ale ei, în Hau Bon.

Se plimbă prin holul hotelului, dar Bill nu apăru. Deocamdată nu putea face nimic. Era prea târziu să sune la unitate. Urcă din nou în camera ei, rămase trează mai toată noaptea, întrebându-se dacă nu intervenise vreo problemă care să-l oblige să rămână, dar nu i se părea posibil aşa ceva.

Adormi pe la patru dimineața şi se trezi odată cu zorile. Nici urmă de Bill. Sperase că va apărea în timpul nopții, în timp ce ea dormea şi se va întinde lângă ea, deoarece avea cheia şi o făcuse deja de mai multe ori, când reuşise să plece pe neaşteptate.

Dar nu au fost surprize plăcute în acea noapte. În cealaltă jumătate a patului nu era nimeni, când Paxton se trezi. Se prezentă la biroul AP la şapte şi jumătate. Controlă telexurile să vadă dacă nu se întâmplase ceva în noaptea aceea, dar în afară de o bombă într-un bar şi o luptă de stradă în Cholon, fusese o noapte liniştită.

Ralph trebuia să fi sosit acasă, aşa că îl sună o oră mai târziu, de la biroul AP.

— Ştiu că e o prostie, spuse ea pentru că se simțea penibil că îl sunase şi nu ştia cui să se adreseze, dar Bill nu a apărut ieri seară, sunt sigură, că nu s-a întâmplat nimic, dar m-am gândit…

— Of, Doamne, Pax, spuse el oftând, vrei să dau un telefon la unitate?

— Da.

— De ce nu dai tu telefon? Ai aceeaşi acreditare ca şi mine.

— La dracu! Toată lumea ştie despre noi doi.

În ciuda faptului că au fost foarte atenți, relația dintre ei, devenise un secret pe care îl cunoştea tot Saigonul.

— Şi?

— Şi, dacă dau eu telefon voi fi iubita cicălitoare şi nu ziarista, Vreau doar să ştiu că nu i s-a întâmplat nimic.

Nici măcar nu-i trecuse prin cap că ar putea fi cu o altă femeie. Relația dintre ei excludea această posibilitate. Erau atât de îndrăgostiți unul de altul, încât nu se punea problema unei alte persoane.

— Bine, bine. Voi telefona. Ce vrei să ştii?

— Dacă baza Cu Chi este încă în picioare, dacă nu a fost atacată în timpul nopții şi dacă Bill este în regulă.

— Ascultă, fetițo, începu Ralph, ridicându-se în pat şi zâmbindu-i, lui France. Era fericit şi îngrijorat din cauza ei. Tocmai îi spusese noaptea trecută că era însărcinată şi vroia să păstreze copilul. Dacă baza Cu Chi a zburat în aer am dat de dracu'. Pentru Dumnezeu, baza aia e mai mare decât oraşul New York!

— Termină cu poantele inteligente, Johnson, şi telefonează.

— Bine, bine.

Se întoarse şi o sărută pe France care era încă întinsă lângă el.

— S-a întâmplat ceva? întrebă ea. Îi plăcea Paxton. Cu toate că nu o cunoştea bine, simțea că se aseamănă în multe privințe.

— Nu, nimic. Nu mai are răbdare şi e tot mai nervoasă. Toți sunt aşa înainte de plecare. Mă scot din sărite cu aiurelile lor.

— Şi tu? îl privi ea, trist, tu când vei pleca acasă?

— Niciodată. Doar dacă vii şi tu cu mine.

Dar ea îi spusese că nu o va face niciodată. Era foarte fermă. Era prea mândră pentru a fi tratată ca o târfă în State. Va rămâne în Saigon şi-l va iubi întotdeauna.

Ralph se aşează pe marginea patului şi sună baza Cu Chi. Avea câteva cunoştințe acolo, dar cea mai importantă era Bill, aşa că ceru direct unitatea lui. Vorbi cu un tânăr pe care nu îl cunoştea. Acesta se eschivă când îl ceru pe Bill la telefon, apoi îi dădu alte nume şi până la urmă n-au ajuns niciunde. Ralph se întrebă dacă Paxton nu avea dreptate să fie îngrijorată. Apoi îi trecu un gând prin minte şi îl ceru la telefon pe sergentul Campobello. Urmă o

pauză lungă, i se spuse să aştepte. Cam peste zece minute, Tony veni la telefon. Ralph era sigur deja că Paxton simțise ceva şi era o problemă cu Bill.

— Tony, spuse Ralph, ca şi cum ar fi fost vechi prieteni. De fapt, Tony îl detesta pentru că el i-o prezentase pe Paxton lui Bill. Tony era genul de om care purta pică cuiva o viață întreagă.

— Sunt Ralph Johnson, AP în Saigon.

— Ştiu cine eşti, vocea lui era aspră şi rece, nu-l interesa cine telefona. Ce vrei?

— Eu... noi... în mod neoficial... ne întrebam dacă nu s-a întâmplat ceva ieri seară... adică...

Ei, fir-ar să fie, dacă ar fi fost altcineva l-ar fi întrebat direct unde era Bill. Dar nu vroia ca el să-si dea seama că telefona pentru Paxton. Se simțea ca un copil.

— Uite, am auzit nişte zvonuri că s-a întâmplat ceva acolo la voi. Totul e în regulă?

Urmă o lungă pauză.

— S-ar putea spune că totul e în regulă. N-am avut decât o pierdere la sfârşit de săptămână. Doar una. Stăm destul de bine, nu-i aşa? Însă vocea îi suna amar şi caustic.

— Grozav! Ralph nu ştia cum să continue dar Tony rezolvă problema pentru el.

— Singura problemă, bineînțeles, e că era... comandantul nostru. Ți-l aminteşti? Un tip înalt. Arăta foarte bine. Bill Quinn.

Ralph îngheță. Doamne Dumnezeule ce-i va spune puştoaicei?

— Eu... Of, Doamne... cum s-a întâmplat? Vocea lui Ralph era moale, iar la celălalt capăt al firului Tony vorbea parcă plângând.

— Cum s-a întâmplat? Foarte simplu. S-a îndrăgostit de cățeaua aia afurisită acum câteva luni şi nu a mai fost atent. S-a îndrăgostit de toată lumea asta împuțită şi vroia să facă pe Făt-Frumosul... Galahad... vrei într-adevăr să ştii cum s-a întâmplat? Băieților le-a fost frică să intre într-o gaură, ieri, şi ştii cine s-a dus jos? Exact căpitanul. Şi-a închipuit că e mai deştept decât tipul din tunel pentru că întotdeauna până acum i-a reuşit. Şi ştii ceva? După patru ani, de data asta a greşit, a fost prea mare pentru gaura aceea, prea încet, prea bătrân, capul îi era prea plin de vise că merge acasă cu ea peste câteva zile, sa-i spună nevestei să se ducă la dracu cu copii cu tot, şi mărunțelul de la celălalt capăt al tunelului i-a zburat creierii.

Auzindu-l vorbind aşa, lui Ralph i se făcu rău. Rău din cauza furiei, a durerii, a amărăciunii şi a ironiei celor întâmplate. Bill avea mai puțin de două săptămâni până la plecare şi l-au ucis. O iubea atât de mult pe Paxton.

— Vei scrie un articol grozav, nu-i aşa, domnule Johnson? întrebă Tony căruia nu-i mai păsa că celălalt îl aude plângând. Ți-ai luat notițe sau vrei să vii aici să inspectezi cadavrul? Nu va pleca până mâine după-amiază. Şi acum nu va mai pleca cu prietena lui, nu-i aşa? Bill nu era primul om care se îndrăgostise acolo, nici primul care îşi înşelase nevasta, dar tot timpul sergentul fusese scandalizat. Şi prevăzuse că aşa se va întâmpla. Mereu văzuse bărbați care se îndrăgosteau de câte o femeie, se gândeau la ea şi deveneau neglijenți. Era convins că din această cauză murise Bill şi nimic pe lume nu i-ar fi schimbat părerea. În mintea lui, Paxton Andrews îl ucisese pe, Bill Quinn şi cu asta se termina povestea lor.

— Vestea asta o va ucide, spuse Ralph vorbind singur, dar Tony îl auzi.

— Foarte bine. Sper să crape. Merită.

— Nu crezi ce spui, nu-i aşa?

— Ba da, continuă Tony pe un ton de gheață. Împuțita mi-a ucis căpitanul.

— Era un bărbat matur. Ralph simțea de datoria lui să-i ia apărarea lui Paxton, şi începu deja să se enerveze. Paxton nu ucisese pe nimeni. Reuşise să se rănească din nou, jucase şi pierduse. Aşa cum mai făcuse o dată, în trecut. Dar aşa era războiul. Dacă începeai să te ataşezi de cineva, de un câine, un soldat, un copil, trebuia să-ți asumi riscul de a-i pierde.

— Campobello, Bill a ales singur, ca şi ea. Şi el ştia ce face. Dacă a încasat-o ieri, înseamnă că tipul de la celălalt capăt a fost al naibii de şmecher. Nu cred că Bill Quinn şi-a permis vreodată să fie neglijent.

Era prea rapid, prea agil şi ştia foarte bine ce înseamnă un tunel. Era adevărat, dar Tony nu vroia să audă nimic.

— La dracu. N-ar fi trebuit să coboare.

— Atunci de ce a făcut-o? insistă Ralph.

— Poate ca să, dovedească ceva... poate pentru că se gândea la ea.

— Bill nu era atât de neglijent, nici atât de prost, şi nici măcar

atât de curajos..

Chiar dacă toți generalii afirmau că, până şi Bill recunoscuse, pentru a fi şobolan de tuneluri trebuie să fii puțin nebun.

— Era îndrăgostit până peste cap de ea.

— Da, era, recunoscu Ralph, apărându-i pe amândoi, dar asta era problema lui şi nu pot crede că l-a influențat în munca lui. Nu pot să cred aşa ceva despre el. Şi dacă mai eşti furios, Campobello, fă bine şi calmează-te. Dacă ai ținut cu adevărat la el, ține-ți opiniile pentru tine. Fata asta va fi înnebunită când va afla şi n-are nevoie să-i mai dai şi tu apă la moară, în caz că vă veți întâlni vreodată, ceea ce sper că nu se va întâmpla niciodată.

— Şi eu sper să n-o mai văd.

— De dragul lui, te rog, dacă te întâlneşti cu ea, fii un gentleman, şi taci din gură.

— Ia mai du-te dracului! urlă Tony Campobello la telefon, cu ochii din nou în lacrimi. Cățeaua aia mi-a ucis căpitanul.

Era ca un copil stând lângă mama lui moartă şi vroia să ucidă pe oricine se apropia de ea. După ce trânti telefonul, Ralph rămase mult timp nemişcat, privind pe fereastră. Ce-i va spune lui Paxton?

France ascultase tot ce vorbise la telefon şi când el se ridică să se îmbrace, veni şi îi puse mâna pe umăr.

— Îmi pare rău pentru prietena ta, spuse ea cu accentul ei francez. Îmi pare rău pentru amândoi.

France avea o inimă înțeleaptă şi atingerea ei uşoară îl mai linişti pe Ralph. Se întoarse şi o strânse în brațe.

— Şi mie îmi pare rău. Am încercat să-i previn.

— De ce? întrebă ea încet.

— Pentru că eram sigur că greşesc. Prețul pe care-l plăteşti e prea mare, dacă pierzi pe cineva aici. Am încercat să le spun asta. Dar nu m-au ascultat.

— Poate n-au putut să te asculte.

Era mai înțeleaptă ca el. Îl privi cum se îmbracă. O oră mai târziu era la hotelul *Caravelle* şi bătea la uşa lui Paxton. Când ea deschise uşa, văzu că e îmbrăcată în jeanşi, o cămaşă a lui Bill şi bocanci de luptă, arătând dureros de frumoasă.

— Ți-au spus ceva? întrebă ea, nervoasă, şi făcu un pas înapoi ca să-l lase să intre. Făcuse patul ca să se ocupe cu ceva, dar nu luase nici cina, nici micul dejun.

— Da, spuse el pe un ton neutru, intrând în cameră şi privind în jur. Îşi dorea cu disperare să evite momentul care va urma.

— Şi? întrebă ea, iar el se aşeză greoi pe un scaun, acelaşi în care Bill se aşezase de atâtea ori. Ce ți-au spus?

Ce să-i spună? Cum să-i spună? Mai făcuse aşa ceva de o mie de ori şi, brusc, nu mai era în stare să o facă încă o dată, nu mai putea, era prea mult. Avea treizeci şi nouă de ani şi văzuse, auzise, mirosise şi scrisese despre moarte cât să-i ajungă pentru o sută de vieți. Îşi lăsă fața în mâini, apoi o privi. Nu putea să-i spună decât adevărul.

— Pax, a fost ucis ieri.

Vocea lui se auzi ca un răpăit de tobă, iar pentru o secundă Paxton crezu că va leşina. Vedea fața lui Ed Wilson spunându-i despre Peter şi auzea inima ei căzând la podea şi spărgându-i-se. Se lăsă pe pat şi se holbă la el, refuzând să creadă.

— Nu-i adevărat.

— Ba da. A intrat într-un tunel şi un mărunțel l-a împuşcat. S-a terminat repede. Nu a suferit. Restul nu are importanță.

Nu ştia dacă e adevărat sau nu, dar simțea că asta trebuie să-i spună. Întinse o mână spre ea, dar Paxton privea în gol fără să reacționeze.

— Pot să-l văd?

Ralph ezită amintindu-şi ce-i spusese Tony despre Bill, că omul din tunel îi zburase creierii.

— Nu cred că ar trebui. Îl trimit mâine acasă.

— Cu două săptămâni mai devreme, spuse ea fără să gândească.

Rămase aşa, privind în gol, palidă, în cămaşa lui, simțind că nu mai există nimic pe lumea asta. Avea aproape douăzeci şi trei de ani şi pierduse deja doi oameni pe care îi iubise, în acest război mizerabil, iar acum simțea că şi viața ei se terminase.

— Ți-am spus că se poate întâmpla aşa ceva. O ştiai. Este şansa pe care ne-o asumăm rămânând aici. Aş fi putut fi eu în această după-amiază, sau tu… dar a fost el. I s-ar fi putut întâmpla oricui.

— Dar nu s-a întâmplat.

Apoi încet au început să-i curgă lacrimile pe obraz. Ralph se aşeză pe pat lângă ea şi o ținu în brațe, în timp ce ea plângea, durerea răsucindu-se necruțătoare în sufletul ei.

— Îmi pare rău… Îmi pare atât de rău.

Dar cuvintele nu o ajutau. Nu-i mai rămăsese nimic. Îl pierduse, plecase. Era doar o amintire. Tot ce-i rămăsese de la el era brățara de Crăciun. O privi cu ochii goi, apoi brusc îşi dădu seama că armata va trimite acasă toate lucrurile lui personale. Acasă la Debbie, în San Francisco. Cărțile pe care i le făcuse cadou şi pe care îi scrisese dedicații, micile nimicuri pe care i le cumpărase, fotografiile pe care le făcuseră împreună în Vung Tau, scrisorile…

— Doamne Dumnezeule, nu… nu pot să facă aşa ceva.

Ralph se gândi însă că suferă pentru el, dar ea îi explică la ce se gândea:

— Trebuie să-i oprim.

— Pax, s-a mai întâmplat aşa ceva şi cu alții. Ea va trebui să înțeleagă că aici e o zonă de război. Bill a fost aici foarte mult timp. Oamenii se schimbă.

— Dar nu e drept. De ce va trebui să trăiască cu amintirea asta? Paxton se gândi la mama ei, când tatăl său murise împreună cu cealaltă femeie.

— Şi copiii? Nu-i putem opri?

— Nu ştiu.

Ralph se gândi un timp şi o admiră pentru că o preocupa aşa ceva acum, dar nu era sigur că vor putea face mare lucru. Armata era foarte circumspectă în privința efectelor unuia dintre combatanți. Trimiteau absolut totul acasă, până şi lenjeria de corp, cărțile poştale, ceea ce dovedea că Paxton s-ar putea să aibă dreptate.

— Cu cine am putea vorbi?

Amândoi s-au gândit la acelaşi om, iar Ralph aproape înjură amintindu-şi de conversația cu el, dar Paxton îi rosti numele. Campobello.

— Iisuse! Sunt sigură că nu va face nimic pentru mine, Pax.

— Atunci îl sun eu… nu… mă duc să vorbesc cu el. Probabil şi el se simte disperat.

Puțin spus, dar Ralph nu vroia să-i spună că tipul o detesta şi o socotea răspunzătoare pentru moartea lui.

— De ce nu mă laşi pe mine să mă ocup de asta?

Paxton îşi şterse nasul şi vocea îi tremură puțin când îi răspunse:

— I-o datorez lui Bill să mă ocup de asta. Mă duc acolo.

— La dracu. Vin cu tine.

Habar n-avea în ce se băga, dar toate eforturile, lui de a-i schimba hotărârea au fost zadarnice. Iar noua misiune de a o salva pe Debbie de la a afla despre aventura lor părea să-i fi dat viaţă şi reuşea să-şi controleze durerea. Dar când au ajuns acolo, Ralph nu era pregătit pentru şocul întâlnirii cu Campobello, aproape imediat ce au intrat în bază. Se repezi spre ei şi ar fi lovit-o pe Paxton, dacă Ralph nu l-ar fi prins de umeri şi nu l-ar fi scuturat.

— Pentru Dumnezeu, omule, opreşte-te! Nu vezi în ce stare e?

— Aşa-i trebuie, strigă el printre lacrimi, în timp ce Paxton rămase lângă maşină şi tremura din tot corpul, tremura fără să se poată opri din cauza a ceea ce-i spusese el. Era ceea ce auzise Ralph la telefon, dar spus cu venin şi ură.

— Vrei să vezi ce-a mai rămas din el?

— Te rog... Paxton căzu în genunchi hohotind şi vomând în timp ce Tony păli. Te rog, încetează... l-am iubit.

Apoi brusc se făcu linişte. Au rămas privindu-se, în timp ce alţi recruţi îi urmăreau de la distanţă ghicind doar despre ce poate fi vorba. Campobello era palid şi tremura, ţinut de braţele lui Ralph, iar Paxton îl privea cu chipul schimonosit de ură. Îi spuse încet, calmându-se:

— L-am iubit. Nu poţi înţelege?

— Şi eu l-am iubit. Aş fi murit pentru el. Mi-a salvat viaţa într-una din împuţitele alea de găuri... şi acum nu l-am putut ajuta.

— Nimeni n-ar, fi putut, îi spuse Ralph, lăsându-l liber, nimeni nu poate ajuta pe nimeni aici. Se întâmplă sau nu se întâmplă. Uită-te la tipii pe care îi cunoşti şi care au grijă de fundul lor şi o păţesc cu o zi înainte de plecare, şi la ceilalţi care sunt neglijenţi şi beţi tot timpul, nu au nici o zgârietură. E soarta lor. Destin. Dumnezeu. Spune-i cum vrei. Dar dacă urăşti pe cineva nu se schimbă absolut nimic. Campobello ştia şi el asta. De aceea era aşa de nervos. Vroia ca cineva să fie vinovat, vroia să se răzbune pe cineva. Prea mulţi dintre oamenii lui muriseră. Iar acum murise şi căpitanul pe care îl iubise atât de mult, care îi salvase viaţa, care a fost prietenul lui. Au râs şi au băut împreună. Plecase. Trebuia să fie vina cuiva. Vroia neapărat să o facă pe Paxton responsabilă de moartea lui. Ralph îi explică calm de ce au venit. Campobello îl privi uimit.

— Ne poţi ajuta, omule? Lucrurile alea nu trebuie să ajungă

acasă la soția lui.

Sergentul o privi furios, veninul urcându-i din nou pe buze, dar Paxton era în picioare tremurând, însă hotărâtă.

— Ți-e teamă de scandal? o întrebă el.

— Nu, clătină ea din cap, mi-e teamă să nu o rănesc pe ea şi pe fete. Bill a iubit-o, mai ales şi-a iubit copiii. Acum nu mai are nici un sens să sufere şi din cauza mea. Vorbeam despre căsătorie. Nu mai există nici un motiv ca ele să ştie.

Apoi, cu toate că nu-i datora nimic, îi spuse despre tatăl ei.

— A murit într-un accident de avion împreună cu o femeie, iar mama mea a trebuit să trăiască tot restul vieții cu gândul acesta, şi într-o zi fratele meu mi-a povestit şi eu întotdeauna m-am întrebat de ce. Toți ne-am întrebat. În cazul părinților mei, am ştiut într-un fel, dar m-a durut când am aflat. Nu vreau să se întâmple acelaşi lucru. Ele nu au nevoie de aşa ceva. E destul că a... murit. Aş vrea să-mi iau lucrurile înapoi.

— Care? Tony o privi cu neîncredere şi era clar că încă dorea să o urască.

— Trei cărți de poezie pe care am scris câte ceva, câteva fotografii şi scrisorile. Restul nu are importanță, îl privi simțindu-se penibil. I-am cumpărat nişte lenjerie de Crăciun şi avea o şuviță din părul meu. Cred că astea sunt cele care contează.

— De ce faci asta? o întrebă el venind mai aproape de ea, nevenindu-i să creadă că nu există şi un alt motiv.

— Ți-am spus de ce. Ce s-a întâmplat e dureros, pentru noi toți. Nu e nevoie ca ea să afle despre noi.

Pentru o clipă, pentru o singură clipă, Tony crezu că e o fată de treabă şi asta îl duru şi mai mult. Îl durea să ştie că Bill Quinn o iubise cu adevărat, că murise pentru ea, şi dacă nu, poate ar fi făcut-o. Toți erau obosiți, surescitați nervos, toți au rămas în acest război prea mult timp, Quinn, Campobello, Ralph şi chiar Paxton.

— Acum vei pleca acasă? întrebă el uitând de prezența lui Ralph.

Ochii ei se umplură de lacrimi.

— Nu ştiu, spuse ea ridicând din umeri, probabil.

— Mă duc să caut. Aşteaptă aici.

Dispăru o jumătate de oră, timp în care Paxton continuă să plângă, iar Ralph fumă o țigară. Apăru, în sfârşit, cu un mic pachet în mână.

— Am găsit fotografiile, scrisorile şi lenjeria. N-am găsit părul, dar nu e acolo, aşa că nu mai contează.

Paxton se întrebă dacă nu cumva Bill avea şuvița la el, când murise, dar nu spuse nimic pentru că nu vroia să-l enerveze pe Campobello din nou.

— Mulțumesc, spuse ea încet, încercând să se controleze şi luând pachetul din mâinile lui.

Totul arăta atât de patetic. Rămăsese aşa de puțin din dragostea ei enormă. Atât de puțin din speranțele şi visurile lor. Ca şi din oraşele pe care armata le arsese pentru a scoate comunişti din ascunzători, doar dărâmături şi cenuşă.

Tony îi urmări cu privirea până au ajuns la jeep-ul lui Ralph, apoi strigă.

— Hei... nu vroia să-i pronunțe numele, dar ea se opri şi se uită la el, la bărbatul care o detesta şi care credea că ea îl ucisese pe Bill.

— Îmi pare rău, spuse el cu buzele tremurânde.

Paxton nu-şi dădea seama dacă îi pare rău pentru că fusese dur cu ea sau pentru că Bill murise, dar, oricum, şi ei îi părea rău.

— Şi mie, spuse ea urcând în maşină.

Sergentul rămase privindu-i plecând spre Saigon.

Capitolul 17

— Trebuie să pleci acasă, fetițo, spuse Ralph, stând în picioare în camera lui Paxton, de la *Caravelle.*

Paxton era aşezată pe pat cu brațele încrucişate şi îl privea îndărătnică. Nixon devenise preşedintele Americii, Bill era mort de o lună, iar ea ar fi trebuit să fie în San Francisco.

— Nu mai ai ce face aici. Ziarul te cheamă acasă. Bill nu se mai întoarce. Telexurile de la birou au ajuns să mă înnebunească. Vor să te întorci, Pax. Eşti aici de şapte luni. E timpul să pleci.

— De ce? Tu eşti aici de ani de zile.

— Cu mine e altceva. Eu sunt un trimis special aici şi apoi n-am la cine să mă întorc acasă. Nimănui nu-i pasă de mine acasă. Părinții mei sunt morți, nu mi-am văzut sora de zece ani şi trăiesc aici cu o femeie pe care o iubesc, care îmi va naşte un copil. Eu am motive să rămân. Tu nu ai. Ai început să te porți prosteşte. Eşti ca

şi tipii ăia care au stat prea mult în tuneluri. Du-te acasă, respiră nişte aer curat, şi, dacă îţi place aşa de mult locul ăsta afurisit, fă-i să te trimită înapoi sau găseşte pe alţii care să o facă. Dar dacă nu pleci dracului cât mai repede de aici, vei face în curând o prostie.

Paxton plecase deja în două misiuni cu Nigel şi Jean-Pierre, dar, după materialul pe care îl scrisese, Ralph îşi dăduse seama că este epuizată.

— Pleacă, înainte să-i chem să vină să te ia pe sus.

Ralph ştia de asemenea că nu mai era atentă la ce mânca şi făcuse dizenterie. De când Bill murise, nu se mai ocupa de ea. Suferea îngrozitor, dar nu vroia să o arate. Ca şi cum ar fi murit în picioare.

— Nu vrei să înţelegi? Nu te pot convinge să pleci acasă? Sau trebuie să-i chem ca să te scoată de aici? O vor face. Tipul tău din San Francisco are idei tot mai trăznite. Vrea ca noi să-i spunem ambasadorului american din Saigon să fii expulzată, dacă nu accepţi să pleci de bună voie.

— O.K., O.K. Mă duc acasă. Ai câştigat.

— Iisuse! suspină uşurat Ralph. Îşi făcuse probleme din cauza ei.

Zilele trecute se întâlnise cu Campobello, dar parcă nu mai era aşa de furios. Moartea lui Bill le zdruncinase viețile.

— În regulă, deci când pleci? Mâine e bine?

— De ce aşa de repede?

Vroia să mai rămână puţin. Nu putea să plece încă. Poate pentru că Bill murise aici. Dacă mai rămânea în Saigon, era ca şi cum ar fi rămas cu el, în camera în care au locuit, în restaurantele pe care le-au frecventat.

— De ce nu? îi răspunse Ralph. Îţi iau un bilet pentru mâine dimineaţă. O Pasăre a Libertăţii pleacă de aici înainte de prânz. Vreau să fii la bord.

— Vrei să scapi de mine, îi zâmbi Paxton printre lacrimi. Nu voia să-l părăsească, nici pe el, nici pe ceilalţi pe care îi cunoscuse aici, nici zgomotul, nici mirosurile din Saigon. Într-un mod ciudat, ajunsese să le iubească.

— Sunt gelos pe rahatul pe care îl scrii, o tachină el. N-o să mai apuc niciodată să câştig un *Pulitzer,* dacă te mai învârţi pe aici.

— Vei veni să mă vizitezi în San Francisco? îl întrebă ea, tristă.

— Acolo vei rămâne? Ralph era mai liniştit acum că acceptase să plece în dimineața următoare.

—Probabil. Nu ştiu. Dacă mi se oferă o slujbă la ziar.

Ralph îi zâmbi. Ajunsese să o iubească la fel ca pe o soră mai mică, în cele şapte luni de când era aici şi va fi foarte dor de ea.

— Ar fi nişte cretini dacă nu ți-ar oferi o slujbă. Fată dragă, eşti o reporteră al naibii de bună..

— Venind din partea ta, spuse ea cu respect şi dragoste, asta înseamnă foarte mult. Doamne, ce mult ai să-mi lipseşti! Vrei să luăm cina împreună?

— Bineînțeles.

Veni singur, fără France şi An. Nu-i plăcea ca ea se învârtească fără rost printre ceilalți reporteri. Iar în seara asta, dorea să fie cu Paxton.

— Totul e în ordine? o întrebă el după al doilea pahar de Scotch.

—Sigur, spuse ea privind în paharul ei ca şi cum acolo s-ar fi găsit toate răspunsurile potrivite. De fapt, nu ştiu. Oare mai rămâne cineva acelaşi, după ce pleacă de aici?

— Nu, îi răspunse el sincer. Unii însă reuşesc să se ascundă mai bine. Dar poate tu nu ai stat aici destul de mult şi încă nu te-ai schimbat.

— Eu cred că da.

Ralph credea acelaşi lucru. Şi îi era teamă pentru ea.

— Poate gândeşti aşa din cauza lui Bill, spuse el sperând încă.

Văzuse destui oameni ruinați de Vietnam. Drogurile, pericolul, bolile, rănile şi lucrurile ciudate care distrugeau mintea şi spiritul. Era o țară atât de frumoasă, iar prezența americană era o greşeală imensă. Dar spera ca ea să ni fi stat îndeajuns pentru a fi otrăvită sau să se fi îndrăgostit de locul ăsta şi să nu-l mai poată uita.

— Te vei simți mai bine dacă mergi acasă.

— Toată lumea s-ar simți mai bine dacă ar merge acasă. Poate vei veni şi tu într-o zi, spuse ea încet. Doamne, ce mi-ar plăcea să fii şi tu acolo. îmi va fi greu să mă întorc acasă. Cum poți să le spui oamenilor ce ai văzut aici?

— Familia ta ştie despre Bill?

Paxton clătină din cap. Nu spusese nimănui nimic. Aşteptase ca el să ia o hotărâre în privința lui Debbie. Poate până la urmă nici nu ar fi părăsit-o. Existase şi această posibilitate.

— Nu cred că le voi spune acum. Nu are nici un sens.

Ralph aprobă. Multe lucruri nu puteau fi povestite. Au stat de vorbă până la patru dimineața. Mai târziu, Ralph veni şi o conduse la aeroport. Avea aceeaşi sacoşă şi valiză cu care venise, aceeaşi durere în suflet, doar că acum era mult mai puternică. Pierduse doi oameni în Vietnam. Şi totuşi, ajunsese să iubească locul ăsta.

— Pax, acordă-ți o şansă, spuse Ralph, zâmbind trist. Uită locul ăsta cât mai repede. Dacă nu o faci, te va ucide.

O parte din ea ştia că el are dreptate. O altă parte din ea îi spunea că a uita nu e o soluție.

— Ai grijă de tine, Ralph, spuse ea strângându-l în brațe. Ştii, te iubesc foarte mult.

Când el se dezlipi din brațele ei, în ochii lui erau lacrimi, şi ultimul lucru pe care îl spuse înainte de a se urca în avion a fost:

— Şi eu te iubesc, Delta Delta.

Capitolul 18

După un zbor de şaptesprezece ore, Paxton ateriză pe aeroportul Oakland. În avion discutase cu câțiva soldați care se întorceau acasă, dar mai toți erau epuizați şi speriați că revin acasă, aşa că nu vroiau să vorbească cu nimeni, nici măcar cu o blondă frumoasă ca Paxton. De mult timp au sperat şi au visat la această zi, dar acum erau de-a dreptul îngroziți că vor ajunge acasă. Şi ce vor spune? Cum să explici cuiva ce simți atunci când ucizi un om? Cum să explici ce înseamnă să ucizi un om cu mâinile goale sau să-i înfigi baioneta în burtă sau să împuşti un trăgător drept în față şi să vezi că era o femeie? Cum să explici cum puştiul de nouă ani care aruncă o grenadă îți ucide cel mai bun prieten, iar tu îl alergi în tufişuri, îl tragi afară şi îl ucizi? Cum să explici apusurile de soare, verdele Vietnamului, zgomotele şi mirosurile, oamenii, fata care nici măcar nu-ți poate pronunța numele, dar pe care o iubeai? Nu era nimic de povestit. Aşa că toți călătoreau spre casă în tăcere.

Când Paxton coborî din avion, îmbrăcată în fustă şi bluză, cu părul strâns într-o coadă de cal, încălțată în sandalele roşii, uzate deja, îi veni greu să creadă că ajunsese acasă. Nu se simțea deloc acasă. Pentru ea acasă însemna Saigon şi o cameră la *Caravelle.* Sau era aici, într-o casă în care locuise împreună cu Peter? Sau

casa familiei Wilson? Sau casa mamei ei din Savannah? Doar când coborî din avion îşi dădu seama că ea nu mai avea casă. Un tânăr care stătea lângă ea, o privi, clătină din cap şi spuse:

— Doamne, ce ciudat e să vii acasă din Vietnam.

Paxton ştia exact ce vroia el să spună, pentru că ea fusese acolo.

Ed Wilson trimisese maşina să o aştepte la aeroport, iar ea urcă, pe jumătate adormită. Nu fusese deloc pregătită pentru primirea care i se făcu. Se simți ca un erou într-o țară străină. Redactori şi reporteri pe care nu-i cunoscuse niciodată îi strângeau mâna şi îi spuneau ce treabă excelentă făcuse ea în Vietnam. Paxton rămase foarte surprinsă, nu prea înțelegea la ce se refereau, iar lacrimi îi curgeau pe obraji, în timp ce le mulțumea. Apoi, în sfârşit, rămase singură cu Ed Wilson, care o privi lung şi cu mare atenție, observând că era un alt om. Paxton se schimbase. Slabă, doar piele şi os, însă mai era ceva în ochii ei care îl înspăimânta. Tristețe, suferință, înțelepciune. Văzuse oameni murind. Fusese pe câmpul de luptă.

— Ți-a fost foarte greu, spuse el fără să o întrebe nimic, iar ea încercă să-i zâmbească.

— Îmi pare bine că am plecat.

Credea ce spunea. Din cauza lui Bill, a lui Ralph, şi a ei înseşi. Şi pentru că într-un anume fel i-o datora lui Peter, i-o datora țării ei.

— Aş vrea să te duci acasă şi să te odihneşti puțin. Apoi te întorci aici, Paxton, să scrii despre ce vrei tu, şi am vrea să rămâi la ziar cu rubrica ta proprie.

Era mulțumită şi încântată, dar îi părea rău de rubrica ei pe care o începuse în Saigon.

— Şi *„Mesaj din Vietnam”*? O va prelua altcineva?

Ed Wilson clătină din cap zâmbind, ştiind că toți jurnaliştii sunt la fel. Rubricile lor erau ca nişte copii pentru ei.

— Nixon promite să pună capăt războiului. Deocamdată cred că putem să ne bazăm pe informațiile celor de la AP.

— Au nişte reporteri extraordinari, spuse Paxton, gândindu-se la Ralph, dar Ed Wilson îi zâmbi mândru.

— Tu eşti unul dintre ei, Paxton, spuse el sincer, mi-ai făcut o surpriză extraordinară. N-am ştiut ce există în tine. Credeam că te vei întoarce într-o lună, îngrozită de ce ai văzut acolo.

— La început nu a fost uşor, dar am simțit că fac ceva cât de cât folositor.

— Sigur că ai făcut. În ultimele săptămâni am crezut că nu te vei mai întoarce la San Francisco, spuse el încruntându-se. De ce ai întârziat?

Pentru o secundă Paxton nu ştiu ce să-i spună. Bărbatul de care s-a îndrăgostit a fost ucis… şi el…

— Eu… ajungi să te implici în foarte multe. Nu e uşor să te ridici şi să pleci.

— Probabil. Deci, odihneşte-te şi vino peste câteva săptămâni, oricând crezi tu că eşti pregătită.

Paxton se întrebă cam cât de repede va fi ea pregătită, apoi se uită la ceas, amintindu-şi că încă nu-şi găsise o cameră la hotel. Dar ziarul avusese grijă.

— Ți-am rezervat un apartament la *Fairmont.* Marjorie ar fi dorit să stai la noi, dar eu m-am gândit că ai nevoie de odihnă şi deja trebuie să fii o fată foarte independentă.

Dar Ed Wilson îi mai spusese lui Marjorie că poate aduce cu ea şi vreo boală din Vietnam, aşa că nu era bine să stea în camera lor de oaspeți.

I-au oferit de asemenea o maşină şi un şofer şi au invitat-o în seara aceea la cină. Dar cina venea pentru ea cu cincisprezece ore prea târziu şi Paxton abia mai putea să-şi țină ochii deschişi. Totuşi, a fost o întâlnire emoționantă pentru toți. Paxton simțea că ei aşteptau ca ea să le spună de ce anume a murit Peter, însă ea nu avea răspunsuri pentru ei, ci doar mult mai multe întrebări.

Gabby discută la nesfârşit despre cât de dulce era Marjie, cât de activ era micul Peter, şi cât de minunată era noua lor casă. Aveau tapet Brunschwig peste tot, perdele albastre în dormitor. De două ori în timpul cinei, din cauza oboselii şi a confuziei din capul ei, Paxton i se adresă lui Gabby spunându-i Debbie. Parcă nu reuşea să le facă față. Era prea mult dintr-odată, iar în ultimele şapte luni viețile lor au fost atât de diferite de a ei. De mai multe ori a trebuit să se lupte cu lacrimile şi cu nevoia de a le spune că nu mai rezistă. Îi lipseau zgomotele, mirosurile, camera ei de la *Caravelle,* Peter… Bill. Simțea că i se învârte capul când îi părăsi. Ajunsă la hotel, rămase trează ore în şir, obosită, vulnerabilă, chinuită de prea multe suferințe şi amintiri. Adormi, în sfârşit, când răsări soarele, iar două ore mai târziu telefonista hotelului o trezi.

Trebuia să se scoale, să facă un duş şi să plece cu avionul spre Savannah.

Acolo a fost şi mai rău. Nu-şi adusese haine potrivite. Nu avea ce să le spună. Nu putea face față clubului de bridge al mamei ei sau dejunului dat în cinstea ei de Fiicele Războiului Civil. Toți spuneau că vor să afle despre Vietnam, dar de fapt nu le păsa. Nu doreau să ştie despre mirosul morții sau despre băiatul din Miami care rămăsese fără braț sau despre cerşetorii care se târau pe terasa hotelului *„Continental Palace”*. Nu doreau să ştie despre VD, droguri, băieții care mureau uciși de comuniști vietnamezi sau cum bătrâni şi copii sunt împuşcați. Nu voiau să ştie că toate astea îți zdrobesc inima şi ajungi să iubeşti un astfel de loc.

Tot ce era în stare să le spună era că îi pare rău că se simte atât de obosită, bolnavă, slabă, incapabilă să-i facă să înțeleagă ceva. Ei voiau doar un film de război, cu floricele de porumb, fără oase, fără sânge, fără şrapnel, fără carne omenească chinuită care te împroşca, fără băieți pierduți, fără o țară care era pe moarte.

Niciodată Paxton nu s-a simțit mai singură, nu a arătat mai rău şi nu i-a lipsit Queenie mai mult. Se maturizase dar era singură. Şi o străină. Nu puteai să spui nimănui nimic, doar celor care au fost acolo. Într-o seară ieşise cu nişte prieteni, pe care îi păru rău că îi invitase în oraş. Însă se întâlni la bar cu un tânăr. Au început să vorbească şi, în sfârşit, găsise pe cineva care să înțeleagă. Au discutat despre Ben Suc, Cu Chi, Nha Trang, Bien Hoa, Long Binh, Hue şi Vung Tau, unde ea şi Bill şi-au petrecut primul weekend. Vorbeau o limbă secretă ca între vechi prieteni şi a fost singura seară plăcută pe care o petrecu în cele două săptămâni cât rămase în Savannah. La despărțire, şi-au strâns mâinile, iar în seara aceea Paxton se întoarse acasă simțindu-se mai puțin singură.

Îi venea greu să-i vorbească mamei ei. Ea credea că Paxton încă suferă din cauza lui Peter. Dar acum era mult mai mult. Suferea pentru tinerețea ei pierdută, pentru o țară pe care nu o va mai revedea, pentru doi oameni pe care îi iubise şi pentru partea din ea care murise odată cu ei.

Fratele ei îşi imagina că totul se datorează oboselii. După ce-şi cumpără câteva haine noi care păreau mai potrivite decât bocancii ei de luptă, pe care îi luase cu ea, pe la mijlocul lui februarie se întoarse în San Francisco.

Începu să lucreze la *„Sun”,* dându-şi toată silința. I-au rezervat din nou o cameră la hotel, până urma să-şi găsească un apartament. În fiecare seară îşi promitea că o va suna pe Gabby, dar apoi îşi dădea seama că nu era în stare. Nu mai avea ce să-i spună, nu vroia să-i vadă noua casă sau noile draperii. Acum Matt i se părea plictisitor şi pedant, iar toți ceilalți artificiali. Fără importanță. Zilele în care au fost atât de apropiați au dispărut pentru totdeauna. Nu mai rămăsese nimeni. Detesta până şi ceea ce scria pentru ziar.

Din cauza a ceea ce văzuse în Vietnam i s-a cerut să relateze despre evenimentele politice locale. Paxton se plictisea. Ed Wilson o bătea la cap să-şi continue studiile seara şi să-şi ia diploma de la *Berkeley.* Nici nu-i trecea prin cap aşa ceva. Toate i se păreau obositoare şi incredibil de fără sens. Era extenuată tot timpul şi nu-i plăcea să plece acasă seara. Avea douăzeci şi trei de ani şi simțea că viața ei se terminase, singurii oameni cu care putea sta de vorbă erau cei care fuseseră acolo.

Din când în când, se întâlnea cu cineva care venise din Vietnam. Intrau brusc unul în viata celuilalt, discutau ore în şir, apoi se despărțeau şi rămânea doar tăcerea. Iar Paxton ştia că în timpul ăsta în Vietnam soldații luptau, câştigau, pierdeau şi mureau. O durea faptul că nu era acolo. Până nu se termina totul, nu vroia să fie în altă parte, decât în Saigon. Încercase să-i explice redactorului-şef, dar acesta îi zâmbise doar, spunându-i că se descurcă foarte bine şi că articolele ei sunt interesante.

Paxton continua să citească despre ce se întâmplă în Vietnam şi se întreba ce face Ralph, ce fac ceilalți. De ce erau încă acolo? De ce a fost ea obligată să vină acasă? Cu ce greşise ca să fie astfel pedepsită?

Contrar promisiunilor făcute poporului american, atacurile erau tot mai numeroase, pierderile de vieți omeneşti tot mai multe. În luna mai, după patru luni de stat acasă, Paxton nu mai rezistă. Peter era mort de mai mult de un an, iar Paxton participă la ceremonia de la mormântul lui. Din păcate, se simțea la fel de moartă ca şi el. Cel puțin el şi Bill trăiseră şi muriseră, ea însă vegeta, scriind despre lucruri care nu o interesau şi simțind că îşi iroseşte viața.

În cele din urmă, la întâi iunie, înainte ca Nixon să plece la Midway pentru a se întâlni cu Thieu şi a discuta retragerea din

Vietnam a douăzeci şi cinci de mii de soldaţi, Paxton se hotărî. Intră în biroul lui Ed Wilson, simţindu-se mai bine decât se simţise de luni de zile, pentru că, în sfârşit, era sigură de ceea ce voia să facă. Îi ceru rubrica referitoare la Vietnam şi îi spuse cât mai politicos posibil că dacă nu o vor trimite înapoi În Vietnam, altcineva o va face cu siguranţă.

Ed Wilson se îngrozi. Şi pentru moment, se întrebă dacă timpul pe care îl petrecuse acolo nu o făcuse să-şi piardă minţile.

— Pentru Dumnezeu, de ce îşi poate dori cineva să se întoarcă? Doamne, Paxton, băieţii noştri ar face orice să nu plece acolo.

Îşi schimbase şi el atitudinea faţă de acest război, acum când îşi pierduse fiul.

— De ce vrei să te întorci acolo?

— Pentru că simt nevoia de a fi acolo, încercă ea cu disperare să-i explice, pentru că mă simt nefolositoare aici. Pentru că nimeni nu înţelege cu adevărat ce se întâmplă acolo, nimeni decât cei care au fost acolo.

— Şi tu înţelegi mai bine? întrebă el, sceptic.

— Nu, dar eu am văzut cu ochii mei. Ştiu despre ce e vorba. Mie nu trebuie să-mi explice nimeni. Nu pot rămâne aici să discut despre maşini, perdele, bebeluşi, petreceri, când ştiu ce se întâmplă acolo. Domnule Wilson, *trebuie* să fiu acolo.

Lui i se părea o nebunie, dar Paxton era destul de mare ca să hotărască singură. Fără nici o îndoială, rubrica ei avusese succes. Foarte mulţi cititori s-au plâns când au întrerupt-o, dar nimeni nu a vrut să plece în Saigon.

— Ai tăi ce spun?

— Încă nu le-am spus nimic.

— Dacă vei fi ucisă? întrebă el direct.

— Aşa mi-a fost scris, spuse ea încet, ca şi lui Peter.

Ed Wilson oftă. Reuşise să se împace cu soarta, cu toate că Marjorie încă blestema destinul care îi răpise fiul. Ştia şi el că a fost o nedreptate… dar aşa a fost să fie.

— Cât vrei să rămâi în Saigon, de data asta?

— Nu ştiu… spuse Paxton. Poate un an. De fapt, mai bine să nu existe un termen limită, continuă ea zâmbind fericită pentru prima dată de luni de zile. Voi anunţa când nu mai rezist. Sau când se termină războiul.

— Paxton, Ed Wilson o privi lung, eşti sigură că asta vrei?

Paxton aprobă, iar el o întrebă simțind nevoia să-şi satisfacă curiozitatea, pentru că nu putea crede că e singurul motiv al plecării ei.

— Există cineva acolo?

Paxton înțelese, dar clătină din cap.

— Doar prieteni, alți lunatici ca şi mine, care trebuie să vadă totul până la sfârşit.

— Sper să se termine cât de curând, spuse el, trist, apoi îi fixase un salariu care o surprinse. Poți să rămâi la acelaşi hotel sau la unul mai bun dacă există. Paxton, fă ce vrei, atâta timp cât eşti acolo. Ai *carte blanche* din partea mea.

Se ridică şi o sărută. Când Paxton părăsi biroul lui, strălucea de fericire.

— Cuiva i s-a mărit salariul, spuse unul dintre redactori.

— Exact, spuse ea întorcându-se fericită spre el. Mi-au dat rubrica înapoi şi plec la Saigon.

— Doamne apără! spuse una dintre fete, clătinând din cap. Nu putea înțelege.

Ajunsă la masa ei de lucru, Paxton compuse o telegramă pentru Ralph Johnson de la biroul AP, Eden Building, Saigon: *„Vin cât de repede găsesc un avion. Fii pregătit. Cu dragoste, Delta Delta”.* Trimise telegrama, plecă acasă să împacheteze, le telefonă mamei şi lui Gabby. Mama ei se îngrozi, dar de fapt nu o surprindea gestul lui Paxton. Gabby plânse pentru că aştepta al treilea copil. Însă Paxton avea acum propria ei viață. Două zile mai târziu, era în avion în drum spre Saigon.

Capitolul 19

Sosind la Tan Son Nhut, Paxton se simțea venind acasă. Privi cu căldură la baza militară care îi era atât de cunoscută. Se simți imediat acasă. Făcuse ceea ce trebuia. Luă un taxi până la hotelul *Caravelle,* unde locuise şi anul trecut. I se părea ciudat că lipsise cinci luni, dar acum, în sfârşit, era acolo unde îşi dorise. Fusese indiferentă şi amorțită când plecase, dar acum se trezise din nou la viață.

Îşi lăsă bagajele la hotel şi îl ceru şoferului să o ducă la Eden Building. Trecând prin piață, pe lângă statuia puşcaşului marin,

Paxton zâmbi. Abia aştepta să-l vadă pe Ralph. Când intră, Ralph era acolo, arătând hărțuit şi nemulțumit, tocmai întors dintr-o misiune. Era cu spatele la ea şi se plângea de şoferul, pe care îl primise. Paxton se apropie încet de el şi îl bătu pe umăr. Când o văzu, zâmbi cu gura până la urechi şi o luă în brațe.

— Delta Delta… nu pot să cred… nebună mică. Ce dracu cauți aici în loc să stai liniştită pe fundul tău, în San Francisco?

— Nu, zău? Am scris despre toate evenimentele politice, afurisite şi plictisitoare. Dacă ar fi trebuit să mai particip la o întrunire politică sau un protest social, m-ar fi apucat greața.

— Bine ai venit, îl spuse el încet, bucuros şi mulțumit că o vedea din nou.

— Mulțumesc.

Ochii lor s-au întâlnit. Au trecut prin multe împreună, şi tot ce ea ştia despre Vietnam îl datora lui.

— Nu eşti prea obosită pentru un pahar? Când ai ajuns de fapt?

— Cam acum două ore. Nu, nu sunt prea obosită. Nu-mi mai dau seama cam cât ar trebui să fie ora pentru mine, dar nu-mi pasă. Paxton era încântată că se întâlnise cu el.

— La terasa de la *Continental Palace*? întrebă el zâmbind.

Încă îşi amintea cât de îngrozită fusese Paxton când Jean-Pierre o invitase acolo. Îl întrebă ce mai face Jean-Pierre.

— Bea prea mult, ca de obicei. Până la urmă soția l-a părăsit. S-a săturat până peste cap să-l tot aştepte să vină acasă. Cred că el bănuia că aşa se va întâmpla.

În drum spre *Continental Palace,* Ralph îl arunca din când în când câte o privire. Era aşa de fericit că se întorsese. Parcă erau o familie reunită din nou.

— Ce mai face France?

— Bine, vocea îl suna ciudat, copilul se va naşte în septembrie.

Paxton îl privi lung, întrebându-se ce simțea el acum. La început, fusese foarte necăjit. Datorită nesiguranței în care trăiau, nu credea că ar trebui să aibă un copil, mai ales pentru că nu erau căsătoriți.

— Am încercat să o conving să renunțe, în primul rând de dragul copilului, dar şi-l doreşte atât de mult, aşa că… *voila,* ridică din umeri şi zâmbi. Se pare că voi fi tată.

Încă nu se căsătorise cu ea, dar avea intenții foarte serioase să o facă, mai ales că va avea un copil, şi continua să încerce să o

convingă să se căsătorească cu el.

— Cum e prin State? Nu fusese acolo de atâta timp că parcă era o țară străină.

— Destul de ciudat, îl spuse ea, sincer. La început mi s-a părut nefiresc, nu mă puteam obişnui. Toți parcă deveniseră alții, sau cel puțin aşa îl vedeau eu. Sunt ocupați doar de ei înşişi, nimeni nu dă doi bani pe ce se întâmplă aici. Ca şi cum nici n-ar exista. Nu vor să accepte acest război, aşa că pentru ei nu există.

— Şi eu m-am întrebat de ce oare.

Au ajuns la *Continental Palace,* iar Paxton îşi dădu seama că uitase cât de insuportabilă poate fi căldura din Saigon. Foarte departe de vremea răcoroasă din San Francisco. Acum însă nu-i mai păsa. Era bucuroasă că se afla aici printre zgomotele neîntrerupte şi mirosul familiar de fructe, flori şi carburant. Au urcat încet scările, iar Paxton se întrebă dacă se vor întâlni cu Nigel. Îl întrebă pe Ralph despre el şi acesta o privi destul de ciudat.

— A fost ucis la Bien Hoa, acum două luni. Dintr-o prostie. A explodat o maşină... o mică bombă... ceva stupid care l-a ucis.

Foarte mulți dintre ei mureau din cauza unor motive stupide, ca Peter. Chiar şi cei care mureau pe câmpul de luptă... parcă mureau în mod stupid... ca Bill. Dar Paxton nu vroia să se gândească la aşa ceva. Era bucuroasă că se afla aici cu Ralph.

— Păcat de Nigel! spuse Paxton. Îi părea rău că murise, cu toate că nu-l simpatizase niciodată. Munceşti mult?

— Prea mult! Zâmbi el fericit, dar îmi place. Ne vom distra bine lucrând din nou împreună. Cât de repede vrei să începi? Am tot amânat o călătorie până la Da Nang, pentru că n-am găsit pe cineva potrivit ca să vină cu mine.

— Mi-ar plăcea. Paxton nu mai fusese niciodată la Da Nang, ezitase, pentru că acolo murise Peter. Nu ştiuse ce va simți când se va afla în locul în care fusese ucis. Dar acum era pregătită.

— Bine. Voi organiza totul. Ce zici dacă te trag după mine poimâine?

— Te aştept, îl zâmbi ea.

Apoi Ralph îşi privi ceasul. Trebuia să se întoarcă la France, nu-i plăcea să o lase singură prea mult timp. Nu se simțise prea bine în ultimul timp, iar An era o mică pacoste care făcea mereu năzbâtii.

— Vrei să te conduc la *Caravelle*? întrebă el ridicându-se, dar ea clătină din cap.

— Dacă mai pot să-mi țin ochii deschişi, voi merge pe jos. Şi dacă mi-e lene, voi lua o tricicletă. Nu-ți face probleme.

Ralph se aplecă şi o sărută pe obraji.

— Bine ai venit. Mă bucur că te-ai întors.

— Şi eu mă bucur, spuse ea, îmbrățişându-l. Salutări lui France. Ne întâlnim mâine, la Nebuniile de la Ora Cinci. Mai există încă?

Râse amintindu-şi de ele şi de ceilalți corespondenți pe care îl va întâlni acolo. Se simțea acasă şi asta spunea ceva despre ea, ceva destul de grav. Era una dintre ei, nu mai era o novice. Făcea parte dintre cei duri care aparțineau acestui loc până la terminarea războiului.

Îi făcu cu mâna lui Ralph, apoi închise ochii sorbind din băutura ei. Lângă ea, pe terasă, era un soldat aparținând Beretelor Verzi, împreună cu o tânără vietnameză. Era îmbrăcat în uniforma de camuflaj, iar la gât avea o eşarfă colorată, alb, roşu şi albastru de care toți erau foarte mândri. Doar Beretele Verzi purtau uniforma de camuflaj.

Paxton bău din paharul cu thom xay, sucul de ananas care devenise băutura ei preferată. Ştia că dacă ar fi băut ceva alcoolic ar fi amețit imediat. Puse paharul jos şi ridică privirea. Tresări. Părea un vis. Venise înapoi şi brusc, toate fețele familiare erau în jurul ei. Dar această parte a visului nu era tocmai plăcută.

La început, nu ştiu ce să spună, nu voia să scoată nici un cuvânt, se oprise doar privind-o atent. Părea stingherit şi nervos. Tony Campobello, sergentul lui Bill Quinn, se afla la doi paşi de ea.

— Am crezut că ai plecat, spuse el cu voce joasă, surprins de întâlnirea neaşteptată.

— Am plecat, îi răspunse ea, ezitând, întrebându-se dacă se va repezi la ea. De data asta, Ralph nu era lângă ea să o apere. Tocmai m-am întors. Chiar astăzi.

— Aha, spuse el dând din cap. Cum a fost acasă?

Rămase în picioare lângă ea, îmbrăcat în uniformă, stângaci, iar Paxton nu ştia ce să creadă. Văzându-l, îşi amintise de Bill. Pentru amândoi o amintire dureroasă. Într-un fel, ei trei erau legați între ei, chiar dacă Bill murise cu şase luni în urmă.

— Am avut o senzaţie ciudată când m-am întors acasă, îi spuse ea, sinceră. Acolo nimeni nu prea înţelege ce se întâmplă aici.

— Aşa spune toată lumea. Plecăm de aici eroi şi când ajungem acolo suntem trataţi ca nişte puşcăriaşi.

— Trăim vremuri ciudate, spuse Paxton, încet, întrebându-se dacă să-l invite sau nu la masa ei. Era un tip muşchiulos, dar părea că nu se simte în largul lui. Fără să fie foarte înalt, emana din el o forţă şi o putere calmă care o impresionase întotdeauna. Ştia că Bill îl îndrăgise şi îl respectase, chiar dacă relaţia ei cu el nu a fost deloc plăcută.

— Eşti tot la Cu Chi? Nu ştiu ce altceva să-l întrebe.

— M-am prezentat pentru al patrulea rond de serviciu, îi spuse el, mândru şi ruşinat în acelaşi timp, aşa cum arătau toţi de fapt. Bill spunea că trebuie să fii nebun ca să fii şobolan de tuneluri, şi uite, a avut dreptate.

— Nebun sau foarte curajos, sau poate amândouă, spuse ea în şoaptă, gândindu-se din nou la Bill, apoi ochii ei îi întâlniră pe ai lui şi nu mai spuse nimic.

— A fost un tip extraordinar, continuă el, vorbind cu admiraţie. Pe urmă, stingherit, îi spuse: trebuie să-ţi cer iertare.

— Nu, nu trebuie. Paxton nu vroia să se întoarcă la ce a fost.

Momentele de groază, când a aflat că Bill a murit, când Ralph a venit să-i spună, ştia că nu va putea să trăiască încă o dată spaima de atunci. Ridică privirea şi îi spuse, tristă:

— Înţeleg, am fost amândoi foarte necăjiţi.

— Da… dar tu ai făcut ceva deosebit. M-am gândit mult timp şi am vrut să-ţi spun ce gândesc. Mi-am dat seama de ce te-a iubit. Te-a iubit foarte mult, ştii nu?

Paxton zâmbi tristă şi se întrebă ce-ar fi putut să-l impresioneze atât de mult.

— Şi eu l-am iubit foarte mult. Ca şi tine. Probabil de aceea am fost aşa de nebuni când…

— Da. Dar când ai venit după lucrurile tale, ca să nu ajungă la soţia lui, mi-am schimbat părerea despre tine. Cele mai multe femei nici nu s-ar fi gândit la aşa ceva. Şi-ar fi zis să le ia dracu' pe toate… nu le-ar fi păsat că soţia va afla, oricum, nu mai avea nici o importanţă. Foarte mulţi bărbaţi au aici aventuri cu alte femei, dar încă n-am văzut pe niciuna care să vină înapoi să-şi ia lucrurile pentru ca soţia să nu le primească. Lui Bill i-ar fi plăcut gestul

tău. Copiii lui însemnau totul pentru el.

În ochi îi apăruseră lacrimi, iar Paxton se străduia să se lupte cu ale ei.

— Şi ce mi-ai spus despre tatăl tău... nu erai obligată să-mi spui, spuse el, făcând un pas spre ea, am vrut să-ți spun că-mi pare foarte rău. L-am întrebat pe tipul de la biroul AP unde te pot găsi, dar mi-a spus că ai plecat la San Francisco.

Îi întinse mâna.

— Mă mir că mai vorbeşti cu mine, după câte ți-am spus.

— Eram foarte tulburați de ce s-a întâmplat. Îți mulțumesc, Tony.

Îi strânse mâna. Era rece, fermă şi puternică, aşa cum arăta şi el, iar ochii lui negri au pătruns în ea ca două gloanțe.

— Mulțumesc.

Paxton începea să înțeleagă de ce îl îndrăgise Bill. Era deschis şi sincer, chiar dacă avea un temperament al dracului de aprins.

— Nu vrei să iei loc? îi făcu semn cu mâna spre scaunul în care stătuse Ralph.

Tony clătină din cap, nu se simțea în largul lui lângă ea.

— Nu, trebuie să mă întâlnesc cu cineva, peste câteva minute.

O măsură cu privirea, iar ochii lui păreau să-i pună o mie de întrebări.

— De ce te-ai întors în Saigon?

— M-am reînscris. Rondul al doilea, îi zâmbi ea, şi Tony izbucni în râs.

— Eşti al dracului de îndrăzneață! Cei mai mulți abia aşteaptă să scape de aici.

— Exact aşa m-am simțit în San Francisco.

— Te-ai născut acolo? întrebă el, curios. Bill Quinn îi spusese foarte puține despre ea.

— Acolo e ziarul la care lucrez şi acolo am fost patru ani la colegiu, la Berkeley. Dar sunt din Savannah.

— Nu mai spune! Tony păru surprins. Cu ani în urmă, am petrecut un weekend acolo, după ce am făcut instrucția în Georgia. Cei mai scorțoşi tipi pe care i-am întâlnit vreodată. Am crezut că o să mă alerge, prin tot oraşul pentru că am îndrăznit să merg la dans, într-o seară. Eu sunt din New York. Viata e mai veselă în Nord.

Paxton, râse auzindu-l descriind oraşul Savannah.

— Ai lovit exact la țintă. De aceea eu nu locuiesc în Savannah şi mi-e foarte greu să-i explic mamei de ce nu pot trăi acolo.

— Probabil că e încântată că eşti aici, în Saigon, spuse el arătând înțelept pentru anii lui, iar Paxton se întreba cam ce vârstă poate avea. De fapt, Tony împlinise nu demult treizeci de ani.

— Nu prea, recunoscu Paxton, dar n-a avut de ales. N-am mai rezistat. Trebuia să plec din San Francisco şi să vin în Vietnam.

— De ce?

Nu prea reuşea să o înțeleagă. Era o fată drăguță, tânără, avea o slujbă bună şi era isteață. Ar fi putut merge oriunde. De ce dracu venise în Vietnam?

— Nu ştiu încă, îi răspunse Paxton, sinceră. Încă n-am reuşit să-mi dau seama. Poate că am lăsat aici ceva neterminat. Ştiam că locul meu e aici. N-am mai putut face față trivialităților de acasă. Maşini noi, vechile slujbe, perdele, draperii, în timp ce aici oamenii sunt ucişi. Pur şi simplu, nu am mai rezistat.

Tony îşi atinse fruntea cu degetul, un gest care ei i se păru a fi un salut.

— De unde vin eu i se spune *pazza.* Nebunie. Prostie.

Se strâmbă la ea şi Paxton râse, apoi se ridică. Se simțea foarte obosită. Pentru ea era o diferență orară de nouă ore şi brusc, parcă nici nu mai vedea bine.

— Nu arăți grozav, spuse el, în timp ceea se ridică! Clătinându-se.

— Nu mă simt grozav. Tocmai am sosit.

Tony o privea încercând parcă să se hotărască în privința ei, iar Paxton se străduia să nu se simtă stânjenită. Continua să-şi amintească cum urlase la ea acum şase luni, cât de mult o urâse când ea era împreună cu Bill, dar astea se terminaseră acum şi nu mai avea nici un sens să-şi facă sânge rău. Se părea că acum vrea să încheie un armistițiu cu ea. O vendetă nu mai avea sens. Ştia că lui Bill i-ar fi plăcut dacă ar fi fost prieteni şi chiar dacă sergentul Campobello era plin de temperament, ea era dispusă să uite trecutul. Plin de temperament, forță şi deodată foarte nervos. Dar cine nu era în Saigon?

— Pot să te conduc până la hotel? Am afară un jeep furat. L-am luat de la aeroport, spuse el rece şi ea râse.

— M-ai liniştit. De fapt, aveam de gând să merg pe jos. Dar

acum se simțea foarte obosită. Dacă nu te deranjează. Sunt la *Caravelle,* destul de aproape.

— Un hotel drăguț, spuse el pe un ton de conversație. Am mâncat de câteva ori la restaurant, acolo. Mâncarea e foarte proaspătă.

Izbucni în râs, iar ea îl privi ciudat, după ce Tony făcu acest comentariu.

— Știu. Sună ridicol. Familia mea se ocupă cu mărfuri alimentare. Toată viața am auzit discuții, dacă legumele sunt sau nu proaspete în toate locurile în care am mâncat. Detestam să aud aşa ceva, când eram copil, să le ia dracu de legume, mă gândeam. Apoi, când am crescut, am descoperit că e un blestem de familie, devine o obsesie.

Paxton râdea împreună cu el şi era atât de obosită că aproape îşi dorea să fie prieteni. Era aşa de ciudat că venise înapoi şi se întâlnise cu el, că acum stăteau de vorbă, după toată ostilitatea şi furia lui. Poate a fost doar gelos. I se povestise că mulți dintre subofițeri devin ciudat de posesivi cu comandanții lor.

— Îmi voi aminti ce mi-ai spus despre legume, dacă voi mai mânca acolo, spuse ea, zâmbindu-i obosită.

— Foarte bine.

S-au oprit în fața hotelului şi el o ajută să coboare.

— Iisuse! Eşti pe jumătate adormită.

Paxton abia putea să-şi mai țină ochii deschişi.

— Să nu te ajut?

— Nu, până în pat ajung cu siguranță. Mă simt bine. Mulțumesc pentru că m-ai adus până aici.

— Oricând, domnişoară Paxton.

O salută elegant şi se miră că îşi amintea de numele ei. Îşi luă bagajele de la recepție, intră în camera ei şi se prăbuşi pe pat cu hainele pe ea. Se trezi douăzeci de ore mai târziu, când soarele de după-amiază îi lumina camera. Îşi aminti că vorbise cu sergentul, pe terasa hotelului. Dar, pentru o secundă, se gândi că probabil visase.

Capitolul 20

Paxton rămase trează două ore, îşi despachetă bagajele, coborî

să mănânce, urcă din nou în cameră, şi dormi până dimineața. Ralph îi lăsase un bilet la recepție, anunțând-o că va veni să o ia la şapte dimineața. A doua zi, Paxton se trezi zâmbindu-i soarelui care răsărea. Era o vreme minunată, sufocant de cald. Îşi puse pe ea pantalonii, un maiou şi bocancii. Aceiaşi pe care îi primise de la Ralph, când venise prima dată în Saigon. Acum nu-i mai era frică aici. Acum parcă toate erau în regulă. Coborând treptele, se simți în largul ei şi plină de încredere în ea însăşi.

Ca de obicei, Ralph sosi la timp. Îl adusese cu el pe Bertie, un fotograf bătrân din Anglia, un tip extraordinar cu care Paxton lucrase şi în trecut şi pe care îl simpatiza foarte mult. Tot drumul îi delectă cu bancuri fără perdea. Paxton zâmbea fericită, privindu-l pe Ralph şi turnându-şi o ceaşcă de cafea dintr-un termos. Soarele era sus pe cer, iar din străzi păreau sa iasă aburi. Îi înconjura acelaşi miros pătrunzător de carburant, fructe şi flori, acelaşi fum atârna deasupra capetelor lor, acelaşi pământ roşu care te îndemna să-l iei în mână şi să-l treci prin degetele tale, aceiaşi cerşetori, orfani, răniți şi mutilați. Era aceeaşi țară pe care ajunsese să o iubească, pe care nu mai era în stare să o părăsească. Ralph îi scrisese în biletul lăsat la recepție că se anulase călătoria lor la Da Nang dar vor merge în altă parte.

— Îți dai seama că habar n-am unde mergem, spuse Paxton. Ca să vezi câtă încredere am în tine. Deci, încotro o luăm? îl întrebă Paxton pe Ralph în timp ce Bertie discuta cu şoferul.

Ralph se întreba dacă nu făcuse o prostie luând-o cu el. Ar fi vrut să anuleze totul noaptea trecută dar era prea târziu să o mai anunțe. Ar fi vrut să-i dea posibilitatea de a alege, dar entuziasmat de faptul că pleca din nou cu ea, uitase să-i spună unde merg.

— Mergem la Cu Chi astăzi, spuse el şi o privi nervos. Dar, fără supărare, dacă vrei, ne întoarcem. Nu trebuie să vii. Partea stupidă este că nu am mai fost aici de şase luni. Şi, pe neaşteptate, ieri s-a întâmplat ceva deosebit aici.

Ultima dată când au fost aici s-a simțit groaznic. Şi dacă lunaticul ala mai era prin preajmă…

— Îmi pare foarte rău, Pax, începu el să explice, ar fi trebuit să nu te iau cu mine când am aflat că nu voi mai merge la Da Nang.

— Nu trebuie să-ți pară rău. Poate am nevoie de confruntarea asta

— Nu vrei să ne întoarcem, Pax? întrebă el, blând.

Paxton clătină încet din cap şi mult timp rămase tăcută privind pe fereastră. Bill era mort de şase luni, Peter de cincisprezece. Nu putea să ocolească la nesfârşit locurile în care au fost ucişi. Erau multe amintiri dureroase. Peter a fost ucis la Da Nang, Bill la Cu Chi. Nu se putea ascunde de ele. Trebuia să continue să-şi facă meseria, să-şi continue viaţa.

— Fii liniştit. Totul va fi în ordine, spuse ea încet.

Îşi amintea foarte clar ce se întâmplase ultima oară, când au fost la Cu Chi. Apoi îşi aminti că se întâlnise cu Tony Campobello, pe terasă. Respiră adânc şi luă încă o înghiţitură de cafea, apoi îl privi pe Ralph.

— N-o să ghiceşti niciodată cu cine m-am întâlnit pe terasa de la *Continental Palace,* după ce tu ai plecat.

— Ho Chi Minh, spuse el fără să clipească. Se simţea aşa de afurisit de bine că Paxton era din nou în Saigon. Indiferent cât de mult îşi dorise să o vadă plecată, pentru binele ei, era încântat că ea alesese să se întoarcă. Se vedea că timpul petrecut în State îi făcuse bine. Acum era pregătită din nou să-şi facă meseria, meseria pe care toţi o iubeau cu o pasiune atât de mare, încât nu erau capabili să plece din Vietnam până nu se termina războiul.

— M-am întâlnit cu Tony Campobello, îl informă ea, sergentul lui Bill. Acum putea din nou să vorbească despre Bill. În cele cinci luni petrecute acasă nu vorbise cu nimeni despre el, pentru că nimeni nu-l cunoscuse.

— Nebunul ăla? Ce-a mai făcut? Ţi-a aruncat vreun pahar în cap?

Nu uitase întâlnirea lor finală de la Cu Chi şi nici ce se spusese atunci, nici durerea lui Paxton care strângea disperată în mână pachetul cu scrisori.

— De fapt, poate nu-ţi vine să crezi, spuse ea, mirată la rândul ei, dar a fost chiar simpatic. Puţin crispat, nervos... ezită amintindu-şi cum arătase acum şase luni, dar şi-a cerut scuze pentru ce mi-a spus ultima oară.

Ralph o privi lung, înainte de a răspunde.

— E o diferenţă. Am crezut că afurisitul o să te ucidă. I-aş fi dat una să mă ţină minte, dacă nu s-ar fi astâmpărat. La un moment dat, am crezut că şi-a pierdut vreo doagă.

Paxton continua să privească pe geam.

— Cred că toţi ne-am pierdut minţile atunci.

Doar că ea era distrusă de moartea lui Bill. Tony fusese acela care exagerase. Însă toți şobolanii de tuneluri erau puțin nebuni, îşi zise Ralph, trăiau cu nervii întinşi la maximum, prea mult stress şi ceea ce făceau era foarte periculos. Iar până la urmă, se putea întâmpla oricui. Îşi ieşeau din fire. Cine putea să-i condamne?

Au ajuns la bază şi au intrat prin poarta principală. Ralph le spuse că venise să-l vadă pe noul comandant al diviziei 25. Paxton îl urmă. Comandantul era un om plăcut care le spuse că descoperiseră de curând o întreagă rețea de tuneluri. Au găsit un arsenal de bombe, „birouri" chiar. N-au ştiut, dar se părea că oamenii din Cu Chi trăiseră din nou deasupra unui întreg sat subteran. Le arătă fotografii, diagrame, apoi chemă un soldat ca să-i ducă prin împrejurimi şi îi invită din nou la el dacă vor mai avea întrebări. O privi admirativ pe Paxton. Nu ştia cine era, dar arăta grozav în echipament de luptă, şi îşi spuse că Ralph era un tip al naibii de norocos.

Au fost conduşi spre capătul bazei. Paxton privea cu durere locurile în care Bill trăise şi muncise. Venirea ei aici se dovedi a fi mult prea dureroasă. Ralph putea să-i vadă suferința pe față, în timp ce se îndreptau spre acelaşi loc pe care îl vizitaseră şi cu Bill. Se simți groaznic că o adusese cu el.

— Îmi pare rău, Pax. N-ar fi trebuit să-ți fac una ca asta. Nu m-am gândit.

— Nu-i nimic, îl bătu ea uşor pe braț, aşezându-şi mai bine ranița pe umăr. Îşi păstra în ea carnețelul cu însemnări şi alte nimicuri, cum ar fi bidonul cu apă şi trusa de prim ajutor. Ca şi ceilalți soldați, îşi purta în caschetă crema de soare şi cea împotriva insectelor.

— Mă simt bine, spuse ea, dar mințea.

Ieşi afară din jeep. Era tristă, se gândea la Bill şi se ciocni brusc cu cineva care mai că o răsturnă la pământ, prinzând-o în brațe înainte de a cădea.

— La dracu, spuse cineva când ea se împiedică. Paxton se întoarse şi văzu că e Tony Campobello.

— Bună, spuse ea, timidă, încercând să-şi revină.

Ralph discuta deja cu altcineva, iar fotograful schimba filmul din aparat.

— Îmi pare rău că te-am lovit... n-am vrut, apoi un zâmbet îi

lumină faţa şi ochii de tăciuni, se pare că îmi cer iertare destul de des în ultimul timp. Ai ajuns cu bine în cameră, noaptea trecută? Păreai aşa de obosită, că erai gata să adormi în hol.

Accentul lui newyorkez îi era deja cunoscut. Iar acum înţelegea de ce îl iubise Bill. Era nervos şi încordat, dar în acelaşi timp era isteţ, agil, descurcăreţ şi ţinea foarte mult la oamenii din jurul lui.

— Am dormit douăzeci de ore după ce ai plecat. Nici măcar nu m-am deranjat să mă mai dezbrac.

— Aşa şi arătai, îi zâmbi urmărind durerea din privirile ei. Era dificil pentru ea, şi el ştia. Şi lui îi era greu. Oriunde mergea îşi amintea de oamenii pe care îi iubise şi îi pierduse. Peste tot îl întâmpinau fantome, ca şi pe toţi ceilalţi care rămâneau prea mult în Vietnam. Din fericire, existau şi amintiri plăcute.

— Cum sunt legumele astăzi? întrebă Paxton, încercând să înviorеze momentul. Amândoi se gândeau la Bill. Pentru o clipă, Paxton ar fi vrut să întindă mâna şi să-l atingă.

— Destul de proaspete, râse el, surprins că îşi amintea de conversaţia lor. Dar şi franctirorii sunt foarte activi. Va trebui să-i căutăm spre est. Unul dintre băieţii mei a fost împuşcat în braţ acum câteva ore. Nimic grav, din fericire. De atunci ne târâm pe pământ. Rămâi cât mai în spate, dacă mergeţi să priviţi tunelurile.

Auzise de ce veniseră aici, iar comandantul lui îl spusese să le ofere toate informaţiile necesare.

— Voi fi atentă, mulţumesc.

Ralph se întoarse enervat spre ea. Căldura ajunsese de nesuportat şi nu era deloc încântat să afle că vietnamezii sunt atât de activi tocmai astăzi. N-a fost intenţia lui să o tragă după el într-o misiune dificilă. Ar fi vrut doar să-i ofere nişte informaţii.

— Vii cu mine, Delta Delta, sau rămâi aici să discuţi toată ziua?

— Ţine-ţi firea, vin.

— Ţine-ţi fundul jos. Charlie e la vânătoare.

— Mi s-a spus. Paxton îi aruncă o privire lui Tony, apoi se îndreptă spre Ralph, care o prezentă locotenentului venit în locul lui Bill. Ralph le explică ce fel de fotografii ar dori să facă, cum vede el povestea asta a tunelelor. Paxton încerca să se concentreze asupra muncii sale. În tot acest timp, în jurul lor se agitau soldaţi, venind şi plecând, cei mai mulţi luând drumul tufişurilor pentru a-i căuta pe vietnamezi.

— Iisuse, credeam că după ce au transformat Triunghiul de Fier

într-o parcare, s-a terminat cu ei, spuse Ralph unuia dintre oamenii de lângă el, dar acesta ridică din umeri. El ştia că nu există nici o modalitate de a-i opri.

— Nu poți scăpa de tipii ăştia. Poți să-i arzi, să-i scoți afară, să-i ucizi pe afurisiții dracului, ei continuă să se întoarcă.

Paxton se ghemui la pământ şi îl urmă pe Bertie în iarba înaltă de dincolo de luminiş. Bertie voia să facă nişte fotografii care să arate schimbul de focuri cu franctirorul, apoi avea să studieze tunelurile. Paxton îl urmă simțind că urma să se întâmple ceva deosebit. Ralph era ocupat cu altceva, în jurul lor cam o duzină de soldați, iar în față un soldat cu binoclu care încerca să vadă ce se întâmplă. Paxton îngenunche în tufişuri. Un operator radio apăru în spatele ei.

— Totul e în regulă?

— Da, bineînțeles.

— Eşti sigură că ai voie să fii aici?

— Nu cred că există scaune speciale pentru presă.

După ce spuse aceste cuvinte, un glonț şuieră pe lângă ea. Fără să scoată un cuvânt, ea şi radiofonistul s-au aruncat la pământ. Brațul lui îi acoperea umărul, iar caschetele lor se atingeau.

— Dacă stau să mă gândesc, spuse ea încet, în timp ce aşteptau, poate n-ar fi rău să existe locuri speciale pentru presă. Glonțul ăsta a trecut foarte aproape.

Îşi aminti de momentul când Bill îi salvase viata aproximativ în aceeaşi zonă. Dar glonțul a fost mult mai aproape decât bănuiau ei. Ridicându-se în genunchi, radiofonistul îl văzu pe Bertie împuşcat în cap, zăcând la doi paşi de ei. Îi căută pulsul, dar nu avea. Apoi soldații din preajmă au trecut în fugă pe lângă ei deschizând focul spre ceea ce ei credeau că sunt încă doi franctirori.

— Mişcă-ți fundul de aici, urlă radiofonistul la ea, du-te înapoi în luminiş.

Însă în timp ce ea se retrăgea, se deschise din nou foc asupra lor, dar din altă direcție. În tufişuri nu erau doar doi franctirori.

— Mother Goose[9] Mother Goose... aici Peter Pan... mă auzi... suntem în luminiş şi se trage în noi de la mică distanță, un vizitator e la pământ şi am o Delta Delta pe cap... faceți-i să se

[9] Mother = mamă; Goose = gâscă

retragă ca să ieşim de aici.

— Am înțeles, Peter Pan… aici Mother Goose…

Era operatorul de la bază. Vor trimite nişte soldați să îndepărteze franctirorii, dar nu va fi uşor.

— Există două variante, îl explică radiofonistul lui Paxton, sufocând-o cu trupul lui. Fugim mâncând pământul pe drumul pe care am venit sau o luăm înainte spre copaci, pe unde drumul e mai scurt.

Dar acolo erau şi franctirorii şi pentru ei era mult mai periculos, iar el nu ştia ce dracu să facă cu Paxton. Era un băiat cam de vârsta ei, din Maine, şi pentru nimic în lume n-ar fi vrut să o vadă ucisă ca apoi să se simtă responsabil că alesese mişcarea greşită.

— Eu votez pentru copaci, spuse ea calmă, în timp ce un nou rând de gloanțe loviră pământul lângă genunchiul ei. De fapt, continuă ea, trăgându-se de lângă el şi rostogolindu-se, cred că trebuie să ne mişcăm rapid.

Spunând asta, o luă la fugă înainte, iar soldatul o urmă. Locul în care se aflaseră explodă imediat din cauza unei grenade. Nu glumeau mărunțeii ăştia. Paxton fugi fără să se gândească. Ajungând lângă copaci, se aruncă înainte, gâfâind, iar radiofonistul se întinse lângă ea. În aceeaşi clipă, ceilalți soldați deschiseră din nou focul şi se auzi o explozie puternică în spatele lor.

— Cu unul mai puțin, spuse radiofonistul, apoi făcu legătura cu baza.

— Mother Goose, aici, răspunse baza. Peter Pan, unde dracu ți-e Delta Delta?

— Aici, lângă mine, spuse el, iar lui Paxton îi veni să râdă. Vietnamezii încercau să o ucidă, dar ai ei continuau să-i spună Doughnut Dollie.

— E rănită? vocea de la celălalt capăt era îngrijorată.

— N-are nimic. Ne puteți scoate de aici?

— Încercăm. Sunt mult mai mulți decât am crezut.

Totdeauna erau, iar la baza Cu Chi se infiltrau cu sutele. Cunoşteau vechiul sistem de tuneluri. Recenta descoperire a unei noi rețele demonstra că încă nu le descoperiseră pe toate. Într-un fel, indiferent ce făceai, Charlie părea să fie tot timpul cu un pas înainte şi continua să câştige.

— Te vom scoate de aici peste câteva minute. Nu te mişca.

— Urmă un nou schimb de focuri şi Mother Goose îi anunță că unul dintre franctirori a fost rănit şi capturat. Radiofonistul îi spuse lui Paxton să rămână la locul ei. El va înainta puțin să vadă ce se întâmplă, poate îi va ajuta.

— Mă întorc imediat.

Dar imediat după plecarea lui, Paxton auzi împuşcături chiar în spatele ei şi acum nu mai ştia în ce direcție să fugă. Nu exista altă soluție decât să-l urmeze pe radiofonist. Pe neaşteptate, fără să-şi dea seama prea bine ce se întâmplase în timpul schimbului de focuri Paxton văzu un tânăr zăcând la pământ lângă ea. Tot spatele îi era o rană deschisă, iar capul îi atârna într-o parte. Paxton îl privi mai atent şi văzu că e băiatul din Maine cu transmițătorul lângă el. Era convinsă că murise deja, dar apropiindu-se de el văzu că încă respiră. Era inconştient ca şi alți doi lângă el. Schimbul de focuri se îndepărtă puțin, dar se auzeau încă grenadele şi puştile mitralieră. Fără să stea pe gânduri, Paxton luă aparatul de transmisie din mâinile băiatului şi repetă mişcările lui pentru a prinde baza.

— Mother Goose… mă auzi… spuse ea cu grijă în microfon.

— Te aud… aici Mother Goose… cine eşti?

Paxton ezită doar cât ai clipi din ochi.

— Aici Delta Delta. Radiofonistul e grav rănit. Şi mai sunt încă doi băieți răniți aici.

— Unde eşti? Radiofonistul de la bază intră în panică.

— Nu sunt sigură. Undeva, în tufişuri, nu departe de luptă. Aici e o armată, nu doar franctirori. Ne poți scoate de aici?

Vocea ei suna calmă, dar mâinile care țineau aparatul tremurau. Unul dintre băieți se mişcă şi gemu. Paxton îşi repeta să nu intre în panică.

— Încercăm să te scoatem de acolo, Delta Delta… ai o rachetă semnalizatoare?

Paxton vroia să spună nu, dar îşi aminti că are una în raniță.

— Da.

— Vreau să ştiu exact unde te afli, Delta Delta. Aşteaptă o secundă, nu face nimic până nu-ți spun eu.

Apoi se îndepărtă de aparat şi strigă la oricine l-ar fi auzit în cameră.

— Aduceți-l imediat pe locotenent sau pe altcineva. Afară e o femeie cu trei tipi răniți şi habar n-avem unde dracu pot fi, undeva

pe afară, printre tufişuri.

Peste câteva secunde, apăru locotenentul alergând, iar cineva îl aduse şi pe Ralph în camera de transmisie. Afară, în tufişuri, încă mai încercau să-i îndepărteze pe franctirori, dar cineva anunțase că văzuse mai mulți vietnamezi, iar acum era clar că se luptau cu o unitate a armatei nord-vietnameze, venită de undeva de la nord.

— Grozav, oftă locotenentul. Exact ce-mi lipsea. Armata din Hanoi şi o jurnalistă din San Francisco.

Închise pentru un moment ochii, gândindu-se ce să facă, dar arăta de parcă se ruga.

— Poți să o scoți de acolo, Mack? întrebă Ralph îngrozit.

— Pentru Dumnezeu, Ralph, încerc. Nu ştiu ce dracu se întâmplă acolo, nu ştiu cum a ajuns aşa de departe. Dar se pare că ne atacă întreaga armată nord-vietnameză.

— La marginea unei baze atât de mari?

Era greu de crezut, dar totuşi se întâmplase. Se întâmpla peste tot. Mergeau în vârful picioarelor până în mijlocul unei baze, în timp ce toată lumea dormea. Apoi tăiau gâturi şi furau arme. Prezența lor nu mai era un secret astăzi, iar de unde zăcea la pământ Paxton îi vedea în acțiune. Aruncau grenade şi trăgeau cu puştile mitralieră.

— Aici Mother Goose, spuse radiofonistul bazei la microfon, Delta Delta, mă auzi?

— Te aud, Mother Goose. Poți trimite un taxi, te rog?

Ralph clătină din cap blestemând momentul când îi spusese să vină cu el la baza Cu Chi.

— E unul în drum spre tine.

În timp ce el vorbea, lupta se îndepărta de bază, mai adânc în tufişuri. În sfârşit, reuşiseră să-i facă să se retragă.

— Cum sunt răniții?

Paxton verificase starea lor. Unul dintre ei era conştient, ceilalți doi încă mai respirau.

— În regulă, spuse ea către bază, dar nu mai rezistă mult. Nu puteți veni mai repede?

— Încă două minute şi un Dustoff va ajunge în zona aceea. Ai racheta?

— Da, o am.

— Îți spunem când, Delta Delta.

Apoi lupta se mută şi mai departe, iar Paxton auzi zgomotul

unui elicopter şi îl văzu în depărtare.

— Vezi taxiul, Delta Delta?

Vocea era calmă, Paxton simți cum i se umplu ochii de lacrimi, când văzu elicopterul. Venise repede, dar ea se speriase de moarte. Era în Vietnam şi nu în San Francisco sau Savannah. Aici oamenii mureau, plecau acasă fără picioare, brațe, orbi, surzi sau fără fețe. Iar pentru câteva minute, îşi zise că se terminase cu cariera ei. Dar acum nu avea timp să se gândească la aşa ceva. Răniții trebuiau urcați în elicopter.

— Văd taxiul, Mother Goose.

— Dă drumul la rachetă, Delta Delta.

Pe fața lui Ralph curgea transpirația. Doamne Dumnezeule, nu lăsa să fie ucisă…

Între transmisii radiofonistul de la bază vorbea cu cei din tufişuri şi cu elicopterul.

— Te vedem, Delta Delta. Coboară să te ia.

Apoi oamenii din camera de control au tăcut şi au aşteptat. Paxton încă zăcea la pământ când elicopterul coborî chiar pe locul unde Bertie fusese ucis. Văzu, cum cei din elicopter îi urcă corpul sus, apoi fug cu o targă spre cei trei băieți de lângă ea.

— Eşti O.K.?

Paxton dădu din cap. L-au pus pe unul dintre băieți pe targă, apoi s-au întors repede după ceilalți doi.

— Hai, vino, îi făcu semn unul dintre soldații din elicopter.

Paxton alergă prin norul de praf produs de elice şi fără un cuvânt au tras-o înăuntru. Elicopterul se ridică în aer şi se îndreptă spre unitatea medicală a bazei unde exista un spital şi unde îi aşteptau asistentele şi doctorii.

— Aici Mother Goose… răspunde Doi Unu Alfa. Bravo, ați găsit-o?

— Am găsit-o, spuse calm pilotul. E în regulă. Ce fac cei de jos?

— Până acum bine. Am capturat toți răniții lor.

— Terminat, Mother Goose. Ne întoarcem.

Paxton încă mai strângea în mână aparatul de transmisie şi în timp ce coborau începu să tremure din tot corpul. Aparatul era plin de sânge, dar tânărul radiofonist era în îngrijirea medicilor. Paxton îl lăsă să scoată răniții mai întâi, apoi îi mulțumi pilotului şi coborî prudentă din elicopter. Imediat ce atinse pământul cu picioarele, se simți trasă într-o parte şi întoarsă cu atâta putere,

încât cascheta îi zbură din cap, iar părul de aur i se revărsă în jurul capului.

— Ce mama dracului ai căutat acolo?

Paxton nu-şi dădea seama cine striga la ea. Cineva o scutura ca pe un copil, iar la un moment dat crezu că o va lovi.

— Nu-ți dai seama că puteai fi ucisă? De ce naiba te-ai dus acolo? Toată împuțita aia de zonă e interzisă vizitatorilor!

— Eu... şi îl văzu, ochii lui ardeau ca o flacără vie. Era Tony Campobello.

— De ce nu respecți regulile? Sau crezi că eşti prea importantă pentru ele? Ai fi putut să mori şi să-i tragi după tine şi pe ceilalți! Dar dintr-odată Paxton se enervă. Cine era el să-i facă morală? Trecuse deja prin asta şi nu-l va mai lăsa să o facă vinovată. Acum nu a fost vina ei şi poate nici atunci când a murit Bill.

— Termină cu tâmpeniile, strigă ea la el, iar ochii ei verzi îi arseră pe ai lui cu o privire plină de dispreț şi ură. N-am făcut nimic! Nimeni nu a fost rănit din cauza mea! Acolo e toată afurisita de armată nord-vietnameză, deşteptule. Şi dacă voi nu sunteți destul de isteți să-i țineți deoparte, nu țipa la mine! N-am făcut decât să trec cu zece paşi de locul unde ar fi trebuit să fiu şi au început să tragă în mine!

— Şi la ce mama dracului te-ai aşteptat? Să ți se servească ceaiul? Aici e o zonă de război!

Amândoi stăteau şi strigau unul la altul. Răniții erau plecați de mult, elicopterul decolase, dar ei continuau să strige unul la altul. Soldații din jur şi-au închipuit că e o ceartă personală, aşa că s-au ținut deoparte. Şi era. Începută demult, iar acum lucrurile trebuiau puse la punct.

Dar în timp ce striga la el, ochii lui Paxton s-au umplut de lacrimi. Lacrimi de furie şi neputință.

— Nu striga la mine! se răsti ea. N-a fost vina mea, băieții aceia sunt răniți!

— Nu, dar putea să fie! strigă el.

Ralph şi locotenentul au ajuns cu jeep-ul lângă ei şi au rămas în maşină privind cum strigau unul la altul, dând din mâini ca doi nebuni.

Tony făcu un pas înapoi când îşi văzu ofițerul superior, iar Ralph îi aruncă o privire plină de ură.

— Iar te-apucă? întrebă el, vizibil furios.

Dar lui Tony nu-i era frică să-l pună la punct pe Ralph.

— Ar fi putut să-i explodeze fundul! spuse el, sub formă de explicație.

— Slavă Domnului că n-a pățit nimic, spuse locotenentul. Era mai în vârstă ca Bill şi părea tulburat de evenimentele dimineții. Poate a fost puțin prematură invitația mea de a arăta noile tuneluri presei.

Fotograful lor era mort, puțin a lipsit să nu moară şi Paxton, iar Ralph arăta străveziu, gândindu-se la ce se întâmplase. O privi insistent.

— Poate n-ar strica dacă am fi puțin mai atenți. Pentru Dumnezeu, de ce te-ai dus acolo?

— Nu ştiu. Bertie spunea că vrea să facă nişte fotografii şi eu am fost curioasă, aşa că l-am urmat, apoi cineva a tras în noi.

— Scumpă domnişoară, dacă n-ai fi luat aparatul de transmisie şi acum ai fi acolo, spuse locotenentul cu respect. Nu ți-ai pierdut capul şi, probabil, ai salvat viața acelor băieți. Paxton îi aruncă o privire lui Tony, încă clocotind de furie.

— Sergentul de față crede că am vrut să-i ucid.

Locotenentul zâmbi. Tony Campobello era unul dintre cei mai buni oameni ai săi, dar cu un temperament dat dracului.

— N-am spus aşa ceva, mârâi Tony, am spus că aproape ai fost ucisă… şi o acuzase că îl ucisese pe Bill… dar asta se întâmplase altădată şi era o altă poveste.

— Ceva mai aproape de adevăr, spuse Ralph în timp ce Tony şi Paxton se urcau în jeep, privindu-se sălbatic.

Ralph discută cu locotenentul aducerea la Saigon a lui Bertie. Tuturor le plăcuse să lucreze cu el şi va fi o mare pierdere pentru toți. Un alt om care murise.

— Aş vrea să-i mulțumesc radiofonistului de la bază, spuse Paxton încet, înainte de a pleca.

Locotenentul o conduse în camera de control şi o prezentă.

— N-am vrut decât să-ți mulțumesc, spuse ea, simțind cum îi apar lacrimi în ochi.

Nu ştia ce să-i spună altceva. Îi salvase viața prin felul calm în care acționase.

— Oricând, Delta Delta, spuse el tărăgănat.

Şi el era din Sud, dar Paxton nu-l mai întrebă de unde.

— Îmi pare rău că ai ajuns într-o situație aşa fierbinte.

— M-ai ajutat să ies din ea. Asta contează.

Paxton ştia deja că şi ceilalți scăpaseră. Doar prietenul lor, Bertie, murise, iar Ralph era foarte necăjit.

Nu s-au mai întâlnit cu Tony înainte de plecare. Ralph era încă furios din cauza lui şi îşi vărsa amarul strigând la Paxton. O zi grea pentru toți, o zi urâtă într-un război urât şi nici măcar n-au reuşit să se apropie de tuneluri. Ralph promisese că se va întoarce într-o altă zi, dar acum trebuia să revină la Saigon, să se prezinte la biroul AP şi să aranjeze alte probleme.

— Ce-i cu voi doi? De fiecare dată când vă văd împreună, strigați unul la altul ca doi țicniți.

Era supărat pe ea sau aşa vroia să pară. De fapt, se speriase de moarte şi acum, mulțumit că nu pățise nimic, simțea că trebuie să se certe cu ea.

— M-a acuzat că am încercat să-i ucid pe băieții aceia, fiindcă nu am fost atentă.

— N-ai avut grijă de tine, ceea ce e mult mai rău. Suntem aici ca să scriem despre acest război, nu ca să fim ucişi. Nu ştiu ce probleme are tipu', dar cred că nebun.

— Este, spuse Paxton, cu o privire încărcată de venin. Era din nou murdară din cap până-n picioare, acoperită de sângele radiofonistului. Îşi aminti de alte misiuni la care participase şi de ce anume se întorsese în Saigon. Nu pentru că i-ar fi plăcut. Dar că are datoria de a fi aici. Dar față de cine? De ea Însăşi? De țara ei? De ziarul la care lucra? Față de Ralph? Sau Peter? Sau Bill? O întrebare interesantă. Pe drumul de întoarcere nu au mai schimbat nici un cuvânt. O zi împuțită pentru amândoi. Chiar şi pentru Tony care plecase într-o lungă plimbare, încă clocotind de furie şi încercând să-şi dea seama ce anume simțea pentru Paxton.

Capitolul 21

Ralph încă era supărat pe ea când s-au întâlnit a doua zi la biroul AP, dar Paxton îl invită la prânz şi după câteva pahare mânia lui se domoli.

— Afurisito, am crezut că s-a terminat cu tine când am auzit că zaci acolo în tufişuri. Mă gândeam că au înhățat deja. Ce reportaj

grozav ar fi ieşit!

— La asta mă gândeam şi eu, recunoscu ea bând o *cafe sua*[10]. Acum un an i se părea dezgustătoare. Acum nu mai bea decât astfel de cafea.

— Ți-a fost frică? întrebă el cu glas scăzut, iar Paxton zâmbi.

— După aceea, da. Atunci, nu sunt sigură... la un moment dat am intrat în panică gândindu-mă ce se va întâmpla dacă mă prind şi nu mă omoară. De asta mi-a fost mult mai frică.

Se întâmplase deja de mai multe ori, jurnalişti care erau luați prizonieri, dar de obicei erau eliberați. Nord-vietnamezii vroiau să le facă puțină propagandă ca să aibă despre ce scrie, dar exista şi posibilitatea ca data viitoare să nu mai fie atât de prietenoşi. Iar poveştile despre torturile şi bătăile vietnamezilor deveniseră legendare.

— Atunci m-am gândit doar cum să-i scot de acolo pe băieți, înainte să moară.

— Sărmanul Bertie, spuse Ralph. _

— Era căsătorit? Paxton nu-l cunoştea prea bine, cu toate că îl simpatizase.

— Nu. Avea o prietenă. O fată din Cholon, cred. Nu ştiu să fi avut pe altcineva. Nici soție, nici copii. Am sunat la ambasadă. Îl trimit mâine la Londra. Ralph o privi cu atenție arătând foarte obosit. Nu te-ai săturat încă? De moarte, vreau să spun. Câteodată mă întreb cum ar fi dacă aş trăi într-un loc unde oamenii mor doar de cancer sau căzând din lifturile de schi.

Paxton îi zâmbi pentru că ştia la ce se gândeşte. Era aşa de greu. O viață dură care te lovea aproape în fiecare zi. Şi totuşi, nici unul dintre ei nu era capabil să plece. Nu putea merge acasă şi să lase lucrurile doar pe jumătate terminate. Aşa se întâmplase cu ea, când ajunse în San Francisco. Locul ei nu era acasă, pentru că aici războiul nu se terminase.

— Da. Mă satur şi eu. Tuturor ni se întâmplă.

— Câteodată mă îngrijorează... spuse el sincer. Cel de-al treilea pahar îl ameți se, ceea ce nu prea se întâmpla. Paxton nu-l văzuse încă beat. Mă gândesc la France şi la faptul că vrea să nască aici. E o lume afurisită ca să creşti aici un copil.

— Ai putea să mergi acasă cu ei, îi spuse Paxton blând, dar se

[10] Cafea foarte tare îndulcită cu lapte condensat.

întrebă dacă putea într-adevăr.

Era de atâta timp aici, încât nu s-ar fi simțit în largul lui în altă parte. Existau astfel de jurnalişti care trăiau în Turcia, Algeria sau Vietnam pentru o perioadă îndelungată şi nu mai puteau să se întoarcă în New York, Chicago sau Londra. Se întreba dacă Ralph nu era unul dintre ei sau dacă ea nu ajunsese aşa.

— Nu vrea să vină cu mine. Vrea să rămână aici. Ştie cum ar putea fi tratată. Cei din armată au făcut-o târfă, iar familia soțului ei o detestă. Crede că dacă se va întoarce cu mine în State, oamenii vor arunca cu pietre după ea. Şi, ştii ceva, Paxton, cred că sunt capabili să o facă. Nu sunt sigur că am dreptul să o iau de aici. Iar aici e un loc atât de trist ca să trăieşti. Dacă am fi în State, aş putea să fac mult mai multe pentru ei, mai ales pentru micul An. Dar aici sunt fericit dacă sunt în siguranță, au ce mânca şi nu au alte probleme.

An era un bebeluş aproape, dar Paxton văzuse copii de cinci ani vânzând heroină pe străzi. France avea mare grijă de An şi îl ținea tot timpul acasă cu ea. Se vedea uşor că France este o doamnă, dar trăiau într-o lume care apunea şi în această lume urma să se nască copilul lor.

— Cum se simte? întrebă Paxton.

— Grasă, râse Ralph. E aşa de drăguță!

Ralph era entuziasmat de primul lui copil. Avea să devină tată la treizeci şi nouă de ani şi, în ciuda indiferenței pe care o juca în fața prietenilor, abia aştepta să devină tată.

Ralph se întoarse la birou, iar Paxton se îndreptă spre hotelul *Catinat* ca să facă o baie în bazin. Se întoarse la *Caravelle* să-şi scrie articolul. Încă nu-şi adunase gândurile după tot ce se întâmplase la Cu Chi cu o zi înainte. Era pierdută în gânduri, când traversă holul. Tresări când cineva îi atinse brațul şi ridică ochii, surprinsă. Era Tony.

— Eu… Paxton nu ştia ce să-i spună şi se întreba dacă nu va începe să strige din nou la ea. Părea să fie forma lui preferată de conversație. Ce cauți aici?

Tony roşi până-n vârful urechilor. Îi era mai uşor să discute cu ea îmbrăcată în maiou, pantaloni şi bocanci, iar remarcabilul ei păr de aur să fie ascuns sub caschetă. Însă acum arăta foarte frumoasă, foarte feminină, iar Tony se simțea ca un prost privind-o şi îi păru rău că venise, dar simțise că trebuie să o facă.

— Trebuie să-mi cer iertare din nou, spuse el, privind-o cu ochii lui negri şi pentru o clipă arătă ca un băiețel necăjit. N-ar fi trebuit să strig la tine ieri. Eu... m-am temut pentru tine şi am fost bucuros că nu ți s-a întâmplat nimic şi... mi-a fost greu să te văd din nou acolo. Mi-am adus aminte de foarte multe lucruri.

Spunând asta, ochii i se umeziră. Încă îi lipsea Bill Quinn, mult mai mult decât alți camarazi şi era sigur că nici ea nu-şi revenise. Iar el era o persoană care nu putea să-şi ascundă sentimentele.

— Şi pentru tine trebuie să fi fost foarte greu.

Paxton aprobă dând din cap, mişcată de sinceritatea lui. Îi era mai uşor să discute cu el.

— N-am ştiut că vom merge acolo. Am plecat doar de dragul unei misiuni şi... m-am trezit dintr-odată acolo şi nu mă puteam gândi...

Ochii i se umplură de lacrimi, întoarse capul, apoi îl privi din nou.

— Poate că ai avut dreptate cu mult timp în urmă. Poate că atunci când te gândeşti prea mult la cineva, devii un pericol pentru tine însuți şi pentru alții...

— N-ar fi trebuit să-ți spun aşa ceva. Nu de aceea a murit chiar dacă am vrut ca tu să fii vinovată. Te-am acuzat pe tine, pentru că m-am săturat până peste cap să-i tot acuz pe vietnamezi. Au ucis atât de mulți oameni buni, prieteni, camarazi. Şi au făcut-o din nou. Dar a fost şi vina lui Bill, suspină el. N-ar fi trebuit să coboare în tunelul acela, ştia prea bine cât este de periculos. Dar el era unul dintre cei care întotdeauna se simt responsabili. Mereu trebuia să fie el când altcineva nu îndrăznea. De fiecare dată însă, a avut noroc. Iar ieri tu ai intrat drept în mijlocul lor. O întreagă unitate de vietnamezi aştepta în spatele bazei şi tu te-ai plimbat printre ei. Cineva oricum i-ar fi descoperit şi până la urmă totul a mers bine. Dar pentru câteva clipe am crezut că te-au înhățat şi gândul ăsta m-a făcut să-mi ies din minți.

— Mulțumesc, spuse ea zâmbindu-i cu blândețe, privindu-l atent, mulțumesc că te-ai gândit la mine.

Nu era uşor să-ți pese de cineva. Văzând atâta moarte, nu-ți mai păsa de nimeni şi nimic. Dacă țineai la cineva, asta te putea ucide.

— Şi eu m-am speriat când m-am gândit la ce s-a întâmplat. Dar atunci, cu băieții aceia răniți lângă mine, nu m-am gândit la

prea multe.

— Ai fost în mare pericol, recunoscu el. După aceea el şi locotenentul au discutat despre ce se întâmplase şi putea să se fi terminat foarte rău. Ai fi putut fi ucisă. Lui Tony i se făcu rău doar gândindu-se la aşa ceva.

— Am avut noroc. Vroiam să urc în cameră şi să scriu despre ce s-a întâmplat.

— Oh, spuse Tony dezamăgit. Am venit să ridic nişte documente la MacVee şi m-am gândit că poate... adică... nu ştiu... n-ai vrea să mergem undeva să bem o cafea?

Paxton ezită, neştiind prea bine ce vrea de la ea, dar articolul ei nu era urgent. Amândoi erau tulburați de ce se întâmplase şi poate n-ar fi fost rău să bea o cafea cu el şi să încheie un armistițiu. În ciuda exteriorului aspru şi brutal, Paxton bănuia că Tony era inofensiv.

— Bine, pot scrie articolul mai târziu.

Îl urmă afară din hotel şi s-au plimbat până la o cafenea cu terasă de pe Tu Do. S-au aşezat având în față spectacolul specific unei străzi din Saigon, dar era ceva obişnuit, nu-i mai impresiona.

— Ralph spune că strigăm unul la altul tot timpul, spuse Paxton sorbind din *thom zay,* iar Tony izbucni în râs.

— Da. De fiecare dată, spuse el privind-o cu sfială. Cred că din vina mea.

— Da, se poate spune şi aşa, râse ea, iar Tony se relaxă puțin.

— Nu mă pot stăpâni. Am un temperament foarte Italian.

— Aha, deci asta e explicația! Ralph spune că ni se întâmplă pentru că amândoi suntem nebuni.

—Posibil, zâmbi el, iar Paxton observă că avea un zâmbet teribil atunci când reuşea să se relaxeze. Aşa ajungi aici.

— Diagnostic sau avertisment?

— Poate amândouă.

Destul de ciudat, dar se simțea bine cu el. Chiar dacă s-au chinuit amândoi, iar Tony o făcuse să sufere.

— Eşti căsătorit? întrebă Paxton ca să facă conversație. Părea destul de bătrân ca să fie. Iar în lumina soarelui îi ghici cu uşurință vârsta. Avea exact cu şapte ani mai mult ca ea. Avea treizeci de ani.

— Nu, spuse Tony clătinând din cap. Am fost. Am divorțat înainte de a veni aici. De fapt... oftă şi se hotărî să fie sincer cu ea.

Cu Paxton nu puteai fi altfel. De fapt de aceea am venit aici. Ne-am căsătorit când aveam amândoi optsprezece ani. Îndrăgostiți în liceu. Am avut o fetiță la un an după căsătorie. A murit de leucemie. Şi mai că n-am murit şi noi cu ea. Nu puteam înțelege. Avea doi ani, cum putea să moară? Cum putea Dumnezeu să ne facă aşa ceva? Ştii, chestii din astea. Tony întoarse capul încă îndurerat de moartea fetiței. Apoi am avut un băiețel. Un puşti grozav. Joey. Joe. I-am dat numele tatălui meu. Şi, ciudat, dar seamănă foarte mult cu el.

Vorbind despre băiatul lui, Tony arăta cu totul diferit, iar Paxton îl urmări uimită şi impresionată.

— Un puşti extraordinar, dar... fața lui Tony se întunecă continuând să povestească, când Joey avea doi ani, Barbara, soția mea, îmi spune că vrea să divorțeze. Aşa, dintr-odată. După şapte ani de căsătorie, cinci ani înainte de ea, un copil mort, iar micul Joey de doi ani, îmi spune că s-a terminat. Îmi venea să mor, spuse el privind-o intens. Nu ştiam dacă să o omor pe ea sau pe mine.

— Ce s-a întâmplat? De ce? S-a plictisit?

— Nu, continuă el cu amărăciune, sau poate că da, s-a plictisit de mine. Nu ştiu ce s-a întâmplat. S-a îndrăgostit de fratele meu. E cu doi ani mai în vârstă decât mine şi a fost întotdeauna starul familiei. Tommy cel minunat. Tommy cel fantastic. Tommy care învăța atât de bine la şcoală. Eu am lucrat zi şi noapte pentru tata ca să-i salvez afacerile. Tommy a ajuns contabil, s-a dus să lucreze într-un birou, apoi a făcut dreptul. Acum e avocat. Aşa că m-a părăsit, s-a căsătorit cu el, iar eu i-am trimis la dracu. Joey îl iubea şi cum să explici unui copil că unchiul tău e acum tatăl tău, iar mama e o ticăloasă. Părinții mi-au spus să nu fac scandal, fiindcă ar putea distruge familia. Aşa că am plecat şi am venit aici. De atunci nu am mai fost acasă. Asta-i tot.

Tony îşi întoarse privirile spre stradă, urmărind traficul şi gălăgia, gândindu-se la viața lui.

— Şi nu l-ai mai văzut pe Joey de atunci? întrebă Paxton, uluită de ce îl povestise.

Tony clătină din cap.

— Nu. Ce-aş putea să-i spun? Că o urăsc pe mama lui?

— O urăşti?

— Atunci da. Acum nu mai ştiu ce simt. Pe vremea aceea, aş fi

vrut să o ucid. Aşa că am venit aici să ucid comunişti vietnamezi. Dar adevărul e că... nu ştiu dacă o mai detest şi acum. Poate că a avut dreptate. Are încă trei copii, e fericită. Tommy o iubeşte, Joey arată grozav în fotografii şi îl iubeşte foarte mult. Şi, ştii câteodată nici nu-mi amintesc cum arată.

— Ura e un lucru ciudat, spuse Paxton încet. Ajungi să urăşti pe cineva atât de mult încât uiți cum a început şi de ce.

— Eşti o femeie interesantă, continuă el. După ce ai plecat, m-am tot gândit la tine. Barbara nu ar fi făcut niciodată ce ai făcut tu pentru Bill, să vii să-ți iei scrisorile ca să nu afle soția lui. Barbara mi-a aruncat în față că se culcă cu fratele meu. Dar tu ai venit tot drumul acela doar ca să iei nişte amărâte de scrisori ca ea să nu afle şi să nu o doară. Şi nici măcar nu o cunoşteai.

— Am făcut-o pentru Bill. De fapt o făcuse pentru copii.

— L-ai iubit foarte mult, nu-i aşa? Tony trebuia să ştie.

— Da. Apoi îl întrebă ce vroia să ştie. De ce m-ai urât aşa de mult la început?

Tony respiră adânc încercând să-i explice ei, dar mai ales lui însuşi.

— Nu ştiu... cred că mi-a fost frică de tine. Că îi vei distrage atenția, îl vei face să fie neglijent. Am vorbit serios atunci. Am văzut ce li s-a întâmplat altora. Au fost ucişi pentru că se holbau ca nişte proşti la fotografiile unor tipe. Călcau pe mine pentru că se gândeau la ele. Dar Bill nu era aşa, nu ştiu... poate doar m-am enervat... cine ştie? Poate eram gelos. Viața e mult mai uşoară aici fără femei.

Era foarte adevărat. Şi pentru femei era câteodată mai uşor fără bărbați. Dar, pe de altă parte, era mult mai bine să fii cu ei.

— Te respecta foarte mult, spuse Paxton, ca un ultim cadou pentru el din partea lui Bill.

— Pe tine te-a iubit foarte mult, îi spuse Tony încet. Se vedea pe fața lui când vorbea despre tine. Crezi că şi-ar fi părăsit soția până la urmă? Tony nu se putu stăpâni sa nu întrebe. Se gândise de multe ori la asta ca şi Paxton, de altfel.

— Probabil că nu, îi răspunse ea sincer. Nu cred că ar fi putut să-şi părăsească copiii. E uşor să iubeşti aici, în momente de tensiune. E mai uşor pentru noi toți. Nu ştii dacă vei mai trăi săptămâna viitoare. Nu te gândeşti dacă căsătoria va reuşi, dacă îşi va găsi o slujbă, dacă se va înțelege cu părinții tăi, unde veți

locui. Important e să rămâi în viață ca să-ți poți petrece weekend-ul la Vung Tau. În multe privințe, aici e mult mai uşor.

Ceea ce Paxton spunea era adevărat. Iar Tony o ştia şi el.

— Cât timp rămâi aici de data asta? întrebă el, încă curios în privința ei.

Dar cu cât ştia mai multe despre ea, cu atât îi plăcea mai mult chiar dacă câteodată îl scotea din minți. Îl înnebunea cu independența ei, cu curajul ei, refuzul de a face ce i se spune. Şi totuşi o plăcea pentru că era cinstită, sinceră şi înțelegătoare.

— Rămân aici cât timp voi rezista, spuse ea zâmbind. Cât timp îmi vor publica articolele.

— Am auzit că scrii bine.

— Nu ştiu, Paxton ridică din umeri. Îmi place să scriu.

Tony izbucni în râs.

— Mie nu-mi place nici măcar să scriu scrisori. Îi mai scriu lui Joey când am timp. Dar îmi vine greu. A trecut atâta timp de când nu l-am văzut.

— Nu crezi că ar trebui să te întorci în State să vezi ce face?

— Poate, îi răspunse el, dar adevărul era că îi era teamă. Poate ar trebui să-l las în pace. Ce pot să-i ofer? Tommy se descurcă foarte bine. Şi oricum, pentru că Joey are acelaşi nume, toată lumea crede că e copilul lui. De ce ar avea nevoie de mine?

— Eşti adevăratul lui tată. Cum te numeşte în scrisori?

— Tată, îi spuse Tony cu voce răguşită, apoi, după o pauză lungă, adăugă: poate după ce termin turul ăsta, voi merge să-l văd.

— Ce s-a întâmplat cu afacerile familiei? Legumele.

— Tata a murit anul trecut. Mama a vândut totul. Acum Tommy are grijă de ea. A împărțit banii între mine şi Tommy. Când voi pleca de aici voi face ceva cu ei. Dar încă nu ştiu ce. Mă gândeam să plec în California, să-mi cumpăr o fermă... sau poate în Napa Valley, o vie. Ceva legat de pământ, spuse el şi ochii i s-au aprins, e singurul lucru care îmi place cu adevărat în Vietnam... pământul acesta roşu... şi verdele luxuriant..

Îi zâmbi lui Paxton simțindu-se cam ridicol.

— Cred că în adâncul inimii am rămas un fermier. Poate lui Joey i-ar plăcea să vină în vizită, dacă aş cumpăra un astfel de loc.

— Sunt sigură că i-ar plăcea.

Ceva în ea o făcea să creadă că Tony era capabil de aşa ceva.

Era un bărbat deschis, cu idealuri simple, cu un mod de a fi sincer şi direct. Dar mai ales Tony era isteț. Altfel nu ar fi reuşit să supravieţuiască atâția ani în tunelurile de la Cu Chi. Ce va face însă odată întors în State, era cu totul altceva. Pentru el nu va fi uşor. Povestea lui Joey era înduioşătoare.

— Ai fost căsătorită, Paxton? Tony era curios şi apoi tocmai îşi povestise întreaga viață.

— Nu, niciodată.

— Câți ani ai?

— Douăzeci şi trei. Am venit aici imediat după colegiu.

— De ce?

Paxton îi povesti despre Peter, Gabby, chiar şi despre mama ei şi George. Şi cât de departe se simțise de toți când se întorsese înapoi, după moartea lui Bill.

— Nu ştiu ce m-aş face în State. Singurul lucru de care sunt sigură este că încă nu mă pot întoarce.

— Fii atentă, o preveni el, lăsându-se pe spate în scaunul lui. Şi inhalând mirosul Saigonului, locul acesta e ca o patimă. Uită-te la soldații obsedați de droguri, sunt oameni ca şi noi. Iar noi suntem la fel de drogați ca şi ei şi nimeni nu ne poate vindeca. Paxton înțelegea despre ce vorbea, dar până în prezent nu descoperise nici o soluție.

— Presupun că vom rămâne aici până vom scăpa de obsesia asta.

— Da, aprobă Tony, sau până ne va ucide. Şi aşa se poate. Ieri ai fost foarte aproape de moarte.

Lui Tony nu-i plăcea că trecuse printr-un pericol atât de mare.

— Tu nu eşti? Poate chiar în fiecare zi! Încep să cred că singurul lucru care contează este şansa.

Câți soldați nu erau ucişi în ultima zi a turului lor, chiar înainte de a pleca acasă? Foarte mulți.

— Poate că sunt norocos, spuse Tony ridicând din umeri. Până în prezent, cel puțin. Nu credeam că voi spune aşa ceva când am plecat din State.

Se referea la soția lui, apoi îşi deschise portofelul şi scoase de acolo o fotografie a lui Joey.

— Atunci avea şase ani, acum are deja şapte.

Paxton zâmbi văzând fotografia.

— Îți seamănă leit.

— Bietul de el.

Exista şi o fotografie a Barbarei, dar rareori o scotea afară. Au fost multe alte femei în viata lui. Asistente, fete de la bar. O foarte frumoasă fată pe care o întâlnise acum doi ani, când au curățat Ben Suc. Dar nu dădea nici un ban pe ele. Relațiile lui nu au fost la fel ca al ei cu Bill. De la Barbara, cu nimeni altcineva. Şi abia îşi mai amintea ce înseamnă să ții cu adevărat la cineva. Dar văzuse în ochii lui Bill un fel de lumină şi pace care pentru el de mulți ani nu mai însemna nimic.

S-au întors încet spre hotel ascultând strigătele, claxoanele, țipetele stridente, protestele zgomotoase, care însemnau viața în Saigon. Ajunşi pe treptele hotelului, Tony se întoarse şi o privi grav şi serios.

— Paxton, îți mulțumesc că ți-ai petrecut după-amiaza cu mine. Sunt surprins că ai făcut-o. M-am purtat, ca un măgar de fiecare dată când ne-am întâlnit.

— Nu vorbi prostii.

Ar fi vrut să-i spună că e o fată foarte frumoasă, în caz că nu s-ar mai fi întâlnit, dar tăcu. Îi spuse însă altceva şi în timp ce o întreba se simți destul de nervos.

— N-ai vrea să luăm o dată cina împreună?

O clipă Paxton îl privi uluită, apoi acceptă. Nu prea reuşea să-l înțeleagă dar poate avea nevoie de un prieten şi ea nu era supărată.

— Sigur, mi-ar plăcea.

— Atunci, te sun când vin în oraş.

— Mulțumesc, Tony.

Paxton îi strânse mâna, apoi urcă în camera ei să-şi scrie articolul despre ce se întâmplase cu o zi înainte.

După ce termină rămase privind în gol, gândindu-se la băiețelul părăsit de tatăl lui acum cinci ani şi fără să ştie de ce, chiar fără să-l cunoască îl îndrăgi pe Joey.

Capitolul 22

Tony o sună peste două zile, dar Paxton plecase cu Ralph şi alți jurnalişti într-o misiune. Când se întoarse îi telefonă la numărul pe care îl lăsase. Tony stătea cu nişte prieteni la baza Tan Son

Nhut şi o întrebă dacă nu vrea să ia cina cu el şi apoi să vadă un film la bază. Paxton acceptă. I se părea că nu mai văzuse un film de secole.

Veni să o ia la şapte. Paxton abia avusese timp să facă un duş, să-şi spele părul şi să-şi schimbe hainele. S-au îndreptat spre restaurantul *Ramuntcho* de la parterul clădirii *Eden Building*.

Un foarte bun restaurant francez frecventat de mulți soldați americani, unde nimeni nu-i băgă în seamă. Au discutat, au râs şi au glumit, iar cina se desfăşură în linişte. Amândoi se simțeau relaxați. Tony avea un extraordinar simț al umorului şi felul în care privea el armata o făcu să râdă cu lacrimi.

— Atunci de ce dracu continui să te înrolezi? întrebă ea.

— N-am altceva de făcut. Am terminat doi ani de colegiu. Vorbesc fluent spaniola. Eram bun la schimbat scutece. Presupun că am calități remarcabile de conducător şi am fost şobolan de tuneluri timp de patru ani şi jumătate. Ce-aş putea face cu o astfel de pregătire? Să lucrez la canalizarea din New York? Ce altceva aş putea face?

— Cum rămâne cu ferma sau via din Nappa Valley?

— Mai am destul timp pentru aşa ceva. Pe lângă asta, continuă el, detest să las lucrurile neterminate.

Şi totuşi îl părăsise pe băiatul lui. Însă atunci avea douăzeci şi cinci de ani şi era disperat.

— Şi tu? o întrebă el. Ce vrei să fii când o să creşti?

— Dorothy din *„Vrăjitorul din Oz”*, spuse ea fără o clipă de ezitare. Sunt nebună după pantofii roşii.

— Acum ştiu de ce îmi placi, îi zâmbi el. Eşti cam trăznită. Apoi o întrebă serios. Vrei să continui ca jurnalistă?

— Cred că da. Totdeauna mi-am dorit să fiu jurnalistă şi de fapt îmi place foarte mult.

— Eşti norocoasă. E un mod sigur şi curat de a-ți câştiga existența.

Şi brusc amândoi şi-au amintit ce se întâmplase la Cu Chi şi au izbucnit în râs.

— Nu, va trebui să-mi retrag afirmația. Pe unde ai mai umblat în săptămâna asta?

Paxton îi povesti. Tony îi admiră curajul şi îndrăzneala. Nu-i era frică să se murdărească, să se tragă în ea sau să vadă partea urâtă a războiului. Se temea pentru ea, dar îi respecta cutezanța.

Până la urmă s-au hotărât să renunțe la film. S-au dus la barul hotelului şi au discutat ore în şir despre ei înşişi, despre Vietnam, Bill, familia lui Tony, a ei şi chiar despre Queenie.

— Mă simt de parcă te-aş fi cunoscut toată viața, spuse Tony, luându-şi rămas bun.

Paxton era sinceră şi prietenoasă, iar lui Tony nu-i venea greu să-şi descarce sufletul În fața ei.

— Şi mie mi se pare că te cunosc de foarte mult timp, spuse ea. De obicei, nu vorbesc atât despre mine.

Îi povestise chiar şi despre mama ei, despre răceala şi distanța care o caracterizau, despre faptul că sunt diferite şi nu s-au înțeles niciodată. Poate doar atunci când Peter murise. Dar acum când se întorsese din Vietnam, apropierea dintre ele dispăruse. Trăiau în lumi diferite.

— N-am mai avut un prieten ca tine de când eram puşti, îi spuse el, râzând fericit, ştii, un prieten căruia să-i poți spune orice.

I se întâmplase, demult, cu Barbara, dar uitase vremurile acelea.

— Când te întorci în Saigon? îl întrebă ea în holul hotelului, stând fără să se poată despărți, deşi era două noaptea.

— Nu ştiu. Te sun când mă întorc.

Ezită puțin, apoi întinse mâna şi îi atinse umărul.

Îi telefonă două zile mai târziu. Făcuse un schimb şi se oferi din nou să o ducă la un film. De data asta, aproape au ajuns, însă o maşină explodase în mijlocul drumului, nu se putea trece din cauza aglomerației, aşa că s-au întors din nou în Saigon.

— Ce vrei să facem? La dans, la *City Music?* O piesă de teatru pe Broadway? Un hamburger şi o băutură la *Schrafft's?*

— Nu, suspină ea. Mă faci să-mi fie dor de casă.

— Vrei să dansăm la *Clubul Roz?*

— Hai să mergem la tine, ne uităm la televizor şi mâncăm floricele de porumb, îl tachină ea şi el suspină.

— La dracu. Hai înapoi la hotel să stăm de vorbă.

Aşa că s-au întors la hotel şi înainte de plecare o trase pe Paxton într-un loc mai întunecat din hol şi o sărută. Îşi plimbă degetele prin părul ei şi îi atinse pielea catifelată a umerilor. Aproape gemu, pentru că îl durea să se gândească la ea.

— E tot mai dificil, spuse el imitând vocea personajului

Munchkins din *„Vrăjitorul din Oz”* şi îşi aranjă pantalonii, iar Paxton izbucni în râs.

— Eşti imposibil, spuse ea sărutându-l.

— Sunt extraordinar de posibil, îți jur. Vrei să mă încerci? şopti el sărutându-i gâtui, iar Paxton chicoti.

— N-ar trebui să mă faci să râd în astfel de momente, şopti ea, iar el o sărută cu patimă.

— Iartă-mă... Paxxie, hai să mergem sus...

— Mi-e frică, şopti ea.

— Să nu-ți fie.

Dar Paxton se temea. Toți cei pe care îi iubise muriseră şi dacă se întâmpla şi cu el ceva? Nu vroia să-i facă aşa ceva, nu vroia să mai sufere. Încercă să-i explice. Tony privi în jos în ochii ei şi îi mângâie tandru părul.

— Pax, noi nu putem să ne controlăm destinul. E scris în stele sau se află în mâinile zeilor. Ce se întâmplă... nu e vina ta ce s-a întâmplat cu Bill... sau cu Peter. Şi ce se va întâmpla cu mine nu depinde de tine. Va trebui să luăm ceea ce ni se oferă cât timp ni se oferă. Să ne iubim, să fim aici unul pentru altul, cât mai mult timp, iar dacă se întâmplă ceva, noi am făcut tot ce am putut. Paxton, nu poți să te ascunzi tot restul vieții pentru că ți-e frică că se va întâmpla ceva.

— Dar simt că într-un fel eu i-am ucis, spuse ea cu lacrimi în ochi.

Tony îşi blestemă în gând temperamentul şi prostia şi tot ce-i spusese înainte să o cunoască mai bine.

— N-ai ucis pe nimeni... ți-e teamă doar.

Îşi puse brațele în jurul ei şi o strânse tare la piept.

— Scumpa mea, te rog, nu-ți fie teamă. N-am iubit pe nimeni aşa cum te iubesc pe tine... te rog... nu fugi de mine.

Apoi o privi cum nu mai privise nici o femeie în viața lui şi îi spuse ceea ce nu mai spusese nimănui. Era adevărat, iar lui Tony nu-i era frică de adevăr.

— Iubita mea, am nevoie de tine.

Aveau nevoie unul de altul, aşa cum toți aveau nevoie de cineva. Nu puteai face față brutalității lumii în care trăieşti, fără să ai pe cineva lângă tine. Tony urcă scările până la camera ei gândindu-se la ei doi şi ținând-o strâns în brațe. Când au ajuns în fața uşii o apropie pe pieptul lui şi o sărută lung, cu pasiune. Apoi făcu un

pas înapoi şi o privi zâmbindu-i cu tandreţe.

— Indiferent ce se întâmplă cu noi, Paxton... indiferent ce hotărăşti... te voi iubi întotdeauna.

Apoi coborî scările repede, fără să mai întoarcă capul. Paxton rămase în faţa uşii urmărindu-l cu privirea.

Capitolul 23

În săptămâna următoare Paxton primi o telegramă de la familia Wilson. Gabby născuse o fetiţă şi se simţea bine. O botezaseră Mathilda. Paxton era fericită pentru ea, dar ei se aflau departe de viaţa pe care o ducea acum. Iar în restul săptămânii telexurile au transmis neîntrerupt despre o incredibilă adunare a tinerilor la un concert care avea loc la Woodstock.

Paxton se întâlni din nou cu Tony şi au ajuns în cele din urmă să vadă un film, *„Producătorii”,* care le plăcuse la amândoi. Au urmărit de asemenea şi un jurnal de actualităţi în care erau prezentaţi primii oameni care au ajuns pe lună. Un eveniment care îl impresionă. Apoi au mâncat nişte hamburgeri la bază şi au discutat despre copilăriile lor. A ei în Savannah şi a lui în New York erau diferite între ele ca ziua de noapte. Paxton îi explică sau cel puţin încercă să-i explice ce înseamnă „Fiicele Războiului Civil”, dar Tony refuză să o creadă.

— Paxton, te rog... nu-mi spune că sunt oameni care încă mai cred în aşa ceva. Războiul Civil? Nu se poate.

Îi povesti despre tatăl ei, despre lucrurile pe care le făcuseră împreună, despre zilele de duminică pe care le iubise atât de mult. Iar Tony îi povesti cum lucrase pentru tatăl lui în Bronx, în fiecare vară, cum familia lui reuşise încetul cu încetul să adune ceva bani. Cât de mult muncise de copil, simţindu-se deja bărbat şi cât de mult îi plăcuse. Îi povesti despre primul lui copil, ce a simţit când a aflat de boala ei şi tot chinul prin care trecuse având grijă de un copil pe moarte. Nu ştia nici el cum de rezistase. Apoi apăruse micul Joey, ca un miracol, sănătos, puternic, atât de diferit de micuţa care murise.

— Nu poţi să înţelegi ce înseamnă un copil, spuse Tony cu ochii strălucind de fericire, gândindu-se la ziua când micul Joey s-a născut, cu toate că în ultimul timp nu-şi permisese să se

gândească prea des la el. E cea mai mare fericire din lume... să ai copii. Paxton, tu nu te-ai gândit să ai copii? O întrebă el.

Erau câteva lucruri pe care încă nu le ştia despre ea, dar foarte puțin. Într-un astfel de loc aflai lucruri despre celălalt pe care nu le-ai fi aflat într-o viață întreagă.

— Probabil. Dar niciodată nu m-am gândit prea mult la aşa ceva.

Apoi îşi aduse aminte.

— Nu, nu e adevărat, spuse Paxton vrând să fie sinceră cu el. Când eram cu Peter mă gândeam că odată voi avea şi copii... dar cu Bill a fost foarte diferit pentru că nu mi-am permis niciodată să sper că într-o zi se va căsători cu mine, nu vroiam să fiu dezamăgită. Dar e ciudat, cu copiii altora sunt foarte rezervată.

— Nu e acelaşi lucru când sunt ai tăi, o asigură el. E ceva deosebit, ca o minune, e greu să-ți explic, simți o legătură fantastică între tine şi copil, pentru că ştii că este o parte din tine.

— Şi tu simți aşa pentru Joey chiar şi acum?

Tony se gândi puțin, apoi spuse sigur de el, fără să existe nici o ezitare în mintea lui.

— Da, simt acelaşi lucru şi acum.

— Atunci va trebui să te întorci să vezi ce face.

— Da, cred că ar trebui, spuse el cu glas răguşit.

Au plecat să danseze, apoi s-au întors la hotelul ei. Urcând scările, Tony îi înconjură umerii cu brațul, nu se aştepta să-l cheme înăuntru, aşa că o sărută şi se întoarse să plece. Simți însă că Paxton îl trage uşor de mânecă. Privi înapoi şi văzu că uşa camerei este deschisă. Nu îndrăzni să o întrebe ce înseamnă asta. O urmă şi închise uşa după el. O luă în brațe şi o sărută cum nu sărutase pe nimeni de ani de zile, poate niciodată. Ce gândea, ce făcea, ce simțea. O făcea să se simtă tânără din nou, incredibil de feminină şi mai ales ea însăşi. Ca şi cum s-ar fi născut pentru el, l-ar fi aşteptat toată viața. Iar Tony simțea la fel pentru ea şi i-o spuse apoi, când au rămas îmbrățişați în pat.

— Pax, n-am mai iubit pe nimeni aşa cum te iubesc pe tine. Mă faci să vreau să-mi împachetez lucrurile şi să vreau să fug cât mai repede de aici împreună cu tine, să ajungem acasă ți să fim în siguranță pentru totdeauna.

Astfel de gânduri erau periculoase şi amândoi o ştiau.

Tony îşi petrecu noaptea la ea şi multe alte nopți. Destul de

ciudat, dar pe la sfârşitul verii se simțeau de parcă erau deja căsătoriți. Erau tot timpul împreună atunci când el avea zile libere, iar Paxton discuta cu el şi îi cerea părerea despre lucruri pe care nu le discutase cu nimeni, chiar şi despre misiunile în care mergea împreună cu Ralph.

Iar Tony îi spunea tot ce ştia. Însă nu-i povestea nimic despre ce făcea el. Era periculos şi nu voia să o sperie.

Până şi Ralph se mai potoli în privința lui Tony, iar la începutul lui septembrie toți patru au ieşit într-o seară la restaurant. Sărmana France era deja enormă, iar Ralph o tachina pentru felul în care arăta. Tony îi spuse apoi lui Paxton că el credea că arată frumoasă. Paxton nu se putea imagina arătând aşa, nu se putea imagina având un copil înăuntrul ei. La un moment dat, i se păru că vede copilul mişcându-se şi era fascinată de faptul că France părea să se bucure.

— Nu o doare? îl întrebă ea mai târziu pe Tony. Totul e aşa de enorm şi de lărgit, trebuie să fie groaznic.

— Nu e nimic groaznic, e minunat. Promit, spuse el sărutând-o cu dragoste. Ai încredere în mine.

Nici unul dintre ei nu spusese nimic despre căsătorie, sau copii, dar amândoi ştiau că aşa se va întâmpla dacă vor scăpa de Vietnam şi vor trăi. Nu discutau despre planurile lor de viitor. În schimb, îşi făceau planuri să plece în Bangkok pentru câteva zile, să-i cumpere cadouri de Crăciun lui Joey. În sfârşit, pe la mijlocul lui septembrie Tony primi o permisie de cinci zile. O duse pe Paxton la Hong Kong şi îi cumpără un inel pe care i-l puse pe deget, fără alte explicații. Era un inel cu rubin şi diamant în formă de inimă. Un simbol care spunea totul. S-au distrat foarte bine la Hong Kong. Au stat la Hotelul *„Ambasador”,* ca şi ceilalți ofițeri cu soțiile sau prietenele lor.

Când s-au întors, Ralph era în Da Nang, ceea ce Paxton credea că a fost o prostie din partea lui. Copilul trebuia să se nască din clipă în clipă, iar Paxton îi spusese deja de mai multe ori că ar trebui să rămână prin preajmă, dar Ralph îi răspunsese că nu poate să rămână cu mâinile în sân aşteptând să se nască copilul. France avea o moaşă şi un doctor, în caz că se întâmpla ceva, iar Ralph îl dăduse şi numărul de telefon al lui Paxton. Oricum, era convins ca se va întoarce din Da Nang cel puțin cu o săptămână înainte de a se naşte copilul.

Tony şi Paxton erau în pat la *Caravelle,* în noaptea aceea, dormind adânc când sună telefonul. Paxton răspunse.

— ... da? Nu-şi putea da seama cine ar putea fi.

Privi la ceas în întunericul din cameră. Era patru dimineața.

— Paxton? vocea avea accent francez şi, pentru o clipă, Paxton nu o recunoscu.

— Doamne Dumnezeule, e France, spuse Paxton, ridicându-se în pat, întrebându-se unde putea fi Ralph.

— S-a întâmplat ceva?

— Mă simt bine...

Paxton aproape că o vedea zâmbind politicos. Era genul de persoană care nu se plângea niciodată, care accepta totul şi nu încerca să se impună. Şi totuşi, o suna pe Paxton, pe care abia o cunoştea, la ora patru dimineața.

— Îmi pare foarte rău, începu ea, apoi tăcu.

Paxton se întrebă ce putea să se fi întâmplat. Nici nu-i trecu prin minte că France are dureri şi că au început contracțiile.

— Ralph este plecat, continuă France, şi nu am reuşit să găsesc moaşa... iar doctorul pe care trebuia să-l chem...

Tăcu din nou şi Paxton intră în panică.

— France?... France?... ce-i cu tine? Paxton apăsă pe butonul telefonului crezând că se întrerupse legătura. Mişcările ei îl treziră pe Tony.

— Ce se întâmplă? spuse el ridicând capul, iar Paxton începu să-i explice agitată, dar France vorbi din nou.

— Nu găsesc nici doctorul, nici moaşa, iar An este aici... Îmi pare rău că te deranjez, dar poate... poate mă duci la spital şi-l ții pe An la tine până se întoarce Ralph.

Se opri din nou, iar Paxton începea să-şi dea seama cam ce se întâmplă.

— Bineînțeles. Vin imediat. Dar te simți bine? Să nu chem o ambulanță?

— Oh, nu. Nu e nevoie, spuse ea politicoasă. Dar vii repede?

— Chiar acum. Şi France... se naşte copilul, nu?

— Sper că doar după ce ajung la spital. Mulțumesc, spuse ea şi puse brusc telefonul jos.

Paxton n-avea de unde şti, dar durerile ei erau îngrozitoare, nu mai putea păşi. Aşteptase prea mult, iar durerile o luaseră pe nepregătite. În camera ei de la *Caravelle*, Paxton se îmbrăca

grăbită. Tony sări şi el din pat.

— Te duc cu maşina până la Gia Dinh. Nu cred să fie prea mare aglomerație pe străzi acum, se oferi Tony îmbrăcându-se deja.

— Unde e cel mai apropiat spital? întrebă Paxton, încercând să rămână calmă, dar era foarte speriată. I se părea ceva mult mai îngrozitor decât gloanțele inamice.

— Cred... nu ştiu. Întrebăm la recepție. Cum părea France la telefon?

Era îmbrăcat în uniformă, iar Paxton trase pe ea o fustă, o bluză şi sandale.

— Vorbea destul de ciudat. Tăcea, vorbea din nou, am crezut că s-a întrerupt legătura.

— Dacă îmi aduc bine aminte, înseamnă că s-au pornit durerile naşterii.

— Nu cred că ar fi telefonat altfel, spuse Paxton, zâmbind.

În douăzeci de minute au ajuns în cartierul Gia Dinh. S-au oprit în fața blocului în care locuiau France şi Ralph, iar Paxton apăsă pe sonerie. Nu răspunse nimeni. Paxton se întrebă dacă nu plecase deja la spital, dar Tony îi arătă luminile aprinse, aşa că au aşteptat. În sfârşit, uşa s-a deschis, iar ei au alergat sus pe scări. France era ghemuită pe podea cu o dâră de apă în spatele ei. Se simți ruşinată când văzu că Paxton nu e singură, dar Tony se purtă de parcă totul ar fi fost normal. O ajută pe France să se ridice şi să se sprijine de el, apoi o conduse înapoi în dormitor.

France era îmbrăcată într-un halat sub care purta o cămaşă de noapte. Paxton aruncă o privire în camera lui An şi văzu că dormea liniştit. Închise uşa la camera lui şi o întrebă pe France dacă vorbise cu doctorul, dar ea negă din cap, ținându-se strâns de Tony. Nu-i mai păsa cine o ține în brațe şi parcă nici nu o auzea pe Paxton.

— France, trebuie să te îmbraci. Paxton încercă să-i vorbească cât mai calm, dar tânăra lăsă să-i scape un țipăt şi apucă strâns mâna lui Tony. O lăsă uşor pe pat până trecu durerea.

— France, trebuie să te ducem la spital, spuse Tony calm. Te voi duce în brațe, continuă el liniştit, dar France strigă din nou, mai tare şi se apucă strâns de Tony.

Era înnebunită de durerile care începuseră chiar înainte de miezul nopții. Acum era deja cinci dimineața. Paxton observă că era sânge în pat şi se sperie şi mai tare. Îi făcu semn lui Tony, dar

el ştia mai bine ce se întâmpla, mult mai bine decât Paxton şi o privi calm.

— Nu mai plecăm, spuse el încet, adu-mi toate prosoapele pe care le găseşti şi multe ziare, cât mai multe.

Spunând asta, Tony începu să-şi desfacă şireturile de la pantofi. Paxton îl privi înmărmurită, neştiind ce să mai creadă. Tony încercă să se elibereze din strânsoarea lui France, dar aceasta nu-l lăsă să plece de lângă ea şi între spasmele de durere continua să murmure: Îmi pare rău... Îmi pare rău... Apoi durerile o torturau din nou. Paxton o urmărea şi nu putea înţelege ce i se părea frumos lui Tony. Era îngrozitor, înfiorător şi cumplit de dureros.

Paxton se întoarse cu toate prosoapele pe care le găsise, nişte cearceafuri curate şi un morman de ziare. Tony îi spuse să le pună jos şi să îngenuncheze lângă el. După ce Paxton trecu în locul lui, el se aşeză în spatele lui France şi o ţinu strâns. La următoarea contracţie, France apucă disperată mâinile lui Paxton şi începu să-şi împingă copilul afară.

— Nu... nu... urlă ea. Iese copilul.

— Totul e în regulă, spuse blând Tony, apoi îi explică ce să facă, iar între contracţii îşi legă unul dintre cearceafuri în jurul lui.

France strângea mâinile lui Paxton şi împingea din toate puterile. Apoi Tony îi spuse să apuce picioarele lui France, în timp ce el o ţinea de umeri, iar France continua să împingă. Paxton ar fi vrut să o ia la fugă. Nu suporta să o vadă suferind atât de mult. Apoi, brusc, France împinse puternic. Se auzi un mic ţipăt şi toţi trei au privit faţa micuţă care apăruse.

— Aşa, încă puţin spuse Tony, acum împinge mai tare, hai, încă o dată.

Au urmat umerii, iar Tony îl trase uşor afară, ţinându-l cu grijă în braţe. Era o fetiţă şi în timp ce Paxton privea bebeluşul, Tony se aplecă şi o sărută tandru. France le zâmbea. Paxton urmări uimită cum Tony leagă cordonul ombilical cu un şiret.

— Cheamă o ambulanţă, spuse el.

Paxton continua să o privească pe France, apoi îşi întoarse privirile încărcate de respect şi admiraţie spre Tony. Vroia să-i spună atâtea lucruri, dar nu acum, mai târziu.

Chemă ambulanţa şi până veni îl sculă pe An.

Micul An era încântat şi surprins de surioara lui.

— A venit când mama dormea? întrebă el, iar ceilalţi zâmbiră.

Te-a trezit? o întrebă el pe mama lui.

Se supără când plecară cu ambulanța, dar Tony îl calmă şi-l luă cu el la hotel. Paxton plecă împreună cu France şi cu copilul nou născut la spital. Era încă copleşită de ce văzuse, de suferința mistuitoare, de fața micuță care apăruse din ascunzătoarea ei şi de France care era aşa de fericită.

— Îmi pare rău că ți-am creat probleme, îi spusese France cerându-şi scuze.

Paxton o ținea de mână, amețită de ceea ce se întâmplase. I se părea ceva ireal. Războiul era real. Moartea devenise ceva obişnuit. Dar miracolul naşterii, această parte a feminității ei, o luase prin surprindere şi o uluise.

— France, ai fost atât de curajoasă, îi spuse Paxton, îmi pare rău că nu te-am putut ajuta mai mult... habar n-am avut ce trebuie să fac.

Îi mulțumi în gând lui Dumnezeu pentru Tony.

— M-ai ajutat foarte mult, spuse France, somnoroasă, ținând-o încă de mână.

Paxton rămase cu ea la spital până târziu dimineața. Când se întoarse la hotel, îl găsi pe Tony jucându-se cu An, amândoi arătând teribil de mulțumiți. Din fericire, Tony avea două zile permisie şi putuse să o aştepte.

— Cum se simte France? întrebă el îngrijorat, totul e în regulă?

— Da, îi zâmbi ea sfioasă. Fetița e foarte frumoasă şi France o alăpta când am plecat. Nici acum nu-i venea să creadă ce se întâmplase, dar într-un fel se simțea şi mai aproape de Tony.

El o privi lung, fără să scoată un cuvânt, apoi ținându-l încă în brațe pe An, o sărută uşor pe buze.

— Ai fost curajoasă noaptea trecută.

O noapte pe care nu o vor uita niciodată.

— În viața mea nu mi-a fost aşa de frică... Doamne, Tony... cum pot oamenii să facă aşa ceva?

— Merită, îi spuse el fără să ezite.

Momentul în care copilul scosese capul afară cu un mic strigăt, Paxton şi-l va aminti întotdeauna.

— Un adevărat miracol, nu-i aşa?

Tony îi zâmbi şi îl puse pe An pe umerii lui.

Ralph apăru pe la ora cinci. Ajunsese acasă, găsise biletul lui Paxton şi alergă într-un suflet la spital. Într-un fel, lui Paxton îi

părea rău pentru el. Ea văzuse copilul lui născându-se, iar el nu-l văzuse. Când ajunse la hotel, Ralph nu-şi mai încăpea în piele de fericire şi insistă să le cumpere şampanie. Înainte să plece cu An în braţe, le spuse că vor boteza copilul cu numele lui Paxton, aproape. Se va numi Pax Tran Johnson. Pax era un nume potrivit. În latină însemna „pace".

Paxton continua să fie emoţionată de ceea ce văzuse şi seara, în pat, încă se mai gândea la France şi la fetiţa ei.

— Tony, spuse ea în întuneric, nu ştiu dacă sunt pregătită pentru aşa ceva.

Nu putea uita suferinţa lui France şi se întreba cum de suportase durerile. Tony râdea încet în întuneric, se întoarse şi o sărută.

— Nu cred că trebuie să-ţi faci probleme, deocamdată. Ai multe lucruri la care să le gândeşti.

Să rămână în viaţă, să supravieţuiască războiului. Amândoi.

— Ştii la ce mă gândesc? Doamne, e aşa de înspăimântător.

— Presupun că nu e uşor, spuse Tony, dar nu ştiu… femeile par să uite… altfel nu ar mai face copii.

În noaptea aceea se gândise foarte serios la ce va fi viaţa lui după Vietnam şi îşi dori să scape cât mai repede, să-şi trăiască viaţa lui.

— Mi-ar plăcea să am mai mulţi copii, îi mărturisi Tony.

— Ştii cum să te porţi cu ei, spuse Paxton, amintindu-şi de micul An.

Dar cine putea să le spună dacă vor avea această şansă? Era însă o legătură între ei, un moment deosebit. Ţinând-o strâns în braţe, Tony îi şopti:

— Te iubesc, Pax.

— Şi eu te iubesc, şopti ea adormind în braţele lui, gândindu-se la copilul lui France.

Capitolul 24

În octombrie, în Statele Unite au avut loc un moratoriu naţional şi o demonstraţie uriaşă pentru a pune capăt războiului. A urmat alta în noiembrie. Iar la trei noiembrie, Nixon promise să înceteze războiul. Cei care l-au ascultat şi credeau în el erau plini de

speranță.

La şaisprezece noiembrie, întreaga națiune americană a fost zguduită de dezvăluirile privind ceea ce se întâmplase la My Lai cu un an în urmă. Brusc, în Vietnam se auzi un strigăt disperat. În State locotenentul Calley era arestat, iar în Vietnam generalii le puneau întrebări tuturor. Cei răspunzători din armată erau şocați de atâta atrocitate. În războiul din Vietnam au fost prea multe cruzimi, de toate părțile, iar acest exemplu părea să înnebunească pe toată lumea. Au fost prezentate fotografii cu copii împuşcați. Birourile *AP,* ca şi cele de la *„Time", CBS, ABC, NBC* erau sufocate de cereri pentru reportaje de la fața locului. Toți reporterii erau ocupați până peste cap şi s-au scris articole nemaipomenite. Ralph şi Paxton erau foarte solicitați. Paxton se lupta ca să poată să-şi petreacă timpul cu Tony.

Tony profită de relațiile sale din armată şi au reuşit să plece la Bangkok de Thanksgiving. Au stat la hotelul *Montien* şi au petrecut cele mai frumoase zile din viața lor. Paxton era mai apropiată de Tony decât de oricine altcineva din viața ei. Erau şi prieteni, nu doar amanți şi erau capabili să-şi spună orice. Pe drumul de întoarcere la Saigon au discutat despre My Lai şi locotenentul Calley.

— L-ai întâlnit vreodată? Paxton era curioasă ce fel de om putea fi acest Calley, dar Tony era mulțumit că nu-l cunoştea.

— Nu, dar am mai auzit astfel de poveşti. Neoficial, bineînțeles. Sunt destui soldați americani care îi detestă pe vietnamezi şi câteodată nu se mai pot controla. Aici nu sunt nici un fel de reguli, Paxton, ştii bine asta. Iar unii dintre ei se simt foarte liberi. Prietenii lor mor încontinuu. Nu reuşesc să scape de război, cel mai bun prieten tocmai a călcat pe o mină şi brusc îşi ies din fire şi se răzbună pe cei nevinovați. Aşa se întâmplase şi la My Lai, dar era îngrozitor. Războiul dura de prea mult timp şi era mult prea urât.

De Crăciun, urmări spectacolul lui Bob Hope, împreună cu Tony, şi i se păru ciudat că doar cu un an înainte fusese la acelaşi spectacol cu Bill. Dar un an aici nu însemna acelaşi lucru ca în altă parte. Şi-au petrecut seara la hotelul ei şi dimineață îşi sună familia în Savannah. A doua zi i-au vizitat pe Ralph şi France, aducând daruri pentru An şi fetiță. Micuța Pax înflorea şi era evident că Ralph era nebun după ea. Semăna puțin cu el, dar mult

mai mult cu mama ei. Încă încerca să o convingă pe France să se căsătorească cu el, dar până acum nu reuşise.

Încercă să o convingă pe Paxton să plece într-o misiune cu el, în Delta Mekong, dar ea nu-şi terminase încă articolele. Tony trebuia să plece şi ea vroia să-şi încheie reportajele. Apoi, ea şi Tony au plecat la China Beach de la Da Nang, pentru două zile. Când s-au întors, Paxton plecă la biroul AP să-l caute pe Ralph, să-l întrebe dacă nu auzise despre un atac asupra bazei de lângă An Loc, care avusese loc chiar de Anul Nou.

Nimeni nu ştia unde se află. Paxton se întoarse a doua zi, iar atunci deja toți ştiau. Când Paxton intră, se făcu linişte. Însă la început nu observă nimic. Se îndreptă spre telex să controleze noutățile, apoi se opri lângă scaunul lui Ralph, dar nu venise încă. Ceaşca lui de cafea era goală. Încercă să se hotărască dacă să aştepte sau nu şi în timp ce privea în jurul ei, îi văzu. Ceilalți o priveau tăcând. Toți ştiau, dar nimeni nu îndrăznea să-i spună. O cunoşteau deja foarte bine şi ştiau cât de mult îl respecta şi-l admira pe Ralph. În cele din urmă, redactorul adjunct se apropie încet de ea. Îi făcu semn cu capul, fără să spună un cuvânt şi cu o privire nedumerită, Paxton îl urmă în biroul lui.

— Ce s-a întâmplat? Unde e Ralph?

Arăta tânără, inteligentă şi acum se grăbea. Avea de scris nişte articole şi trebuia să se documenteze. Spera ca Ralph să se întoarcă cât mai curând. Apoi i se spuse. Ralph a fost ucis pe când se întorcea de la My Tho, ceva stupid, jeep-ul lui a trecut peste o mină. „Stupid", întotdeauna ceva stupid. Exista oare un mod inteligent de a muri aici? De foc „amical", bombă de plastic într-un restaurant, o mină. Ce putea fi inteligent în aşa ceva? Ce importanță avea dacă mureai? Paxton auzea cuvintele, dar nu era capabilă să scoată nici un sunet. Nu putea să se întâmple cu Ralph. Era aici de ani de zile. Era prea deştept pentru a fi ucis, prea viclean, prea bun, prea drag tuturor. Avea treizeci şi nouă de ani şi tocmai i se născuse primul copil. Nu ştiau? Nu-i spusese nimeni celui care pusese mina acolo? Nu, el... are un copil... acolo, acasă, nu aude nimeni? Chiar nu-i păsa nimănui? Nu putea înțelege cu ce greşise Ralph. Paxton se ridică, părăsi biroul fără un cuvânt, merse pe jos până la hotel, închirie o maşină şi plecă direct spre baza Cu Chi, conducând singură, fără să se gândească o clipă că este în pericol. Nu dorea decât să-l găsească pe Tony şi

să-i spună. Iar când acesta o văzu trecând prin bază, i se păru că visează. Nici măcar nu avea echipamentul necesar. Era îmbrăcată într-o fustă roz, o bluză şi sandale albe. Tony o văzu din întâmplare. Tocmai se pregătea să plece cu nişte noi recruți la nişte manevre. Sări grăbit din jeep şi îi spuse caporalului să aştepte câteva minute, apoi o luă la fugă spre ea.

— Ce cauți aici? îl speriase de moarte. Pentru câteva clipe crezuse că se întâmplase ceva, dar apoi, văzând cum era îmbrăcată, îşi spuse că probabil nu era nimic grav. Cine te-a adus aici?

— Am venit singură, spuse ea, disperată. Privea agitată în jurul ei de parcă căuta ceva.

— Ce s-a întâmplat cu tine, Paxton? Spune-mi ce nu merge?

Poate totuşi se întâmplase ceva. Nu putea să-l privească, era agitată şi părea că nu poate să se concentreze. Tony văzuse oameni arătând la fel ca ea, după ce prietenii lor erau ucişi, jumătate şocați şi plini de violență. Apoi, brusc, înțelese şi o trase spre el strângând-o în brațe şi obligând-o să-l privească.

— Iubita mea, ce e cu tine?

Se bucura că venise să-l caute, dar nu putea să creadă că făcuse nebunia de a veni singură. Brusc, Paxton îl privi şi începu să înghită lacomă aer.

Hohotele din gât o sufocau, nu putea respira.

— Liniştește-te… respiră rar… hai, fii calmă.

Un soldat se oprise şi îi privea, dar lui Tony nu-i păsa. Se gândea doar la Paxton care se sufoca în brațele lui.

— Spune-mi ce s-a întâmplat…

— Ralph… nu reuşi decât acest cuvânt, iar lui Tony îi îngheță sângele în vine.

— E în regulă… încet… continuă să respiri, spuse Tony şi o aşeză jos, îngenunchind lângă ea. Eşti O.K.… eşti OK, Pax.

Mai trecuse prin aşa ceva, ştia prea bine ce înseamnă… văzuse prea des… apoi Paxton începu să-i spună.

— S-a lovit de o mină pe drumul de la Deltă, acum două zile. Nimeni nu mi-a spus nimic.

Ochii îi erau goi şi pe neaşteptate începu să-l lovească în piept, plângând de durere şi furie.

— Nu… la dracu … nu! Afurisiții l-au ucis. După atâta timp… l-au ucis…

Tony o ascultă calm, pentru el era o poveste cunoscută, prea cunoscută.

— France ştie?

— Nu ştiu. N-am vorbit cu ea.

— La dracu! Cu un copil al unui soldat american mort şi acum cu un bebeluş. Şi ce naiba va face ea în Saigon cu doi americano-asiatici pe cap? Părinții ei nu o puteau ajuta, nu mai aveau nimic şi nimeni altcineva nu o va ajuta. Fir-ar să fie!

Tony o luă în brațe şi o sărută cu blândețe.

— Uite, nu-mi place, dar trebuie să plec acum. Mă aşteaptă o trupă întreagă de recruți ca să-i duc la manevre. De îndată ce ne întoarcem, vin la hotel. Te duc la France. Şi voi găsi pe cineva care să te ducă înapoi.

Paxton dădu din cap ca un copil cuminte, iar Tony fugi înapoi să caute un soldat care nu avea nimic de făcut şi îi spuse să o ducă la Saigon.

— Ai grijă, strigă ea în urma lui, iar Tony îi făcu cu mâna şi se întoarse la ceilalți.

Tot drumul până la Saigon rămase țeapănă în scaun. Nu vorbi deloc. Nu-l întrebă nimic şi nu-i răspunse la întrebări. Stătea nemişcată şi privea pe fereastră gândindu-se la Ralph, France, An şi micuța Pax.

Când au ajuns la hotel, urcă în cameră şi se întinse pe pat. Telefonul sună de mai ai multe ori, dar ea nu-l ridică. La ora opt, când ajunse, în sfârşit, în Saigon, Tony alergă ca un nebun până în camera ei. Nu ştiu ce se întâmplase cu ea, pentru că puştiul pe care îl trimisese cu ea nu se întorsese la bază. Tensiunea nervoasă obosea pe toată lumea. Toți erau acolo de prea mult timp. Când deschise uşa camerei, o găsi întinsă pe pat, aşa cum rămăsese toată după-amiaza, privind tavanul.

— Scumpa mea, spuse el vorbindu-i blând, şi se întinse pe pat lângă ea. Uite… ştia ce-l poate aştepta. Toți ştim. Riscăm. El a vrut să rişte.

— A fost cel mai bun reporter pe care l-am cunoscut… cel mai bun prieten pe care l-am avut vreodată, spuse ea ca un copil bosumflat care aruncă pietre în râu cu vârful piciorului. Apoi îl privi pe Tony. Până nu te-am întâlnit pe tine… dar el a fost ceva deosebit. Era un frate, aşa cum George nu a fost niciodată.

— Ştiu. Şi mie mi-a plăcut. Mi-au plăcut foarte mult mulți tipi

de aici. Unii au fost destul de norocoşi şi au plecat acasă, dar alţii au rămas. Dacă i-ar fi fost teamă de aşa ceva, ar fi plecat demult acasă.

Paxton ştia că are dreptate, dar asta nu va rezolva nici o problemă. Doamne Dumnezeule, cât de mult o să-i lipsească!

— Şi France? Ce se va întâmpla cu ea acum?

— Asta, spuse Tony înverşunat, e o altă poveste.

Viitorul ei nu va fi uşor. Tony făcu un duş şi s-au hotărât să nu o sune înainte de a porni, pentru că era aşa de politicoasă că va spune că totul era în regulă, chiar dacă nu era. S-au urcat în jeep-ul lui Tony.

Ca şi în noaptea în care se născuse copilul, France nu le răspunse, iar luminile erau aprinse. Până la urmă, au sunat la altcineva care ţipă la ei pe fereastră, dar îi lăsă înăuntru. Când au ajuns în faţa uşii, au sunat din nou, dar nu veni nimeni să le deschidă. Au sunat de mai multe ori pentru că dinăuntru se auzea muzică. Radioul era deschis, luminile aprinse, dar nu se auzea nici un zgomot. Tony o privi îngrijorat pe Paxton.

— Nu-mi place, simt că s-a întâmplat ceva. Poate e doar prea necăjită şi nu vrea să vadă pe nimeni. Dar nici copiii nu se auzeau. Poate greşesc şi e plecată. Vrei să ne întoarcem mai târziu?

Paxton clătină din cap. Şi ea simţea că ceva nu e în regulă.

— Nu putem intra înăuntru? şopti ea.

— Să spargem uşa? spuse Tony nervos. Ne pot aresta pentru asta.

— Nu putem discuta cu proprietarul?

— Da, poate, dar nu ştiu cât cunoşti tu vietnameza, şi eu habar n-am să spun „scuzaţi-mă, domnule, ne puteţi deschide acest apartament?" Aşteaptă, încerc cu asta! spuse el, scoţând un cuţit din buzunar.

Încercă de mai multe ori şi tocmai când vroia să renunţe, uşa se deschise. Amândoi se simţeau ciudat. Au vrut să intre înăuntru, dar acum, că uşa era deschisă, nu ştiau ce să facă. N-ar fi dorit să deranjeze.

Tony intră primul, iar Paxton îl urmă. Nici unul nu-şi dădea seama ce caută şi se simţeau prost privind în jur. Toate păreau la locul lor, era curat şi ordonat. Muzica continua să se audă încet. Lumina din camera lui An era aprinsă, iar Paxton intră acolo, dar el nu era în cameră. Tony aruncă o privire în dormitor, apoi se opri

şi instinctiv întinse braţul să o oprească pe Paxton.

— Nu intra! spuse el repede, dar ea se mişcă grăbită, apoi rămase lângă el privind în dormitor.

La început nu observă nimic ciudat. France şi copiii dormeau. France era îmbrăcată într-un *ao dai* şi părea să zâmbească. Micuţa Pax era în braţele ei într-o frumoasă rochiţă, iar An, arătând ca un îngeraş, era întins lângă ele. Era pieptănat şi purta cel mai frumos costumaş pe care îl avea. Paxton încă nu înţelesese. Vroia să-i spună lui Tony să nu facă gălăgie ca să nu-i trezească, însă nimic nu-i va mai trezi vreodată. Tony ştia şi se apropie de ei atingându-le uşor feţele. Erau morţi de câteva ore. France îşi otrăvise copiii şi pe ea de îndată ce auzise despre Ralph. Pe măsuţă era un bilețel în vietnameză şi o scrisoare pentru Paxton. Tony îngenunche lângă ei, îşi luă capul în mâini şi începu să plângă încet. Paxton se apropie de pat, încercând să-şi stăpânească hohotele de plâns şi îi atinse pe toţi trei ca într-o binecuvântare.

— Of, Doamne Dumnezeule, de ce?... De ce? şopti ea.

Micul An şi fetiţa atât de drăguţă pe care ei au ajutat-o să vină pe lume acum trei luni şi jumătate. Morţi. Pax... Pace... France scrisese că vroia să fie cu Ralph, să fie toţi împreună, pentru că ştia cât de mizerabilă va fi viaţa lor în Saigon.

— Ar fi putut să plece în State... ar fi putut, spuse Paxton, dar Tony clătină din cap. El ştia adevărul. France nu ar fi rezistat cu doi copii în Saigon, fără protecţia lui Ralph. Aşa că plecase să fie cu el şi îşi luase şi copiii cu ea. Aşa de frumoşi, aşa de drăgălaşi... zăceau aşa de liniştiţi pe pat.

Paxton şi Tony au rămas mult timp lângă ei privindu-i, apoi Tony chemă poliţia şi le explică ce se întâmplase, iar bilețelul le confirmă spusele. Scrisoarea către Paxton spunea acelaşi lucru. France îi mulţumea ei şi lui Tony pentru tot ce făcuseră pentru ea, le ura să fie fericiţi. Terminând de citit scrisoarea, Paxton începu din nou să plângă. Niciodată nu văzuse şi nu simţise ceva atât de groaznic. Urmări cum sunt scoşi afară din apartament. An, învelit într-o pânză albă, iar fetiţa rămăsese în braţele mamei. Era prea mult şi prea dureros. Încă mai plângea când Tony o conduse la hotel şi comandă câte un brandy pentru amândoi.

— Of, Doamne, Tony, de ce? De ce a făcut aşa ceva?

— Ea a crezut că aşa e mai bine.

Paxton pierduse un prieten şi familia lui. Disperarea, regretul şi singurătatea o vor schimba pentru totdeauna. Niciodată nu va mai fi aceeaşi. Toţi pierduseră câte ceva în acest război. Bucăţi din inimile lor se uscaseră şi căzuseră, atinse parcă de lepră.

Trecu mult timp până când Paxton se simţi din nou o fiinţă umană. Luna ianuarie trecu ca o pată întunecată. La fel şi februarie. Şi în sfârşit, pe la începutul lui martie, odată cu ploile, Paxton îşi reveni încetul cu încetul. Era în Vietnam de aproape doi ani. Ea şi Tony erau împreună de opt luni, ceea ce în condiţiile acelea părea o viaţă întreagă. Nu reuşea încă să vorbească despre Ralph, France sau copii. Dar putea să vorbească despre ceilalţi pe care îi pierduse, fără să se simtă atât de distrusă.

Ieşeau tot mai puţin în oraş şi din cauza vremii nu mai plecau nici la sfârşit de săptămână. În schimb, stăteau în camera ei de la hotel, discutau, beau şi făceau dragoste, încercând să înţeleagă ce se întâmplă în jurul lor. Articolele lui Paxton erau tot mai dure. Cei de la ziarul din San Francisco i-au scris anunţând-o că este propusă pentru un premiu. Nu-i mai păsa. Acum astfel de lucruri nu aveau importanţă. O interesa doar ca ei să rămână în viaţă, să se termine războiul şi poate, într-o zi, se vor întoarce acasă. Acum discutau mult mai des despre Joey, iar Paxton îl îndemna pe Tony să-i scrie.

Stagiul lui Tony se termina în iunie şi el ştia că nu se va înscrie pentru un altul, dar încă nu ştia ce altceva putea face. Nu vroia să rămână în Vietnam, însă nu era pregătit să se întoarcă în New York. Nici Paxton nu ştia prea bine ce vrea să facă. Anul trecut anunţase ziarul că va rămâne până în iunie, dar nu era obligată să o facă. Putea să se întoarcă oricând. Paxton şi Tony nu-şi făceau planuri de viitor. Era periculos şi amândoi deveniseră superstiţioşi.

Erau fericiţi împreună, foarte legaţi unul de altul şi mult mai puternici. Moartea lui Ralph, a lui France şi a copiilor o făcuse pe Paxton să se apropie tot mai mult de Tony. Iar el avea nevoie de ea. Gândul plecării acasă îl speria, cu toate că vorbea foarte puţin despre asta. Se gândea doar la faptul că vor face o călătorie în Hong Kong în luna mai şi apoi vor vedea. Paxton purta inelul cu rubin primit de la Tony, de fapt nu-l scotea niciodată de pe deget. Simbol a tot ce o lega de el. Un inel cu rubin şi o inimă, iar Tony era înduioşat că îl purta întotdeauna. Nu-i făcuse promisiuni şi

nu-i ceruse nimic, dar inima lui era a ei. Cât timp va trăi.

Cu trei săptămâni înainte de plecarea la Hong Kong, Tony plecă în misiune într-o regiune în care se presupunea că sunt foarte multe tuneluri. Vietnamezilor le plăcea să se infiltreze în timpul sezonului ploios, iar soldații detestau să-i caute când ploua. Zgomotul picăturilor de apă, umezeala, noroiul erau deprimante. Dar trebuiau să-i caute.

Au plecat într-o marți dimineața şi au intrat într-o ambuscadă. Cincisprezece soldați au murit pe loc, iar nouă au fost răniți. Elicopterele zburau deasupra regiunii, dar nu vedeau absolut nimic, iar avioanele de recunoaştere nu puteau decola de la sol din cauza ploii. S-a trimis o nouă unitate ca să-i ajute, alți soldați au fost uciși. Chiar şi locotenentul a fost atins de şrapnel. Misiunea se transformă într-o colosală harababură din care n-au reuşit să scape decât peste două zile, retrăgându-se la baza Cu Chi, împreună cu morții şi răniții. S-au întors uzi, bolnavi, speriați şi îngroziți de ce au văzut. Şi s-au întors fără Tony. Era dat dispărut.

Capitolul 25

Locotenentul veni personal să o anunțe pe Paxton. Dar ea ştia că ceva se întâmplase cu mult înainte ca el să bată la uşa camerei ei. Simțise ceva cu două zile în urmă şi nu reuşise nici să mănânce, nici să doarmă. Ştia că ceva nu este în regulă, dar nu era sigură. Şi, ciudat, simțea că nu e mort, ci doar poate rănit. Dar locotenentul apăru în uşă şi ea se retrase îngrozită.

— Nu… ridică mâna, dorind ca el să plece. Nu i se putea întâmpla din nou. Nu, nu se putea. Nu va permite.

— Domnişoară Andrews, spuse locotenentul stând în pragul uşii. Am vrut să vin personal…

— Unde e Tony?

Urmă o pauză lungă în care s-au privit în ochi, apoi locotenentul clătină din cap trist.

— Mă tem că a fost dat dispărut în acțiune. Nu pot să vă spun mai mult de atât. Nimeni nu l-a văzut rănit sau mort, dar a fost o mare harababură. Ploaia, vietnamezii, ambuscada. Ni s-au dat informații false şi am fost atacați. Am pierdut foarte mulți băieți şi nimeni nu ştie ce s-a întâmplat cu el. Am scotocit bine zona

înainte să plecăm, dar nu i-am găsit corpul, însă asta nu înseamnă că nu a murit. Deocamdată nu pot să vă spun mai multe, decât că e dat dispărut.

— Nu s-ar putea să fi fost luat prizonier? Lui Paxton i se întoarse stomacul pe dos gândindu-se la aşa ceva. Ştia prea multe poveşti înfiorătoare despre cum îi tratau cei din Viet Cong pe prizonierii americani, iar un soldat care reuşise să scape îi povestise prin ce trecuse. Dar cel puțin nu era mort. Cel puțin exista o speranță. Poate.

— S-ar putea, spuse locotenentul, încercând să nu-i dea prea mari speranțe, dar nu cred că erau interesați de prizonieri, doar să ne lovească cât mai tare. Şi au reuşit, spuse el rămânând în prag pentru că ea nu-l invitase înăuntru. Arăta ca îngerul morții, iar Paxton nu şi-l dorea în viata ei nici măcar pentru o clipă.

— Unde ați fost?

— Am mers prin Hobo Woods până la Trang Bang şi apoi până sus la Tay Ninh, foarte aproape de Cambodgia. Acolo l-am pierdut.

Paxton se aşează pe scaun, îşi luă fața în mâini, încercând să creadă că a murit, dar nu putea. Nu putea să piardă din nou. Nu şi pe el. A fost destul de greu cu ceilalți. Dar între ea şi Tony existase ceva deosebit, un fel de încredere, o simetrie ciudată, o înțelegere care nu avea nevoie de cuvinte. Păreau să-şi citească gândurile. Iar acum ea credea că el nu este mort, nici ea nu ştia de ce, dar nu putea să-i explice bărbatului care stătea în fața ei. Nu putea decât sa-i mulțumească că venise personal să o anunțe. Ar fi fost mult mai rău dacă ar fi auzit de la altcineva. Cu ceilalți ştiuse imediat că sunt morți. Şi dacă ar fi fost destul de curajoasă, ar fi putut să-i vadă. Dar acum nu ştia decât că Tony dispăruse într-o vijelie. Ce prostie. Poate se va întoarce în dimineața următoare. După plecarea locotenentului, Paxton se întinse pe patul care fusese al ei şi al lui Tony timp de zece luni şi avu acelaşi sentiment că cineva va veni şi-i va spune că a fost o greşeală şi că Tony se simte bine. Doar că de data asta i se părea real. Zile în şir trăi cu această speranță. Nu putea nici măcar să plângă pentru că refuza să creadă că a murit. Continuă cu munca ei mişcându-se ca o stafie. Scria articole, citea telexurile, se prezenta regulat la biroul AP, scrise un reportaj despre Saigon, chiar plecă într-o scurtă misiune. Când era în oraş, participa la Nebuniile de la Ora Cinci. Iar după doi ani petrecuți în Saigon o cunoştea toata lumea. Era

cu siguranță cel mai drăguț corespondent, unul dintre cei mai tineri şi în mod evident unul dintre cei mai buni, după cum atesta şi premiul trimis din partea statului California. Dar lui Paxton puțin îi păsa de premiu, nu-l luă în considerare, aşa cum nu lua nimic altceva, iar cei care o cunoşteau bine ştiau de ce. Tony dispăruse şi ea murise. În aprilie. În timp ce continua să lucreze sufletul ei era mort. Tot ceea ce iubise dispăruse. Toți cei pe care îi iubise plecaseră, muriseră şi luaseră trecutul cu ei. Fără Tony nu avea nici prezent, nici viitor. În doi mai fratele ei o sună şi îi spuse că mama lor murise pe neaşteptate, ca urmare a unei complicații survenite după o operație la fiere. Paxton nu ştiuse că mama ei fusese bolnavă. George îi spuse că ar trebui să vină acasă. Paxton îi răspunse că îl va suna din nou şi în acea seară luă o maşină şi plecă la baza Cu Chi. Vroia să ştie dacă nu au descoperit ceva în legătură cu Tony, dar nu se ştia nimic. Nu aflaseră nimic nou. Familia lui Tony fusese anunțată oficial că sergentul Anthony Edward Campobello dispăruse în cursul unei acțiuni.

— Şi ce dracu înseamnă asta? se răsti Paxton uitând de rangul lui şi de bunele lui intenții. Îl aştept aici? Mă duc să-l caut singură? Vă ajut pe voi? Mă duc acasă şi aştept? Ce mama dracului fac acum? Întrebă ea, iar ochii i se umplură de lacrimi pentru prima oară de când Tony dispăruse.

Nu se mai putea ascunde. Tony nu venea înapoi şi poate nu va veni niciodată. Începea să înțeleagă.

— Dacă e încă acolo rănit? întrebă ea cu voce spartă.

— Nu cred, spuse locotenentul, încet. Paxton, cred că s-a dus. Cred că n-am reuşit să-l găsim. Îmi pare foarte rău.

Întinse mâna spre ea şi îi atinse brațul, dar Paxton se retrase pentru că nu voia ca el să-i facă şi mai mult rău cu bunătatea lui.

— Paxton, cred că ar trebui să pleci acasă. Aici toți îşi au limitele lor. Cei mai deştepți pleacă acasă, ceilalți aşteaptă prea mult. Ai făcut deja echivalentul a două tururi. Nu crezi că e destul? Tony vroia să plece acasă în iunie şi tu urma să pleci cu el. De ce nu laşi totul baltă? Dacă aflăm ceva, îți jur că te vom anunța.

Paxton aprobă, îl privi lung, apoi ieşi din cameră. Avea dreptate. Venise timpul să plece acasă. Fără Tony. Se maturizase în Vietnam. Venise o tânără plină de idealuri, îndurerată din cauza unui băiat, căutând răspunsuri. Atunci nu le găsise, găsise doar

întrebări. Avea douăzeci şi patru de ani, pierduse trei oameni în acest război, patru dacă îl considera şi pe Ralph, prieteni, colegi şi chiar oameni de care nu-i păsa, cum ar fi Nigel. Dar mai ales pierduse o parte din ea pe care nu o va mai găsi niciodată. Însă găsise câteva răspunsuri. Găsise un adevăr, o țară care era pe moarte, un loc care odată fusese minunat, dar acum era distrus. Îl văzuse înainte de a dispărea. Şi îl iubise pe Tony înainte de a dispărea şi el. Şi oriunde ar fi, mort sau viu, pentru ea nu va dispărea niciodată. Ştia că îl va iubi întotdeauna, aşa cum va iubi şi Vietnamul.

Capitolul 26

Ultima ei zi în Saigon trecu pe nesimțite. I se părea ciudat că avea atât, de puține de făcut, odată ce se hotărâse să plece. Îşi luă rămas bun de la toți din biroul AP, abia putând să vorbească, pentru că se gândea tot timpul la Ralph, France şi cei doi copii. Participă pentru ultima oară la Nebuniile de la Ora Cinci, apoi doar de-a dracului se duse la terasa de la hotelul *Continental Palace.* Vociferările cerşetorilor nu o mai speriau, o deprimau doar. Se întâlni cu Jean-Pierre şi îşi luă rămas bun şi de la el. Dar nu mai exista nimeni la care să țină cu adevărat. Oamenii pe care îi iubise plecaseră din diferite motive. Se aşeză şi bău un pahar împreună cu Jean-Pierre, dar el era deja amețit. Dintr-un motiv ştiut doar de el, îl vorbea numai despre Nigel. Nigel era mort de mult timp, iar Paxton se întrebă dacă rămânând nu ar fi ajuns ca şi Jean-Pierre, alcoolică, deprimată, fără nici un scop în viață, cinică. Li se întâmpla celor care rămâneau prea mult şi totuşi cei care plecau nu mai erau aceiaşi. Cine rămânea? Cei care au murit? Cine pleca nevătămat după timpul pe care îl petrecuse aici? Poate nimeni. Poate asta era concluzia la tot ce se întâmpla aici. Nimeni nu câştiga. Şi nu va câştiga vreodată.

— Te vei întoarce? o întrebă Jean-Pierre privind-o, treaz pentru o clipă, iar Paxton clătină din cap ştiind nu se va întoarce vreodată. Indiferent cât de greu îl va fi, răspunsurile nu mai erau aici, nici întrebările. Trebuia să plece acasă şi să înceapă o altă viață. O parte din ea va continua să-l caute pe Tony, dar poate va reuşi să o facă mai eficient din State. Existau alți oameni ca ea

care pierduseră pe cineva, dați dispăruți ca Tony sau prizonieri de război.

— Ar trebui să plec şi eu acasă, spuse Jean-Pierre, după un timp.

Dar nici el nu avea la ce să se întoarcă. Pentru Paxton viața în State va fi foarte diferită de cea de acum. Mama ei murise. Nu o mai ținea nimic în Savannah.

Îşi luă rămas bun de la Jean-Pierre şi porni pe jos spre hotel. Îi vor lipsi zgomotele şi mirosurile. Pufni în râs văzând un soldat învățându-i pe derbedeii străzii să joace baseball. Se jucau mereu meciuri de baseball la baza Tan Son Nhut, iar Paxton urmărise câteva din ele împreună cu Bill, dar nu cu Tony, lui nu-i plăcuseră niciodată. Era prea nervos, nu avea răbdare, vroia să discute, să gândească, să argumenteze, să filozofeze, nu să stea deoparte să-i urmărească pe alții. O învățase atât de multe cât timp au fost împreună. Despre viață, oameni, despre război, despre cum poți face cât mai bine ceea ce ştii să faci. Continua să-şi amintească ce-i spusese... idealurile lor... noaptea când se născuse fetița lui France. Totul părea ca un vis acum.

Trecu prin holul hotelului amintindu-şi de ziua când venise să o caute, cât de dificil a fost pentru ei după începutul aşa de trist. Cât de fericiți au fost la sfârşit... cât de plăcut a fost timpul petrecut în Hong Kong. Mai purta şi acum inelul cu rubin şi-l va purta mereu. Aşa cum purta şi brățara primită de la Bill şi insignele lui Peter. Aşa cum alții purtau şuvițe de păr, bucăți de şireturi sau o bucățică din uniforma cuiva. Amintiri ale unor momente de suferință, dar care au însemnat şi iubire, care au costat foarte mult.

Peste tot în jurul ei erau fantome. Îşi împachetă lucrurile, iar cărțile le puse deoparte. Le va lăsa unor prieteni. Pleca înapoi cu foarte puține bagaje şi foarte multe amintiri. În dimineața următoare, luă un taxi care o duse până la baza Tan Son Nhut, unde aşteptă împreună cu alții să plece acasă. Pe aeroport se aflau tinere vietnameze care plângeau după soldații americani, tineri înalți, voinici, bine făcuți, care abia aşteptau să se urce în avion, şi câțiva răniți. Erau cei răniți uşor, pentru că puteai să le vezi rănile, o mână bandajată, un braț care lipsea, o pereche de cârje. Cei care se întorceau fără nici un semn, fără nici o rană erau cazurile mai complicate. Rănile lor existau, ca şi ale lui Paxton,

doar că nu se vedeau.

Au zburat deasupra Saigonului, iar Paxton privi jos ținându-şi respirația şi şopti „Chao ong". La revedere, Vietnam... te-am iubit... şi aproape că-l simți lângă ea pe Tony. Se simțea ca o trădătoare, pentru că îl lăsase acolo, ei continuau să susțină că murise, iar ea încerca să se convingă că aveau dreptate.

Oricum, acum nu mai avea de ales. Trebuia să plece acasă la înmormântarea mamei. Straniu. Nu mai simțea nimic pentru nimeni. Nimic altceva decât o piatră în locul inimii. Încă îl mai iubea pe Tony şi îl va iubi întotdeauna. Luase o parte din inima ei, ca şi ceilalți.

Au zburat de la Saigon la Midway şi de acolo la San Francisco. Însă Paxton nu telefonă nici la ziar, nici familiei Wilson. Ştiau că mergea acasă, în Sud. Apoi, peste câteva zile, urma să se întoarcă şi să hotărască ce va face cu slujba ei de la ziar. *„Mesaj din Vietnam",* rubrica ei, era un capitol încheiat din existența ei.

La ora patru după-amiază, Paxton ateriză pe aeroportul Travis Field, din Savannah. Îşi luă bagajele, se urcă într-un taxi şi se îndreptă spre casa în care crescuse. Mai avea încă cheile şi intrând, văzu că nimeni nu e acasă. Tânăra servitoare plecase să-şi caute alt loc. Îl sună pe George de îndată ce intră în casă, apoi se aşeză, extenuată, în bucătărie. Nu era mai nimic în frigider şi, surprinzător de puțin, în dulapuri. Dar lui Paxton nu-i păsa. Nu-i păsa de nimic. Întoarcerea acasă era mult mai dureroasă decât s-ar fi aşteptat. Stând singură în casa aceea, îşi aminti de ceea ce a fost cândva dar nu va mai fi şi de lucrurile care n-au existat niciodată.

Făcu un duş, îşi schimbă hainele şi plecă spre cimitirul oraşului, la pompele funebre, unde se afla mama ei. Privind-o în coşciugul ei, Paxton nu simți decât milă. Milă pentru o femeie nefericită care nu fusese capabilă să ofere sau să primească dragoste. Cel puțin tatăl ei trăise şi o iubise cu adevărat. Iar Queenie îl dăruise tot ce avea de dăruit... Ralph dusese o viață plină... chiar şi France... şi Peter şi Bill... Tony... dar această femeie nu făcuse toată viața ei nimic altceva decât să meargă la cluburile ei.

— Arăți obosită, îi şopti George.

Era îmbrăcat într-un costum negru, iar Paxton observă că îi apăruseră fire argintii în păr, ceea ce-i dădea un aer distins.

— Am călătorit douăzeci şi şase de ore, spuse Paxton, privindu-l mâhnită.

Semăna atât de mult cu mama lor. Abia dacă o sărutase când s-au întâlnit, îmbrățișând-o stângaci, nu o întrebă cum se simte şi, după câte se întâmplaseră, era surprins că era obosită.

— Ai slăbit.

— Probabil. E destul de greu în Vietnam, îi spuse ea zâmbind trist.

Mine franctirori, sinucideri, tipi care dispar în cursul unei acțiuni, ştii, cam cum e şi pe aici prin centrul oraşului, îi spuse ea în gând. Vorbeau în şoaptă lângă cosciugul mamei lor.

— Ce fac Allison şi copiii? Aveau deja un al doilea copil, de când Paxton plecase în Vietnam

— Bine. Ar fi venit şi ea, dar copiii sunt bolnavi.

N-avea importanță. Mama ei nu va şti niciodată. În acea seară au venit prieteni ai mamei lor, în special de la „Fiicele Războiului Civil", ca să-şi prezinte condoleanțele. A doua zi avu loc înmormântarea la Biserica Episcopală St. John. O înmormântare cu pompă, coşciugul fiind purtat de soții prietenelor ei. Foarte respectabil şi potrivit, aşa cum şi-ar fi dorit mama ei. Apoi, Paxton nu-şi dori decât să plece cât mai repede din oraş. O deprima casa goală. Îi spuse fratelui ei să facă ce vrea cu casa, ea nu avea nevoie de ea, nu se va întoarce niciodată în Savannah.

— Doar dacă tu şi Allison nu vreți să vă mutați aici.

— Nu e destul de mare pentru noi, spuse el, politicos. Vrei să iei câteva lucruri?

Mama ei avusese nişte perle, ceasul cu diamant primit de la soțul ei, câteva perechi de cercei, dar Paxton nu vroia să se apuce să caute prin bijuteriile mamei ei.

— Trimite-mi-le şi ia ceva pentru Allison.

— De fapt, spuse el puțin jenat, ar vrea să ia hainele mamei şi blana ei.

Era veche de zece ani, ieşită din modă, dar Paxton îl privi cu regret şi milă, vrând să-i spună să-i cumpere soției lui o blană nouă, dar nu spuse nimic.

— N-am nimic împotrivă.

Paxton era mult mai înaltă decât mama ei şi oricum, pentru nimic în lume nu i-ar fi purtat hainele.

— Ce vei face acum? o întrebă George pe sora lui, pe care nu o

cunoscuse niciodată.

Nici acum nu înțelegea de ce îşi petrecuse doi ani în Vietnam, cu toate că fusese surprins de cât de bine scria, atunci când rubrica ei apăruse şi în ziarele din Georgia.

— Încă nu ştiu.

Îl privi suspinând, întrebându-se ce ar fi crezut Tony despre el şi ştiind instinctiv că s-ar fi detestat. Tony era prea sincer, prea direct şi prea cinstit ca să accepte tâmpeniile lui George.

— Mâine plec la San Francisco şi voi discuta cu ei despre ce-mi pot oferi. Cred că pentru un timp, ca şi majoritatea soldaților care vin din Vietnam, voi fi o inadaptabilă. Aşa m-am simțit anul trecut.

— Şi nu te mai întorci? o întrebă George privind-o şi întrebându-se cine era de fapt şi dacă o cunoscuse vreodată.

— Nu cred. Cred că acum va trebui să rămân aici.

— N-am înțeles niciodată de ce ai plecat... poate... din cauza... acelui băiat care a murit... dar acesta nu era un motiv ca să pleci în Saigon.

— Poate.

Dar rămăsese acolo doi ani. Regretul că războiul nu se termina, nevoia ei de a spune adevărul despre Vietnam, nevoia ei de a sta acolo.

— Indiferent ce voi face, te voi anunța.

Paxton îşi luă rămas bun de la ea iar dimineață când plecă, închise casa şi puse cheia în cutia poştală. Nu mai avea nevoie de ea. Îi spusese lui George să-i trimită lucrurile la adresa pe care i-o va anunța din San Francisco.

Plecând, Paxton se simți ca o vagabondă. O persoană fără casă, fără rădăcini şi cu destinație nesigură. Iar dacă fratele ei s-ar fi gândit la aşa ceva, i s-ar fi părut ciudat ca cineva care locuise cu el sub acelaşi acoperiş se simțea dintr-odată fără rădăcini. Şi alții care se întorceau din Vietnam erau la fel de dezrădăcinați. Se întorceau, dar nu vroiau să meargă acasă, nu ştiau unde să meargă, ce să facă sau ce se va întâmpla cu ei.

Ajunsă în San Francisco, Paxton se instală într-un mic hotel. De data asta, nu o aştepta un apartament la hotelul *Fairmont,* iar familia Wilson nu o invită la cină. După ce se gândi câteva zile, Paxton hotărî că e mai bine să nu o viziteze pe Gabby. N-ar fi ştiut ce să-i spună. Ce puteai povesti despre... France... Ralph... Bill... Tony. Cum să explici cuiva care fusese tot timpul acasă, în

siguranță, care dăduse petreceri, urmărise meciuri de fotbal sau filme? Nu puteai explica nimic.

Se întâlni cu Ed Wilson la redacția ziarului şi au discutat despre planurile ei. Tot ce-i putea oferi era o rubrică bazată pe evenimente locale. Într-un fel, era un oraş mic şi un ziar neimportant.

— Lucrurile se vor linişti în țară, Paxton. Oamenii nu mai vor să audă despre război. Sunt sătui de el. Sunt sătui de proteste, demonstrații şi plângeri. Cred că va urma o perioadă de liniște.

Dar Ed Wilson greşea. Nu luase în considerare impactul pe care îl va avea asupra națiunii moartea a patru studenți şi rănirea altor opt de către Garda Națională, cu ocazia unei demonstrații împotriva războiului la Universitatea Kent State din Ohio. Şi se dovedi că Paxton încă mai credea că oamenilor le pasă, că țara încă suferea din cauza unei răni pe care şi-o crease singură şi pe care nu ştia cum să o vindece.

„The New York Times” o ajută să ia o hotărâre. *„The Morning Sun”* fusese un ziar care se purtase corect cu ea. Iar Ed Wilson îi oferise şansa de a pleca în Saigon, când nu era decât o începătoare şi la fel de verde ca şi țara în care plecase. Dar acum Paxton îi depăşise. Revista *„Times”* îi oferi posibilitatea de a pleca la Paris pentru a relata despre convorbirile de pace. Doreau ca mai întâi să vină la New York să discute cu ei, însă Paxton era încântată şi flatată de ofertă şi salariu. I-au spus multe lucruri frumoase şi apreciative la adresa rubricii ei din *„Sun”* şi o considerau un fel de expertă în ceea ce se întâmpla în Vietnam. Lui Paxton îi venea greu să creadă şi puse jos telefonul chicotind ca un copil. Ar fi vrut să-i poată spune lui Tony şi se gândi la el toată noaptea, comunicând pe tăcute cu el, indiferent unde s-ar fi aflat. Când adormi, îl visă târându-se prin tufişuri şi ascunzându-se prin tuneluri. Când se trezi, ştiu că a fost doar un vis şi totuşi avea încă acea presimțire de la început că nu e mort, că trăieşte încă. Uneori se întreba dacă nu e doar pentru că nu mai suporta moartea. Dar, indiferent de unde venea, presimțirea ei era foarte puternică.

Ed Wilson fu mulțumit atunci când Paxton îi spuse despre oferta de la *„Times”*. Şi uşurat. Ştia că dacă ar fi rămas la ei, Paxton ar fi devenit o problemă. Ca şi mulți alți băieți care veneau acasă, Paxton nu părea să ştie ce să facă cu viața ei, nu ştia ce doreşte de la viață. De parcă Vietnamul îi storsese de puteri, țeluri şi idealuri. Le luase tot curajul, îndrăzneala şi aproape tot ce

exista în ei. Sau poate era din cauza drogurilor, îşi zise el. Poate. Dar oricum, era fericit să o vadă plecată. Nu mai era acea tânără pe care el o cunoştea. Devenise mai cinică, mai puternică, marcată până în adâncul ființei de ceea ce văzuse acolo şi pe undeva era încă furioasă. Îi ură succes, ea îi spuse să le transmită salutări doamnei Wilson şi lui Gabby. Nu le întâlnise pe niciuna dintre ele înainte de a pleca şi era mai bine. Nu avea sens să pretindă că se preocupă de aceleaşi lucruri ca şi ele.

În New York, Paxton avu mai multe întâlniri cu directorii de la *„Times”.* I s-a rezervat o cameră la hotelul *Algonquin.* Era plin de jurnalişti, scriitori, dramaturgi şi câțiva oameni de afaceri care păreau o lume interesantă pentru ea, chiar dacă nu vorbi cu nici unul din ei. Îi plăcea ceea ce revista îi cerea. Vroiau adevărul şi să scrie despre tot ce i se părea interesant în Paris. Doreau să relateze despre convorbirile de pace, un interviu cu locotenentul Calley, înainte de a pleca, şi orice credea ea că are o legătură cu Vietnamul, cu ce văzuse acolo. Îi cereau să scrie articole dure cu cuvinte tari, genul de material pe care îl scrisese când plecase cu Ralph în misiuni, la An Loc, Da Nang, Long Binh, Chu Lai şi în multe alte locuri care însemnaseră atât de mult pentru ea în ultimii doi ani. Vroiau totul despre Vietnam. Trecutul, prezentul şi viitorul, până când, în sfârşit, războiul se va termina. Vroiau ca ea să fie specialista lor în problema Vietnam, iar Paxton ştia că nici nu, şi-ar fi dorit altceva.

— Cât de repede pot începe? întrebă ea entuziasmată.

— Mâine, îi spuse redactorul şef, zâmbind satisfăcut. Îşi făcuseră probleme că nu va accepta. Mulți reporteri erau sătui de acest subiect. Ce-ar fi să-ți fixezi interviul cu Calley pentru săptămâna viitoare? Până atunci noi vom face toate demersurile necesare ca să te poți întâlni cu el. Şi vei pleca la Paris, imediat ce termini cu el. Ce zici?

— Minunat.

Dacă se putea folosi acest cuvânt când urma să iei interviu unui om acuzat de „atrocități” în timpul războiului. Dar mai era ceva ce vroia să facă în New York, înainte de a-i lua un interviu lui Calley. În ziua următoare, se plimbă prin New York simțindu-se la fel ca atunci când descoperise Saigonul, căutând locuri interesante, urmărind oamenii, traficul, agitația oraşului. Îşi cumpără câteva haine noi, de care avea mare nevoie, mai ales dacă va deveni o

„autoritate" în materie de Vietnam pentru *„The New York Times".* Apoi se întoarse la hotel şi luă telefonul. Se aşeză pe pat, închise ochii, îşi ţinu respiraţia, spuse o rugăciune pentru Tony, sperând ca el să nu se supere. Dar pe undeva, Paxton ştia că trebuia să o facă. Ceru informaţiile, spuse numele şi, în sfârşit, în Great Neck, Long Island, l-au găsit. Thomas Campobello. Se rugă să fie cel pe care îl căuta. Trebuia să fie. Nu puteau fi prea mulţi Thomas Campobello.

Formă numărul şi aşteptă. Telefonul sună mult timp şi Paxton se gândi că nimeni nu va răspunde, dar până la urmă cineva ridică receptorul şi îi răspunse o voce de femeie.

— Aş dori să vorbesc cu doamna Campobello, vă rog.

I se părea ciudat când se gândea că dacă circumstanţele ar fi fost diferite, acesta ar fi fost şi numele ei, dar acum nu-şi putea permite să reflecteze la aşa ceva.

— La telefon, spuse femeia, cu un foarte pronunţat accent newyorkez. O voce tânără şi plăcută. Dacă nu era mama lui Tony, nu putea fi decât Barbara.

— Doamna Campobello? Doamna Barbara Campobello?

— Da, spuse vocea, puţin nervoasă. Cine e la telefon?

Poate era cineva dintre cei care pretind că fac anchete şi apoi încep să vorbească tot felul de prostii.

— Eu... ştiu că vi se pare ciudat, dar eu... l-am cunoscut pe fostul dumneavoastră soţ... în Vietnam, spuse Paxton, apoi se opri. Eu... am fost foarte buni prieteni şi... dacă ceva se întâmpla cu el, m-a rugat să vă sun pe dumneavoastră şi pe Joey.

Era o minciună, dar nu prea mare. Odată, pe când erau împreună, Tony o rugase într-o noapte să vadă ce-i mai face băiatul. Doar că nu spusese nici un cuvânt despre mama lui. Dar Paxton se gândi că are şanse mai mari dacă o include şi pe Barbara.

— Nu vreau să vă deranjez, dar sunt în trecere prin New York...

— Cum l-aţi cunoscut? şopti cealaltă femeie la celălalt capăt al firului, ca şi cum numele lui Tony ar fi fost interzis.

— Am fost... Paxton nu ştia ce să spună, prieteni apropiaţi... şi... îl iubea foarte mult pe Joey, sunt sigură ca ştiţi asta.

— Nu l-a văzut de cinci ani, spuse Barbara, necăjită, dar Paxton nu se lăsă descurajată

— Nu s-a întors în State, doamnă Campobello, după tot ce s-a

întâmplat cred că a simțit că nu poate să se întoarcă... N-o să-i strice dacă se va simți vinovată. Trecuseră aproape şase ani şi avea încă trei copii cu fratele lui Tony. Chiar dacă se simțea vinovată, ce importanță avea dacă reuşea să-l vadă pe micul Joey?

— Tony credea că Joey este fericit cu dumneavoastră şi cu soțul dumneavoastră.

— Este! spuse ea, parcă apărându-se.

— Ştie ce s-a întâmplat cu tatăl lui în Vietnam?

— Doar că e dat dispărut. Îi scria din când în când lui Joey şi noi n-am păstrat nici un secret în privința asta, i-am dat toate scrisorile să le citească, spuse ea, ca şi cum ar fi încercat să se dezvinovățească. Cred că a fost foarte necăjit când i-am spus că tatăl lui a murit. Orice copil ar fi. Dar e un copil liniştit, nu vorbeşte mult.

Care copil n-ar fi, dacă mama i s-ar căsători cu unchiul şi nu şi-ar mai vedea tatăl? se gândi Paxton. Dar i se părea interesant că doamna Campobello considera că dacă Tony era dat dispărut, asta însemna că murise în Vietnam.

— Aş putea vorbi cu Joey? întrebă Paxton, pentru ca nu-i rămase altceva de spus. Ați fi de acord?

— Ce vreți să-i spuneți?

— Că tatăl lui l-a iubit. Cum era Tony la sfârşit. A fost unul dintre cei mai curajoşi oameni din Vietnam. Făcea parte dintr-o unitate căreia i se spunea în mod neoficial „şobolani de tuneluri", munca lor era să descopere acele tuneluri incredibile construite de Viet Cong în jurul trupelor americane a armatei sud-vietnameze. Cred că i s-ar părea interesant şi ar avea de ce să fie mândru, spuse Paxton, calmă.

— Da, spuse Barbara, s-ar putea. Va trebui să discut cu soțul meu. Cum ați spus că vă numiți?

— Paxton Andrews.

— Şi l-ați cunoscut în Vietnam? Sunteți asistentă sau ce anume?

— Am fost corespondent pentru un ziar din San Francisco. Acum lucrez pentru *„The New York Times"* şi plec la Washington, Georgia şi Paris peste câteva zile.

I le aruncă pe toate în față ca să o impresioneze şi reuşi. Dacă va scrie ceva despre Tony, fosta lui nevasta şi Joey? Paxton lovise la țintă şi se întreba ce dracu găsise Tony la o astfel de individă.

Dar când se îndrăgostise de ea avea treisprezece ani şi se căsătorise la optsprezece, ceea ce explica anumite lucruri.

— Să vă chem din nou mai târziu? insistă Paxton.

— Vă sunăm noi. Ce număr aveți?

— Locuiesc la hotelul *Argonquin,* în Manhattan.

— O să vă sun diseară.

— Mulțumesc, spuse Paxton cu blândețe, promit să nu-l necăjesc, vreau doar să-l văd... de dragul lui Tony, pentru că am promis.

Era adevărat, dar voia să-l vadă şi pentru că era o parte din Tony. Iar mama băiatului auzi ceva în vocea ei şi întrebă după o lungă ezitare:

— L-ați iubit?

— Da, l-am iubit, îi răspunse Paxton, după o lungă pauză.

Era mândră că îl iubise, dar nu era treaba ei. Însă destul de ciudat, asta crea o legătură între ele.

— Şi eu l-am iubit, cu mult timp în urmă. A fost un om bun... un tată bun. Am avut o fetiță... a murit... poate Tony v-a povestit.

— Da, mi-a povestit, spuse Paxton, încet.

— Cred că asta a distrus căsnicia noastră. Nu a fost vina nimănui ce s-a întâmplat cu ea, doar că de fiecare dată când îl priveam, îmi aduceam aminte. El era distrus, iar eu nu reuşeam să uit. Iar... Tommy m-a făcut să mă simt mai bine.

Da, ce să zic, se gândi Paxton, dar poate era ceva adevărat în ceea ce-i spunea femeia asta. Chiar şi Tony recunoscuse că suferise cumplit la moartea fetiței, apoi devenise obsedată de Joey, când acesta se născuse, şi toate la un loc au schimbat multe în căsătoria lor. Aşa că Barbara încercase să scape. Dar fusese lipsită de bun simț când îşi alesese cel de-al doilea soț. Iar lipsa ei de tact îl trimisese pe Tony în Vietnam şi îl lipsise pe Joey pe tatăl lui. Dar cine avea dreptul să-i judece pe alții? Dacă Barbara Campobello nu s-ar fi căsătorit cu cumnatul ei, Paxton nu l-ar fi întâlnit pe Tony în Vietnam.

— Îmi pare rău, spuse Paxton.

— Da... Vă sun.

Apoi puse receptorul jos, iar Paxton îşi petrecu după-amiaza la muzeul Metropolitan. Cât de departe i se părea Saigonul! Când se întoarse la hotel, găsi un mesaj de la mama lui Joey. Paxton o sună imediat şi, spre amuzamentul ei, îi spuse să vină a doua zi

dimineața. Era sâmbătă şi Joey nu trebuia să meargă la şcoală. Mama lui Tony va fi şi ea prezentă pentru că vroia să o cunoască pe Paxton. Nu-i mai spusese că soțul ei era teribil de furios, dar Barbara îl calmase spunându-i că i-o datorau lui Tony şi lui Joey, că Paxton era cineva important de la *„The New York Times"* şi poate că va face scandal dacă nu o vor lăsa să vadă copilul, mai ales că a fost ultima rugăminte a lui Tony, ca ea să-l vadă pe Joey. Soțul ei acceptă, dar era al naibii de furios. Barbarei nu-i mai păsa acum. Vroia ca Paxton să vină. Îi spuse lui Paxton adresa şi cum putea ajunge la ei. A doua zi, Paxton închirie o maşină şi porni spre Great Neck.

Când ajunse acolo, toți o aşteptau. Chiar şi bătrâna doamnă Campobello, îmbrăcată într-o rochie neagră, şi cele trei fetițe, toate în rochițe roz. Arătau ca nişte bomboane şi Paxton aproape că râse uitându-se la ele. Erau aşa de drăgălaşe, dar nu ştia ce să le spună. Întâlnirea asta era prea sentimentală.

Barbara, soacra ei şi fetițele o aşteptau afară, însă Paxton văzu undeva, mai departe, un bărbat înalt, care arăta destul de puternic, dar acesta nu se apropie, aşa că Paxton nu-şi putu da seama dacă seamănă sau nu cu Tony. Se părea că nu are nici un chef să se întâlnească cu ea. Apoi Barbara o prezentă pe Paxton soacrei ei. Când o privi, Paxton îl văzu pe Tony. Bătrâna începu să plângă de îndată ce Paxton îi întinse mâna. Avea un puternic accent italian.

— L-ai cunoscut pe băiatul meu în Vietnam? Vocea îi tremura în timp ce vorbea, nu din cauza vârstei, ci a emoției.

— Da, l-am cunoscut, spuse Paxton, luptându-se cu lacrimile. A fost un om deosebit. Puteți fi mândră de el, continuă Paxton, dar vocea i se sparse. Era faimos în tot Vietnamul pentru curajul lui.

O mică exagerare, însă Paxton ştia că însemna mult pentru mama lui Tony. Apoi ochii lui Paxton se umplură de lacrimi, întinse mâinile şi o îmbrățişă.

— A fost vina mea că a plecat... ar fi trebuit să opresc ce s-a întâmplat, dar n-am făcut-o.

— Nu ați fi putut , o linişti Paxton, ştiind la ce se referea.

Toți îşi aveau sentimentele lor de vinovăție. Ani la rând îşi spusese că Peter murise din vina ei, apoi... Bill... şi Tony. Oare într-adevăr îi ucisese pe toți? Sau cei ce porniseră războiul? Sau Viet Congul?

— Când l-am cunoscut nu mai era supărat, o asigură Paxton, era fericit.

Bătrâna îşi şterse lacrimile, apoi o privi curioasă.

— Ai fost prietena lui?

Paxton zâmbi la auzirea cuvântului, apoi dădu din cap.

— A fost un om minunat şi l-am iubit foarte mult, spuse ea şi se întrebă de ce tot vorbea la trecut.

— Eşti o fată frumoasă, spuse mama lui. Ce făceai acolo? întrebă ea, iar în sufletul ei se dădea o luptă între curiozitate şi dezaprobare.

— Am scris articole pentru un ziar. Aşa l-am cunoscut, apoi zâmbi. Ne-am certat destul de mult la început.

Mama lui râse printre lacrimi.

— Şi cu mine se certa. Când era mic mă înnebunea. Nu era ca Tommy, se pregătea ea să spună, dar mai bine nu. Dumnezeu o pedepsise deja pentru că Tommy era încă aici, iar Tony dispăruse.

Apoi Barbara se apropie de Paxton privind-o atent.

— Joey e înăuntru, dacă vrei să vorbeşti cu el.

— Aş vrea foarte mult, spuse Paxton, iar Barbara o conduse în casă.

Barbara arătase grozav cândva şi avea încă o față frumoasă, dar părea dură şi severă şi parcă dezamăgită. Paxton o urmă şi îl văzu. Era aşezat pe canapea, îmbrăcat în jeanşi şi cămaşă, iar pe cap avea o şapcă de baseball şi o privea cu aceeaşi expresie pe care Paxton o îndrăgise atât de mult la tatăl lui.

— Bună, spuse ea încet şi spre marea ei surprindere Barbara se retrase discret. Numele meu e Paxton.

Joey îşi ridică ochii spre ea, iar Paxton se aşeză pe un scaun lângă el.

— L-am cunoscut pe tatăl tău în Vietnam. Şi m-a rugat să-ți fac o vizită dacă trec pe aici. S-a întâmplat să fiu în oraş, aşa că am venit să te văd.

Joey era curios şi interesat de ea şi semăna atât de mult cu tatăl lui, că o speria pe Paxton.

— Scrii un articol despre tata? Mama aşa mi-a spus.

Paxton clătină repede din cap.

— Nu, Joey, spuse Paxton, vroind să fie sinceră cu el, aşa cum fusese şi cu Tony. Sunt aici pentru că l-am iubit. Iar el te-a iubit foarte mult… de fapt încă îl mai iubesc, spuse ea printre lacrimi.

Tocmai m-am întors din Vietnam şi am vrut să vin să văd ce faci.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Joey privind-o parcă acuzator. Cum a murit?

— Nu e sigur că a murit. Se ştie doar că a dispărut în timpul unei acțiuni. Asta înseamnă că a avut loc o luptă, el s-a pierdut de ceilalți şi nu s-a mai întors. Ar putea fi în viață, ar putea fi mort, ar putea fi rănit sau ar putea fi prizonier, nimeni nu ştie cu siguranță.

— Aha! Joey era încântat şi se ridică de pe canapea. Nimeni nu mi-a spus asta.

Avea opt ani, iar Paxton credea că e dreptul lui să ştie adevărul, de aceea îi spuse:

— Nimeni nu ştie nimic. Ei aşa presupun, că este mort. Şi s-ar putea să fie. Dar adevărul este că nimic nu e sigur.

Apoi micuțul o privi drept în ochi şi îi puse cea mai grea întrebare:

— Tu ce crezi?

— Ce cred eu? repetă Paxton, întrebându-se dacă să-i spună sau nu. Se hotărî că aşa era mai bine. N-aş putea să-ți explic de ce, s-ar putea să mă înşel, dar cred că încă trăieşte. Aşa simt eu. În inima mea... poate l-am iubit foarte mult şi nu vreau să accept că a murit. Poate de aceea simt aşa. Dar ştiu cu inima că n-a murit.

Joey dădu din cap că înțelesese şi se apropie puțin de ea.

— Nu ai fotografii cu el?

Lui Paxton îi veni să se dea cu capul de pereți că nu le adusese. Nici nu-i trecuse prin cap.

— Am, dar la hotelul unde stau. Îți voi trimite câteva când ajung la Paris.

— Te vei întoarce în Vietnam?

— Nu cred.

— Nu ți-a fost frică?

Se apropie şi mai mult fascinat de ea, de cât de drăguță era şi de faptul că îl cunoscuse pe tatăl lui. Nu putea să vorbească cu nimeni altcineva despre el. Mama lui se purta de parcă ar fi fost o crimă să discute despre el şi, ori de câte ori îl pomenea numele, bunica începea să plângă, iar noul tată țipa la el. Dar Paxton era un trimis direct al tatălui său, iar Joey putea să-i spună tot ce dorea.

— Ba da, câteodată, spuse Paxton zâmbind. Ne-am şi distrat bine de multe ori. Iar tatăl tău mi-a povestit foarte multe despre tine, spuse Paxton şi urmări cum i se luminează faţa. Ar fi vrut să întindă mâna, să-l atingă.

— Da?

— Da, vorbea despre tine tot timpul. Mi-a arătat fotografia ta. Ar fi vrut să vină acasă să te vadă.

Dar, din păcate, nu a mai avut această şansă. Dispărut la treizeci şi unu de ani. Nu va mai putea face o mulţime de alte lucruri.

— Vei veni din nou pe la mine? o întrebă Joey, plin de speranţă, alunecând şi mai aproape, apoi întinse mâna şi îi atinse părul care era drept, parcă de aur şi atât de diferit de al mamei lui.

— Mi-ar plăcea să ne întâlnim din nou, dacă mama ta şi tatăl tău vitreg nu au nimic împotrivă.

Joey se strâmbă şi îi şopti:

— Nu e de fapt un tată vitreg, e unchiul meu!

— Ştiu. Mi-a spus tatăl tău, şopti şi Paxton.

— Chiar ţi-a povestit tot?

Apoi izbucni în râs. Avea un nou prieten şi îi plăcea Paxton foarte mult. Ea îi mângâie părul, îi atinse faţa şi îl luă în braţe. Aşa îi găsi Barbara când intră în cameră.

— Ne-am înţeles foarte bine, spuse Paxton, recunoscătoare că i se permisese să vină. Şi îi voi trimite lui Joey câteva fotografii ale tatălui său, când ajung la Paris.

— Îhî! spuse el drept confirmare.

Au ieşit încet din casă ţinându-se de mână. Păreau vorbească fără cuvinte. Înainte de plecare, Paxton îl strânse în braţe.

— Să-ţi aminteşti întotdeauna că te-a iubit foarte mult.

Joey aprobă dând din cap, cu ochii în lacrimi. Iar Paxton îl strânse tare, aducându-şi aminte ce simţise când îi murise tatăl.

— Te sun când mă întorc.

— O.K.

Paxton îl văzu pe tatăl vitreg, ascunzându-se prin apropiere, urmărind-o cu privirile. Era înalt, brunet, dar nu semăna deloc cu fratele lui şi nu se apropie să dea mâna cu ea. Se întoarse înapoi în garaj, la treburile lui. Paxton îi mulţumi din nou doamnei Barbara Campobello, o sărută pe mama lui Tony, iar ei îi urară mult noroc la Paris, de parcă o cunoşteau bine.

— Îți voi trimite fotografiile, îi promise din nou micului Joey, care încă îi făcea cu mâna când ea întoarse maşina la colț. Se gândea cât de trist ar fi pentru el să nu-şi cunoască niciodată tatăl.

Capitolul 27

Paxton ajunse la Paris într-o splendidă zi de primăvară, la o săptămână după ce fusese la Washington, pentru a discuta cu oficialități din cadrul Pentagonului, şi la Fort Benning, în Georgia, pentru a-i lua un interviu locotenentului Calley. Un interviu foarte scurt şi în multe privințe foarte dureros. Calley devenise aproape un simbol al războiului, al faptului că am pierdut controlul, al brutalității noastre, al suferinței pe care am cauzat-o. Gândindu-se la acest interviu, lui Paxton i se făcu milă de el, de toată lumea, de tot ce se întâmplase.

Dar Parisul îi vindecă într-un fel rănile. Îşi găsi o locuință pe malul Senei. Se plimba singură noaptea, gândindu-se cât de diferită îi era acum viața față de cea pe care o trăise în Saigon.

Aici, viața ei era solitară şi austeră, serioasă, în timp ce relata despre convorbirile de pace, le lua interviuri lui Kissinger şi Le Duc Tho. Dar în Saigon, chiar dacă fusese greu de multe ori, Paxton a fost mai fericită decât acum, când îi rămăseseră doar amintirile unui loc pe care nu-l va mai vedea niciodată, ale unor oameni pe care îi iubise.

Îi trimise lui Joey fotografiile, iar el îi răspunse cu o scrisoare foarte îngrijită şi îi mulțumi. Din când în când îi trimitea câte o ilustrată din Paris.

Paxton era interesată de toate noutățile din Vietnam, iar în octombrie pierderile americane au fost mai mici ca niciodată. Şi totuşi, ar fi fost mult mai bine dacă totul s-ar fi terminat.

În mod frecvent discuta cu toate legăturile şi relațiile ei despre ce se aflase în privința celor dispăruți în acțiune, dar nimeni nu ştia nimic despre Tony. Paxton nu se mai aştepta la minuni şi totuşi continua să simtă că mai trăieşte. Pe la sfârşitul anului, aproape au convins-o că nu existau speranțe ca Tony să fie în viață.

În noiembrie revista *„Times”* îi ceru să se întoarcă la Fort

Benning pentru procesul lui Calley care se dovedi o afacere sinistră cu fotografii hidoase şi mărturisiri oribile, ducând, în cele din urmă, la condamnarea lui.

După proces, Paxton îl vizită pe fratele ei şi, ca de obicei, nu au avut ce să-şi spună, iar cu Allison nu se mai strădui să mai facă vreun efort.

Apoi plecă la Washington pentru un nou interviu cu Kissinger. La întoarcere, discută cu redactorul şef al revistei. Îi telefonă din nou lui Joey şi de data asta îl luă la prânz. Tocmai împlinise nouă ani şi semăna şi mai mult cu Tony. Au luat un prânz de adulți la restaurantul „21" de care Joey a rămas impresionat. Ospătarul şef recunoscu numele lui Paxton şi pentru că era un pătimaş cititor al revistei *„Times",* i-au satisfăcut toate fanteziile şi lui Joey i-au făcut un pachețel cu dulciuri pe care scria „21".

— E un loc fantastic, spuse Joey, admirând-o pentru gustul ei, iar Paxton îi zâmbi. Crezi că lui tata i-ar fi plăcut aici?

Devenise o unitate de măsură a tot ce era în jurul lui.

— Cred că i-ar fi plăcut foarte mult. De multe ori discutam despre faptul că ne vom întoarce în New York sau că vom merge în San Francisco. Am trăit câțiva ani acolo. Am făcut colegiul la Berkeley.

Joey o privea plin de interes şi îi ceru să-i povestească tot, iar după ce au terminat desertul îi aruncă o privire plină de o seriozitate dureroasă.

— Tatăl meu... celălalt tată, adică... ştii, unchiul meu.

Paxton aproape izbucni în râs, era atât de încordat, iar totul părea grotesc şi confuz şi ştia că Tony ar fi râs cu siguranță. De fapt, s-ar fi distrat grozav.

— Mi-a spus că ce mi-ai spus tu nu e adevărat... despre tata că poate trăieşte, pentru că a dispărut într-o acțiune. Mi-a spus că probabil e mort şi tu eşti nebună.

— S-ar putea să aibă dreptate. În ambele privințe, spuse Paxton, încercând să-i zâmbească. Dar adevărul este că nimeni nu ştie nimic. Asta înseamnă dispărut în acțiune. Unii dintre cei care au dispărut au fost luați prizonieri. Dar noi nu ştim nici măcar atât despre el. Eu urmăresc îndeaproape tot ce s-ar putea afla despre el şi telefonez la Pentagon ori de câte ori pot, dar ei nu ştiu ca tatăl tău să fie pe lista de prizonieri. Şi nu i-au găsit nici corpul acolo unde se presupune că ar fi murit. Adevărul este că nimeni

nu ştie ce s-a întâmplat cu el.

Pentru, Joey era foarte greu, ca de altfel şi pentru toți ceilalți. Te distrugea faptul că nu ştiai ce s-a întâmplat.

— Deci, asta înseamnă că ar putea fi în viată, nu? o privi Joey, plin de speranță, dar apoi tot gândindu-se, fața îi deveni din nou serioasă.

— Dar tatăl meu... unchiul meu ... spune că e mort. Paxton, tu crezi că a murit?

— Nu, spuse ea clătinând din cap, nu Joey, eu nu cred că a murit.

Îl luă mâna şi i-o strânse tare, gândindu-se cât de mult seamănă cu Tony.

Capitolul 28

În 1971 Paxton a fost foarte ocupată şi şi-a petrecut cea mai mare parte a anului la Paris. Avea mari speranțe în convorbirile de pace şi îşi exprima încrederea în articolele pe care le scria. Însă războiul continua. Iar trupele din Vietnam erau tot mai furioase. Se săturaseră de război şi erau mult mai multe probleme cu nesupunerea față de ofițerii superiori, decât atunci când Paxton fusese acolo. Devenise un fapt obişnuit ca unii soldați să-şi rănească ofițerii „din greşeală" cu grenade de mână. Relațiile rasiale erau de asemenea încordate. În februarie armata sud-vietnameză începu nişte operații în Laos pentru a distruge părți ale şoselei Ho Chi Minh. Şi totuşi, ori de câte ori întreba, în indiferent ce sector, nimeni nu auzise de Tony.

În martie, Paxton se întoarse în State pentru restul procesului lui Calley şi asistă la condamnarea lui. Apoi plecă la Washington să asiste la enorma demonstrație a veteranilor de război din Vietnam împotriva războiului, unde mulți dintre cei prezenți şi-au aruncat medaliile pe treptele Capitoliului. Relată despre aceste evenimente apoi plecă înapoi la Paris.

Paxton era încă la Paris, când, în luna iunie, au fost făcute publice *„Documentele Pentagonului"* de către Daniel Ellsberg. În iulie, Nixon anunță vizita lui Kissinger în China. Iar în octombrie, când Thieu a fost reales preşedinte al Vietnamului de Sud, Paxton era încă la Paris, relatând despre convorbirile de pace. În luna

decembrie, Paxton anunță fericită că numărul soldaților americani din Vietnam se redusese la o sută patruzeci de mii, mai puțin de o treime decât au fost când ea era în Vietnam, cu nouăsprezece luni în urmă. În acele nouăsprezece luni nu a reuşit să afle nimic despre Tony Campobello. O dovadă copleşitoare. Dacă ar fi fost luat prizonier sau dacă se ascundea pe undeva, cineva trebuia să fi auzit de el. Nu mai putea să-i ofere nici o speranță lui Joey. Şi totuşi, când o întreba, ori de câte ori vorbeau la telefon, pentru că îl suna destul de des, îi spunea ce simte ea, că tatăl lui se ascundea pe undeva. Joey împlinise zece ani, înțelegea mai multe. Paxton îi povestise despre tatăl ei, ceea ce îi lega şi mai mult. Amândoi au crescut fără tată.

Pentru Paxton, sfârşitul anului 1971 a fost interesant, dar ciudat. Avea douăzeci şi cinci de ani, era foarte frumoasă şi foarte admirată la Paris. Dar o parte din viața ei nu exista şi nu va mai exista niciodată. Trăia pentru munca ei şi pentru un băiețel din Great Neck pe care ajunsese să-l iubească foarte mult. Restul erau amintiri, fotografii pe care le avea pe masa ei de lucru. Peter… Bill… Ralph… France… Pax… An şi bineînțeles Tony. O galerie ciudată de oameni pe care îi iubise şi îi pierduse într-un loc în care nu se va întoarce niciodată, dar care, în mod straniu, îi lipsea. Şi totuşi ajunsese foarte cunoscută şi respectată ca jurnalistă. Într-un fel, era mulțumită. Nu fericită, nu satisfăcută, doar mulțumită. Iar inelul cu rubin era încă pe degetul ei.

În 1972, Paxton suferea gândindu-se la ce mizerie exista acum în Vietnam. Convorbirile de pace nu au rezolvat nimic. În martie, armata nord-vietnameză trecu în forță, cu tancurile, peste zona demilitarizată înaintând spre sud, provocând teroare şi suferință. În mai, toate drumurile spre sud erau pline de refugiați şi soldați. Armata sud-vietnameză se dovedi a nu fi de talia celei nordice, civilii erau ucişi, copiii arşi, iar femeile mureau. Fotografiile pe care Paxton le văzu, ca şi tot restul lumii, în special cele din *„Time”*, erau înfiorătoare.

Un al doilea val de atacuri distruse Central Highlandes cu rezultate similare în Nord. Oamenii au rămas fără case şi mureau de foame. Americanii încercau să iasă afară şi să cedeze războiul Armatei sud-vietnameze, dar pierdeau tot mai mult teren.

În aprilie, urmă un al treilea atac lângă frontiera cu Cambodgia, la nord de Saigon. Reportajele AP relatau că trei mii de soldați

vietnamezi au năvălit în An Loc şi au ocupat întreaga provincie.

Devenise evident că „vietnamizarea" Vietnamului era o glumă, una foarte amară, şi nimeni nu râdea în Vietnam.

La mijlocul lui aprilie, Nixon autorizează bombardarea zonei de lângă Haiphong şi Hanoi şi pentru prima oară în doi ani Paxton era fericită că nu rămăsese în Vietnam. Era discutabil dacă cineva va reuşi să supravieţuiască. Un masacru în masă nu avea nici un sens. Paxton putea să facă mult mai multe dacă rămânea la Paris. Dar ceea ce o îngrijora cu adevărat era ce se va întâmpla cu Tony ca prizonier sau unde va mai putea să se ascundă. Datorită atacurilor constante ale nord-vietnamezilor, viaţa prizonierilor americani era în mare pericol. Paxton continua să spere, chiar şi după doi ani, că Tony era pe acolo, pe undeva, printre ei.

Singurul lucru care îi atrase atenţia după căderea Quang Triului, în luna mai a fost arestarea celor cinci oameni care au pătruns în complexul Watergate, din Washington. Toată lumea din State nu discuta decât despre asta şi cu toate că încă era la Paris, Paxton scrise un articol foarte amuzant pe care *„Times"* îl publică şi care îi aduse multe laude. Încetul cu încetul, Paxton devenea un fel de star, dar era un aspect al vieţii ei, căruia nu-i prea dădea importanţă. Îşi iubea munca şi nu căuta să devină faimoasă. Misiunea ei era să informeze, să taie minciunile şi prefăcătoria cu sabia adevărului. Prietenii ei jurnalişti o tachinau spunându-i fanatică. Ei nu-i păsa că ajunsese vedetă. Iar faptul că Nixon, Kissinger şi jurnalişti cunoscuţi din toată lumea o priveau cu admiraţie şi respect, o mulţumea dar nu era ceva extrem de important. Conta doar că ceea ce scria putea schimba lucrurile.

Doar în octombrie 1972, s-a realizat un progres în convorbirile de pace de la Paris ca urmare a întâlnirii directe dintre Kissinger şi Le Duc Tho, cu toate că puţini au ştiut de ea. La douăzeci şi unu octombrie, nord-vietnamezii au acceptat planul de pace, iar peste cinci zile, însuşi Kissinger promisese de la Casa Albă că „pacea era aproape". Dar preşedintele Thieu al Vietnamului de Sud refuză să semneze planul de pace, interzicând trupelor nord-vietnameze să rămână pe teritoriul sudului, temându-se de ce ar fi în stare să facă.

Două săptămâni mai târziu, Nixon a fost reales cu o majoritate zdrobitoare de voturi. Peste încă două săptămâni, preşedintele Thieu ceru şaizeci şi nouă de amendamente la planul de pace, iar

Paxton, împreună cu mulți alți jurnaliști, oftară nemulțumiți. Situația era din nou fără speranțe.

Convorbirile s-au oprit pe toată perioada lunii decembrie. Americanii bombardau obiective militare şi se promitea că puțini civili vor avea de suferit. Hanoiul a anunțat că sunt dispuşi să discute dacă încetează bombardamentele. Ele s-au oprit doar o singură zi, de Crăciun. La Hanoi au acceptat continuarea discuțiilor. În sfârşit, la treizeci decembrie, bombardamentele au încetat din nou şi s-au reluat convorbirile de pace. Bob Hope plecă din nou în Vietnam pentru a-şi prezenta ultimul spectacol de Crăciun. Paxton continua să fie ocupată în Paris şi să caute informații referitoare la prizonieri. Cel mai important lucru pentru ea în acea vacanță de Crăciun a fost un telefon de la Joey. Se simțea bine şi îi era dor de ea. Ea era aliatul lui, îngerul trimis de tatăl lui, pe care abia îl cunoscuse, să-l iubească şi să aibă grijă de el.

La opt ianuarie 1973, Kissinger şi Le Duc Tho au început să discute din nou despre pace, chiar cu o zi înainte de cea de-a şaizecea aniversare a preşedintelui Nixon. Exact cu o săptămână mai târziu, ambasadorul american de la Saigon îi spuse, după cum se pretindea, preşedintelui Thieu că dacă nu semnează imediat tratatul de pace, nu va mai primi nici un ajutor din partea Statelor Unite. Drept rezultat, două săptămâni mai târziu, la douăzeci şi şapte ianuarie, cinci zile după moartea lui Lyndon Johnson, s-a hotărât încetarea focului. Nixon ceru ca *toți* prizonierii americani să fie eliberați imediat. Promise ca toate trupele americane să fie retrase din Vietnam în următoarele şaizeci de zile. Paxton află aceste veşti la Paris şi parcă nu-i venea să creadă. Se ruga ca, poate, atunci când prizonierii vor fi eliberați, cineva să ştie ceva despre Tony. Iar dacă nu, puteau să-l lase să se odihnească în pace. Era îngrozitor să nu ştii. Nici ea nu mai rezista după trei ani de căutări. Îşi dădea seama că fără să ştie nimic, trăind doar cu speranță, era foarte greu pentru Joey. Tânjea mereu după un tată care nu era lângă el şi era foarte posibil să nu fie niciodată. În loc să se lege mai mult de tatăl pe care îl avea, chiar dacă era plin de defecte, cum Paxton aflase între timp. Acesta nu-l putea suferi pe Joey. Paxton bănuia că din cauza faptului că se simțea el însuşi vinovat şi, probabil, primise ceea ce meritase când se legase la cap cu doamna Campobello.

La cinci februarie 1973, s-a anunțat că 57.597 oameni au murit în Vietnam. Era îngrozitor de mult, iar Paxton îşi aminti de Peter, Bill şi Tony. Câteodată îi venea greu să facă o deosebire între femeia şi jurnalista din ea. La doisprezece februarie, când auzi că au fost eliberați primii prizonieri, Paxton se întinse în pat şi plânse gândindu-se ce însemna pentru ei şi familiile lor faptul că, în sfârşit, erau liberi, scăpați de agonie şi teroare.

Paxton era la Paris, scriindu-şi articolele şi o carte pe care de trei ani îşi promitea că o va scrie, despre experiența ei în Vietnam, când primi un telefon de la redactorul şef. O ruga să plece cât mai repede cu un transport militar la Manila.

— Dar de ce? De ce eu? ar fi vrut ea să întrebe. I-au trebuit trei ani ca să-şi uite cât de cât durerea, trei ani să scape de coşmarurile în care apăreau copii mutilați vagabondând pe străzile din Saigon. Iar acum, prizonierii se întorceau acasă aducându-şi cu ei propriile lor orori. Oare într-adevăr trebuia să se întoarcă? În sfârşit, nu-şi mai dorea să plece acolo, nu mai tânjea după acel verde incredibil, după mirosuri şi zgomote. Acum ei voiau să o trimită înapoi ca să trăiască totul. Înapoi la amintiri, la fețele oamenilor care au trăit şi au murit acolo.

Prizonierii urmau să aterizeze la Clark Field în Filipine. Iar ea avea două zile ca să ajungă acolo.

— E un ordin sau o rugăminte? întrebă ea, cu o voce obosită, pentru că la Paris era miezul nopții. Cei din New York o sunau înainte de a părăsi birourile.

— Puțin din amândouă, îi răspunse redactorul blând, iar Paxton suspină. Totul începea din nou. Speranța, Rugăciunile. Dorința să-l fi văzut cineva.

— În regulă, spuse ea, după o scurtă pauză. Voi pleca.

— Mulțumesc. Îți suntem recunoscători.

Redactorul ştiuse că va pleca. Nu putea rămâne deoparte. Nici unul nu putea. Vietnamul le intrase în sânge şi în suflet. Era o durere continuă, chiar dacă uitată uneori... un regret... o bucurie... o patimă.

Capitolul 29

Paxton luă avionul de la Paris la Wiesbaden, iar de acolo cu un avion militar ajunse la Manila, cu opt ore înainte de sosirea

prizonierilor. Aşteptând printre soţii şi copii, gândindu-se şi notându-şi calmă câteva impresii, privi feţele din jurul ei, copiii care abia îşi aminteau de taţii lor. Cât de groaznic era pentru toţi!

De un timp începuse să accepte pierderea lui Tony. Indiferent de ce simţea în inima ei, nu era posibil să fie încă în viaţă. Mintea ei ştia asta, dar nu şi inima. Şi i-o spusese şi lui Joey.

Aceste femei din jurul ei discutau despre cum reuşiseră să supravieţuiască an de an cu fotografii, mici informaţii, relatări ale celor care veniseră acasă mai devreme, mai ales cinci prizonieri care scăpaseră cu doi ani în urmă. Ele ştiau că bărbaţii lor sunt în viaţă, că reuşiseră să supravieţuiască. Ceea ce rămăsese din ei era cu totul altceva.

Paxton simţi cum i se întoarce stomacul pe dos, stând acolo printre ei. Nu vorbi cu nimeni, pentru că nu vroia să le facă să sufere. Aştepta şi asculta. Mai târziu va cere interviuri, va discuta cu prizonierii. Îşi spunea să fie calmă, era prezentă aici ca jurnalistă, că nu avea dreptul să îi deranjeze, dar când prizonierii au început să coboare din avion, plânse şi ea împreună cu soţiile lor. Erau foarte slabi, se clătinau, ezitau, cu cearcăne la ochi şi cu ciuperci în cap, cu articulaţii umflate, picioare care şchiopătau. La suprafaţă, păreau întregi, dar dacă îi priveai cu atenţie, vedeai golul din privirile lor. În timp ce se sprijineau unul pe altul, se ţineau mândri şi se bucurau că au ajuns. Era o victorie a libertăţii, a iubirii şi a supravieţuirii care îi impresionă pe toţi cei veniţi în întâmpinarea lor.

A fost o după-amiază plină de emoţii petrecută în lacrimi de bucurie. Dar nu şi pentru Paxton. Pentru ea nu exista nici o îmbrăţişare, pentru care să fi aşteptat şapte ani. Cum se putea supravieţui atâta timp? Cum putea cineva să se mai agaţe de speranţă? Şi ce puteau să-şi spună când totul s-a terminat? Ce s-ar fi întâmplat, dacă ea ar fi fost făcută prizonieră într-una din misiunile la care participase, împreună cu Ralph? S-ar fi putut întâmpla cu uşurinţă. Dar ar fi fost prizoniera Viet Cong-ului? Paxton se îndoia că ar fi supravieţuit şi se minuna că ei reuşiseră.

A doua zi îşi începu interviurile, vorbind cu prizonierii, cu soţiile lor şi uneori şi cu copiii. Avea cu ea un fotograf, dar spre sfârşit, obosi şi ea. Apoi, în timp ce îi lua un interviu unuia dintre ei, îşi dădu seama că fusese un şobolan de tuneluri la Cu Chi şi că fusese luat prizonier cu puţin timp după ce Tony dispăruse.

Paxton încercă să țină mai strâns în mână stiloul, dar mâna îi tremura atât de puternic că nu mai era capabilă să scrie. Cel din fața ei era prizonier de trei ani, o perioadă foarte lungă pentru el, iar Tony, dispăruse cam de tot atâta timp, dar ea încă nu ştia dacă mai trăieşte sau nu.

— Eu… vocea îi tremura la fel de puternic ca şi mâinile. Aş vrea să te întreb ceva în mod neoficial.

Bărbatul se sperie de parcă urma să-l întrebe ceva ce va arunca o pată asupra lui sau a familiei lui.

— Ai cunoscut un sergent cu numele de Tony Campobello, când ai fost la Cu Chi?

O privi ciudat şi aprobă dând din cap, întrebându-se dacă nu era vreo şmecherie la mijloc. Poate acest Campobello a fost un agent inamic.

— De ce?

— …pentru că l-am iubit… eram în Saigon atunci, spuse ea, în şoaptă, cu o voce la fel de emoționată ca a lui, pentru că el îi aducea aminte de trecut, iar trecutul era foarte dureros. A dispărut într-o acțiune cam în acelaşi timp când ai fost luat prizonier… şi nu s-a aflat nimic despre el… m-am gândit… m-am întrebat…

Paxton începu să plângă şi se detestă pentru slăbiciunea ei. Omul acesta trecuse prin destule, nu avea nevoie şi de durerea ei. Dar el întinse mâna şi o atinse cu degetele lui deformate şi noduroase. O înțelegea… acum era un prieten pentru el.

— Tot ce pot să-ți spun e că trăia încă acum doi ani. L-au adus la una din închisorile în care am fost şi eu, nu mai țin minte cum se numea. Eram foarte bolnav când am ajuns acolo, continuă el încet.

— Nu ştii unde era? întrebă ea tot în şoaptă.

— Nu… dar el era acolo. L-am cunoscut la Cu Chi… eram de puțin timp acolo, când am fost luat de vietnamezi… era foarte puternic… şi era încă în viață când l-au prins. Asta e tot ce ştiu. Întreabă-l pe Jordan. Şi el a fost acolo şi l-a cunoscut mai bine.

Dar când Paxton ajunse la Jordan cu trei zile mai târziu, acesta nu avea veşti bune pentru ea. Tony fusese unul dintre cei trei care evadaseră şi Jordan era sigur că toți trei au fost ucişi. S-au auzit câteva zvonuri că doar două corpuri au fost aduse înapoi, dar nu era sigur şi o asigură că nimeni nu ar fi putut scăpa de câinii lor,

de armele, minele şi ţepuşele lor. Cu siguranţă, a fost ucis. Iar în ultimii doi ani, nu l-a mai întâlnit şi nici nu i-a mai auzit numele. O asigură că Tony e mort. Trebuia să fie.

Pentru Paxton a fost o săptămână oribilă, de moarte şi durere, de speranţă, suferinţă şi poveşti despre brutalitatea nord-vietnamezilor. Când termină şi se întoarse în Franţa, Paxton se simţea de parcă ar fi fost în închisoare cu ei. A scris unul dintre cele mai emoţionante articole şi îşi jură că niciodată nu va mai accepta să facă aşa ceva. Dar articolul pe care îl scrisese era extraordinar şi îi aduse laude din partea tuturor, iar lumea începea să vorbească că într-o zi Paxton Andrews va câştiga premiul *Pulitzer.* Ralph obişnuia să o tachineze în privinţa premiului, dar asta se întâmplase cu mulţi ani în urmă, când era tânără şi începătoare. Iar acum Paxton îşi găsise răspunsurile. Nu se mai putea ascunde. La întâi martie se întoarse la New York să-l vadă pe Joey şi să-i spună ceea ce aflase. Şi după tot ce auzise la baza Clark Air Force, părea să fie adevărul.

Îi povesti lui Joey cu blândeţe, înainte de a-l invita la prânz. Îl luă la plimbare prin Central Park şi, în cele din urmă, după ce s-au aşezat pe o bancă, Paxton începu. Joey avea unsprezece ani acum, avea aceeaşi vârstă ca şi ea când îi murise tatăl. Era un copil inteligent şi Paxton ştia că va suporta adevărul.

— Îmi pare rău, Joey. Am crezut că dacă a rămas în viaţă atunci, dacă nu a fost ucis în acea zi, va reuşi să scape. Era puternic, rezistent, atât de inteligent… atât de bun…

Dar plecase dintre ei pentru totdeauna şi ei doi trebuiau să accepte că nu va mai reveni. Fără să mai spună un cuvânt, Paxton îl luă în braţe, îl strânse tare şi plânse împreună cu el.

— Acum crezi că a murit? o întrebă el îndurerat, şi de data asta ea aprobă. Pentru liniştea lui şi a ei. La douăzeci şi şapte de ani, îl iubea de atât de mult timp, încât îi venea greu să renunţe la speranţă, dar trebuia.

— Da, Joey, acum cred. Trebuie. A murit.

Paxton se simţea de parcă l-ar fi pierdut din nou, după ce auzise cuvintele prizonierului ce supravieţuise în Hanoi Hilton.

— Şi acum ce facem? o întrebă el privind-o trist şi ţinând-o de mână.

— Nu ştiu… Ne amintim de el… ne gândim la el şi zâmbim, ne amintim doar lucrurile plăcute, cele amuzante… îl iubim.

— Şi tu?

Totdeauna se întrebase ce va face ea, iar acum era destul de mare ca să îndrăznească să o întrebe. Ştia că îl aşteptase pe tatăl lui, dar acum ce va face? Acelaşi lucru pe care îl făcuse până acum. În mintea ei renunțase la Tony.

— Crezi că te vei căsători cu altcineva? întrebă el, destul de îngrijorat. Poate acel cineva nu-i va da voie să vină să-l vadă.

Dar Paxton îi citi gândurile şi îl luă în brațe.

— Nu, nu mă voi căsători. Doar dacă ai de gând să creşti mare foarte repede. Sunt dispusă să aştept.

— Ce vei face acum? Te întorci la Paris?

Îi simțea lipsa când era acolo. Exista ceva special care îi lega. Era puțin din ceea ce simțise pentru tatăl lui, o anumită înțelegere şi prietenie, mai ales că Paxton nu avea copii. Dar avea veşti bune pentru el.

— Se pare că mă voi întoarce foarte curând în New York ca să lucrez pentru *„Times"* aici. Probabil, la sfârşitul lui martie, după ce toate trupele americane se vor retrage.

Joey era fericit. Dacă nu-l putea avea pe tatăl lui, cel puțin o avea pe ea.

— Poate mama ta va accepta să te lase să pleci cu mine într-un weekend. Ce zici?

— Bineînțeles.

Va avea el grijă de asta, indiferent cât l-ar costa. Când s-au dus să mănânce, erau amândoi mai liniştiți. Liniştiți, dar trişti. În cele din urmă, au renunțat la Tony.

Capitolul 30

Ultimii soldați americani au părăsit Vietnamul la 29 martie 1973, iar trei zile mai târziu, ultimii prizonieri de război au fost eliberați în Hanoi. Cu o zi înainte, Paxton se întoarse la New York, după ce renunță la apartamentul ei din Paris. Deocamdată locuia la hotelul *Algonquin,* până îşi găsea o locuință a ei. Când ajunse în redacție, nu-i veni să-şi creadă urechilor. Îi cereau să plece la San Francisco să ia interviuri prizonierilor de război, la Presidio. Le spuse că nu putea să o mai facă. Să găsească pe altcineva, ea tocmai se întorsese, era obosită, trebuia să-şi găsească un

apartament. Scuze care nu prea ţineau şi o ştia şi ea şi redactorul şef. Apoi au insistat, iar Paxton se întoarse spre redactor şi îi spuse că puţin îi pasă dacă o concediază, nu va pleca, era mult prea afurisit de dureros.

Au lăsat-o în pace toată ziua, apoi la şase, redactorul o sună la telefon şi o imploră să plece. Şi până la urmă, obosită, mai mult decât furioasă, se lăsă convinsă. Plecă a doua zi, ajungând la timp pentru a urmări coborârea din avion a prizonierilor.

Şi în timp ce stătea acolo, privind la aceeaşi scenă ca în Manila, ştiu cât de epuizant şi dureros va fi totul. Dar cel puţin de data asta era pregătită, aşa că îşi adună toate puterile pentru ce urma să audă de la soţii, de la foştii prizonieri şi de la copiii lor. Iar în următoarele câteva zile, totul decurse aşa de groaznic cum prevăzuse, chiar şi mai rău. Dar partea cea mai cumplită veni când unul dintre prizonieri începu să povestească despre trei oameni care scăpaseră, iar aceasta îi suna cunoscut lui Paxton. O parte din ea nu vroia să audă nimic, o altă parte îi spunea că trebuie. Îi puse aceleaşi întrebări ca şi celorlalţi doi oameni, dar de data asta răspunsurile erau diferite. Da, era convins că cei trei scăpaseră. Şi alţi doi reuşiseră înainte. Alţii care încercaseră, un grup de şapte, odată, altădată, un grup de patru şi apoi doi, au fost toţi ucişi. Dar unii reuşiseră, iar din grupul de trei la care se referea, unul din ei reuşise cu siguranţă. Doi au fost ucişi, dar unul nu se mai întorsese înapoi.

— Cum se numea? întrebă Paxton, cu vocea tremurând de emoţie, dorindu-şi să nu fi venit pentru că nu voia să spere din nou. Vroia să-l lase să se odihnească, de ce nu o lăsau în pace? Ştii cumva cine era?

— Nu sunt sigur, spuse el căutând în memoria lui care nu mai era aceeaşi ca înainte. I-au făcut de toate. Şocuri electrice, tortură, pierduse ambele degete mari şi aproape îşi pierduse şi piciorul din cauza cangrenei, cum dracu să-şi mai aducă aminte cine a scăpat şi cine trăia?

Paxton îşi ţinu respiraţia aşteptând.

— Ştiu că era de la Cu Chi... un şobolan de tuneluri... dar nu-mi mai aduc aminte numele. Poate dacă îl aud, spuse el cerându-şi scuze, iar Paxton se simţea foarte vinovată că îl bătea la cap cu întrebări, dar trebuia.

— Tony Campobello? şopti ea.

— Exact, spuse el privind-o mirat. Despre el e vorba. Arăta foarte surprins că ea ştia. A scăpat... nu ştiu... poate acum optsprezece luni... doi ani... nu sunt sigur. Şi ştiu că a reuşit.

Paxton simțea că leşină auzindu-l.

— De unde ştii?

— Nu i-au adus corpul înapoi... şi o privi puțin jenat, mi-a spus unul dintre paznici.

— Poate a mințit? Paxton aproape că îşi dorea să fi murit, nu voia să fie torturată din nou de speranță, dar nu putea să ignore ce-i spunea omul din fața ei. Nu putea.

— Nu cred. Nu le plăcea să recunoască că ar fi putut scăpa cineva, aşa că dacă afirmau aşa ceva, probabil era adevărat. Şi l-au torturat pe unul dintre ceilalți pentru a le da o lecție tuturor.

— Nu ştii unde ar fi putut să se ascundă?

— Îmi pare rău, nu ştiu. În sud, presupun, dacă reuşea... sau poate încă se mai ascunde pe undeva prin interior. Ca şobolan de tuneluri, trebuie să fi fost foarte viclean. S-ar putea să fie şi acum în viață.

S-ar putea... şi pe urmă? Ce să-i spună lui Joey? Că tatăl lui „ar putea" fi în viață undeva, în Vietnam? Sau că ar putea fi mort într-un tunel, sau într-o tranşee, o gaură, sau o scorbură de copac? Paxton îi mulțumi bărbatului din fața ei, termină interviurile şi luă avionul înapoi spre New York.

Îşi petrecu următoarele trei zile, închisă în camera ei de la hotel, fără să vorbească cu nimeni. Nu putea face nimic. Trebuia să se gândească. Trebuia să revadă tot ce i se spusese. Îşi reciti din nou însemnările, dar nu putea face nimic. Iar luni luă o hotărâre definitivă.

Plecă la redacție să vorbească cu redactorul şef, iar acesta îi spuse că e nebună. Dar, după un timp, Paxton reuşi să-l convingă. Mai fusese acolo şi cunoştea bine țara. Vor fi fiind şi alții care au rămas acolo, chiar dacă armata americană plecase. Jurnalişti, personal medical, câțiva afacerişti străini, proşti, oportunişti. Cineva avea obligația de a fi acolo. Iar în mintea lui Paxton nu mai exista nici o îndoială. Va trebui să se întoarcă şi să rămână până va găsi răspunsurile, indiferent cât de mult timp îi va lua, şi indiferent cât de mult va avea de suferit.

Au acceptat. Nu aveau de ales. Sau o pierdeau pe Paxton sau pleca acolo cu binecuvântarea lor, aşa că îi oferiră tot ce-şi dorea.

În acel sfârşit de săptămână, Paxton îl luă pe Joey la o lungă plimbare. Îi spuse că se va întoarce în Vietnam să-l găsească pe tatăl lui, sau corpul lui, sau pe cineva care i-ar putea spune sigur ce s-a întâmplat. Îi povesti despre prizonierul de la Presidio. Joey avea dreptul să ştie.

— Ştii, mama şi tata încă mai cred că eşti nebună, spuse Joey, zâmbindu-i. Câteodată se întreba şi el dacă nu aveau dreptate, dar ştia că o iubeşte.

— Şi tu ce crezi?

— Câteodată. De fapt nu-mi prea pasă dacă eşti. E O.K.

— Mulţumesc. Ca să fiu sinceră cu tine, şi eu cred că sunt nebună să mă întorc acolo. Dar nu cred că mă voi putea linişti vreodată, până nu găsesc răspunsurile. Credeam că le aflasem, dar uite, că nu a fost adevărat. Tipul acesta era atât de sigur că Tony a reuşit să scape.

— Paxton, tu crezi că ar mai putea fi în viaţă? Au trecut trei ani de când a dispărut. Vocea lui Joey era sceptică.

— Nu mai ştiu nimic, Joey.

— Cât timp vei fi plecată? o întrebă Joey, îngrijorat.

— Nu ştiu. Nu vreau să-ţi promit nimic. Îţi voi scrie sau îţi voi telefona, dacă va fi posibil. Nu ştiu cum va funcţiona serviciul telefonic acum, că trupele americane au plecat. Probabil, destul de prost. Dar voi face tot ce-mi va sta în putinţă. Şi mă voi întoarce când voi avea toate răspunsurile şi nu înainte.

Joey îi apucă mâna şi o strânse tare.

— Ai grijă de tine, Paxton, să nu ţi se întâmple ce s-a întâmplat şi cu tata.

— Voi fi atentă, îi promise ea, apoi se aplecă şi-l sărută pe creştetul capului. Nu sunt atât de curajoasă ca tatăl tău.

Capitolul 31

Avionul se apropie de aeroportul Tan Son Nhut, iar din aer totul părea la fel, însă pe măsură ce se apropiau de pământ, Paxton observă că erau mult mai multe cratere decât cu trei ani în urmă, când plecase ea. Până şi în Saigon se schimbaseră multe. Erau mai mulţi copii pe străzi. Mai mulţi orfani, mai mulţi cerşetori americano-asiatici, abandonaţi de taţii lor care plecaseră cu

trupele militare, lăsați cu mamele lor care însă nu-i voiau. Erau mult mai multe droguri, prostituate, clădiri care se prăbuşeau. Un imens haos. Chiar şi hotelul *Caravelle* era mai neîngrijit, cu toate că şi-au amintit de ea şi au fost mulțumiți că s-a întors. Primi o altă cameră. N-ar fi putut locui în aceeaşi cameră în care trăise cu Tony.

Biroul AP era la fel şi Paxton se întâlni cu câteva fețe cunoscute şi într-un fel parcă nimic nu se schimbase, dar era doar o aparență. Soldații americani plecaseră şi asta schimbase în mod subtil mai multe lucruri.

Paxton începu prin a-şi restabili contactele şi în mod surprinzător, încă se simțea acasă. Totuşi, erau prea multe amintiri şi lipsise o perioadă prea îndelungată. De mai multe ori, zăcând noaptea trează în pat, se gândea la Joey. Poate totul i se părea diferit pentru că şi ea era mai bătrână. La douăzeci şi şapte de ani nu mai era atât de dornică să-şi rişte viața ca acum cinci ani. Se schimbase în acest sens. Gândindu-se la asta, îşi aminti de Ralph şi de misiunile în care au fost împreună. Acum, când pleca prin împrejurimi, pleca singură, în maşini închiriate sau îşi lua un şofer şi un fotograf de la AP, şi oriunde ajungea, în orice oraş, sat sau ruină, întreba de Tony. Nimeni nu-l văzuse. Paxton simțea însă că dacă va întreba cât mai mulți oameni, cât mai mult timp, cineva îşi va aminti de el. Poate îi era frică să iasă afară, poate era schilod sau mutilat sau rănit, iar dacă era, ea îl va duce acasă şi îi va vindeca rănile... dacă mai trăia, ceea ce încă nu era o certitudine. Străbătând țara, Paxton vedea dezastrul cauzat de trupele din Nord, de bombardamentele americanilor şi îşi dădea seama cât de dificil ar fi fost să supraviețuiască cineva şi să treacă neobservat. Ar fi fost o uşurare pentru ea, dacă ar fi aflat că a murit. O fâşie dintr-o uniformă, un os, fire de păr... orice... care să amintească de Tony.

În aprilie sosi în Saigon Graham Martin, noul ambasador. În iunie explodă afacerea Watergate. Politica devenea din ce în ce mai complicată. Paxton citea cu nerăbdare telexurile care ajungeau în Saigon, îşi scria articolele şi continua să-l caute pe Tony. În iulie, Senatul dezbătu problema bombardamentelor în Cambodgia, care se opriră în august. După opt zile, Nixon îl numi pe Kissinger secretar de stat în locul lui Rogers. În acea vară, în Vietnam a fost linişte. A plouat tot timpul, iar Paxton continua să străbată țara,

arătând fotografia lui Tony şi întrebând dacă nu-l văzuse cineva, dar nimeni nu ştia nimic. Până la urmă Paxton făcu pneumonie.

În septembrie se simți mai bine şi îşi continuă cercetările. În fiecare săptămână îi scria lui Joey, informându-l despre ceea ce afla. Dar totul i se părea deja prea nebunesc. Însă în Vietnam aşa stăteau lucrurile. Se întâlnea mereu pe străzi cu copii care erau pe jumătate americani şi le dădea de mâncare sau bani, ce avea la ea. Pentru ei situația era fără speranță. De această soartă se temuse France când se otrăvise împreună cu copiii ei, după ce Ralph fusese ucis. Era greu de crezut că avusese dreptate. Dar cine mai putea şti? Paxton era sigură că ea nu avea soluții.

În octombrie, Agnew demisionă din postul de vicepreşedinte, iar în noiembrie, Congresul trecu peste vetoul lui Nixon în privința legii care limita dreptul preşedintelui de a porni război. Vroiau ca niciodată să nu se mai repete această situație. Au pierdut în Vietnam, iar ei doreau să se gândească de două ori înainte de a mai porni un astfel de război. Congresul dorea să mențină pentru totdeauna controlul asupra preşedintelui.

Paxton îşi petrecu Crăciunul în Saigon. Îşi spunea că va pleca acasă de îndată ce va şti ceva cât de cât concret, dar la un an de la întoarcerea ei încă nu găsise nici un răspuns. Cam în această perioadă, cineva recunoscu fotografia lui Tony şi asta o îndemnă pe Paxton să continue. Îl recunoscuse o bătrână țărancă din nord care îi spuse lui Paxton că îl văzuse într-o pădure şi îi oferise mâncare, iar apoi fusese luat de soldați. Deci, din nou prizonier, dar unde şi cine îl prinsese şi ce se întâmplase pe urmă? Îl scuti pe Joey de această informație. Nu avea sens să-i dea speranțe. Însă ea continuă să-l caute pe Tony.

În august 1974, Nixon demisionă, iar Ford deveni preşedinte. Revista *„Times”* îi ceru să vină acasă, dar ea refuză. Scria articole foarte interesante despre Vietnam şi nimic altceva nu-i capta atenția.

În acel an îşi petrecu din nou Crăciunul în Saigon, al doilea de când se întorsese. Fratele ei renunțase complet la efortul de a o înțelege. Ed Wilson era nedumerit ori de câte ori îi vedea numele. Scria extraordinar de bine, dar părea obsedată de țara în care plecase ca jurnalistă neexperimentată, o țară care o rănise atât de grav pe ea şi pe mulți alții. Până şi Joey ajunsese să se întrebe ce se întâmplase cu ea. Poate îi plăcea acolo şi nu putea să accepte

că tatăl lui murise, sau poate era mai mult decât puțin nebună, aşa cum afirmau părinții lui. Nu o văzuse de aproape doi ani, dar, după cum îi spusese în secret bunicii lui, îi era foarte dor de ea. Se întreba dacă se va întoarce vreodată. Joey împlinea treisprezece ani, tatăl lui dispăruse de cinci ani şi pentru oricine altcineva ar fi fost o perioadă foarte mare de timp pentru a mai putea spera. Dar Paxton nu voia să renunțe, chiar dacă căutarea ar fi ucis-o până la urmă.

Din, când în când, cineva recunoştea fotografia lui Tony. Însă Paxton nu era niciodată sigură dacă cei întrebați spuneau adevărul, minteau sau doreau un bacşiş, sau o recompensă, sau pur şi simplu doreau să-i facă o bucurie. Ceva însă era sigur şi despre asta scria şi în articolele ei, Vietnamul de Sud avea mari probleme. Scria despre promisiunile secrete ale americanilor de a scoate un milion de oameni din Vietnamul de Sud, înainte ca acesta să cadă pe mâinile comuniştilor, ceea ce era evident că se va întâmpla în curând. Când va sosi acest moment, Paxton ştia că va trebui să plece acasă şi să-l lase pe Tony, fie că era în viață, fie că era mort. Atunci va renunța. Dar deocamdată nu putea.

În februarie 1975, situația se înrăutăți, iar în martie deveni critică. Refugiați din nord se scurgeau în Saigon, iar mai departe în nord, peste un milion de refugiați fugeau de comunişti căutând adăpost în Da Nang, după ce Hue căzu, dar rachetele nord-vietnameze spintecau oraşul şi civilii. Oamenii plângeau, fugeau, se împiedicau şi sângerau. Copiii se pierdeau de părinții lor şi erau călcați în picioare de mulțimi. Americanilor li s-a spus să plece cât mai repede. Telexurile din biroul AP parcă înnebuniseră. Toată lumea trebuia să plece imediat, spuneau telexurile, după ce Hue va ajunge în mâinile comuniştilor. Trei zile mai târziu, o mulțime de oameni blocau aeroporturile, cheiurile şi plajele, încercând să părăsească Vietnamul cu orice mijloc posibil. Iar în ultimele zile, Paxton îşi uită propriile probleme şi deveni din nou jurnalistă.

În duminica de Paşti, Da Nang-ul căzu în mâinile comuniştilor, iar în aprilie toți americanii care mai rămăseseră începură să-şi facă bagajele şi Paxton le urmă exemplul. Era timpul să plece. Doar câteva zile şi totul se va termina. Țara asta atât de frumoasă cândva şi care costase multe vieți omeneşti, se destrăma.

Americanii din Saigon erau nerăbdători să plece înainte de venirea comuniştilor, iar vietnamezii care au fost prea apropiați, de

ei se temeau că vor fi victimele represaliilor. În aprilie au reuşit să, plece cincizeci de mii de americani şi vietnamezi. Însă la peste un milion de vietnamezi li se promisese că vor putea pleca în State, iar în ultimele săptămâni devenise evident că va fi imposibil şi că foarte puțini vor reuşi să scape.

Paxton a fost avertizată de *„Times”* să plece până se mai putea, însă după ce discută cu ambasadorul i se promise un loc în ultimul avion. Cu sacoşa gata pregătită de plecare, Paxton continua să relateze despre căderea Saigonului cu propriul ei aparat de filmat. Abandonase definitiv căutarea lui Tony. Acceptase adevărul în cele din urmă. Era mort, iar cei de la țară care au afirmat că l-au văzut mințiseră. Au spus ceea ce ei credeau că ca vrea să audă. În ultimele zile ale Saigonului, Paxton ştia că Tony nu mai putea fi în viață. Era istovită şi nu mai avea putere să se gândească la el. Nu-şi dorea decât să se întoarcă în State, la un pat curat, într-un oraş în care să se simtă în siguranță şi să-l vadă pe Joey.

La douăzeci, şi cinci aprilie, preşedintele Thieu plecă în Taivan. În douăzeci şi opt aprilie s-a dat lupta între comunişti şi Armata sud-vietnameză, la Newpot Bridge, chiar la porțile Saigonului. Paxton locuia deja la ambasadă aşteptând ultimele ştiri. Şi dacă trebuia să plece, vroia să fie printre ultimii.

În douăzeci şi nouă, într-o zi ploioasă, ambasada anunță că intră în vigoare Alternativa IV. Urma să fie cea mai mare evacuare cu ajutorul elicopterelor, efectuată vreodată. Cei un milion de vietnamezi cărora li se promisese azil erau abandonați şi plecau, erau evacuați doar cei pe care americanii reuşeau să-i scoată cu ajutorul elicopterelor, care erau foarte puțini. Toată ziua Paxton urmări desfăşurarea operațiunii de evacuare, elicopterele ducând refugiați şi americani spre portavioanele care aşteptau în larg, în timp ce comuniştii continuau să bombardeze aeroportul din Saigon.

La şase seara în douăzeci şi nouă, avea să relateze Paxton mai târziu, şaptezeci de elicoptere au făcut naveta între ambasadă şi portavioane. O mie de americani şi şase mii de vietnamezi au scăpat. Nu milionul care fusese promis.

Oraşul era plin de autobuze care duceau oamenii spre teritoriul ambasadei americane, dar din cauza panicii autobuzele se împotmoleau şi nu mai puteau pleca. Oamenii o luau la fugă pe

străzi, strigând, îmbrâncindu-se şi peste tot se vedeau copii abandonați. Paxton încercă să iasă din ambasadă în jurul prânzului pentru a-i ajuta pe oamenii de pe străzi. Dar nu ajunse departe. Nu se putea mişca prin mulțimea înnebunită. Porțile ambasadei erau demult deschise şi mii de oameni se înghesuiau pentru a ajunge în elicoptere. Oameni din oraş, de la țară, din zonele muntoase, câțiva americani, cei mai mulți vietnamezi, disperați să plece înainte de venirea comuniştilor. Paxton ştia că trebuie să plece în curând şi se întoarse spre ambasadă, iar brațele şi corpul îi erau prinse ca într-un cleşte, în timp ce îşi croia drum spre locul unde o aştepta ambasadorul. Apoi brusc, un braț o trase puternic, era un bărbat, un bătrân vietnamez care o târa după el, în timp ce se chinuia să înainteze. Încercând să-şi elibereze brațul, Paxton observă că abia dacă era conştient. Puțea îngrozitor, arăta murdar, fața îi era plină de noroi. Reuşi să scape, dar el se aruncă înainte în brațele ei. Şi apoi văzu... nu se putea... nu era posibil... era o glumă proastă... îşi pierduse mințile în cele din urmă.

Nu... Nu se putea. Dar îşi dorea atât de mult să fie adevărat..

Bărbatul îi spuse ceva în vietnameză, în timp ce se clătina şi instinctiv, Paxton se apropie, iar el se prăbuşi în brațele ei, dar acum era sigură. Îl găsise pe Tony.

— Of, Doamne Dumnezeule...

Oamenii îi împingeau încercând să se apropie de elicoptere.

— Cum ai ajuns aici? întrebă ea încă tulburată şi speriată, privindu-l atentă, vrând să fie sigură că nu visa.

Îi spuse din nou ceva în vietnameză, dar apoi auzindu-i vocea, ştiu. Nu ştia încă cine era, însă ştia că e american că şi deci era în siguranță. Paxton îl conducea trecând cu forța printre cei ce aşteptau.

— Sergent Anthony Campobello, baza Cu Chi, Vietnam, recită el în timp ce ea îl târa spre locul unde se încărcau elicopterele.

Nu mai avea nici o clipă de aşteptat. Îl găsise. Nu va mai rămâne aici cu el nici o secundă în plus. Trebuia să plece înainte ca cineva să-i oprească.

Tony avea o tăietură adâncă la un braț şi o privea ciudat, în timp ce lacrimi începură să-i curgă pe obraz.

— Haide, strigă ea, iar cineva încercă să-i pună un copil în brațe.

Dar nu va lua pe nimeni, decât pe el. Îl căuta de cinci ani, iar băiatul lui îl aştepta acasă.

— Tony, hai, mai repede.

Aproape că se prăbuşi din nou înainte de a ajunge la elicopter şi trebuiau să urce pe o scară îngustă pe care Paxton nu era sigură că va mai fi capabil să o urce, nu-l putea trage şi nu era nimeni ca să o ajute.

— Fir-ar să fie… ridică-ţi piciorul… haide, urcă!

Paxton striga la el şi plângea. Însă Tony plângea de bucurie. I-au trebuit două luni ca să ajungă de la ascunzătoarea lui din tuneluri până în Saigon şi, în sfârşit, reuşise. Iar ea era aici, nu înţelegea cum şi de ce o găsise. Dar nu mai conta. Ea era aici. Şi erau împreună, chiar dacă urmau să moară.

— Omul acesta e un fost prizonier, strigă Paxton către cineva care n-o băgă în seamă, apoi pe neaşteptate, două braţe puternice îl traseră în sus pe Tony eliberându-l de mulţime şi îl împinseră în elicopter, iar cu un ultim efort Paxton se aruncă înăuntru în spatele lui. Erau în siguranţă, îndreptându-se spre mare şi brusc, Paxton îşi aminti de aparatele Dustoffs care salvaseră răniţii. Erau liberi în timp ce Vietnamul rămânea în urma lor, cu oameni care ţipau, plângeau, implorau. Oameni care vor muri. Dar ea nu-i mai putea ajuta. Scrisese despre suferinţele lor. Îşi petrecuse şapte ani printre ei. Făcuse tot ce era posibil. Trecuse atât de mult timp, muriseră prea mulţi. Dar cel puţin nu şi Tony. Îl privi parcă fără să-şi creadă ochilor, zăcând în braţele ei, epuizat, plin de răni, de nerecunoscut. Dar era el şi îi zâmbi în timp ce se pregăteau să coboare pe puntea portavionului, spre siguranţă.

— Unde dracu ai fost până acum? o întrebă el zâmbind, cu faţa plină de noroi.

În ultimii doi ani trăise în tuneluri pe care le făcuse sau le găsise şi supravieţuise prin şiretlicuri şi orori la care nici nu ar îndrăzni să se gândească. Iar acum, printr-un miracol, datorită şansei sau mâinii lui Dumnezeu, o găsise.

— Te-am căutat tot timpul, spuse Paxton, încet, ştergându-şi faţa de murdărie.

Tony se ascunsese într-un vagon plin de pământ şi noroi în drumul lui spre oraş.

— De mult timp, de foarte mult timp te caut…

— Bine ai venit, spuse o voce, iar cineva îi ajută să coboare.

Au rămas aşa, strângându-se în braţe şi plângând cu drapelul fluturând deasupra lor, apoi Tony îi şopti la ureche.

— Te iubesc, Delta Delta…

* * *

A doua zi, 30 aprilie 1975, la ora unsprezece, Saigonul căzu, iar Armata sud-vietnameză se predă celei din nord. Bătălia pe care am dus-o pentru ei şi cu ei se terminase. Iar pe portavionul *„Blue Ridge”,* Paxton şi Tony se îndreptau spre casă, spre fiul lor, spre lumea pe care o pierduseră un timp atât de îndelungat. O lume pe care însă nu o uitaseră. Dar acum Vietnamul dispăruse. Rămânea doar o amintire… un coşmar… un vis.

Pentru ei şi pentru toţi ceilalţi războiul se terminase.

SFÂRŞIT